

Participatiesurvey

Cijferboek 2022 (wave 3)

Dit onderzoek werd uitgevoerd door het Kenniscentrum Cultuur- en Mediaparticipatie, het Onderzoekplatform Sport en het Jeugdonderzoekplatform in opdracht van de Vlaamse Overheid

Aan dit rapport werkten mee:

Kenniscentrum
Cultuur- en
MediaParticipatie

Mathijs Debaere - UGent
Jessy Siongers – UGent/VUB
John Lievens – UGent
Fien De Corte – UGent
Pim te Braak - VUB
Ruben Vandeplass – VUB
Theun Pieter van Tienoven – VUB
Ignace Glorieux - VUB
Ike Picone – VUB
Bram Spruyt – VUB

Jeroen Scheerder – KU Leuven
Erik Thibaut – KU Leuven
Inge Derom - VUB
Annick Willem – Universiteit Gent

Susan Lagaert – UGent
Jessy Siongers – UGent

Verwijzen naar dit rapport:

Siongers, J. & J. Lievens (red.) (2023) *Participatiesurvey 2022 (wave 3): Cijferboek*. Kenniscentrum Cultuur- en Mediaparticipatie, Onderzoeksplatform Sport, Jeugdonderzoeksplatform.

Eerste versie: juni 2023

INHOUDSTAFEL

1.	Inleiding	17
1.1.	Onderzoeksopzet	17
1.2.	Doelstellingen	18
1.3.	Methoden	19
1.3.1.	Vragenlijst	19
1.3.2.	Dataverzameling	20
Deel 1 - Profielkenmerken		21
2.	Socio-demografische kenmerken	22
2.1.	Inleiding	22
2.2.	Leeftijd	23
2.2.1.	Omschrijving	23
2.2.2.	Vraagstelling	23
2.2.3.	Frequenties	23
2.3.	Geslacht	24
2.3.1.	Omschrijving	24
2.3.2.	Vraagstelling	24
2.3.3.	Frequenties	24
2.4.	Woonplaats	26
2.4.1.	Omschrijving	26
2.4.2.	Vraagstelling	26
2.5.	Gezinssituatie	27
2.5.1.	Omschrijving	27
2.5.2.	Vraagstelling	27
2.5.3.	Frequenties	30
2.6.	Nationale herkomst	31
2.6.1.	Omschrijving	31
2.6.2.	Vraagstelling	31
2.6.3.	Frequenties	32

2.7.	Nederlands als spreektaal	33
2.7.1.	Omschrijving	33
2.7.2.	Vraagstelling	33
2.7.3.	Frequenties	34
2.8.	Opleidingsniveau	35
2.8.1.	Omschrijving	35
2.8.2.	Vraagstelling	35
2.8.3.	Frequenties	37
2.9.	Arbeidstoestand	39
2.9.1.	Omschrijving	39
2.9.2.	Vraagstelling	39
2.9.3.	Frequenties	40
2.10.	Inkomen	41
2.10.1.	Omschrijving	41
2.10.2.	Vraagstelling	41
2.10.3.	Frequenties	44
2.11.	Ouderlijk milieu	47
2.11.1.	Opleidingsniveau	47
2.11.1.1.	Omschrijving	47
2.11.1.2.	Vraagstelling	47
2.11.1.3.	Frequenties	48
2.11.2.	Cultuurparticipatie van de ouders	48
2.11.2.1.	Omschrijving	48
2.11.2.2.	Vraagstelling	49
2.11.2.3.	Frequenties	50
2.12.	Fysieke en mentale gezondheidsstatus	51
2.12.1.	Omschrijving	51
2.12.2.	Vraagstelling	52
2.12.3.	Frequenties	54
2.12.4.	Schaalconstructie	57

Deel 2 - Cultuurparticipatie	59
3. Kunst- en erfgoedparticipatie	60
3.1. Inleiding	60
3.2. Muziek	62
3.2.1. Muziekgenres (enkel in wave 1)	62
3.2.2. Concerten	62
3.2.2.1. Omschrijving	62
3.2.2.2. Vraagstelling	63
3.2.2.3. Frequenties	64
3.3. Bioscoop	65
3.3.1. Omschrijving	65
3.3.1. Vraagstelling	65
3.3.2. Frequenties	66
3.4. Podiumkunsten	67
3.4.1. Omschrijving	67
3.4.2. Vraagstelling	68
3.4.3. Frequenties	69
3.5. Leesgedrag	70
3.5.1. Omschrijving	70
3.5.2. Vraagstelling	71
3.5.3. Frequenties	72
3.6. Musea en tentoonstellingen	73
3.6.1. Omschrijving	73
3.6.2. Vraagstelling	74
3.6.3. Frequenties	75
3.7. Erfgoed	76
3.7.1. Omschrijving	76
3.7.2. Vraagstelling	76
3.7.3. Frequenties	77

3.8.	Amateurkunsten	78
3.8.1.	Omschrijving	78
3.8.2.	Vraagstelling	80
3.8.3.	Frequenties	82
3.9.	Cultuureducatie	84
3.9.1.	Cultuur op school	84
3.9.1.1.	Omschrijving	84
3.9.1.2.	Vraagstelling	85
3.9.1.3.	Frequenties	85
3.9.2.	Lessen volgen voor kunstvormen	86
3.9.2.1.	Omschrijving	86
3.9.2.2.	Vraagstelling	86
3.9.2.3.	Frequenties	86
3.10.	Drempels (enkel in wave 1)	87
3.11.	Interesses	87
3.11.1.	Omschrijving	87
3.11.2.	Vraagstelling	88
3.11.3.	Frequenties	88
3.12.	Cultuurparticipatie tijdens de levensloop (drop off)	89
3.12.1.	Omschrijving van de vraag	89
3.12.2.	Vraagstelling	90
3.12.3.	Frequenties	91
3.13	Digitale cultuurparticipatie (enkel in wave 2 en wave 3)	92
3.12.4.	Omschrijving	92
3.12.5.	Vraagstelling	92
3.12.6.	Frequenties	93
4.	Lokaal cultuurbeleid	94
4.1.	Inleiding	94
4.2.	Bibliotheken	95
4.2.1.	Omschrijving	95
4.2.2.	Vraagstelling	95
4.2.3.	Frequenties	96

4.3.	Cultuur- en gemeenschapscentra	97
4.3.1.	Bezoek aan cultuur- en gemeenschapscentra	97
4.3.1.1.	Omschrijving	97
4.3.1.2.	Vraagstelling	98
4.3.1.3.	Frequenties	99
4.3.2.	Activiteiten in cultuur- en gemeenschapscentra	100
4.3.2.1.	Omschrijving	100
4.3.2.2.	Vraagstelling	101
4.3.2.3.	Frequenties	102
5.	Sociaal-cultureel werk	103
5.1.	Inleiding	103
5.2.	Huidige en vroegere deelname aan het verenigingsleven	104
5.2.1.	Omschrijving en duiding	104
5.2.2.	Vraagstelling	105
5.2.3.	Frequenties	107
5.3.	Frequentie deelname aan activiteiten van verenigingen	109
5.3.1.	Omschrijving	109
5.3.2.	Vraagstelling	109
5.3.3.	Frequenties	111
5.4.	Aantal verenigingen actief en organiserend lid	112
5.4.1.	Omschrijving	112
5.4.2.	Vraagstelling	112
5.4.3.	Frequenties	112
6.	Vrijwilligerswerk	113
6.1.	Verrichten van vrijwilligerswerk	113
6.1.1.	Omschrijving	113
6.1.2.	Vraagstelling	114
6.1.3.	Frequenties	114
6.2.	Context waarin men vrijwilligerswerk verricht	115
6.2.1.	Omschrijving	115
6.2.2.	Vraagstelling	115
6.2.3.	Frequenties	116

6.3.	Tijdsinvestering in vrijwilligerswerk	117
6.3.1.	Omschrijving	117
6.3.2.	Vraagstelling	117
6.3.3.	Frequenties	117
6.4.	Motieven voor vrijwilligerswerk	118
6.4.1.	Omschrijving	118
6.4.2.	Vraagstelling	119
6.4.3.	Frequenties	120
6.4.4.	Schaalconstructie	121
7.	Informatie opzoeken over culturele activiteiten (drop off)	123
7.1.	Omschrijving	123
7.2.	Vraagstelling	123
7.3.	Frequenties	124
8.	Cultuurpassen (enkel in wave 1)	124
Deel 3 – Mediaparticipatie		125
9.	Mediarepertoire	126
9.1.	Inleiding	126
9.2.	Gebruik van mediatoestellen	128
9.2.1.	Omschrijving	128
9.2.2.	Vraagstelling	128
9.2.3.	Frequenties	129
9.3.	Kijken naar mediacontent	130
9.3.1.	Omschrijving	130
9.3.2.	Vraagstelling	131
9.3.3.	Frequenties	132
9.4.	Luisteren naar mediacontent	133
9.4.1.	Omschrijving	133
9.4.2.	Vraagstelling	134
9.4.3.	Frequenties	135

9.5.	Lezen van mediacontent	137
9.5.1.	Omschrijving	137
9.5.2.	Vraagstelling	137
9.5.3.	Frequenties	138
9.6.	Gaming	139
9.6.1.	Omschrijving	139
9.6.2.	Vraagstelling	140
9.6.3.	Frequenties	142
9.6.1.	Schaalconstructies	144
10.	Nieuwsrepertoires en attitudes naar journalistiek	145
10.1.	Nieuwsgebruik (drop off)	145
10.1.1.	Omschrijving	145
10.1.2.	Vraagstelling	146
10.1.3.	Frequenties	148
10.2.	Attitudes naar journalistiek (drop off)	150
10.2.1.	Omschrijving	150
10.2.2.	Vraagstelling	150
10.2.3.	Frequenties	151
11.	Mediawijsheid en internetgebruik	152
11.1.	Mediawijsheid (enkel in wave 1)	152
11.2.	Gebruik van sociale media en streamingdiensten	152
11.2.1.	Omschrijving	152
11.2.2.	Vraagstelling	152
11.2.3.	Frequenties	154
11.3.	Gebruik van internettoepassingen	156
11.3.1.	Omschrijving	156
11.3.2.	Vraagstelling	157
11.3.3.	Frequenties	158

11.4.	Sociale mediaverslaving	159
11.4.1.	Omschrijving en duiding	159
11.4.2.	Vraagstelling	160
11.4.3.	Frequenties	160
11.4.4.	Schaalconstructie	161
Deel 4 – Sportparticipatie		163
12.	Inleiding	164
13.	Sportparticipatie, sportkeuze en wijze van sportbeoefening	166
13.1.	Omschrijving	166
13.2.	Vraagstelling	167
13.3.	Frequenties	169
14.	Fysieke activiteit en zitten	171
14.1.	Omschrijving	171
14.2.	Vraagstelling	172
14.3.	Frequenties	173
15.	Sportparticipatie op 12-14 jarige leeftijd	175
15.1.	Omschrijving	175
15.2.	Vraagstelling	175
15.3.	Frequenties	176
16.	Sportparticipatie ouders op 12-14 jarige leeftijd	178
16.1.	Omschrijving en duiding van de vraag	178
16.2.	Vraagstelling	178
16.3.	Frequenties	179
17.	Sportfrequentie en tijd die besteed wordt aan sport	181
17.1.	Omschrijving	181
17.2.	Vraagstelling	181
17.3.	Frequenties	182

18. Context van de sportbeoefening	184
18.1. Omschrijving	184
18.2. Vraagstelling	185
18.3. Frequenties	188
19. Verplaatsingswijze en -bereidheid	193
19.1. Omschrijving	193
19.2. Vraagstelling	194
19.3. Frequenties	196
20. Redenen om aan sport of fysieke activiteit te doen	202
20.1. Omschrijving	202
20.2. Vraagstelling	203
20.3. Frequenties	206
21. IT-toepassingen gebruikt bij sportparticipatie	209
21.1. Omschrijving en duiding van de vraag	209
21.2. Vraagstelling	209
21.3. Frequenties	210
22. Gestalte en gewicht	211
22.1. Omschrijving	211
22.2. Vraagstelling	211
22.3. Frequenties	211
23. Sportactiviteiten in de sportclub (drop off)	212
23.1. Omschrijving	212
23.2. Vraagstelling	212
23.3. Frequenties	213
24. Multisport (drop off)	214
24.1. Omschrijving	214
24.2. Vraagstelling	214
24.3. Frequenties	215
25. Kijksport (drop off)	217
25.1. Vraagstelling	217
25.2. Frequenties	217

26. Uitgaven aan sport (drop off)	219
26.1. Omschrijving	219
26.2. Vraagstelling	220
26.3. Frequenties	220
27. Verplaatsingen (drop off)	221
27.1. Omschrijving	221
27.2. Vraagstelling	221
27.3. Frequenties	222
28. Sporters beleven meer (drop off)	224
28.1. Omschrijving en duiding van de vraag	224
28.2. Vraagstelling	224
28.3. Frequenties	224
29. Sportvragen corona	225
29.1. Omschrijving	225
29.2. Vraagstelling	225
29.3. Frequenties	226

Deel 5 – Jeugdparticipatie **227**

30. Deelname aan het jeugdwerk vanuit socialisatieperspectief	228
30.1. ‘Erfelijkheid’ deelname aan jeugdbeweging	228
30.1.1. Omschrijving en duiding	228
30.1.2. Vraagstelling	228
30.1.3. Frequenties	229
30.2. Deelname aan jeugdkampen in kinder- en jeugdijaren	230
30.2.1. Omschrijving	230
30.2.2. Vraagstelling	230
30.2.3. Frequenties	231

31. Ouderlijke stimulansen en opvolging van participatie	232
31.1. Inleiding	232
31.2. Ouderlijke visie op vrijetijdsbesteding van kinderen	232
31.2.1. Omschrijving	232
31.2.2. Vraagstelling	234
31.2.3. Frequenties	235
31.2.4. Schaalconstructie	236
31.3. Perceptie vrijetijds mogelijkheden in buurt voor kinderen en jongeren	237
31.3.1. Omschrijving	237
31.3.2. Vraagstelling	238
31.3.3. Frequenties	239
31.3.4. Schaalconstructie	240
31.4. Buiten spelen	241
31.4.1. Omschrijving	241
31.4.2. Vraagstelling	241
31.4.3. Frequenties	242
Deel 6 – Algemene indicatoren van vrijetijdsparticipatie en attitudes	243
32. Vrijetijds motieven (drop off)	244
32.1. Omschrijving	244
32.2. Vraagstelling	245
32.3. Frequenties	246
32.4. Schaalconstructie	247
33. Informele vrijetijdsbesteding	249
33.1. Omschrijving	249
33.2. Vraagstelling	250
33.3. Frequenties	252
34. Evenementen (drop off, enkel in wave 1)	253
35. Sociale verbondenheid versus vereenzaming	254
35.1. Sociaal netwerk (Drop off)	254
35.1.1. Omschrijving	254

35.1.2.	Vraagstelling	254
35.1.3.	Frequentie	255
35.2.	Gevoelens van eenzaamheid (drop off)	256
35.2.1.	Omschrijving	256
35.2.2.	Vraagstelling	257
35.2.3.	Frequentie	258
35.2.4.	Schaalconstructie	259
35.3.	Gevoelens van maatschappelijke waardering, machteloosheid en vertrouwen (Drop off)	260
35.3.1.	Omschrijving	260
35.3.2.	Vraagstelling	260
35.3.3.	Frequenties	261
35.3.4.	Schaalconstructie	262
35.4.	Verveling	263
35.4.1.	Inleiding	263
35.4.2.	Verveling in de vrije tijd als toestand (<i>state boredom</i>)	263
35.4.2.1.	Omschrijving	263
35.4.2.2.	Vraagstelling	264
35.4.2.3.	Frequenties	264
35.4.2.4.	Schaalconstructie	264
35.4.3.	Verveling als predispositie (drop off)	265
35.4.3.1.	Omschrijving	265
35.4.3.2.	Vraagstelling	266
35.4.3.3.	Frequenties	267
36.	Opleiding als onderdeel van sociale identiteit (drop off)	269
37.	Zelfpositionering sociale ladder (Drop off)	272
37.1.	Vraagstelling	272
37.2.	Frequenties	272
38.	Prosociale waarden (drop off)	273
38.1.	Omschrijving	273
38.2.	Vraagstelling	274
38.3.	Frequenties	275
38.4.	Schaalgegevens	276

39. Sociale contacten	278
39.1. Vraagstelling	278
39.2. Frequenties	278
40. Tijdsdruk	279
40.1. Inleiding	279
40.2. Inschatting mate vrije tijd	279
40.2.1. Omschrijving	279
40.2.2. Vraagstelling	280
40.2.3. Frequenties	280
40.3. Tijdsdrukschaal	281
40.3.1. Omschrijving	281
40.3.2. Vraagstelling	281
40.3.3. Frequenties	282
40.3.4. Schaalgegevens	282
40.4. Vrijetijdsdrukschaal (drop off)	284
40.4.1. Omschrijving	284
40.4.2. Vraagstelling	285
40.4.3. Frequenties	286
40.4.4. Schaalgegevens	287
40.5. Onbetaald werk (drop off)	288
40.5.1. Inleiding	288
40.5.2. Verdeling van onbetaald werk	288
40.5.2.1. Omschrijving	288
40.5.2.2. Vraagstelling	289
40.5.2.3. Frequenties	290
40.5.3. Uren gependeed aan onbetaald werk	291
40.5.3.1. Omschrijving	291
40.5.3.2. Vraagstelling	291
40.5.3.3. Frequenties	291

41. Corona	292
41.1. Inleiding	292
41.2. Vrijetijdsparticipatie tijdens corona	292
41.2.1. Omschrijving	292
41.2.2. Vraagstelling	293
41.2.3. Frequenties	294
41.1. Te vermijden zaken bij vrijetijdsactiviteiten	295
41.1.1. Omschrijving	295
41.1.2. vraagstelling	295
41.1.3. Frequenties	295
42. Literatuur	296

1. INLEIDING

1.1. ONDERZOEKSOPZET

In opdracht van de Vlaamse Overheid verrichtten het [Kenniscentrum Cultuur- en Mediaparticipatie](#), het [Onderzoeksplatform Sport](#) en het [Jeugdonderzoeksplatform](#) (JOP) voor de vierde keer een grootschalig onderzoek naar de staat van deelname aan het sociale, culturele en sportieve leven in Vlaanderen. Verscheidene onderzoekers werkten mee aan het hele proces, gaande van het uitwerken van het onderzoeksopzet, het opstellen van de vragenlijst, het uitvoeren van de dataverzameling, de analyses van de data en de rapportering van de resultaten. Dit boek bevat de basisgegevens van de eerste wave van de vierde editie van de Participatiesurvey welke, ten gevolge van de COVID-19 pandemie, dat in drie fases werd afgenomen tussen februari 2020 en mei 2022:

In totaal namen 1706 Vlamingen deel aan de recentste editie. Deze vierde editie vormt, ‘dankzij’ de COVID-19 pandemie, een bijzondere editie. De interviews werden mondeling afgenomen bij een representatief staal van de Vlaamse bevolking. Door de strenge maatregelen in de bestrijding van de COVID-pandemie diende de dataverzameling twee keer onderbroken te worden, waardoor de dataverzameling in drie etappes gebeurde, gespreid over de jaren 2020, 2021 en 2022:

- Februari – maart 2020
- September 2021 – December 2021
- Maart 2022 – Mei 2022

Dit cijferboek gaat in op wave 3 (maart – mei 2022) waaraan 367 personen¹ via een face to face bevraging deelnamen, 127 van deze respondenten vulden ook een schriftelijke drop off enquête in. In dit cijferboek geven we de kerncijfers van de Participatiesurvey 2021 (wave 2) en lichten we de vragenlijst uitgebreid toe.

De onderzoekers maakten van deze opgelegde pauzes een troef: de gespreide dataverzameling leidde tot drie datasets die het mogelijk maken vrijetijdsparticipatie in pre-coronatijden te vergelijken met vrijetijdsparticipatie tijdens een COVID-periode met zeer strenge maatregelen (inclusief de sluiting van heel wat vrijetijdsinfrastructuur) en een COVID-periode waarin terug heel wat mogelijk werd en sport- en cultuurinfrastructuur terug de deuren openden. Deze trends in participatie kunnen opgevraagd worden via een [webtool](#).

¹ De gegevens die gerapporteerd worden in dit rapport zijn de gewogen cijfers. Het totaal aantal cases na weging bedraagt 368.

1.2. DOELSTELLINGEN

De Participatiesurvey heeft als doel om het participatiegedrag, de voornaamste drempels en de attitudes rond participatie en aanbod gedetailleerd in kaart te brengen voor de domeinen kunsten/erfgoed, sociaal-cultureel werk, mediagebruik, sport en jeugd, met ook oog voor diverse vormen van deelname. Met de Participatiesurvey beogen we niet alleen het verschaffen van gedetailleerde domeinspecifieke informatie, tevens zal de dataset een unieke bron leveren voor transversaal en interdisciplinair onderzoek naar participatie en vrijetijdsbesteding in Vlaanderen. De uitgebreide vragenlijst laat eveneens toe zowel beleidsrelevante informatie te verstrekken als input te leveren voor fundamenteel wetenschappelijk onderzoek.

Algemeen gesteld moet de survey toelaten volgende vragen te beantwoorden:

- Hoe staat het met de participatie?
 - *participatiecijfers in gedetailleerde aanbodcategorieën voor de diverse (deel)domeinen, met aandacht voor (waar relevant) publieke vs. private participatie, real-life vs. virtuele participatie, receptieve vs. actieve participatie, frequentie van participatie, gebruik van lokale voorzieningen, vrijwilligerswerk, ...*
- Wie participeert en wie niet? Waarom participeren bepaalde groepen meer of minder dan andere?
 - *samenhang tussen participatiegedrag en sociale achtergrond, leeftijd, kenmerken van gezinscontext, en andere correlaten van participatiegedrag*
- Welke participatiepatronen bestaan er en hoe sporen die met leefstijlen?
 - *samenhang tussen participatiegedrag aan verschillende (deel)domeinen*
- Wat zijn de belangrijkste drempels voor verhoogde participatie ?
- In welke sociale context wordt geparticipeerd?
 - *in welke verbanden participeert men: alleen of met anderen en met wie participeert men dan vooral*
- Hoe staat het met de participatie aan lokale voorzieningen?
 - *participatie in de eigen gemeente aan bibliotheken, cultuurcentra en gemeenschapscentra*
- Hoe evolueert de participatie?
 - *continuering van de belangrijkste vragen m.b.t. participatiegedrag uit vorige surveys moet toelaten trends in kaart te brengen*

En bijzonder, maar niet op voorhand voorzien, aan de huidige survey is dat deze zal toelaten om de verschuivingen in participatie ten gevolge van de COVID-19 maatregelen te onderzoeken.

1.3. METHODEN

De algemene methodologie, het vragenlijstontwerp, de verzameling van gegevens en de valorisering van de gegevens, werd gecoördineerd vanuit een methodologische onderzoeksceel aan de Universiteit Gent - Vakgroep Sociologie. Deze groep was ook verantwoordelijk voor de methodologie en het verzamelen van gegevens van de eerdere participatiesurveys in 2003-2004, 2009 en 2014.

Taken met betrekking tot het ontwerp van de vragenlijst en de data-analyse werden opgenomen binnen elk van de consortia afzonderlijk. De vragen werden opgesteld in samenspraak met de centrale surveycoördinatie aan de Universiteit Gent en werden tijdens een centrale surveystuurgroep, waarin de vier steunpunten en de betrokken beleidsactoren vertegenwoordigd waren, onderling afgestemd. Elk steunpunt was verantwoordelijk voor het eigen deel van de vragen en stond in voor het nodige overleg in het eigen domein, tussen onderzoekers en met het Vlaamse beleid en - waar relevant - de sector.

1.3.1. VRAGENLIJST

Voor het beantwoorden van de vele onderzoeksvragen die aan de basis liggen van de Participatiesurvey is een kwalitatief meetinstrument noodzakelijk. Gezien de vele betrokken partijen, werd ruime tijd geïnvesteerd in overleg tussen de onderzoekers onderling en met de diverse actoren in het beleid (kabinetten, departement, sectorale actoren). Op meerdere overlegmomenten werden in 2013 ontwerpen van de vragenlijst uitgebreid bediscussieerd en op basis van de feedback bijgestuurd. Deze precaire evenwichtsoefening was er om zoveel mogelijk vragen op te nemen zonder dat de gevraagde inspanning van respondenten onredelijk werd of tot onbetrouwbare antwoorden zou leiden. Het belangrijkste vertrekpunt voor de vragenlijst hier vormde de Participatiesurvey 2014. Vragen die in de tijd vergeleken moesten worden, werden waar mogelijk constant gehouden. Vragen werden alleen aangepast wanneer er grondige en cruciale redenen voor aanpassing zich voordeden. Dit gebeurde vooral voor mediaparticipatie. Het medialandschap is de voorbije decennia immers zo immens veranderd dat de eerdere vragensets het huidige medialandschap onvoldoende capteren.

Naast de vragen die participatie in de diverse domeinen gedetailleerd meten, wordt een ruime reeks individuele kenmerken bevraagd die moeten toelaten om verschillen in participatiegedrag te duiden en te verklaren. Nieuw in de huidige bevraging is de uitgebreide vragenset omtrent gezondheid.

Om bijkomende informatie te kunnen verzamelen werd naast de vragenlijst voor het mondelinge interview ook gebruik gemaakt van een schriftelijke vragenlijst die na het mondelinge interview werd achtergelaten.

In dit rapport worden alle vragen en hun eventuele aanpassingen ten aanzien van vorige metingen uitgebreid toegelicht en gemotiveerd en worden voor alle vragen de percentages voor meetmoment 3 (maart - mei 2022) weergegeven. Daarnaast beschrijft dit rapport de meetschalen die werden gehanteerd om bv. attitudes en motivaties te meten. Deze schalen bestaan steeds uit een aantal onderliggende vragen waarvan u in dit rapport de technische gegevens kan terugvinden. De gegevens voor meetmomenten vindt u in aparte rapporten.

1.3.2. DATAVERZAMELING

Het effectieve veldwerk voor de derde wave startte op 11 maart 2022. Vanaf dat moment werden interviewers uitgestuurd naar een representatief staal van de Vlaamse bevolking (Vlaamse Gewest) die in 2020 een leeftijd tussen 14 en 85 jaar bereikten. De meerderheid van de surveys werden afgenomen in de periode maart - mei 2022. In juni werd nog een uitgestelde interview afgenomen. Het laatste interview van deze tweede golf werd afgenomen op 3 juni 2022.

De feitelijke dataverzameling gebeurde door professionele interviewers van KANTAR en Mobiel Centre Market Research (MCMR). Al deze interviewers volgden vooraf een opleiding waarin enerzijds inhoudelijk op de vragenlijst werd ingegaan, en interviewers anderzijds getraind werden om contacten te leggen met respondenten en interviews correct af te nemen. Deze opleiding werd verzorgd door de wetenschappelijke coördinatieceel van de participatiesurvey in samenwerking met het onderzoeksbureau KANTAR. Het bureau werd gedurende de gehele periode systematisch opgevolgd door de wetenschappelijke cel, die permanent evalueerde en bijstuurde. Een interview duurde gemiddeld 65 minuten. In totaal werden 367 mondelinge interviews afgenomen, wat neerkomt op een netto-respons van 37,6%². Deze respons ligt 10 procentpunten lager dan in wave 2 en zelfs 18 procentpunten lager dan bij de eerste wave die plaats vond voor de COVID-19 pandemie. Van de mondeling geïnterviewden vulden 127 personen de schriftelijke vragenlijst in.

² De netto-respons wordt berekend op basis van alle inzetbare adressen. Dit betekent dat geselecteerde personen die overleden, verhuisd, niet Nederlandstalig of omwille van gezondheidsredenen niet in staat zijn om deel te nemen aan het onderzoek niet in rekening worden genomen bij het berekenen van de respons.

DEEL 1 - PROFIELKENMERKEN

2. SOCIO-DEMOGRAFISCHE KENMERKEN

2.1. INLEIDING

Alvorens we in de volgende hoofdstukken ingaan op de kern van de participatiesurvey, het meten van het participatiegedrag, beschrijven we in dit eerste hoofdstuk eerst de socio-demografische kenmerken die werden opgenomen in de survey. Meteen geeft dit hoofdstuk dan ook een idee van het sociale profiel van de 835 respondenten die we bevroegen over hun vrijetijdsbesteding en participatiegedrag. Uit het portret dat we in dit hoofdstuk schetsen, blijkt duidelijk de grote diversiteit binnen de respondenten. Door de hoge kwaliteitseisen die we opgelegd hebben aan steekproeftrekking en het proces van dataverzameling, zijn we erin geslaagd ook de minder makkelijk toegankelijke respondenten te bereiken.

De socio-demografische kenmerken die we opgenomen hebben in de survey en die we in dit hoofdstuk bespreken, zijn niet lukraak geselecteerd. De selectie is gestoeld op heel wat recente wetenschappelijke literatuur en beleidsoverwegingen. Het betreffen alle kenmerken die stevast en dit in zowel Vlaams als internationaal onderzoek naar voor komen als factoren die sterk gerelateerd zijn aan participatie. Ook in de analyses op de Participatiesurvey 2009 en 2014 bleken deze indicatoren sterk bepalend voor zowel cultuur- en sportparticipatie (Lievens & Waege, 2011; Lievens, Siongers & Waege, 2014). Het relateren van deze indicatoren aan het participatiegedrag van de Vlaamse bevolking, wijst ons er op dat ook in het vrijetijdsgebeuren een aantal harde sociale ongelijkheden persisteren. Bewust van deze sterke sociale verschillen in participatie, hebben de Vlaamse overheid en de ministers bevoegd voor cultuur, media, jeugd en sport de voorbije decennia sterk ingezet op specifieke doelgroepen en beleidsmaatregelen getroffen om sociale ongelijkheid in participatie tegen te gaan.

Op basis van deze wetenschappelijke en beleidsmatige overwegingen selecteerden we de volgende kenmerken: leeftijd, geslacht, woonplaats, gezinssituatie, nationale herkomst, het gebruik van Nederlands als spreektaal, opleidingsniveau, arbeidstoestand, levensbeschouwing, inkomen en ouderlijke kenmerken (opleiding, arbeidstoestand, cultuurdeelname van de ouders in het verleden en op die manier het cultureel verleden van de respondent). In vergelijking met 2014 wordt de gezinssamenstelling uitgebreider en gedetailleerder in kaart gebracht met oog voor de groeiende diversiteit van samenlevingsvormen.

2.2. LEEFTIJD

2.2.1. OMSCHRIJVING

Vraag SD5a_1 peilt naar de leeftijd van de respondent. Aan de respondenten wordt gevraagd hun geboortedatum te geven.

2.2.2. VRAAGSTELLING

SD5b_1	Wat is uw geboortedatum?	(DD/MM/JJJJ)
---------------	---------------------------------	---------------------

2.2.3. FREQUENTIES

Tabel 2.1 Leeftijd; 3 categorieën (SD5b_1)

		Percentage
1.	14-25	15,4
2.	26-64	60
3.	65-86	24,7
<i>N</i>		368

Tabel 2.2 Leeftijd; 6 categorieën (SD5b_1)

		Percentage
1.	14-17	6,2
2.	18-34	22,4
3.	35-54	29,8
4.	55-64	17,0
5.	65-74	14,3
6.	75-85	10,4
<i>N</i>		368

2.3. GESLACHT

2.3.1. OMSCHRIJVING

Informatie over het geslacht en gender van de respondenten wordt op drie wijzen verworven. Ten eerste wordt er in de steekproeftrekking informatie meegegeven over het geboortegeslacht van de respondenten uit het rijksregister. Ten tweede wordt er in de vraag over de huishoudsamenstelling gevraagd om zichzelf te beschrijven (voornaam, geslacht en leeftijd) om deze complexe vraag makkelijker te laten verlopen (Zie SD5). In die vraag wordt ook de mogelijkheid gegeven om naast man en vrouw de optie "X" aan te duiden. In de drop off vragenlijst wordt, ten derde, een vraag naar genderidentiteit gesteld. Respondenten kunnen op een elfpuntenchaal aanduiden in welke mate ze zich mannelijk dan wel vrouwelijk voelen. We geven hieronder de steekproefgegevens en de resultaten van de genderidentiteitschaal weer.

2.3.2. VRAAGSTELLING

Sommige mensen voelen zich, ongeacht hun geboortegeslacht, eerder mannelijk of vrouwelijk. Hoe zou u zichzelf beschrijven?										
Omcirkel slechts één cijfer.										
Zeer mannelijk					Zeer vrouwelijk					
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

2.3.3. FREQUENTIES

Tabel 2.3. Geslacht

		Percentage
1.	Man	49,2
2.	Vrouw	50,8
N		368

Tabel 2.4 Genderidentiteit: mate waarin men zich mannelijk dan wel vrouwelijk voelt

		Percentage
1.	Zeer mannelijk	12,1
2.		6
3.		8,5
4.		3
5.		1,3
6.		4
7.		2,2
8.		11,9
9.		16,5
10.		18,5
11.	Zeer vrouwelijk	15,9
<i>N</i>		136

2.4. WOONPLAATS

2.4.1. OMSCHRIJVING

Vraag SD1b peilt naar de woonplaats. Aan de respondenten wordt gevraagd hun postcode op te geven. De buurt waarin men leeft, bepaalt in sterke mate de mogelijkheden die men heeft om te participeren. Het cultuuraanbod, de sportfaciliteiten, de vrijetijdsbestedingsmogelijkheden voor jongeren, de aanwezigheid van ontmoetings- en culturele centra of alternatieven, de betrokkenheid van de burgers,... verschillen vaak van gemeente tot gemeente en hebben hun uitwerking op de participatie. Deze gemeentelijke kenmerken dragen ertoe bij dat participatie aantrekkelijker (of net minder aantrekkelijk) wordt voor de inwoners en vooral voor bepaalde groepen (Glorieux & Kuppens, 2006; Lauwerysen & Colpaert, 2004).

2.4.2. VRAAGSTELLING

SD1	Wat is de postcode van uw huidige woonplaats?
------------	--	--------

2.5. GEZINSSITUATIE

2.5.1. OMSCHRIJVING

Om tegemoet te komen aan de groeiende diversiteit aan samenlevingsvormen wordt de gezinssituatie in de Participatiesurvey 2020 uitgebreid bevraagd. Aan de respondenten wordt in eerste instantie gevraagd of ze in één of meerdere huishoudens wonen (SD2). Dit maakt het voor kinderen van gescheiden ouders bijvoorbeeld mogelijk om later (SD5 en SD6) zowel de huishoudenssamenstelling langs vaders- als moederszijde weer te geven. Bij de vragen SD5 en SD6 wordt voor alle personen in het huishouden gevraagd naar hun gender (man, vrouw, x), leeftijd en hun relatie met de respondent (bv. partner, kind van respondent, kind van partner, moeder, ...).

Tevens wordt aan de respondenten gevraagd of ze (al dan niet inwonende) kinderen hebben (SD3a) en, indien ze kinderen hebben, hoeveel kinderen men in totaal heeft (SD3b). Daarnaast wordt ook gevraagd of men kleinkinderen heeft (SD4a) en ook hier hoeveel kleinkinderen men in totaal heeft (SD4b).

De antwoorden op deze vragen worden doorheen de rest van de survey gebruikt om te filteren (zo zijn er bv. vragen die enkel voorgelegd worden aan respondenten met kinderen en/of kleinkinderen of kinderen in een bepaalde leeftijdscategorie). Deze vragen laten tevens toe relevante levensfasen te onderscheiden, zoals de levensfase waarin men jonge kinderen heeft. Uit onderzoek weten we dat mensen met jonge kinderen eerder opteren voor niet-flexibele en geplande activiteiten omdat die meer aansluiten bij de levensstijl van dat moment (Badisco, De Laet & Glorieux, 2012). Ander onderzoek wees uit dat moeders van jonge kinderen vaak meer kiezen voor culturele activiteiten die binnenshuis geconsumeerd kunnen worden en minder vaak aan publieke culturele activiteiten deelnemen (Willekens & Lievens 2015).

2.5.2. VRAAGSTELLING

SD2	In hoeveel verschillende huishoudens of gezinssituaties woont u?
1.	Eén huishouden
2.	Meerdere huishoudens

SD3a	Heeft u kinderen? Hierbij gaat het niet alleen om nog thuiswonende kinderen, ook volwassen kinderen en elders wonende kinderen mag u meerekenen. Ook inwonende kinderen zoals pleegkinderen of stiefkinderen mag u meerekenen.
1.	Ja
2.	Nee

SD3b	Hoeveel kinderen heeft u in totaal?
------	-------------------------------------	--------

SD4a	Heeft u kleinkinderen?
------	------------------------

1.	Ja
2.	Nee

SD4b	Hoeveel kleinkinderen heeft u in totaal?
-------------	--	--------

SD5	Kan u voor elk van de personen in uw gezin aangeven wat zijn/haar/hun geslacht en leeftijd is alsook wat uw relatie is met deze persoon? Bijvoorbeeld: het is mijn kind, mijn partner, mijn moeder,...
------------	--

	Respo- n- dent	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Geslacht SD6_01_01 ... SD6_01_10										
Man	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Vrouw	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
X	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
Leeftijd SD6_02_01 ... SD6_02_10										
Leeftijd in jaren	X
Relatie tot respondent (Respondent zelf= persoon 1 - noteer code 1 in SD6_03_01) SD6_03_01 ... SD6_03_10										
Respondent zelf	1	/	/	/	/	/	/	/	/	/
Partner	/	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Kind van respondent	/	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kind van partner, niet van respondent	/	3	3	3	3	3	3	3	3	3
Moeder/vader	/	4	4	4	4	4	4	4	4	4
Zus/broer	/	5	5	5	5	5	5	5	5	5
Stiefmoeder/vader	/	6	6	6	6	6	6	6	6	6
Schoonmoeder/vader	/	7	7	7	7	7	7	7	7	7
Stiefbroer/zus	/	8	8	8	8	8	8	8	8	8
Grootouder	/	9	9	9	9	9	9	9	9	9
Ander (ander familielid, vriend,...)	/	9998	9998	9998	9998	9998	9998	9998	9998	9998

SD6	Kan u nu ook voor de tweede gezinssituatie voor elk van de personen aangeven wat hun geslacht en leeftijd is alsook wat uw relatie is met deze persoon? Bijvoorbeeld: het is mijn kind, mijn partner, mijn moeder,....
------------	--

	Respon- dent	2	3	4	5	6	7	8	9	10
--	-----------------	---	---	---	---	---	---	---	---	----

Geslacht SD7a_1 – SD7a_10										
Man	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Vrouw	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
X	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
Leeftijd SD7b_1 – SD7b_10										
Leeftijd in jaren	X
Relatie tot respondent SD7c_1 – SD7c_10										
Partner	/	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Kind van respondent	/	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kind van partner, niet van respondent	/	3	3	3	3	3	3	3	3	3
Moeder/vader	/	4	4	4	4	4	4	4	4	4
Zus/broer	/	5	5	5	5	5	5	5	5	5
Stiefmoeder/vader	/	6	6	6	6	6	6	6	6	6
Schoonmoeder/vader	/	7	7	7	7	7	7	7	7	7
Stiefbroer/zus	/	8	8	8	8	8	8	8	8	8
Grootouder	/	9	9	9	9	9	9	9	9	9
Ander (ander familielid, vriend,...)	/	9998	9998	9998	9998	9998	9998	9998	9998	9998

2.5.3. FREQUENTIES

Tabel 2.5. Aantal huishoudens; 2 categorieën (SD2)

		Percentage
1.	Eén huishouden	98,5
2.	Meerdere huishoudens	1,5
<i>N</i>		368

Tabel 2.6. Heeft u kinderen?; 2 categorieën (SD3a)

		Percentage
1.	Ja	66,6
2.	Nee	33,4
<i>N</i>		368

Tabel 2.7. Hoeveel kinderen heeft u in totaal?; 3 categorieën (SD3b)

		Percentage
1.	1	23,7
2.	2	46,0
3.	3 of meer	30,3
<i>N</i>		245

Tabel 2.8. Heeft u kleinkinderen?; 2 categorieën (SD4a)

		Percentage
1.	Ja	40,5
2.	Nee	59,5
<i>N</i>		245

Tabel 2.9. Hoeveel kleinkinderen heeft u in totaal?; 3 categorieën (SD4b)

		Percentage
1.	1	30,5
2.	2	17,6
3.	3 of meer	51,9
<i>N</i>		99

2.6. NATIONALE HERKOMST

2.6.1. OMSCHRIJVING

Vraag SD7 peilt naar de nationaliteit bij de geboorte. Aan de respondenten wordt gevraagd aan te geven of ze als Belg geboren zijn of niet. SD8 en 9 peilen naar de nationaliteit bij geboorte van zowel de vader als de moeder van de respondent. Aan de respondenten wordt gevraagd aan te geven welke nationaliteit hun vader en moeder bij hun geboorte hadden.

Omdat de steekproef van respondenten getrokken is uit personen met de Belgische nationaliteit, vragen we naar de nationaliteit bij hun geboorte in plaats van naar de huidige nationaliteit. Zo kunnen we achterhalen of iemand van niet-Belgische afkomst is. Vervolgens peilen we naar de nationaliteit bij geboorte van de vader en de moeder. Aan de hand daarvan kunnen we de etnische origine achterhalen van Belgen die zelf in België geboren zijn, maar ouders hebben die elders geboren zijn. Op deze manier kunnen we ook de generatie van migranten waartoe de respondent behoort te weten komen. Door naar mogelijke dubbele nationaliteiten bij de ouders te vragen, verzamelen we bijkomende informatie over de etnische origine van de respondent indien een respondent met ouders met een dubbele nationaliteit de Belgische nationaliteit en niet de andere zou opgeven als eerste nationaliteit van de ouder.

Er wordt ook ruimte gelaten om aan te geven wanneer er sprake is van een dubbele nationaliteit waarbij er één de Belgische is, zowel bij de respondent, als bij beide ouders. Hierbij wordt ook bevraagd welke nationaliteit het betreft.

2.6.2. VRAAGSTELLING

SD7	Had u de Belgische nationaliteit bij geboorte?
1.	Ja, ik had de Belgische nationaliteit
2.	Nee

SD8	Welke was de nationaliteit van uw vader bij zijn geboorte?
1.	Belgisch
2.	Eerste andere nationaliteit: Tweede andere nationaliteit:

SD9	Welke was de nationaliteit van uw moeder bij haar geboorte?
1.	Belgisch
2.	Eerste andere nationaliteit: Tweede andere nationaliteit:

2.6.3. FREQUENTIES

Tabel 2.10. Als Belg geboren of niet; 3 categorieën (SD7)

		Percentage
1.	Als Belg geboren	95,9
2.	Belgische en andere nationaliteit	3,3
3.	Niet als Belg geboren	4,3
<i>N</i>		368

Tabel 2.11. Nationaliteit bij geboorte van de vader; 3 categorieën (SD8)

		Percentage
1.	Belg	92,2
2.	Belgische en andere nationaliteit	0,5
3.	Andere	7,6
<i>N</i>		368

Tabel 2.12. Nationaliteit bij geboorte van de moeder; 3 categorieën (SD9)

		Percentage
1.	Belg	91,1
2.	Belgische en andere nationaliteit	0,8
3.	Andere	8,9
<i>N</i>		368

2.7. NEDERLANDS ALS SPREEKTAAL

2.7.1. OMSCHRIJVING

Vraag SD10 peilt naar het taalgebruik van de respondent in de thuisomgeving. Met betrekking tot de frequentie kan de respondent kiezen uit vijf antwoordmogelijkheden, gaande van altijd Nederlands tot altijd een andere taal op een vijf-puntenschaal. Deze vraag beslaat namelijk enkel de huidige periode en heeft geen betrekking op situaties in het verleden.

Het aandeel inwoners in België van andere origine neemt alsmaar toe en betekent tevens dat de verscheidenheid in talen toeneemt (Petrovic, 2012). Taal wordt beschouwd als een belangrijke facilitator voor sociale contacten en participatie aan het publieke leven (Berry, 2005). De kennis van een taal kan een barrière, dan wel stimulans zijn om al dan niet te participeren (in sport, cultuur of het lokale- verenigingsleven).

Taalgebruik is contextspecifiek (Phalet, 1999). Zo wordt in de privésfeer vooral gekozen voor taal van origine, terwijl in het publieke domein culturele aanpassingen plaatsvinden en eerder Nederlands zal gesproken worden. Parallel met de groeiende etnische diversiteit neemt ook het aandeel taalgemengde gezinnen toe in België (en dit is eens te meer het geval in de regio's in en rond grootsteden) en kan het taalgebruik variëren naargelang de persoon tot wie men zich richt in het huishouden. Ouders zijn tevens vaak nog sterker dan hun kinderen gericht op de taal en cultuur van herkomst (Berry, 2005). In de Participatiesurvey van 2014 werd bijkomend ook gevraagd naar de spreektaal op school, op het werk en met vrienden. Om de bevraging in te korten werden deze drie contexten niet meer bevroegd, aangezien de thuissituatie de meest belangrijke context is voor informele taalbeoefening. Indien in de thuissituatie geen Nederlands gesproken wordt, is dit indicatief voor de barrières of stimulansen die de respondent ondervindt op vlak van taal.

2.7.2. VRAAGSTELLING

SD10	Kan u aangeven in welke mate u thuis het Nederlands als spreektaal gebruikt?
1.	Altijd Nederlands
2.	Meestal Nederlands
3.	Soms Nederlands, soms een andere taal
4.	Meestal een andere taal
5.	Altijd een andere taal
6.	Niet van toepassing

2.7.3. FREQUENTIES

Tabel 2.13. Gebruik van Nederlands als spreektaal; rijpercentages (SD10)

	Altijd Nederlands	Meestal Nederlands	Soms Nederlands , soms een andere taal	Meestal een andere taal	Altijd een andere taal	Niet van toepassing	<i>N</i>
Thuis (met bv. ouders, kinderen)	86,4	4,7	2,8	3,2	2,9	0,0	368

2.8. OPLEIDINGSNIVEAU

2.8.1. OMSCHRIJVING

De vragen met betrekking tot onderwijs, peilen naar de huidige en/of vroegere onderwijssituatie van de respondent. Concreet wordt eerst nagegaan of respondenten momenteel dagonderwijs volgen (ja of neen) in vraag SD14. Beide groepen vullen de vragen die volgen afzonderlijk in.

In het geval van vraag SD25 en SD15 wordt dan in de eerstgenoemde situatie gevraagd naar het diploma waarvoor men nu studeert (SD25), terwijl in de tweede situatie wordt gevraagd naar het hoogst behaalde diploma (SD15) bij afgestudeerden. Hier wordt een lijst van 18 categorieën voorgelegd, met een extra antwoordoptie om een ander niveau te benoemen. Indien men een optie in de categorie 'hoger onderwijs' aanduidt, wordt in vraag SD26 (voor personen die nog studeren) gevraagd in welke onderwijsvorm men een diploma secundair onderwijs behaald heeft.

Diverse onderzoeken tonen aan dat het opleidingsniveau een aanzienlijke invloed uitoefent op participatie. Hoger opgeleiden participeren vaker aan het publieke leven dan lager opgeleiden (Smits, Lievens & Scheerder; 2011). Opleiding kan op verschillende manieren worden gemeten, maar meestal wordt slechts gevraagd naar het *niveau* van het hoogst behaalde diploma. Onderzoek toont aan dat ook de *aard* van het gevolgde onderwijs relevant is in het verklaren van cultuurparticipatie. Studenten uit de humane of sociale wetenschappen zouden zo bijvoorbeeld meer aan cultuur deelnemen dan hun collega's die exacte wetenschappen of een technische richting volgen (De Haan & Knulst, 2000).

Ook de opleiding van de partner wordt bevraagd, omdat er vanuit gegaan kan worden dat de partner een invloed heeft op de participatie van de respondent. Zo blijkt uit onderzoek dat het opleidingsniveau van de partner een significante impact heeft op de cultuurconsumptie van de respondent en dit ongeacht de verklarende rol van hun eigen sociale achtergrond (Vandebroeck & Glorieux, 2013). Daarnaast is het toevoegen van het opleidingsniveau van de partner ook relevant om de rol van participatie in processen van sociale homogamie en sociale reproductie te bestuderen. De vraag wordt voorgelegd aan mensen die geen dagonderwijs meer volgen en aangaven een partner te hebben (SD23). De lijst die men voorgelegd krijgt is opgesplitst naar secundair onderwijs niet voltooid, secundair onderwijs en hoger onderwijs.

2.8.2. VRAAGSTELLING

SD14	Volgt u momenteel voltijds dagonderwijs?
1.	Ja
2.	Nee

SD15	Op de toonkaart staan een aantal diploma's. Wat is het hoogste getuigschrift of diploma dat u heeft behaald? U kan het cijfer noemen.
SD25	Voor welk diploma studeert u nu?
1.	Geen
2.	Lager onderwijs
3.	Buitengewoon lager onderwijs (BLO)
Lager secundair onderwijs	
4.	Buitengewoon secundair onderwijs (BuSO)
5.	Beroeps (BSO)
6.	Technisch (TSO) -
7.	Kunstonderwijs (KSO)
8.	Algemeen (ASO)
Hoger secundair onderwijs	
9.	Buitengewoon secundair onderwijs (BuSO)
10.	Beroeps zesde jaar (BSO), ook zevende jaar beroepsonderwijs en DBSO – A2
11.	Technisch (TSO)
12.	Kunstonderwijs (KSO)
13.	Algemeen (ASO)
Hoger onderwijs	
14.	Niet universitair hoger onderwijs korte type / professionele bachelor – A1
15.	Academische bachelor
16.	Niet universitair hoger onderwijs lange type/master behaald aan een hogeschool
17.	Universitair onderwijs /master behaald aan een universiteit
18.	Doctoraat
19.	Andere of bij twijfel (omschrijf):

SD26	In welke onderwijsvorm volgt u secundair onderwijs?
1.	In het algemeen secundair onderwijs – ASO
2.	In het technisch secundair onderwijs – TSO
3.	In het beroepssecundair onderwijs – BSO
4.	In het kunstsecundair onderwijs – KSO
5.	Andere: ...

SD23	Wat is het hoogste diploma of getuigschrift dat uw partner heeft behaald?
1.	Secundair onderwijs niet voltooid
2.	Secundair onderwijs
3.	Hoger onderwijs

2.8.3. FREQUENTIES

Tabel 2.14. Momenteel dagonderwijs volgen; 2 categorieën (SD14)

		Percentage
1.	Ja	11,0
2.	Nee	89,0
N		368

Tabel 2.15. Hoogste diploma (SD25: voor respondenten die dagonderwijs volgen, SD15: voor respondenten die geen dagonderwijs meer volgen); kolompercentages

		Percentage voor respondenten die dagonderwijs volgen (SD25)	Percentage voor respondenten die geen dagonderwijs meer volgen (SD15)
1.	Geen	4,3	0,7
2.	Lager onderwijs	7,3	5,6
3.	Buitengewoon lager onderwijs (BLO)	16,1	0,7
Lager secundair onderwijs			
4.	Buitengewoon secundair onderwijs (BuSO)	0,0	2,3
5.	Beroeps (BSO)	2,2	11,1
6.	Technisch (TSO) (A3)	9,8	5,8
7.	Kunstonderwijs (KSO)	0,0	0,3
8.	Algemeen (ASO)	12,9	4,2
Hoger secundair onderwijs			
9.	Buitengewoon secundair onderwijs (BuSO)	0,0	2,3
10.	Beroeps zesde jaar (BSO) (A3), ook zevende jaar beroepsonderwijs (A2) en DBSO	2,2	11,1
11.	Technisch (TSO)	9,8	15,5
12.	Kunstonderwijs (KSO)	1,1	0,8
13.	Algemeen (ASO)	16,5	9,1
Hoger onderwijs			
14.	Niet universitair hoger onderwijs korte type (A1) / professionele bachelor	8,8	20,6
15.	Academische bachelor	7,7	2,6
16.	Niet universitair hoger onderwijs lange type/master behaald aan een hogeschool	1,1	2,9
17.	Universitair onderwijs /master behaald aan een universiteit	10,5	10,7
18.	Doctoraat	0,0	1,1
N		39	330

Tabel 2.16. Onderwijsvorm secundair onderwijs indien secundair onderwijs reeds voltooid (SD 26: respondenten die dagonderwijs volgen); kolompercentages

		Percentage van respondenten die dagonderwijs volgen
1.	In het algemeen secundair onderwijs – ASO	65,5
2.	In het technisch secundair onderwijs – TSO	34,5
<i>N</i>		10

Tabel 2.17. Hoogste diploma of getuigschrift van partner; 3 categorieën (SD23)

		Percentage
1.	Secundair onderwijs niet voltooid	9,8
2.	Secundair onderwijs	41,2
3.	Hoger onderwijs	49,0
<i>N</i>		208

2.9. ARBEIDSTOESTAND

2.9.1. OMSCHRIJVING

Respondenten die aangeven geen dagonderwijs meer te volgen, krijgen vragen met betrekking tot hun arbeidstoestand voorgelegd. Deze peilen naar zowel de arbeidsstatus, de omvang van tewerkstelling als de beroepsgroep.

Eerst wordt in SD18 naar de huidige arbeidsstatus van de respondent (evenals hun eventuele partner; SD24) gevraagd. Vervolgens wordt er bevraagd of de respondent voltijds of deeltijds werkt in SD19, waarbij ook een antwoordoptie wordt voorzien voor respondenten die verschillende jobs combineren tot een voltijdse functie. Indien de respondent aangeeft deeltijds te werken, wordt in SD20 bevraagd wat de omvang is van de deeltijdse betrekking in percentages.

In vergelijking met eerdere versies van de Participatiesurvey werden twee veranderingen doorgevoerd in de vragen omtrent arbeidssituatie. Ten eerste wordt niet meer gevraagd aan personen die niet meer werken of ze vroeger een beroep uitoefenden, en hoelang geleden dit was. Ten tweede wordt de vraag omtrent het arbeidsstatuut ook niet meer voorgelegd omdat de afbakening van wat het betekent om een specifiek statuut te hebben niet meer zo rechtlijnig correspondeert met hoe de arbeidssituatie er dan precies uitziet.

2.9.2. VRAAGSTELLING

SD18	Wat is uw beroepstoestand nu, wat doet u op dit moment? Mag ik u vragen de antwoordmogelijkheden op kaart 96 aandachtig te lezen? Er is maar één antwoord mogelijk.
SD24	Wat is momenteel de beroepstoestand van uw partner?
1.	Betaald werk (als werknemer, ambtenaar, zelfstandige, ook GESCO, RVA-stage, PWA, interim, DAC, dienstencheques, meewerkend in gezins- of familiebedrijf)
2.	Gepensioneerd (brugpensioen, pre-pensioen, enz.)
3.	Huisvrouw, huisman
4.	Op tijdelijk ziekte- of bevallingsverlof
5.	Met verlof zonder wedde/loopbaanonderbreking
6.	Arbeidsongeschikt, langdurig ziek, invalide
7.	Op zoek naar eerste werk
8.	Werkzoekend/werkloos
9.	Andere:

SD19	Werkt u voltijds of deeltijds?
1.	Ik werk deeltijds
2.	Ik heb (minstens) een voltijdse job
3.	Ik combineer meerdere jobs tot een (minstens) voltijdse job
4.	Weet niet/geen antwoord

SD20	Wat is de omvang van uw deeltijdse betrekking, uitgedrukt als percentage van een voltijdse betrekking?	... %

2.9.3. FREQUENTIES

Tabel 2.18. Beroepssituatie nu (SD18 (enkel voor geen dagonderwijs volgende respondenten), SD24 (enkel voor respondenten met partner)); kolompercentages

		Percentage respondent (SD18)	Percentage partner (SD24)
1.	Betaald werk (als werknemer, ambtenaar, zelfstandige, ook GESCO, RVA-stage, PWA, interim, DAC, dienstencheques, meewerkend in gezins- of familiebedrijf)	62,5	61,7
2.	Gepensioneerd (brugpensioen, pre-pensioen, enz.)	31,1	29,3
3.	Huisvrouw, huisman	1,9	3,9
4.	Op tijdelijk ziekte- of bevallingsverlof	0,7	0,7
5.	Met verlof zonder wedde/loopbaanonderbreking	0,0	0,3
6.	Arbeidsongeschikt, langdurig ziek, invalide	2,0	3,2
7.	Op zoek naar eerste werk	0,0	0,0
8.	Werkzoekend/werkloos	1,8	0,9
9.	Andere:	0,0	0,0
	<i>N</i>	328	212

Tabel 2.19. Voltijds werk (SD 19); enkel wanneer betaald werk of tijdelijk verlof; 3 categorieën

		Percentage
1.	Ik heb (minstens) een voltijdse job	64,9
2.	Ik combineer meerdere jobs tot (minstens) een voltijdse job	2,7
3.	Ik werk deeltijds	32,4
	<i>N</i>	207

2.10. INKOMEN

2.10.1. OMSCHRIJVING

Op basis van vragen SD28, SD29 en SD30 wordt een onderscheid gemaakt tussen respondenten met een netto maandelijks gezinsinkomen, hoger of lager dan 2500 euro. Respondenten in beide groepen geven vervolgens een meer precies bedrag op. Het gaat hier niet om een exact bedrag, maar er wordt gewerkt met categorieën, met een range van minstens 100 euro. In vraag SD29 gaat het over bedragen kleiner dan 2500 euro. In vraag SD30 gaat het over bedragen groter dan 2500 euro. Anderzijds komt in vraag SD31 de perceptie van het inkomen aan bod en moeten de respondenten aangeven of men al dan niet het gevoel heeft comfortabel te kunnen leven met het huidige inkomen.

Met deze drie vragen, dewelke ook in de participatiesurvey 2009 en 2014 werden opgenomen, wensen we economisch kapitaal te operationaliseren. Twee dimensies van inkomen worden hier bevraagd, omdat het concrete inkomen voor een goede vergelijkingsbasis zorgt, terwijl het subjectieve inkomen meer een idee geeft over het gevoel van levenskwaliteit. Deze vragen zijn telkens gesteld met betrekking tot het inkomen van het gezin. Sommige respondenten zien het concrete inkomen als een zeer gevoelige vraag en verkiezen dit dus niet te vertellen.

In vergelijking met 2014 werd vraag SD28 gesteld met 2500 euro als breekpunt in plaats van 2000 euro. Dit weerspiegelt beter de verdeling van het gezinsinkomen in de bevolking. Ook werd hier, in vergelijking met 2014, naast het gezinsinkomen niet meer bevraagd wat het persoonlijk inkomen is.

2.10.2. VRAAGSTELLING

SD28	Ik wil nu iets vragen over het inkomen van uw gezin. Met gezin bedoelen we het huishouden van gehuwde of samenwonende personen, van een alleenstaande of van iemand die nog bij de ouders inwoont. Onder netto maandelijks inkomen verstaan we het totaal van de inkomsten van het gezin, na aftrek van belastingen; alles inbegrepen zoals loon, maaltijdcheques, het eventuele kindergeld, uitkering, pensioen of andere inkomsten zoals rente/dividenden uit kapitaal, huurinkomsten uit onroerende goederen, Is het gezamenlijk netto maandinkomen van uw gezin groter dan 2500 euro?
1.	Ja
2.	Neen
3.	Weet niet/geen antwoord

SD29	Indien u de categorieën op kaart 107/109 bekijkt, in welke categorie valt dan het gezamenlijk netto maandinkomen van uw gezin?
1.	minder dan 500 euro
2.	500 – 599 euro
3.	600 – 699 euro
4.	700 – 799 euro
5.	800 – 899 euro
6.	900 – 999 euro
7.	1000 – 1099 euro
8.	1100 – 1199 euro
9.	1200 – 1299 euro
10.	1300 – 1399 euro
11.	1400 – 1499 euro
12.	1500 – 1599 euro
13.	1600 – 1699 euro
14.	1700 – 1799 euro
15.	1800 – 1899 euro
16.	1900 – 1999 euro
17.	2000 – 2099 euro
18.	2100 – 2199 euro
19.	2200 – 2299 euro
20.	2300 – 2399 euro
21.	2400 – 2499 euro

SD30	Indien u de categorieën op kaart 108/110 bekijkt, in welke categorie valt dan het gezamenlijk netto maandinkomen van uw gezin?
1.	2500 – 2599 euro
2.	2600 – 2699 euro
3.	2700 – 2799 euro
4.	2800 – 2899 euro
5.	2900 – 2999 euro
6.	3000 – 3099 euro
7.	3100 – 3199 euro
8.	3200 – 3299 euro
9.	3300 – 3399 euro
10.	3400 – 3499 euro
11.	3500 – 3599 euro
12.	3600 – 3699 euro
13.	3700 – 3949 euro
14.	3950 – 4199 euro
15.	4200 – 4449 euro
16.	4450 – 4699 euro
17.	4700 – 4949 euro
18.	4950 – 5199 euro
19.	5200 – 5449 euro
20.	5450 – 7949 euro
21.	7950 – 10449 euro
22.	10450 en meer euro

SD31	In welke mate vindt u dat u comfortabel kan leven met uw huidig gezinsinkomen? Gebruik kaart 111 om te antwoorden. Noem een getal van 1 tot en met 7. 1 betekent dat u vindt dat u zeer moeilijk kan rondkomen, 7 dat u vindt dat u zeer comfortabel kan leven. Uiteraard kan u ook een tussenliggend cijfer noemen.
1.	Het is zeer moeilijk rond te komen
2.	
3.	
4.	Tussen beide
5.	
6.	
7.	We kunnen zeer comfortabel leven

2.10.3. FREQUENTIES

Tabel 2.20. Maandinkomen lager dan 2500 (SD28); kolompercentages

		Percentage
1.	neen	70,8
2.	ja	29,2
N		343

Tabel 2.21. Maandelijks inkomen uit arbeid indien kleiner dan 2500€ (SD29); kolompercentages

		Percentage
1.	minder dan 500 euro	0,0
2.	500 – 599 euro	0,0
3.	600 – 699 euro	0,0
4.	700 – 799 euro	0,0
5.	800 – 899 euro	0,0
6.	900 – 999 euro	1,5
7.	1000 – 1099 euro	0,6
8.	1100 – 1199 euro	2,8
9.	1200 – 1299 euro	2,5
10.	1300 – 1399 euro	4
11.	1400 – 1499 euro	7,8
12.	1500 – 1599 euro	8
13.	1600 – 1699 euro	6,3
14.	1700 – 1799 euro	6,5
15.	1800 – 1899 euro	7,6
16.	1900 – 1999 euro	7,1
17.	2000 – 2099 euro	7,3
18.	2100 – 2199 euro	9,5
19.	2200 – 2299 euro	7,5
20.	2300 – 2399 euro	14,1
21.	2400 – 2499 euro	7,1
N		92

Tabel 2.22. Maandelijks inkomen uit arbeid indien groter dan 2500€ (SD30); kolompercentages

		Percentage
1.	2500 – 2599 euro	6,9
2.	2600 – 2699 euro	3,6
3.	2700 – 2799 euro	3,9
4.	2800 – 2899 euro	3,6
5.	2900 – 2999 euro	0,8
6.	3000 – 3099 euro	3,9
7.	3100 – 3199 euro	0,8
8.	3200 – 3299 euro	2,8
9.	3300 – 3399 euro	1,1
10.	3400 – 3499 euro	2,9
11.	3500 – 3599 euro	7,2
12.	3600 – 3699 euro	2,9
13.	3700 – 3949 euro	8,3
14.	3950 – 4199 euro	9
15.	4200 – 4449 euro	10,9
16.	4450 – 4699 euro	7,4
17.	4700 – 4949 euro	4,9
18.	4950 – 5199 euro	3,7
19.	5200 – 5449 euro	5
20.	5450 – 7949 euro	7,1
21.	7950 – 10449 euro	2,9
22.	10450 en meer euro	0,3
<i>N</i>		204

Tabel 2.23. Comfortabel leven met inkomen (SD 31)

		Percentage
1.	Het is zeer moeilijk rond te komen	5,3
2.		1,4
3.		9,6
4.	Tussen beide	25,4
5.		19,1
6.		11,6
7.	We kunnen zeer comfortabel leven	27,5
	<i>N</i>	367

2.11. OUDERLIJK MILIEU

Naast individuele factoren heeft het ouderlijke cultureel kapitaal ook een grote impact op de cultuurbeleving en -participatie van hun kinderen. Er wordt namelijk gesteld dat de vroege socialisatie en kennismaking met cultuur en sport op kinderleeftijd de participatiekansen en -frequentie ook op latere leeftijd zullen verhogen (Nagel, 2004; Lievens, Siongers & Waege, 2015). Deze kansen worden op hun beurt medebepaald door het opleidingsniveau en de eigen cultuurparticipatie van de ouders, waar bijgevolg naar gepeild werd in de bevraging van 2020.

2.11.1. OPLEIDINGSNIVEAU

2.11.1.1. OMSCHRIJVING

Met de vraag OUD 1 peilen we naar het opleidingsniveau van de ouders. Aan de respondenten wordt gevraagd aan te duiden wat het hoogste diploma is dat hun vader en moeder behaald hebben. Het antwoord kan geselecteerd worden uit drie antwoordcategorieën, met een vierde open antwoordoptie voor andere opleidingen, of bij twijfel.

In deze vraag is net zoals in de vraag waarin naar het opleidingsniveau van de partner van de respondent wordt gepeild gereduceerd in antwoordmogelijkheden van 18 naar 4.

In vergelijking met de bevraging van 2014 wordt er in de huidige versie niet meer bevraagd tot welke leeftijd de ouders dagonderwijs volgden, wat het geboortjaar is van de ouders van de respondent en wat de arbeidstoestand van de ouders van de respondent was toen de respondent tussen 12 en 14 jaar oud was.

2.11.1.2. VRAAGSTELLING

OUD1	Om af te sluiten willen we u graag nog enkele vragen stellen over uw ouders en uw jeugd. Wat is het hoogste getuigschrift of diploma dat uw vader en uw moeder hebben behaald?	Vader	Moeder
1.	Secundair onderwijs niet voltooid	1	1
2.	Secundair onderwijs	2	2
3.	Hoger onderwijs	3	3
4.	Andere of bij twijfel (specificeer)	9998	9998

2.11.1.3. FREQUENCIES

Tabel 2.24. Hoogst behaalde diploma ouders (OUD1); kolompercentages

		Percentage vader	Percentage moeder
1.	Secundair onderwijs niet voltooid	39,1	45,3
2.	Secundair onderwijs	35,1	31,1
3.	Hoger onderwijs	25,7	23,6
	<i>N</i>	340	347

2.11.2. CULTUURPARTICIPATIE VAN DE OUDERS

2.11.2.1. OMSCHRIJVING

Vraag OUD4 peilt naar het culturele gedrag van de ouders op het moment dat de respondenten tussen 12 en 14 jaar oud waren. Aan de respondenten wordt gevraagd om voor elk van de elf activiteiten aan te geven of de ouders deze activiteit toen deden of niet.

Om de cultuurparticipatie van de ouders te meten is geen internationaal gevalideerd meetinstrument voorhanden. Het culturele verleden van de ouders van de respondent werd in het verleden zowel in Nederlands onderzoek (Sociaal Cultureel Planbureau, 2000) als in Amerikaans onderzoek (Iyengar, 2013) bevestigd. We stellen echter vast dat de selectie van de mogelijke culturele activiteiten arbitrair lijkt en gekozen werd in functie van de gebruikte cultuurdefinitie. De selectie blijft vooral beperkt tot de deelname aan 'schone kunsten'. In de lijn van de brede cultuurdefinitie die wij hanteren, willen we een evenwichtige lijst van culturele activiteiten voorleggen, die niet beperkt is tot kunstenparticipatie. We breiden de antwoordopties daarom uit met bioscoopbezoek, het actief beoefenen van kunstzinnige hobby's en deelname aan activiteiten van verenigingen. In vergelijking met de bevraging van 2014 wordt er in de huidige bevraging geopteerd om deelname aan activiteiten van verenigingen te bevragen in plaats van lidmaatschap. Deze aanpassing werd doorgevoerd omdat steeds meer sociaal-culturele organisaties afstappen van het louter aanbieden van activiteiten aan leden en ook meerdere organisaties ervoor opteren niet (langer) te werken met lidmaatschappen.

Omdat we werken met een retrospectieve vraag die vooral voor oudere respondenten moeilijk te beantwoorden kan zijn, vragen we niet naar de deelnamefrequentie, maar wordt de vraag beperkt tot het al dan niet participeren aan activiteiten.

2.11.2.2. VRAAGSTELLING

OUD4	Ik wil u nu enkele vragen stellen die peilen naar welke activiteiten uw ouders of één van uw ouders deden toen u tussen 12 en 14 jaar oud was? Ik zal een lijst met activiteiten voorlezen. Zeg telkens ja wanneer minstens één van uw ouders die activiteit deden, neen wanneer ze dat niet deden.	Ja	Neen
1.	Een museum of tentoonstelling bezoeken	1	0
2.	Een toneel, ballet of dansvoorstelling bijwonen	1	0
3.	Naar de bioscoop gaan	1	0
4.	Monumenten, kerken of historische gebouwen bezoeken	1	0
5.	Naar een concert van klassiek muziek of opera gaan	1	0
6.	Naar een concert van popmuziek, rock, folk, wereldmuziek, dance, jazz of blues gaan	1	0
7.	Een kunstzinnige hobby beoefenen zoals zang, dans, muziek, schilderen, tekenen, beeldhouwen	1	0
8.	Romans lezen	1	0
9.	Deelname aan activiteiten van socio-culturele vereniging (vrouwenvereniging, hobbyclubs, gezinsvereniging,...)	1	0
10	Deelname aan activiteiten van sociale beweging zoals een vredesbeweging, mensenrechtenorganisatie, natuurvereniging,...	1	0
11	Lid van bibliotheek	1	0

2.11.2.3. FREQUENCIES

Tabel 2.25. Cultuurparticipatie ouders (wanneer leeftijd respondent 12-14 jaar) (OUD 4)

		Percentage	N
1.	Een museum of tentoonstelling bezoeken	28,6	364
2.	Een toneel, ballet of dansvoorstelling bijwonen	31,6	364
3.	Naar de bioscoop gaan	43,8	364
4.	Monumenten, kerken of historische gebouwen bezoeken	36,5	364
5.	Naar een concert van klassiek muziek of opera gaan	13,8	364
6.	Naar een concert van popmuziek, rock, folk, wereldmuziek, dance, jazz of blues gaan	17,4	364
7.	Een kunstzinnige hobby beoefenen zoals zang, dans, muziek, schilderen, tekenen, beeldhouwen	14,4	364
8.	Romans lezen	45,8	364
9.	Deelname aan activiteiten van socio-culturele vereniging (vrouwenvereniging, hobbyclubs, gezinsvereniging,...)	30,7	364
10.	Deelname aan activiteiten van sociale beweging zoals een vredesbeweging, mensenrechtenorganisatie, natuurvereniging,...	5,9	364
11.	Lid van bibliotheek	31,1	364

2.12. FYSIEKE EN MENTALE GEZONDHEIDSTATUS

2.12.1. OMSCHRIJVING

De vragen HEALTH1 tot en met HEALTH9 peilen naar de gezondheidsstatus van de respondenten. Hierbij is er aandacht voor zowel fysieke en mentale gezondheidsstatus, als voor gezondheidsdrempels in sport, cultuur en verenigingsleven. We combineren in deze vragen de gevalideerde schaal sf-12 (HEALTH1 t.e.m. HEALTH7), de aanwezigheid van specifieke gezondheidscondities (HEALTH8) en de drempels die deze specifieke gezondheidscondities vormen (HEALTH9). Ook wordt er bevraagd of de respondenten recht hebben op een verhoogde tegemoetkoming voor medische kosten via het ziekenfonds (HEALTH10).

In het verleden werd in de Vlaamse context reeds surveydata verzameld met zowel vragen naar de cultuurparticipatie en de gezondheidsstatus van respondenten. Deze onderzoeken hadden echter vaak als voornaamste focus gezondheid, waarbij een zeer summiere maat voor cultureel engagement of cultuurparticipatie werden gebruikt (sexpert, gezondheidsenquête). In de internationale context gaat er de laatste tijd meer en meer aandacht naar de relatie tussen deze cultuur en gezondheid. In een recent rapport van de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) worden 900 onderzoeken systematisch geanalyseerd over de relatie tussen enerzijds cultuurbeleving en actieve participatie, en anderzijds gezondheid en welbevinden (Fancourt & Finn, 2020). Op basis van deze systematische analyse roept de WHO op om in de gezondheidszorg meer in te zetten op culturele interventies.

Door de introductie van de sf-12 (short form 12) in de PAS2020 benaderen we de verhouding tussen cultuur, gezondheid en welzijn met gedetailleerde meetinstrumenten voor alle drie deze aspecten. De sf-12 bestaat uit 12 vragen en werd geconstrueerd om respondenten op een bondige manier over hun fysieke en mentale gezondheid te bevragen (Ware, Kosinski & Keller, 1995) binnen de *Medical Outcomes Study*. Deze vragenlijst werd ook getest in negen Europese landen, waarbij een hoge correlatie tussen de resultaten van de SF-12 met een langere en meer diepgravende versie van de vragenlijst (sf-36) werd aangetoond (Gandek et al., 1998). De Nederlandstalige versie van de sf-12 die wij gebruiken is gebaseerd op de vertaling van de sf-36 door Aaronson en collega's (1998). De twee schalen verkregen op basis van de twaalf vragen geven in hoge mate vergelijkbare resultaten als gevalideerde meetinstrumenten die meer tijd in beslag nemen (sf-36).

In de vraag HEALTH8 worden zeven verschillende gezondheidsgerelateerde condities voorgelegd. Hierbij wordt aan de respondent gevraagd of deze van toepassing zijn. Een achtste item is "geen enkele van deze". HEALTH8 fungeert als filter voor HEALTH9, waarin respondenten met specifieke gezondheidsgerelateerde condities wordt gevraagd of deze conditie hen verhindert in vijf mogelijke hun vrijetijdsbesteding. Hierbij zijn meerdere antwoorden mogelijk. De vijf voorgelegde activiteiten zijn actief sporten, bijwonen van sportwedstrijden, actief cultuur beoefenen, bezoeken/bijwonen van culturele activiteiten (bv. toneel, museum, ...) en actief deelnemen aan het verenigingsleven. Er is ook een zesde antwoordoptie voor de respondenten waarbij de gezondheidsgerelateerde conditie hen niet beperken in deze voorgenoemde activiteiten.

HEALTH10 peilt naar het al dan niet hebben van een verhoogde tegemoetkoming voor medische kosten (RVT) via het ziekenfonds. Deze sociale maatregel geeft recht op een hogere terugbetaling van kosten voor geneeskundige verzorging, en is bedoeld om mensen met een laag inkomen makkelijkere toegang te geven aan deze verzorging.

2.12.2. VRAAGSTELLING

HEALTH1	Hoe is over het algemeen uw gezondheid?
1.	Slecht
2.	Redelijk
3.	Goed
4.	Erg goed
5.	Uitstekend

HEALTH2	De volgende vragen gaan over de bezigheden die mensen doen op een doorsnee dag. Wordt u door uw gezondheid op dit moment beperkt bij deze bezigheden? Zo ja, in welke mate?			
		Nee, helemaal niet beperkt	Ja, een beetje beperkt	Ja, ernstig beperkt
1.	Matige inspanningen, zoals een tafel verplaatsen, stofzuigen, zwemmen of fietsen	0	1	2
2.	Een paar trappen oplopen	0	1	2

HEALTH3	Heeft u de voorbije vier weken één van de volgende problemen gehad bij uw werk of andere dagelijkse bezigheden, ten gevolge van uw lichamelijke gezondheid?		
		Nee	Ja
1.	U heeft minder bereikt dan u zou willen	0	1
2.	U was beperkt in het soort werk dat u kon doen of andere bezigheden	0	1

HEALTH4	Heeft u de voorbije vier weken één van de volgende problemen gehad bij uw werk of andere dagelijkse bezigheden, ten gevolge van uw emotionele toestand (zoals zich depressief voelen)?		
		Nee	Ja
1.	U heeft minder bereikt dan u zou willen	0	1
2.	U deed uw werk of andere bezigheden niet zo zorgvuldig als gewoonlijk	0	1

HEALTH5	In welke mate bent u de afgelopen 4 weken door pijn gehinderd in uw normale werk? Zowel werk buitenshuis als huishoudelijk werk.
1.	Helemaal niet
2.	Een klein beetje
3.	Nogal
4.	Veel
5.	Erg veel

HEALTH6		De volgende vragen gaan over hoe u zich voelt en hoe het met u ging de voorbije vier weken. Geef bij elke vraag het antwoord dat het beste benadert hoe u zich voelde. Hoe vaak gedurende de afgelopen 4 weken...					
		Nooit	Zelden	Soms	Vaak	Meestal	Altijd
1.	Voelde u zich rustig en tevreden?	1	2	3	4	5	6
2.	Had u veel energie?	1	2	3	4	5	6
3.	Voelde u zich somber en neerslachtig?	1	2	3	4	5	6

HEALTH7		Hoe vaak hebben uw lichamelijke gezondheid of emotionele problemen u de voorbije vier weken gehinderd bij uw sociale activiteiten (zoals vrienden of familie bezoeken etc.)?
1.	Nooit	
2.	Zelden	
3.	Soms	
4.	Meestal	
5.	Altijd	

HEALTH8		Ik zal u nu enkele gezondheidsgelateerde condities voorleggen. Kan u aangeven welke voor u van toepassing zijn?
		Van toepassing
1.	Een chronische aandoening (bv. cara, hart- en vaatziekte, artrose, diabetes, cva, reuma, rugaandoening, ...)	1
2.	Een fysieke of motorische beperking	1
3.	Slechtziend of blind	1
4.	Slechthorend of doof	1
5.	Een verstandelijke beperking	1
6.	Psychisch kwetsbaar	1
7.	Autistisch	1
8.	Geen enkele van deze	1

HEALTH9		Met de volgende vraag willen we nagaan in welke mate gezondheidsaandoeningen u beperken tijdens uw vrije tijd. Op de toonkaart vindt u een aantal vormen van vrijetijdsbesteding. Kan u telkens aangeven bij welke activiteiten u beperkt wordt door uw gezondheid? Meerdere antwoorden zijn mogelijk.					
		Actief sporten	Bijwonen van sportwedstrijden	Actief cultuur beoefenen	Bezoeken / bijwonen van culturele activiteiten	Actief deelnemen aan het verenigingsleven	Bij geen enkele van deze activiteiten
1	Chronische aandoening	1	1	1	1	1	1
2	Fysieke of motorische beperking	1	1	1	1	1	1
3	Slechtziend of blind	1	1	1	1	1	1
4	Slechthorend of doof	1	1	1	1	1	1
5	Verstandelijke beperking	1	1	1	1	1	1
6	Psychisch kwetsbaar	1	1	1	1	1	1
7	Autistisch	1	1	1	1	1	1
8	Bij geen enkele van deze activiteiten	1	1	1	1	1	1

HEALTH10		Heeft u via uw ziekenfonds recht op verhoogde tegemoetkoming voor medische kosten?	
		Nee	Ja
		1	2

2.12.3. FREQUENTIES

Tabel 2.26 Algemene gezondheid

Slecht	Redelijk	Goed	Erg goed	Uitstekend	N
3	20,3	42,3	26,5	7,9	368

Tabel 2.27 Potentiële gezondheidsbeperkende activiteiten

		Nee, helemaal niet beperkt	Ja, een beetje beperkt	Ja, ernstig beperkt	N
1.	Matige inspanningen, zoals een tafel verplaatsen, stofzuigen, zwemmen of fietsen	75,7	17,4	6,9	368
2.	Een paar trappen oplopen	83,7	11,3	4,9	368

Tabel 2.28 Problemen met dagelijkse bezigheden

		Nee	Ja	N
1.	U heeft minder bereikt dan u zou willen	72,1	27,9	364
2.	U was beperkt in het soort werk dat u kon doen of andere bezigheden	72,4	27,6	364

Tabel 2.29 Problemen met dagelijkse bezigheden, wegens emotionele toestand

		Nee	Ja	N
1.	U heeft minder bereikt dan u zou willen	83,3	16,2	366
2.	U deed uw werk of andere bezigheden niet zo zorgvuldig als gewoonlijk	86,3	13,2	366

Tabel 2.30 Hinder in normale werk

	Helemaal niet	Een klein beetje	Nogal	Veel	Erg veel	N
	47,1	30	15,4	5,6	1,9	367

Tabel 2.31 Algemeen gevoel

		Nooit	Zelden	Soms	Vaak	Meestal	Altijd	N
1.	Voelde u zich rustig en tevreden?	1,1	4,5	16,9	23,8	41,4	12,3	368
2.	Had u veel energie?	1,6	6,2	21,7	28,7	31,6	10,2	368
3.	Voelde u zich somber en neerslachtig?	30,8	33,4	29	3,7	2,5	0,7	368

Tabel 2.32 Hinder door lichamelijke of emotionele gezondheid

	Nooit	Zelden	Soms	Meestal	Altijd	N
	59,2	20,9	11,4	7,5	1,0	368

Tabel 2.33 Gezondheidsgerelateerde condities; 8 categorieën

		Neen	Ja	N
1.	Een chronische aandoening (bv. cara, hart- en vaatziekte, artrose, diabetes, cva, reuma, rugaandoening, ...)	75,7	24,3	368
2.	Een fysieke of motorische beperking	89,3	10,7	368
3.	Slechtziend of blind	94,9	5,1	368
4.	Slechthorend of doof	94,5	5,5	368
5.	Een verstandelijke beperking	99,8	0,2	368
6.	Psychisch kwetsbaar	95,3	4,7	368
7.	Autistisch	99,7	0,3	368
8.	Geen enkele van deze	41,7	58,3	368

Tabel 2.34 Beperkingen van gezondheidsaandoeningen

		Actief sporten	Bijwonen van sportwedstrijden	Actief cultuur beoefenen	Bezoeken / bijwonen van culturele activiteiten	Actief deelnemen aan het verenigingsleven	Bij geen enkele van deze activiteiten	Geen mening	Weet niet	N
1.	Chronische aandoening	64.1	17.1	12.7	18.2	21.7	30.8	0.0	0.0	89
2.	Fysieke of motorische beperking	79.8	21.9	21.9	12.7	23.9	15.6	0,0	0,0	39
3.	Slechtziend of blind	18.7	2.9	2.9	2.9	10.0	74.2	0,0	0,0	19
4.	Slechthorend of doof	23.6	10.1	10.1	16.1	16.7	56.9	0,0	0,0	20
5.	Verstandelijke beperking	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0,0	0,0	1
6.	Psychisch kwetsbaar	16.7	5.7	13.4	5.7	31.8	64.9	0,0	0,0	17
7.	Autistisch	52.9	52.9	52.9	52.9	52.9	47.1	0,0	0,0	2

Tabel 2.35 Recht op verhoogde tegemoetkoming

Neen	Ja	N
84,2	15,8	363

2.12.4. SCHAALCONSTRUCTIE

De twee schalen voor gezondheid (fysiek en mentaal) worden geconstrueerd aan de hand van de oorspronkelijke handleiding en meer recente inzichten (Andersen et al., 2007; Ware, Kosinski & Keller, 1996). Eerst wordt de ruwe data gehercodeerd zodat een hogere waarde steeds staat voor een slechtere gezondheidsconditie, en de laagste waarde steeds nul is. Vervolgens worden uit de 12 vragen acht subschalen gemaakt door de waarden op te tellen. Deze subschalen bestaan uit één of twee items. Deze subschalen worden vervolgens in een z-procedure getransformeerd tot schalen met een gemiddelde van 50 en een standaardafwijking van 10 voor de gehele steekproef. Met deze getransformeerde subschalen wordt een principal component analysis (PCA) uitgevoerd met een varimax rotatie. Hieruit komen twee factoren, die de fysieke en mentale gezondheid weerspiegelen. Deze factoren worden aangemaakt door de verkregen geroteerde componenten als weging te gebruiken bij het optellen van deze subschalen. De twee uiteindelijk verkregen schalen, één voor fysieke gezondheid en één voor mentale gezondheid worden vervolgens getransformeerd naar een gemiddelde van 50, met een standaardafwijking van 10.

In een handleiding voor de sf-12 wordt geopperd om de indicatoren (subschalen) te wegen met specifieke waarden voor een specifieke bevolking. Zij gebruiken hiervoor een weging voor de USA. Omdat deze weging niet voorhanden is op basis van een recent breed bevolkingsonderzoek in de Vlaamse context, verkiezen wij om te wegen ten opzichte van onze representatieve steekproef.

Tabel 2.36 Fysieke en mentale gezondheid: factorladingen en betrouwbaarheid (n= 497)

	Ladingen fysieke gezondheid	Ladingen Mentale gezondheid
1. General Health (GH) (item 1)	0,712	0,177
2. Physical functioning (PF) (items 2.1, 2.2)	0,781	0,064
3. Role-Physical (RP) (items 3.1, 3.2)	0,656	0,283
4. Bodily Pain (BP) (item 5)	0,765	0,158
5. Vitality (VT) (item 6.2)	0,212	0,735
6. Social Functioning (SF) (item 7)	0,470	0,552
7. Role Emotional (RE) (items 4.1, 4.2)	0,162	0,675
8. Mental Health (MH) (items 6.1, 6.3)	0,061	0,853
Eigenwaarde	3,365	1,231
Verklaarde variantie	42,069	15,391

Ladingen (rotated component) verkregen in PCA met Varimax rotatie, met Kaiser Normalization

Tabel 2.37 Fysieke en mentale gezondheid: Beschrijving van de somschaal (0-100)

	Fysieke gezondheid	Mentale gezondheid
N	359	359
Missings	10	10
Gemiddelde	50,0	50,0
Standaardafwijking	10,0	10,0

DEEL 2 - CULTUURPARTICIPATIE

Auteurs:

Mathijs Debaere

Jessy Siongers

Pim te Braak

Theun Pieter van Tienoven

Fien De Corte

John Lievens

Ignace Glorieux

Bram Spruyt

3. KUNST- EN ERFGOEDPARTICIPATIE

3.1. INLEIDING

In dit deel wordt via een gedetailleerd cijfermatig overzicht de cultuurparticipatie van de respondenten in kaart gebracht. We trachten daarbij de diverse culturele participatievormen zo volledig mogelijk weer te geven. Er wordt hierbij geen waardeoordeel gesuggereerd (legitiem, dan wel illegitiem), maar gezocht naar een evenwicht in de ruime benadering van cultuur en cultuurparticipatie.

Om een zo volledig en overzichtelijk mogelijk beeld van deze brede waaier aan activiteiten te schetsen, delen we de verschillende vormen van cultuurparticipatie op aan de hand van twee dimensies: receptief versus 'creatief' en private versus publieke participatie. De eerste dimensie beschrijft de verhouding tussen creatief en receptief handelen. Creatieve of actieve cultuurparticipatie houdt in dat men zelf actief bijdraagt aan de creatie van cultuuroed. Concreet gaat het hier dan over het beoefenen van amateurkunsten, bijvoorbeeld het bespelen van een muziekinstrument of dansen. Receptief participeren verwijst naar het 'ontvangend' deelnemen aan of consumeren van reeds gecreëerde cultuur. Meer specifiek kan dit dan gaan over het beluisteren van muziek of het bijwonen van een theatervoorstelling. Daarnaast diversifiëren we binnen de receptieve cultuurparticipatie naar de context waarin men deelneemt en bespreken we zowel de publieke beoefening van culturele activiteiten als de private cultuurparticipatie. Private participatie duidt dan onder meer op het beluisteren van muziek of het lezen van boeken, thuis of onderweg op de trein. Het betreft activiteiten die men individueel en in de private sfeer kan stellen. Publieke participatie vindt altijd buitenshuis plaats, en heeft een publieke sfeer nodig die opgezocht wordt. Dit kan dan gaan om het bijwonen van een film in de bioscoop, het bijwonen van een concert of het bezoeken van musea.

Recente ontwikkelingen op vlak van digitale cultuurparticipatie stellen deze laatste tweedeling echter in vraag. Wat met een digitaal concert waarbij de concertganger zich vrij kan rondbewegen in een digitale concertzaal, en daar ook kan interageren met andere bezoekers? Wat met een live-stream waarbij een kijker via de chatfunctie in interactie kan treden met andere kijkers. Meer en meer hebben we via digitale wegen de mogelijkheid om de private omgeving om te buigen tot een publieke. In de huidige vragenlijst werd deze digitale cultuurparticipatie echter nog niet bevraagd, hoewel een deel er van terug te vinden is in het luik van mediaparticipatie.

Op die manier komen we tot de volgende driedeling: publieke receptieve participatie (bv. een tentoonstelling bezoeken of een theatervoorstelling bijwonen), private receptieve participatie (bv. het lezen van een boek of beluisteren van muziek) en creatieve participatie of amateurkunstbeoefening (bv. toneelspelen, creatief schrijven of het bespelen van een muziekinstrument).

Binnen het kunstenlandschap kunnen verschillende disciplines worden onderscheiden. Wij focussen op de volgende deelsectoren: muziek, film, podiumkunsten en literatuur. Dit strookt met de verschillende culturele media (beeld, taal, beweging, klank...) die betekenissen overbrengen. Onder de noemer van cultuurparticipatie wordt bijkomend het bezoek aan instellingen die de (audiovisuele) kunsten en erfgoed aan publiek ontsluiten onder de loep genomen. De tentoonstelling van cultureel roerend erfgoed en kunsten komt aan bod in de paragraaf over musea en tentoonstellingen. Daarnaast wordt apart ingegaan op het bezoeken van onroerend erfgoed zoals monumenten en bezienswaardige gebouwen. Naast de participatie aan deze disciplines schenken we tevens aandacht aan de interesse voor concerten, podiumkunsten en musea en tentoonstellingen.

Daarnaast wordt gefocust op meer actieve vormen van cultuurparticipatie die de kunstbeoefening faciliteren, bijdragen tot de ontplooiing van culturele interesses en competenties en zoals uit voorgaand onderzoek reeds bleek een blijvende impact kunnen hebben op cultuurbeleving. In eerste instantie bekijken we hiertoe de amateurkunsten of de actieve beoefening van creatieve hobby's. Verder wordt er ingegaan op cultuureducatie waarbij ze zowel aandacht hebben voor cultuureducatie via het reguliere (kunst)onderwijs als via het buitenschoolse aanbod (bv. sociaal-cultureel volwassen- en jeugdwerk).

Door de uitbreiding van de participatiesurvey naar meerdere (beleids)domeinen in 2014 en 2020, was het noodzakelijk om in het cultuurparticipatie-luik te schrappen. Deze schrapping is een moeilijke evenwichtsoefening geworden omdat we toch ook de vergelijking met Participatiesurvey 2009 dienen te vrijwaren. Er is daarom voor geopteerd om de basisvragen omtrent participatie in de *face to face* bevraging op te nemen en zoveel mogelijk andere elementen onder te brengen in de drop- off vragenlijst. Zo komen de vragen omtrent muziekvoorkeur en het bezoeken van evenementen nu aan bod in de drop off vragenlijst. Daarnaast werden ook delen ingekort of helemaal geschrapt. Hierbij gaat het vooral om de verdiepende vragen zoals bijvoorbeeld de vragen omtrent percepties die gerelateerd zijn aan culturele activiteiten, en vragen die de geografische of sociale context van cultuurparticipatie in kaart brachten.

3.2. MUZIEK

3.2.1. MUZIEKGENRES (ENKEL IN WAVE 1)

3.2.2. CONCERTEN

3.2.2.1. OMSCHRIJVING

In de vragen MUZ3 en MUZ4 peilen we naar het bijwonen van muzikale activiteiten; aan de respondent wordt gevraagd of hij de afgelopen zes maanden een concert heeft bijgewoond (MUZ3)³. Deze vragen zijn filtervragen, verdere vragen worden enkel aan de participerende respondenten voorgelegd.

De vragen die vervolgens aan de participanten worden voorgelegd, peilen naar het bijwonen van specifieke genres van concerten (MUZ3) in de referentieperiode (MUZ4). De lijst met concerten (MUZ4) is ingekort en bevat in deze editie vijftien items.

Voor het meten van publieke receptieve muziekparticipatie kunnen verschillende internationale meetinstrumenten als basis gebruikt worden. Bij de eerste participatiesurvey in 2003-2004 werden verschillende meetinstrumenten vergeleken, onder meer de Amerikaanse ‘Survey of Public Participation on the Arts’ (Bradshaw, 1998) en de Australische studie van Bennett, Emmison en Frow (1999). Meestal wordt evenwel slechts een beperkt aantal soorten van concerten bevroegd. Doorgaans worden daarbij de volgende concertgenres bevroegd: klassieke muziek, jazz of blues, rock of populaire muziek en opera. Deze categorieën zijn te ruim en beschrijven bovendien niet het volledige aanbod. Wij leggen daarom een uitgebreide lijst van 14 concertgenres voor en bieden respondenten tevens de mogelijkheid andere soorten van concerten te geven.

Aan de hand van een filtervraag wordt eerst gevraagd of men al dan niet een concert heeft bijgewoond. Hiervoor wordt gewerkt met een referentieperiode van 6 maanden. Enkel bij een positief antwoord op de algemene filtervraag wordt gevraagd naar het bijwonen van specifieke soorten van concerten.

Wijzigingen ten opzichte van de bevroeding van 2014 zijn (1) het verwijderen van de vraag naar het gezelschap waarmee concerten bezocht werden (ouders en kinderen) en (2) het aanpassen van het muziekgenre “pop, rock of hardrock” naar pop- of rockmuziek”.

³ Festivalbezoek werd niet in 2021 bevroegd omdat festivals omwille van de COVID-19 maatregelen niet konden plaatsvinden.

3.2.2.2. VRAAGSTELLING

MUZ3	Heeft u de voorbije zes maanden een concert bijgewoond, of niet? We bedoelen ook opera en operette. De concerten die u bijwoonde in het kader van een muziekfestival tellen hier niet mee.
1.	Ja
2.	Neen
3.	Weet niet/geen antwoord

MUZ4	Ik zal u nu een aantal soorten concerten voorlezen. Zeg telkens of u die de voorbije zes maanden heeft bijgewoond of niet.	Ja	Neen	Zo ja, hoeveel keer was dat ongeveer de voorbije zes maanden?
1.	Concert met barokmuziek of klassieke muziek	1	0
2.	Operette	1	0
3.	Operavoorstelling	1	0
4.	Orgel- of beiaardconcert	1	0
5.	Concert met soul of funk	1	0
6.	Concert met rock- of popmuziek	1	0
7.	Concert met house, techno, DJ-set	1	0
8.	Concert met wereldmuziek	1	0
9.	Concert met folk of country	1	0
10.	Concert met populaire Vlaamse muziek, schlagers of levenslied	1	0
11.	Concert met jazz of blues	1	0
12.	Concert met R&B, hip hop of rap	1	0
13.	Concert met kleinkunst of chansons	1	0
14.	Concert met fanfare, harmonie, brassband of parademuziek	1	0
15.	Ander concert (omschrijf)	1	0

3.2.2.3. FREQUENCIES

Tabel 3.1. Concert bijgewoond of niet, de voorbije 6 maanden (MUZ3)

		Percentage
1.	Concert bijgewoond	18,3
2.	Geen concert bijgewoond	81,7
<i>N</i>		368

Tabel 3.2. Aantal concerten bezocht, per type concert, de voorbije zes maanden (MUZ4); rijpercentages

		0	1	2+	<i>N</i>
1.	Concert met barokmuziek of klassieke muziek	97,2	1,5	1,3	368
2.	Operette	99,9	0,1	0,0	368
3.	Operavoorstelling	99,0	0,6	0,4	368
4.	Orgel- of beiaardconcert	99,4	0,3	0,3	368
5.	Concert met soul of funk	97,1	2,7	0,2	368
6.	Concert met rock- of popmuziek	88,5	8,0	0,0	368
7.	Concert met house, techno, DJ-set	97,8	1,5	0,7	368
8.	Concert met wereldmuziek	99,2	0,8	0,0	368
9.	Concert met folk of country	99,8	0,2	0,0	368
10.	Concert met populaire Vlaamse muziek, schlagers of levenslied	95,9	4,0	0,1	368
11.	Concert met jazz of blues	97,2	1,3	1,5	368
12.	Concert met R&B, hip hop of rap	98,6	1,1	0,4	368
13.	Concert met kleinkunst of chansons	98,2	1,6	0,2	368
14.	Concert met fanfare, harmonie, brassband of parademuziek	98,6	1,2	0,2	368
15.	Ander concert (omschrijf)	99,0	1,0	0,0	368

3.3. BIOSCOOP

3.3.1. OMSCHRIJVING

Bioscoopbezoek wordt nagegaan in vraag FILM1 en geoperationaliseerd aan de hand van “een film gezien in een bioscoop of andere zaal”. Wanneer men in vraag FILM1 aangeeft de voorbije zes maanden een film bekeken te hebben in bioscoop of andere zaal, wordt in FILM2 dieper ingegaan op het soort van bioscoop. Er wordt daarbij gevraagd aan te geven hoe vaak men de voorbije zes maanden vier soorten van bioscopen heeft bezocht.

Analoog met de andere meetinstrumenten voor publieke receptieve kunstenparticipatie wordt ook hier gewerkt met de standaardreferentieperiode (zes maanden), een algemene filtervraag en de meting van gedrag per categorie via een open vraag.

In vergelijking met de vorige bevragingen werd de vraag aangepast. Ten eerste werd in FILM2 een categorie uit de bevraging van 2014 opgesplitst. De categorie “Andere zalen (bv. filmmuseum, filmclub, cultuurcentrum of een lokaal waar sporadisch films worden vertoond)” werd opgedeeld in enerzijds “cultuur of gemeenschapscentrum”, en anderzijds “Andere zalen (bv. filmmuseum, filmclub, of een lokaal waar sporadisch films worden vertoond)”. Ten tweede werd in FILM1 de opsomming van plaatsen voor filmvertoning aangevuld met “cultuurcentrum” om tegemoet te komen aan de verandering in FILM2.

3.3.1. VRAAGSTELLING

FILM1	Heeft u de voorbije zes maanden een film bekeken in een bioscoop of in een andere zaal (bv. filmmuseum, filmclub, cultuurcentrum of een lokaal waar sporadisch films worden vertoond), of niet?
1.	Ja
2.	Neen
3.	Weet niet/geen antwoord

FILM2	Ik zal u nu enkele soorten locaties waar films worden vertoond voorlezen. Zeg telkens of u de voorbije zes maanden een film heeft bekeken of niet	Ja	Neen	Zo ja, hoeveel keer was dat ongeveer de voorbije zes maanden?
1.	Bioscoopcomplex met het grote nieuwe filmaanbod	1	0
2.	Kleinschalige bioscoop met beperkter aanbod	1	0
3.	Cultuur- of gemeenschapscentrum	1	0
4.	Andere zalen (bv. filmmuseum, filmclub, of een lokaal waar sporadisch films worden vertoond)	1	0

3.3.2. FREQUENTIES

Tabel 3.3 Films bekeken in een bioscoop of niet, de voorbije zes maanden (FILM1)

		Percentage
1.	Film(s) bekeken	69,9
2.	Geen films bekeken	30,1
N		368

Tabel 3.4 Aantal keer bioscoop bezocht, per type bioscoop, in voorbije zes maanden (FILM2); rijpercentages

		0	1-2	3+	N
1.	Bioscoopcomplex met het grote nieuwe filmaanbod	72,3	21,6	6,8	360
2.	Kleinschalige bioscoop met beperkter aanbod	95,8	3,4	0,8	368
3.	Cultuur- of gemeenschapscentrum	98,1	1,3	0,6	368
4.	Andere zalen (bv. filmmuseum, filmclub, of een lokaal waar sporadisch films worden vertoond)	99,7	0,3	0,0	368

3.4. PODIUMKUNSTEN

3.4.1. OMSCHRIJVING

POD 1 peilt naar de publieke receptieve participatie aan de podiumkunsten. Het standaardmeetinstrument voor publieke kunstenparticipatie wordt toegepast, maar zonder algemene filtervraag omdat de term podiumkunsten te weinig gekend is bij de gemiddelde burger en bovendien zeer diverse deeldisciplines omvat. Alle respondenten wordt bijgevolg gevraagd voor elk van de elf opgenomen soorten podiumvoorstellingen (+ de categorie 'andere') aan te geven of voorstellingen werden bijgewoond of niet. Bij een bevestigend antwoord, wordt gevraagd om mee te delen hoeveel keer dit was tijdens de voorbije zes maanden. Wanneer men niet deelneemt wordt de respondent doorverwezen naar de drempelvragen waarbij identieke drempels worden voorgelegd als bij de vraag naar concertbezoeken.

We voorzien geen algemene filtervraag omdat de lijst zeer uiteenlopende soorten theatervoorstellingen bevat die door de respondent niet noodzakelijk allemaal als dusdanig gekend zijn. Bij het samenstellen van de lijst theatergenres hebben we geprobeerd een evenwicht te vinden tussen het zo volledig mogelijk bevragen van de sector, eenvoudige terminologie, beleids- en theoretische relevantie en internationale vergelijkbaarheid. De lijst ontstond bij de opstelling van de cultuurparticipatiesurvey in 2003 in nauwe samenwerking met het Vlaams Theater Instituut (VTI, sinds 2015 opgegaan in het Kunstenpunt).

Om de publieke receptieve podiumkunstenparticipatie te meten, was in 2003 geen internationaal gevalideerd meetinstrument beschikbaar. Een vergelijkende studie van internationaal cultuurparticipatieonderzoek leert dat de opgenomen categorieën sterk uiteenlopen (bv. Bennet, Emmison & Frow, 1997 ; Bradshaw, 1998; Carton et al., 2000 Donnat, 1998; Sociaal Cultureel Planbureau, 2000). Bij gebrek aan consensus, werd in 2003 een eigen categorisatielijst opgesteld. Ondanks het feit dat opera doorgaans bij podiumkunsten wordt ondergebracht, wordt operabezoek omwille van consistentie niet hier, maar wel onder in het deel muziek bevraagd. Gezien de gerichtheid van deze survey op beleidsrelevantie en de brede blik op cultuur, worden niet enkel als kunstig ingeschaalde, maar ook eerder 'populaire' vormen van podiumkunsten opgenomen. Om die reden bevragen we bijvoorbeeld ook het bijwonen van circusvoorstellingen, revues en shows. Ondertussen merken we ook dat andere surveys die peilen naar cultuurparticipatie meer diverse disciplines binnen de podiumkunsten opnemen in hun vragenlijst. Zo werd in 2009 bijvoorbeeld de vragenbatterij over podiumkunsten in de survey 'Sociaal-culturele verschuivingen in Vlaanderen' uitgebreid met disciplines zoals 'een circusvoorstelling' en 'cabaret, stand-up comedy, revue of show' (Pauwels, 2014). Deze worden ook voorgelegd in de participatiesurvey, hetzij opgesplitst in enerzijds 'revue en show' en anderzijds 'cabaret en stand-up comedy'.

In tegenstelling tot andere studies (bv. Bradshaw, 1998; Sociaal Cultureel Planbureau, 2000; SCV-surveys) en ondanks de beleidsrelevantie van dergelijk onderscheid, maken we geen onderscheid tussen voorstellingen van professionele en amateurgezelschappen en bevragen we het bijwonen van theatervoorstellingen zonder opsplitsing naar professionaliteit van het gezelschap. Pretesten bij de Participatiesurvey 2003-2004 toonden immers aan dat respondenten vaak niet weten of het om een voorstelling van een professioneel of amateurgezelschap gaat. Dit leidt tot onnauwkeurige metingen en zou wrevel kunnen opwekken bij respondenten omdat ze niet in staat zijn hun bezoeken te categoriseren.

Tenslotte worden de vragen naar podiumkunstenbezoek aangepast aan een aantal recente ontwikkelingen binnen de sector. De voorbije twee decennia 'hybridiseerde' het aanbod en brokkelde de strikte afbakening

tussen de verschillende disciplines binnen de podiumkunsten af (VTI, 2015). Binnen het theater sijnelden externe invloeden (bv. muziek in muziektheater) binnen en algemeen zagen we binnen de podiumkunsten een groei naar meer multidisciplinaire voorstellingen. In de lijst met podiumvoorstellingen werd daarom in 2014 “theater waarin meerdere disciplines (bv. dans, film, muziek, ...) worden vermengd” toegevoegd. Ook de toenemende etnisch-culturele diversiteit leidde tot het ontstaan van nieuwere genres, welke vooral bij jongeren lijken in de smaak vallen. In vergelijking met de editie van Participatiesurvey 2009 werd daarom aan de drie reeds opgenomen genres van dansvoorstellingen ‘Street dance en urban dance’ toegevoegd.

3.4.2. VRAAGSTELLING

POD1	Heeft u de voorbije zes maanden één van de volgende voorstellingen bijgewoond of niet?			
		Ja	Neen	Zo ja, hoeveel keer was dat ongeveer de voorbije zes maanden?
1.	Balletvoorstelling	1	0
2.	Hedendaagse dansvoorstelling (bv. Rosas, Vandekeybus, ...)	1	0
3.	Streetdance, urban dance, ...	1	0
4.	Volksdans of etnische dans	1	0
5.	Circus	1	0
6.	Toneelvoorstelling	1	0
7.	Straattheatervoorstelling	1	0
8.	Musicalvoorstelling	1	0
9.	Revue of show	1	0
10.	Cabaret of stand-up comedy	1	0
11.	Theater waarin meerdere disciplines (bv. dans, film, muziek, ...) worden vermengd	1	0
12.	Andere voorstelling (omschrijf):	1	0

3.4.3. FREQUENTIES

Tabel 3.5 Aantal bijgewoonde voorstellingen , per type voorstelling, de voorbije 6 maanden (POD 1); rijpercentages

		0	1-2	3+	N
1.	Balletvoorstelling	98,5	1,4	0,1	368
2.	Hedendaagse dansvoorstelling (bv. Rosas, Vandekeybus, ...)	97,0	2,9	0,1	368
3.	Streetdance, urban dance, ...	96,9	3,0	0,1	368
4.	Volksdans of etnische dans	98,7	1,3	0,0	368
5.	Circus	97,5	2,5	0,0	368
6.	Toneelvoorstelling	83,5	14,2	2,3	368
7.	Straattheatervoorstelling	96,1	3,7	0,2	368
8.	Musicalvoorstelling	91,9	7,8	0,3	368
9.	Revue of show	97,0	3,0	0,0	368
10.	Cabaret of stand-up comedy	94,4	5,3	0,3	368
11.	Theater waarin meerdere disciplines (bv. dans, film, muziek, ...) worden vermengd	95,3	4,5	0,3	368
12.	Andere voorstelling (omschrijf):	97,3	0,2	2,5	368

3.5. LEESGEDRAG

3.5.1. OMSCHRIJVING

Leesgedrag kan op verschillende manieren gemeten worden. Doorgaans wordt gevraagd naar het aantal uren leesactiviteit of naar het aantal gelezen boeken. Omdat het aantal uren dat gelezen werd slechts korte tijd onthouden kan worden, kan bij een vraag naar het aantal uren maximum een referentieperiode van één week worden gehanteerd. De respondenten vragen hoeveel uur ze de voorbije zes maanden boeken hebben gelezen, is onrealistisch en zou geen accurate schatting van het te meten gedrag opleveren. De referentieperiode terugbrengen naar één week is geen optie, want dat zou een te grote drop-out en een onderbevraging van minder frequente lezers met zich meebrengen. Daarom vragen we de respondent het al dan niet lezen van specifieke soorten boeken of strips op te geven van de voorbije zes maanden. Omdat lezen een activiteit is die per werk een langere duur in beslag kan nemen, hanteren we de standaardreferentieperiode in deze bevraging van zes maanden. Zo kunnen we voldoende variatie waarnemen bij niet-frequente lezers. In de vragenlijst van 2020 werd echter afgeweken van de aanpak in de voorgaande edities door de vernieuwing van het medialuik, waarin de referentieperiode van één maand de standaardreferentieperiode is. Om in kaart te kunnen brengen welk aandeel van de steekproef al dan niet boeken las in de voorbij zes maanden gaan we met een dubbele filtering te werk:

Ten eerste werd op basis van de vragen in LEZEN1 over het al dan niet lezen van “romans, fictieboeken, strips” (LEZEN1_3) en “non-fictie boek” (LEZEN1_4) in de laatste maand geselecteerd wie in de laatste maand boeken leest (zie hoofdstuk 5.5 rond lezen van mediacontent). Daardoor capteren we al een deel van de lezers, aangezien maandelijkse lezers ook mensen zijn die de voorbije zes maanden een boek lasen. Wanneer respondenten hier bij één van deze twee vragen “niet de voorbije maand” aanduidde, wijst dit op een respondent die wel soms deze boeken leest, maar niet in de voorbije maand. Deze respondenten worden vervolgens in de filtervraag LIT1 gevraagd of ze in de laatste zes maanden boeken of strips in de vrije tijd hebben gelezen. Indien dit het geval was, werden in LIT2 acht soorten van boeken voorgelegd aan deze respondenten en werd gevraagd of ze deze soorten van boeken hebben gelezen in de laatste zes maanden. Ook werd er gevraagd of ze andere soorten boeken lasen. Wanneer we dan de lezers uit de vraag van LEZEN samennemen met de lezers uit de vraag LIT1 bekomen we het aandeel dat boeken las in de voorbije zes maanden.

De definitie van leesgedrag die in de vraag wordt gegeven, maakt duidelijk dat ook niet volledig uitgelezen werken tot het aantal te tellen eenheden gerekend mogen worden. Lezen gelijkschakelen met uitlezen heeft een te exclusief karakter en zorgt voor onnodige verwarring en wrevel bij de respondent. Iemand die in de voorbije zes maanden een boek minstens voor de helft heeft uitgelezen, definiëren we als een literatuurparticipant.

Voor literatuur wordt genrevoorkeur op geen enkele wijze gemeten. Het opstellen van een werkbare genre-indeling bleek, net zoals bij film (zie FILM 1) moeilijk concreet toepasbaar in de realiteit. De in internationale onderzoeken gebruikte genrelijsten werden als niet afdoende geëvalueerd (Iyengar, 2013; Jones & Grybowski, 2014). De genres bleken te beperkt, weinig bevattend en weinig wederzijds uitsluitend of waren moeilijk werkbaar en niet representatief voor het literatuuraanbod. Het toewijzen van een gelezen boek aan één specifiek genre blijkt vrij moeilijk en leidt bovendien tot eerder ongenueanceerde of onjuiste conclusies. Veelal wordt in de bestaande lijsten een te moeilijke of elitaire terminologie gebruikt. Wel wordt een ruwe

onderverdeling van acht soorten boeken gehanteerd, en een “andere”-categorie voorzien om boeken die niet in de acht soorten passen in te kunnen delen.

Er wordt hier gewerkt met de lijst opgesteld voor de Participatiesurvey 2009, maar er wordt hier slechts gewerkt met negen categorieën (+ overige) in plaats van 10. Het genre van de ‘boeken over opvoeding en gezondheid’ wordt hier niet meer bevroegd. In vergelijking met de bevraging in 2014 werd in de huidige bevraging niet aan de respondenten gevraagd een schatting te geven van het aantal werken dat hij/zij/die gedurende de voorbije zes maanden las.

3.5.2. VRAAGSTELLING

LIT1	Ik zal u nu enkele vragen stellen over het lezen van boeken. Heeft u de voorbije zes maanden boeken of strips gelezen in uw vrije tijd of niet?
1.	Ja
2.	Neen

LIT2	Ik zal nu een aantal genres van boeken voorlezen. Zeg telkens of u de voorbije zes maanden dat genre van boek (volledig of minstens voor de helft) gelezen heeft.	Ja	Neen
1.	Literaire romans	1	0
2.	Andere romans (spannende boeken, romantische verhalen, boeken over historische gebeurtenissen,...)	1	0
3.	Dichtbundels/poëzie	1	0
4.	Boeken over filosofie, menswetenschappen, geschiedenis,...	1	0
5.	Doe-boeken (koken, hobby-boeken, knutselboeken, tuinboeken,...)	1	0
6.	Vakantie- en reisgidsen	1	0
7.	Kinder- en jeugdboeken (jonger dan 16 jaar)	1	0
8.	Strips, graphic novel	1	0
9.	Andere (specifieer)	1	0

3.5.3. FREQUENTIES

Tabel 3.6 Literatuur (boeken of strips) gelezen in vrije tijd, voorbije 6 maanden (LIT 1)

		Percentage
1.	Literatuur gelezen	26,0
2.	Geen literatuur gelezen	74,0
<i>N</i>		174

Tabel 3.7 Ik zal nu een aantal genres van boeken voorlezen. Zeg telkens of u de voorbije zes maanden dat genre van boek (volledig of minstens voor de helft) gelezen heeft (LIT2)

		Neen	Ja	<i>N</i>
1.	Literaire romans	60,3	39,7	237
2.	Andere romans (spannende boeken, romantische verhalen, boeken over historische gebeurtenissen,...)	44,2	55,8	237
3.	Dichtbundels/poëzie	89,4	10,6	237
4.	Boeken over filosofie, menswetenschappen, geschiedenis,...	62,7	37,3	237
5.	Doe-boeken (koken, hobby-boeken, knutselboeken, tuinboeken,...)	57,1	42,9	237
6.	Vakantie- en reisgidsen	57,2	42,8	237
7.	Kinder- en jeugdboeken (jonger dan 16 jaar)	77,3	22,7	237
8.	Strips, graphic novel	70,2	29,8	237
9.	Andere (specifieer)	97,6	2,4	237

3.6. MUSEA EN TENTOONSTELLINGEN

3.6.1. OMSCHRIJVING

MT1 en MT2 peilen naar de publieke receptieve participatie aan beeldende kunst, en breder naar het bezoek van verschillende soorten musea of tentoonstellingen. Aan respondenten die in MT 1 aangeven de voorbije zes maanden een museum of tentoonstelling te hebben bezocht, wordt voor vijf verschillende types musea en tentoonstellingen (+ categorie 'andere') gevraagd te vermelden of ze deze de voorbije zes maanden hebben bezocht of niet en hoeveel keer dit was.

Met de vraag naar musea of tentoonstellingen wensen we tevens te vragen naar musea of tentoonstellingen die zich niet in de sfeer van de beeldende kunsten bevinden. Museum- en tentoonstellingsbezoek bevragen we samen zonder het onderscheid te maken. Vooreerst houden we zo de lengte en het repetitieve karakter van de vragenlijst onder controle. Verder is het voor de respondenten niet altijd duidelijk of ze een museum of een tentoonstelling hebben bezocht, onder meer omdat tentoonstellingen vaak in musea worden gehouden. We vermijden zo dat een bezoek dubbel geteld wordt. Een bezoek aan een tijdelijke tentoonstelling en een bezoek aan de vaste collectie van een museum worden immers vaak gecombineerd.

Als vertrekpunt nemen we de bestaande indeling van Ranshuysen (1999). Deze bestaat uit drie categorieën: kunstmusea, musea voor natuurkunde, technologie en wetenschap of industrieel erfgoed en musea voor geschiedenis, volkskunde, heemkunde of vreemde culturen. Uit de pretest van de 'Participatiesurvey 2003-2004' bleek dat het relevant is om kunstmusea op te splitsen in musea of tentoonstellingen voor oude of schone kunsten enerzijds en musea of tentoonstellingen voor hedendaagse of actuele kunst anderzijds. Deze splitsing schept meer duidelijkheid voor de respondenten. Het museumlandschap in Vlaanderen volgt immers deze opdeling en bovendien zijn respondenten vertrouwd met deze termen.

Ter validering van het meetinstrument hebben we nagenoeg alle erkende Vlaamse musea overlopen en binnen deze categorieën ondergebracht. Op basis van deze oefening, voegden we bij de eerste participatiesurvey (2003-2004) reeds een vijfde categorie toe voor een aantal musea die gemeenschappelijk onder de noemer 'toegepaste kunst' vallen: het modemuseum, het designmuseum, het museum voor diamant en juwelen. Ook stripmusea en –tentoonstellingen nemen we hierbij op.

In vergelijking met de bevraging in 2014 werden verschillende delen van de vragen in dit deel geschrapt. Ten eerste werd niet nagegaan of de respondenten kunstgalerijen en (antiek)beurzen bezochten. Ten tweede werd de geografische en sociale context van museumbezoeken niet meer bevestigd. Concreet betekent dit dat we niet meer vragen of de museumbezoeken in het binnen- of het buitenland plaatsvonden, en dat we niet meer bevragen of de museumbezoeken doorgingen met de kinderen of de ouders van de respondent.

3.6.2. VRAAGSTELLING

MT1	Heeft u de voorbije zes maanden een museum of tentoonstelling bezocht of niet?
1.	Ja
2.	Neen
3.	Weet ik niet/ geen antwoord

MT2	Ik zal u nu een aantal soorten musea of tentoonstellingen voorlezen. Zeg telkens of u die de voorbije zes maanden heeft bezocht of niet.			
		Ja	Neen	Zo ja, hoeveel keer was dat ongeveer de voorbije zes maanden?
1.	Museum of tentoonstelling voor oude of schone kunsten	1	0
2.	Museum of tentoonstelling voor hedendaagse of actuele kunst	1	0
3.	Museum of tentoonstelling voor natuurkunde, technologie of wetenschap	1	0
4.	Museum of tentoonstelling voor geschiedenis, heemkunde, volkskunde of archeologie	1	0
5.	Museum of tentoonstelling voor toegepaste kunst, mode, diamant, juwelen, design, strips	1	0
6.	Ander museum of tentoonstelling	1	0

3.6.3. FREQUENTIES

Tabel 3.8 *Musea of tentoonstellingen bezocht of niet, de voorbije 6 maanden (MT 1)*

		Percentage
1.	Museum of tentoonstelling bezocht	27,4
2.	Geen museum of tentoonstelling bezocht	72,6
	<i>N</i>	368

Tabel 3.9 *Aantal keer museum of tentoonstelling bezocht, per type museum of tentoonstelling, in de voorbije 6 maanden (MT2); rijpercentages*

		0	1-2	3+	<i>N</i>
1.	Museum of tentoonstelling voor oude of schone kunsten	87,1	11,0	1,9	368
2.	Museum of tentoonstelling voor hedendaagse of actuele kunst	85,9	12,8	1,0	368
3.	Museum of tentoonstelling voor natuurkunde, technologie of wetenschap	95,0	4,8	0,2	368
4.	Museum of tentoonstelling voor geschiedenis, heemkunde, volkskunde of archeologie	90,9	7,7	1,4	368
5.	Museum of tentoonstelling voor toegepaste kunst, mode, diamant, juwelen, design, strips	94,6	5,1	0,3	368
6.	Ander museum of tentoonstelling	99,1	0,9	0,0	368

3.7. ERFGOED

3.7.1. OMSCHRIJVING

ERF1 peilt naar de deelname aan publieke receptieve erfgoedactiviteiten, naast het bezoeken van erfgoed ontsloten in een museum of tentoonstelling, dat al bevraagd is via MT2. Aan de respondenten wordt gevraagd voor elk van de vier opgesomde activiteiten aan te geven of ze die de voorbije zes maanden hebben gedaan of niet. Bij een bevestigend antwoord, wordt gevraagd te zeggen hoeveel keer dit ongeveer was. We gebruiken geen algemene filter omdat de verschillende activiteiten te divers zijn om onder één noemer te vatten.

De activiteiten opgenomen in het meetinstrument naar publieke receptieve erfgoedparticipatie zijn gebaseerd op de survey 'sociaal-culturele verschuivingen in Vlaanderen' (Pauwels, 2013). Hier wordt enkel nog de categorie 'het bijwonen van een voordracht over erfgoed toegevoegd'. Musea en tentoonstellingen zijn reeds bevraagd in een aparte vraag. Zo komen we tot vier categorieën. Als referentieperiode nemen we de gebruikelijke tijdsperiode bij culturele receptieve activiteiten van zes maanden.

In vergelijking met vorige edities van de Participatiesurvey werd de module voor erfgoedbezoek in 2020 afgeslankt. In tegenstelling tot de bevraging van 2009 is er niet gevraagd naar genrevoorkeur en interesses. In tegenstelling tot de bevraging van 2014 werd er ook niet meer bevraagd wat de geografische en sociale context van het erfgoedbezoek was. Deze laatste vragen peilden naar het bezoeken van erfgoedactiviteiten in binnen- of buitenland, en het bezoeken van erfgoedactiviteiten met kinderen of ouders van respondenten. We bevragen nu dus enkel de participatie zelf, met aandacht voor de frequentie.

3.7.2. VRAAGSTELLING

ERF1	Ik zal u nu een aantal activiteiten voorlezen. Zeg telkens of u die de voorbije zes maanden heeft gedaan of niet.	Ja	Neen	Zo ja, hoeveel keer was dat ongeveer de voorbije zes maanden?
1.	Deelgenomen aan historische wandeling, al dan niet begeleid	1	0
2.	Historische gebouwen, kerken of monumenten bezocht	1	0
3.	Voordracht over geschiedenis, gebouwen, monumenten bijgewoond	1	0
4.	Herdenkingsfeesten of historische optochten bijgewoond	1	0

3.7.3. FREQUENTIES

Tabel 3.10 Aantal erfgoedactiviteiten bijgewoond, per activiteit, in voorbije zes maanden, (ERF 1); rijpercentages

		0	1-2	3+	N
1.	Deelgenomen aan historische wandeling, al dan niet begeleid	79,9	13,9	6,2	368
2.	Historische gebouwen, kerken of monumenten bezocht	64,2	20,3	15,5	368
3.	Voordracht over geschiedenis, gebouwen, monumenten bijgewoond	94,0	4,4	1,5	368
4.	Herdenkingsfeesten of historische optochten bijgewoond	94,4	5,2	0,4	368

3.8. AMATEURKUNSTEN

3.8.1. OMSCHRIJVING

CC1a, CC1b en CC2 peilen naar de creatieve cultuurparticipatie of het beoefenen van kunstzinnige hobby's. Aan de respondenten wordt in CC1a gevraagd voor elk van de twaalf categorieën aan te geven of ze de discipline de voorbije zes maanden hebben beoefend of niet. Bij een positief antwoord wordt in CC1b gevraagd te zeggen hoe vaak ze die discipline de voorbije zes maanden beoefend hebben. Daarbij kan de respondent een antwoord selecteren uit een lijst met zes mogelijkheden: 'een uitzonderlijke keer', 'maandelijks', 'meermaals per maand', 'wekelijks', 'meermaals per week' en 'dagelijks'. De respondenten die aangeven muziekinstrumenten te bespelen of op een andere manier muziek maken wordt gevraagd welk genre van muziek ze spelen in vraag CC2. Hier worden drie categorieën voorgelegd: Pop- en rockmuziek; folk, jazz of blues; en klassieke muziek, harmonie of fanfare.

Creatieve kunstenparticipatie of amateurkunstbeoefening krijgt doorgaans weinig aandacht in internationaal onderzoek naar cultuurparticipatie. In Frankrijk levert de survey 'Les amateurs, enquête sur les activités artistiques des Français' (Donnat, 1996) een prent van amateurkunstbeoefening. Vooreerst wordt gepeild naar de deelnamefrequentie voor vijf artistieke disciplines (muziek, theater, dans, schrijven en beeldende kunst). Dit onderscheid komt min of meer overeen met wat gemaakt werd in 'Arts in daily life: Australian participation in the arts'(2014). Er wordt hier vertrokken vanuit 4 categorieën: muziek, theater en dans, schrijven en beeldende kunst en ambacht. Deze categorieën worden verder uitgediept tot men op negentien creatieve activiteiten uitkomt (Jones & Gybrowski, 2014). In het Franse amateurkunstenonderzoek worden er dan weer diverse uitbreidingen gemaakt naar specifieke stijlen, de plaats van beoefening, de sociale context, redenen om te participeren en de aanvangscontext (de aanleiding om te starten met de activiteit in kwestie).

We baseerden ons voor deze vraagstelling echter voornamelijk op de studie van Vanherwegen et. al. (2009) waarin amateurkunstbeoefening in Vlaanderen op zeer gedetailleerde wijze werd onderzocht. Amateurkunstbeoefening werd er gemeten aan de hand van 57 mogelijke activiteiten. Tal van eigenschappen van amateurkunstbeoefening werden onderzocht zoals tijdsbesteding, sociale context, internetgebruik, de organisatiegraad, de inbedding van amateurkunsten in het gezin, behoeften van amateurkunstenaars, etc. Daarnaast werd de link onderzocht tussen amateurkunstbeoefening en tal van correlaten zoals zelfbeeld, zelfontplooiing, attitudes met betrekking tot sociale integratie en anomie.

Om te bepalen welke creatieve of kunstzinnige hobby's we zouden bevragen, zouden we ons kunnen baseren op de indeling van Vanherwegen et al. (2009). Omdat het bereik van onze studie dergelijk detail niet toelaat, zijn we vertrokken vanuit de Franse studie die vijf activiteiten bevat, maar hebben we deze wat verfijnd aan de hand van het Vlaamse amateurkunstenonderzoek. Muziek wordt zo opgesplitst in 'muziekinstrument bespelen', 'op een andere manier muziek maken' en 'zingen'. 'op een andere manier muziek maken' werd in de Participatiesurvey van 2014 nog niet bevraagd. Bovendien vragen we in detail door naar welk genre men dan wel speelt. We hebben hier getracht zo goed mogelijk de structuur van de Vlaamse amateurmuzieksector te weerspiegelen door de volgende drie genres te bevragen: (1) pop/rockmuziek, (2) folk-blues-jazzmuziek en (3) klassieke muziek, harmonie of fanfaremuziek. Verder werd beeldende kunst opgesplitst in 'creatieve kunstfotografie', 'film, video of computerkunst', 'schilderen, tekenen of grafisch werk' en 'beeldhouwen, boetseren, keramiek of pottenbakken'. We nemen bijkomend het creatief werken met textiel als kunstzinnige hobby op. Uit de Participatiesurvey 2009 blijkt dat deze indeling een werkbare categorisatie is die bovendien

aansluit bij de opdeling in het decreet voor amateurkunsten (december 2000). Deze categorisatie werd dan ook in 2014 en in 2020 overgenomen.

Omdat we de verschillende vormen van cultuurparticipatie onderling willen vergelijken, wordt hier ook een referentieperiode van zes maanden gehanteerd, het standaardmeetinstrument voor publieke kunstenparticipatie. Een kortere tijdsperiode zou bovendien niet toelaten voldoende variatie te onderkennen bij niet frequente beoefenaars.

We brengen het gedrag in kaart door de respondenten te vragen hoe vaak ze de kunstzinnige hobby in kwestie beoefenen. Peilen naar het aantal uren dat ze met de hobby bezig zijn, zou ons een realistischer beeld opleveren. Deze manier van bevraging wekt echter veel wrevel op bij de respondenten. Vooral frequente beoefenaars ervaren moeilijkheden om een schatting te geven van het aantal uur dat de kunstzinnige hobby in kwestie werd beoefend. Daarom vragen we de respondenten aan te geven hoe vaak ze een kunstzinnige hobby beoefenen. Dit levert weliswaar minder gedetailleerde, maar wel meer betrouwbare informatie op. We veronderstellen daarbij dat creatieve kunstenparticipatie een zekere regelmaat kent en daarom vrij gemakkelijk op deze manier bevraagd kan worden. Bovendien kunnen we op basis van de antwoordlabels zonder problemen een onderscheid maken tussen intensieve beoefenaars en zij die minder frequent aan creatieve kunstenparticipatie doen.

In vergelijking met de Participatiesurvey in 2014 wordt in de huidige bevraging niet meer gepolst naar de context van amateurkunstenbeoefening. De reden hiervoor is de lengte van de survey zo kort mogelijk te houden voor de respondenten. Een andere verandering ten opzichte van de vorige editie is het schrappen van de restcategorie 'andere' die toeliet andere culturele hobby's toe te voegen. Bij de kunstzinnige hobby "dansen" worden in de huidige bevragen geen voorbeelden meer opgesomd van de soorten dans die bedoeld worden.

3.8.2. VRAAGSTELLING

CC1a CC1b		Met de volgende vraag zou ik graag willen weten of u een kunstzinnige hobby beoefent in uw vrije tijd of niet. Ik zal u een aantal soorten kunstzinnige hobby's voorlezen. Kan u telkens zeggen of u die de voorbije zes maanden heeft beoefend of niet?							
		CC1a Voorbije zes maanden beoefend?		CC1b Zo ja, Hoe vaak beoefende u deze hobby de voorbije zes maanden?					
		Ja	Neen	Een uitzonderlijke keer	Maandelijks	Meermals per maand	Wekelijks	Meermals per week	Dagelijks
1.	Dansen	1	2	1	2	3	4	5	6
2.	Toneel, figurentheater, vertellen, mime	1	2	1	2	3	4	5	6
3.	Creatieve kunstfotografie	1	2	1	2	3	4	5	6
4.	Film, video, multimedia of computerkunst, niet alleen filmpjes van op vakantie of van familiefeesten	1	2	1	2	3	4	5	6
5.	Schilderen, tekenen of grafisch werk	1	2	1	2	3	4	5	6
6.	Beeldhouwen, boetseren, keramiek of pottenbakken	1	2	1	2	3	4	5	6
7.	Zingen	1	2	1	2	3	4	5	6
8.	Muziekinstrument bespelen	1	2	1	2	3	4	5	6
9.	Op een andere manier muziek maken	1	2	1	2	3	4	5	6
10.	Creatief schrijven ongeacht de literaire vorm	1	2	1	2	3	4	5	6
11.	Creatief werken met textiel zoals borduren, haken, patchwork, naaien, weven	1	2	1	2	3	4	5	6
12.	Creatief werken met bloemen en planten zoals bloemschikken	1	2	1	2	3	4	5	6

CC2		U gaf aan een muziekinstrument te bespelen of op een andere manier muziek te maken. Welke genre muziek speelt u dan?	
		CC1a	
		Voorbije zes maanden beoefend?	
		Ja	Neen
1.	Speelt u dan pop/rockmuziek?	1	2
2.	Speelt u dan folk, blues of jazzmuziek ?	1	2
3.	Speelt u dan klassieke muziek, harmonie of fanfare?	1	2

3.8.3. FREQUENTIES

Tabel 3.11 Kunstzinnige hobby beoefend of niet, per type hobby, de voorbije zes maanden (CC1a) en Frequentie waarmee kunstzinnige hobby wordt beoefend, per type hobby, de voorbije zes maanden (CC1b); enkel voor participanten; rijpercentages

CC1a		Met de volgende vraag zou ik graag willen weten of u een kunstzinnige hobby beoefent in uw vrije tijd of niet. Ik zal u een aantal soorten kunstzinnige hobby's voorlezen. Kan u telkens zeggen of u die de voorbije zes maanden heeft beoefend of niet?							
CC1b									
		CC1a	CC1b						
		Voorbije zes maanden beoefend?	Zo ja, Hoe vaak beoefende u deze hobby de voorbije zes maanden? Gebruik kaart 25 om te antwoorden. Eén antwoord mogelijk, kaart 25 geven.						
		Ja	Een uitzonderlijke keer	Maand-lijks	Meer-maals per maand	Weke-lijks	Meer-maals per week	Dagelijks	N
1.	Dansen	7,1	36,2	16,7	12,2	10,8	19,1	5,0	26
2.	Toneel, figurentheater, vertellen, mime	3,2	32,8	22,3	25,3	19,6	0,0	0,0	12
3.	Creatieve kunstfotografie	5,4	15,6	18,1	30,8	16,0	9,2	10,2	20
4.	Film, video, multimedia of computerkunst, niet alleen filmpjes van op vakantie of van familiefeesten	5,2	32,4	26,4	12,5	16,0	10,6	2,1	19
5.	Schilderen, tekenen of grafisch werk	15,3	19,1	15,2	15,2	39,5	4,2	6,8	56
6.	Beeldhouwen, boetseren, keramiek of pottenbakken	3,7	73,0	0,0	27,0	0,0	0,0	0,0	14
7.	Zingen	8,9	18,3	4,0	11,0	22,6	16,2	27,9	33
8.	Muziekinstrument bespelen	10,7	8,5	14,0	19,1	21,9	13,4	23,3	39
9.	Op een andere manier muziek maken	2,9	7,0	11,1	18,2	25,7	38,0	0,0	11
10.	Creatief schrijven ongeacht de literaire vorm	7,2	29,6	22,7	13,2	24,3	0,0	10,2	27
11.	Creatief werken met textiel zoals borduren, haken, patchwork, naaien, weven	15,5	30,0	9,3	19,6	17,8	12,6	10,7	57
12.	Creatief werken met bloemen en planten zoals bloemschikken	7,9	29,9	27,0	18,6	18,7	5,7	0,0	29

Tabel 3.12 Type muziekinstrument beoefend in de voorbije 6 maanden; enkel voor participanten; rijpercentages (CC1a)

		Vorbije zes maanden beoefend?		
		Ja	Neen	N
1.	Speelt u dan pop/rockmuziek?	65,8	34,2	40
2.	Speelt u dan folk, blues of jazzmuziek ?	45,2	54,8	40
3.	Speelt u dan klassieke muziek, harmonie of fanfare?	40,3	59,7	40

3.9. CULTUUREDUCATIE

Cultuureducatie kan breed geïnterpreteerd worden. Het kan enerzijds gaan om het formeel aangeleerd krijgen van vaardigheden in een schoolse context. Dit kan enerzijds in het reguliere schoolcircuit, maar anderzijds ook in een academie, bij een privé-leerkracht of een ander vormingscentrum anderzijds. Non-formeel leren vindt dan weer plaats in een niet gestructureerde context, het gebeurt spontaan in het dagelijkse leven en is niet noodzakelijk 'bewust leren', waarbij het eindresultaat geen diploma is. Dit informeel leren komt tot stand door de confrontatie met de omgeving. Zo doet men in het dagelijkse leven kennis, vaardigheden en ervaringen op. Een belangrijkste aspect is in het geval van cultuureducatie, het informeel leren op basis van het cultureel gedrag van de ouders. Anderzijds kan het ook plaatsvinden in een jeugdhuis of jeugdbeweging. Hieronder valt eveneens het leren door in contact te komen met kunst, zoals bijvoorbeeld tijdens een museumbezoek.

In dit hoofdstuk onderscheiden we enerzijds cultuur op school en cultuureducatie in de vrije tijd. Hier wordt dieper ingegaan op zowel informeel, non-formeel als formeel leren.

3.9.1. CULTUUR OP SCHOOL

3.9.1.1. OMSCHRIJVING

Eén van de belangrijkste determinanten voor cultuurparticipatie is opleidingsniveau. Iemand met een hogere opleiding heeft een hogere kans om deel te nemen aan culturele activiteiten. Zowel in nationaal als in internationaal onderzoek wordt deze vaststelling steeds weer bevestigd. In deze survey willen we een stap verder gaan dan enkel het meten van opleidingsniveau. We gaan na hoe sterk cultuur verweven is in de onderwijscontext en we evalueren de impact van cultuureducatie op school. We weten immers dat cultuureducatie op school de cultuurparticipatie ten goede komt (Nagel, 2004; Lievens, Waeye, De Meulemeester, 2006; Vanherwegen & Lievens; 2013; Vanherwege & Lievens, 2014; Beunen, Siongers & Lievens, 2015).

Cultuureducatie op school zorgt voor de kennis, ervaring en mogelijkheden om cultuur te begrijpen en te appreciëren. Het stimuleert ook de jongeren om zelf cultuur te gaan ontdekken. Uit Nederlands onderzoek blijkt dat deze cultuureducatie een van de belangrijkste stimuli is om te participeren (Van Iperen, 2003). Het is tevens een instituut dat de mogelijkheid tot culturele mobiliteit biedt.

Het doel is dan ook de informatie over de cultuurdeelname tijdens het opleidingstraject zo expliciet mogelijk te maken. Dit doen we door te peilen naar de culturele activiteiten die door de school georganiseerd werden in de loop van de middelbare studies. De vraag EDU (V17) peilt naar de culturele activiteiten die werden georganiseerd tijdens de middelbare schooltijd. Enkel respondenten die tenminste een diploma lager secundair onderwijs behaalden, beantwoordden deze vraag. Er wordt gevraagd of er in schoolverband geparticipeerd werd aan drie verschillende culturele activiteiten, georganiseerd door de school en de leerkrachten. De mogelijke antwoorden zijn "Niet of minder dan jaarlijks" "Ja, een enkele keer per jaar" en "Ja, meerdere keren per jaar". In vergelijking met de bevraging in 2014 werd het aantal activiteiten verkleind van elf naar drie door het samennemen van enkele activiteiten en het verwijderen van de vraag naar culturreizen met de school. De frequentie van deze activiteiten wordt enkel nagegaan in de twee positieve antwoordcategorieën. De opdeling in categorieën wordt gekozen boven een specifieke schatting van het aantal door de school georganiseerde activiteiten, omdat het gaat over een retrospectieve vraag.

3.9.1.2. VRAAGSTELLING

EDU	Ik zal u nu een reeks activiteiten voorleggen die in sommige middelbare scholen worden georganiseerd. Heeft u tijdens uw <u>middelbare schooltijd</u> aan dergelijke activiteiten deelgenomen?	Niet of minder dan jaarlijks	Ja, een enkele keer per jaar	Ja, meerdere keren per jaar
1.	Het bezoeken van culturele activiteiten, al dan niet buiten de schoolmuren (bv. bezoek aan een museum, toneelvoorstelling,...)	1	2	3
2.	Actief deelnemen aan culturele activiteiten op school tijdens de pauzes of na school (bv. schoolkoor, toneelgroep,...)	1	2	3
3.	Georganiseerde sportactiviteiten tijdens de pauzes of na de school (bv. voetbalploeg of atletiekclub van de school)	1	2	3

3.9.1.3. FREQUENTIES

Tabel 3.13 Deelname kunstzinnige activiteiten tijdens middelbare schooltijd (EDU)

EDU	Ik zal u nu een reeks activiteiten voorleggen die in sommige middelbare scholen worden georganiseerd. Heeft u tijdens uw <u>middelbare schooltijd</u> aan dergelijke activiteiten deelgenomen?	Niet, of minder dan jaarlijks	Ja, een enkele keer per jaar	Ja, meerdere keren per jaar	N
1.	Het bezoeken van culturele activiteiten, al dan niet buiten de schoolmuren (bv. bezoek aan een museum, toneelvoorstelling,...)	25,1	56,9	18	144
2.	Actief deelnemen aan culturele activiteiten op school tijdens de pauzes of na school (bv. schoolkoor, toneelgroep,...)	82,2	9	8,8	144
3.	Georganiseerde sportactiviteiten tijdens de pauzes of na de school (bv. voetbalploeg of atletiekclub van de school)	66,3	16,2	17,5	144

3.9.2. LESSEN VOLGEN VOOR KUNSTVORMEN

3.9.2.1. OMSCHRIJVING

Om de amateurkunstbeoefening van de respondenten verder in kaart te brengen bevragen we het lessen volgen voor vier kunstvormen. Deze zijn beeldende kunst, muziek, woordkunst en dans. We leggen de respondent drie antwoordopties voor: “nooit les gevolgd”, “vroeger les gevolgd maar nu niet meer” en “volg ik momenteel les in”. In deze vraag richten we ons dus op overkoepelende termen voor de meest gangbare lessen in kunstvormen. De beperkte antwoordmogelijkheden brengen in kaart of men nooit deze lessen volgde, dit vroeger deed, of dit tegenwoordig doet. Dit is voldoende om het deelnemen aan deze lessen eenvoudig in kaart te brengen.

3.9.2.2. VRAAGSTELLING

AC1		Volgt u momenteel in uw vrije tijd lessen in het beoefenen van een van volgende kunstvormen, of volgde u er vroeger in uw vrije tijd ooit les in?		
		Nooit les gevolgd	Vroeger les in gevolgd maar nu niet meer	Volg ik momenteel les in
1.	Beeldende kunst	0	1	2
2.	Muziek	0	1	2
3.	Woordkunst	0	1	2
4.	Dans	0	1	2

3.9.2.3. FREQUENTIES

Tabel 3.14 Volgen van vrijetijdslessen in kunstvormen; 4 categorieën (AC1)

AC1		Volgt u momenteel in uw vrije tijd lessen in het beoefenen van een van volgende kunstvormen, of volgde u er vroeger in uw vrije tijd ooit les in?			
		Nooit les gevolgd	Vroeger les in gevolgd maar nu niet meer	Volg ik momenteel les in	N
1.	Beeldende kunst	86,9	11,2	1,9	368
2.	Muziek	72,3	26,6	1,2	368
3.	Woordkunst	92,7	7,3	0,0	368
4.	Dans	78,5	20,3	1,2	368

3.10. DREMPELS (ENKEL IN WAVE 1)

Omwille van de sluiting van heel wat cultuurhuizen ten gevolge van de COVID-19 pandemie, werd deze vraag niet opgenomen in wave 2 en wave 3.

3.11. INTERESSES

3.11.1. OMSCHRIJVING

Een nieuwe vraag in de huidige bevraging peilt naar de interesse van de respondenten in drie verschillende cultuurvormen. Met deze vraag werpen we licht op een hiaat veroorzaakt door de hervorming van de drempelvraag in het bovenstaande gedeelte.

In de bevraging van 2014 werd er na het bevragen van de participatie aan musea, podiumkunsten en concerten aan de niet-participanten van deze specifieke cultuurvormen gevraagd waarom ze dit niet deden. Hierbij werd een specifieke methodologie gebruikt, waarbij de niet-participanten één tot drie verschillende drempels uit een lijst konden selecteren. Dit zorgde er echter voor dat we niet voor elke specifieke drempel wisten in welke mate deze van belang was, maar we enkel konden vaststellen wat de belangrijkste drempels waren. De interesse-drempel werd hierbij vaak aangeduid (Beunen et al., 2014). De interesse in een bepaalde cultuurvorm is dan ook een belangrijke voorspeller van participatie aan deze kunstvormen.

Aangezien we in de huidige bevraging de drempelvraag hebben aangepast verandert de situatie. Nu bevragen we enkel de drempels bij respondenten die niet participeren aan alle drie deze cultuurvormen (zie hoofdstuk 3.10). Bij deze niet-participanten worden vervolgens alle veertien drempels voorgelegd, en dienen deze allen beoordeeld te worden op hun toepasselijkheid. De respondenten die bijvoorbeeld wel concerten bezoeken, maar geen podiumkunsten en musea, krijgen deze vraag niet te zien. Om ook voor deze respondenten een inschatting te kunnen maken van de interessedrempel, bevragen we de interesse naar deze drie cultuurvormen in een aparte vraag.

Er werd gekozen voor zeer brede verwoordingen in het peilen van de interesse. Zo wordt door het gebruiken van de term “toneel” een heel scala aan podiumkunsten verondersteld bij de respondent. Door het differentiëren met concerten worden dan weer alle podiumkunsten die voornamelijk muzikaal zijn onderscheiden van deze podiumkunsten. Door vervolgens te vragen naar interesse in beeldende kunst, en niet in kunstmusea, wordt kunstbeleving ontkoppeld van de museale ervaring.

3.11.2. VRAAGSTELLING

DREMPELS2		In welke mate bent u geïnteresseerd in de volgende cultuurvormen?						
		1 Helemaal niet geïnteresseerd	2	3	4	5	6	7 Heel sterk geïnteresseerd
1.	Concerten	1	2	3	4	5	6	7
2.	Toneel	1	2	3	4	5	6	7
3.	Beeldende kunst	1	2	3	4	5	6	7

3.11.3. FREQUENTIES

Tabel 3.15 In welke mate bent u geïnteresseerd in de volgende cultuurvormen?

		1 Helemaal niet geïnteresseerd	2	3	4	5	6	7 Heel sterk geïnteresseerd	N
1.	Concerten	22,3	5,2	4	24,5	11,8	10,2	22,1	367
2.	Toneel	25,9	10,8	9,9	24	11,7	6,3	11,4	367
3.	Beeldende kunst	47,9	11,8	9,8	15,5	5	5,5	4,6	367

3.12. CULTUURPARTICIPATIE TIJDENS DE LEVENSLLOOP (DROP OFF)

3.12.1. OMSCHRIJVING VAN DE VRAAG

In deze vraag wordt op vernieuwende wijze gekeken naar de participatie van de respondenten over de levensloop. In de meeste delen van de vragenlijst wordt een referentieperiode van zes maanden gehanteerd om herinneringseffecten in de data minimaal te houden, maar toch een tijdsperiode te beslaan die bruikbare resultaten oplevert. Die manier van werken laat ons echter niet toe de levensloop van de respondenten op participatievlak in kaart te brengen, of in rekening te brengen bij meer diepgaande analyses. Om aan deze wens tegemoet te komen, wordt de respondent gevraagd om aan te geven voor 18 activiteiten in welke levensfase deze ooit werden gedaan. Deze 18 activiteiten worden reeds op andere plaatsen in de vragenlijst behandeld, maar worden hier benaderd vanuit een levensloop-perspectief. Er wordt voor elke periode gevraagd of de respondent ten minste één keer een bepaalde activiteit deed. Door geen frequentie van participatie, maar enkel het al dan niet deelnemen in de vrije tijd in een bepaalde levensfase te bevragen krijgen we een rudimentair beeld over de cultuursocialisatie tijdens de jeugd, en het verderzetten of starten van participatie van alle bevraagde domeinen. De leeftijdscategorieën hier zijn van 0 tot 12 jaar, van 13 tot 18 jaar, van 19 tot 30 jaar, van 31 tot 45 jaar, van 46 tot 60 jaar en ouder dan 60. Deze leeftijdscategorieën verwijzen naar specifieke maar brede levensfasen, waardoor herinneren vergemakkelijkt wordt.

Cultuurbeleving in de jeugd wordt in onderzoek gerelateerd aan culturele interesse en participatie doorheen het leven. In een onderzoek naar amateurkunsten in Vlaanderen uit 2008 werd een gelijkaardige vraag over participatie in de levensloop voorgelegd aan amateurkunstenaars, met verscheidene soorten van amateurkunsten als onderwerp (Vanherwegen et al., 2009). Deze vraag liet toe om de eerste kennismaking van amateurkunstenaars met hun discipline in beeld te brengen, en te kijken naar welke amateurkunsten het meest worden beoefend in specifieke levensfasen. Verder in deze publicatie wordt ook de invloed van cultuurparticipatie op de leeftijd van 12 tot 14 jaar op de beoefening van amateurkunsten in beeld gebracht. De resultaten wijzen op een duidelijke relatie tussen cultuurparticipatie op die jonge leeftijd, en het beoefenen van amateurkunsten op latere leeftijd (Vanherwegen et al., 2009). In analyses op de participatiesurvey van 2014 werd de cultuurparticipatie van de ouders tussen de leeftijd van de respondent van 12 tot 14 vaak meegenomen in analyses voor het onderzoeken van cultuurparticipatie, aangegeven drempels voor participatie en andere thema's (Lievens, Siongers & Waeye, 2015). Deze variabele werd gebruikt om de blootstelling aan cultuur tijdens de jeugd van de respondent een plaats te geven in de analyses. De huidige vraag is daar nog beter toe in staat.

Deze onderzoeken werken verder op de socialisatie-these, in meest gekende vorm getheoretiseerd door Pierre Bourdieu. Deze theorie stelt ruwweg dat ervaringen in de jeugd een persoon vormen, en dat aangeleerde gewoontes, interesses, manieren van handelen en kennis voor de rest van het leven een plaats hebben in de gedragingen van deze persoon.

De vraag over de cultuurparticipatie in de levensloop stelt ons in staat om de "cultuurcarrière" van respondenten nog beter in kaart te brengen dan enkel te bevragen wat er gebeurde in de periode tussen 12 en 14 jaar, zoals in de vorige edities van de Participatiesurvey. Zo kan over de levensloop onderzocht worden wat de relatie is tussen specifieke levensfasen op verschillende vormen van participatie, of participatie in specifieke levensfasen de verschillen in participatie bij ouderen kan verklaren, en of er generatieverschillen zijn in cultuurparticipatie tijdens de jeugd jaren.

Aangezien de vraag in de drop off wordt bevraagd, kan er niet gefilterd worden op basis van leeftijd. Deze filters worden echter achteraf door de onderzoekers toegepast door onmogelijke antwoorden ongeldig te maken. Denk hierbij aan een 30-jarige die aangeeft tussen de 46 en 60 concerten bijgewoond te hebben. Door deze aanpassing is de grootte van de groep die deze vragen beantwoord verschillend voor de leeftijdscategorieën.

3.12.2. VRAAGSTELLING

DO_V17		We willen graag even terugblikken op de activiteiten die u <u>ooit</u> deed. Op welke leeftijden heeft u vroeger in uw vrije tijd (<i>los van school of werk</i>) de volgende activiteiten bijgewoond of ondernomen? <i>Meerdere antwoorden mogelijk. U kan ook aanduiden dat u de activiteit nooit heeft gedaan.</i>						
		Nooit	0-12 jaar	13-18 jaar	19-30 jaar	31-45 jaar	46-60 jaar	+60 jaar
1.	Een muziekfestival bijgewoond	1	2	3	4	5	6	7
2.	Een concert bijgewoond	1	2	3	4	5	6	7
3.	Een bioscoop of andere filmzaal bezocht	1	2	3	4	5	6	7
4.	Een bibliotheek bezocht	1	2	3	4	5	6	7
5.	Een roman of poëziebundel gelezen	1	2	3	4	5	6	7
6.	Een ballet- of hedendaagse dansvoorstelling bijgewoond	1	2	3	4	5	6	7
7.	Een toneelvoorstelling bijgewoond	1	2	3	4	5	6	7
8.	Een museum bezocht	1	2	3	4	5	6	7
9.	Monumenten, kerken of historische gebouwen bezocht	1	2	3	4	5	6	7
10.	Een kunstzinnige hobby beoefend zoals zang, dans, muziek, schilderen, tekenen, beeldhouwen	1	2	3	4	5	6	7
11.	Lessen of cursussen gevolgd in het kader van een kunstzinnige hobby, al dan niet in het deeltijds kunstonderwijs	1	2	3	4	5	6	7
12.	Een cultuur- of gemeenschapscentrum bezocht	1	2	3	4	5	6	7
13.	Lid geweest van een jeugdhuis, jeugdbeweging of andere jongerenorganisatie	1	2	3	4	5	6	7
14.	Lid geweest van een sportvereniging	1	2	3	4	5	6	7
15.	Lid geweest van een andere vereniging	1	2	3	4	5	6	7
16.	Vrijwilligerswerk gedaan	1	2	3	4	5	6	7
17.	Het internet gebruikt in uw vrije tijd	1	2	3	4	5	6	7
18.	Gegamed of videospelletjes gespeeld	1	2	3	4	5	6	7

3.12.3. FREQUENTIES

Tabel 3.16 Cultuurparticipatie tijdens levensloop; 18 categorieën (N = 146) (DO_V17)

		Nooit	0-12 jaar	13-18 jaar	19-30 jaar	31-45 jaar	46-60 jaar	+60 jaar
1.	Een muziekfestival bijgewoond	21,6	12,9	34,4	47,1	35,8	23,4	5,4
2.	Een concert bijgewoond	16,7	15,4	30,0	58,1	47,3	35,5	14,4
3.	Een bioscoop of andere filmzaal bezocht	3,1	45,6	65,5	67,4	51,4	41,8	16,6
4.	Een bibliotheek bezocht	7,5	57,2	56,4	50,2	42,7	29,2	19,1
5.	Een roman of poëziebundel gelezen	18,8	25,1	50,4	53,1	42,4	44,0	40,9
6.	Een ballet- of hedendaagse dansvoorstelling bijgewoond	54,1	8,1	12,9	20,5	17,0	17,0	11,5
7.	Een toneelvoorstelling bijgewoond	12,1	33,0	42,5	41,2	47,6	29,7	25,8
8.	Een museum bezocht	8,9	34,1	49,6	56,3	53,3	42,5	31,4
9.	Monumenten, kerken of historische gebouwen bezocht	8,4	35,8	48,6	61,2	63,7	56,6	41,8
10.	Een kunstzinnige hobby beoefend zoals zang, dans, muziek, schilderen, tekenen, beeldhouwen	44,8	32,3	30,9	24,6	19,4	16,5	10,2
11.	Lessen of cursussen gevolgd in het kader van een kunstzinnige hobby, al dan niet in het deeltijds kunstonderwijs	60,4	16,7	19,7	10,7	8,7	2,1	7,1
12.	Een cultuur- of gemeenschapscentrum bezocht	42,0	15,4	30,9	33,4	30,4	33,9	33,6
13.	Lid geweest van een jeugdhuis, jeugdbeweging of andere jongerenorganisatie	37,5	40,1	41,1	19,0	0,9	0,0	0,0
14.	Lid geweest van een sportvereniging	34,2	35,4	41,0	22,0	17,0	15,9	9,4
15.	Lid geweest van een andere vereniging	55,4	11,9	17,3	15,0	14,5	13,0	11,5
16.	Vrijwilligerswerk gedaan	47,2	1,7	15,3	18,8	20,6	30,0	27,1
17.	Het internet gebruikt in uw vrije tijd	11,4	10,6	25,6	48,3	57,8	64,8	47,0
18.	Gegamed of videospelletjes gespeeld	40,5	16,7	30,7	21,8	17,7	18,0	14,3
	N	146	146	146	146	146	146	146

3.13 DIGITALE CULTUURPARTICIPATIE (ENKEL IN WAVE 2 EN WAVE 3)

3.12.4. OMSCHRIJVING

In reactie op de coronacrisis in 2020 werd er vanaf de tweede golf van de participatiesurvey extra aandacht geschonken aan digitale cultuurparticipatie, als middenweg tussen private en publieke cultuurparticipatie. In de drop off vragenlijst kreeg elke respondent een lijst met acht vormen van online cultuuraanbod voorgelegd. Voor elk van deze vormen werd aan de respondent gevraagd of die deze reeds bekeek of beluisterde. Meer specifiek ging dit over de periodes voor, tijdens of na de eerste lockdown in 2020. Indien de respondent aangaf geen gebruik gemaakt te hebben van enig online cultuuraanbod, werd gevraagd of die het eventueel in de toekomst wel zou willen proberen.

3.12.5. VRAAGSTELLING

DO_V37		Welke van onderstaande vormen van het online cultuuraanbod bekeek of beluisterde u al en in welke periode deed u dit? Als u dit aanbod nog niet bekeken of beluisterd hebt, geef dan aan of u het in de toekomst zou willen online bekijken of niet.				
		Indien al online bekeken of beluisterd, in welke periode(s) deed je dat? <i>Meerdere antwoorden mogelijk</i>			Nog niet online bekeken of beluisterd	
		Voor de eerste lockdown (= voor 18 maart 2020)	Tijdens de eerste lockdown (= tussen 18 maart en 18 mei 2020)	Na de eerste lockdown (= na 18 mei 2020)	Ik zou het in de toekomst wel willen proberen	Ik zou het in de toekomst ook niet doen
1.	Theatervoorstelling (toneel, stand-up comedy, musical, ...)	1	2	3	4	5
2.	Dansvoorstelling	1	2	3	4	5
3.	Operavoorstelling	1	2	3	4	5
4.	Concert	1	2	3	4	5
5.	Museum(collectie) of erfgoedsite	1	2	3	4	5
6.	Voorleessessie van boek, poëzie, ...	1	2	3	4	5
7.	Films	1	2	3	4	5
8.	Online platform voor kunst of cultuur (bv. Google Arts & Culture)	1	2	3	4	5

3.12.6. FREQUENTIES

Tabel 3.17 Digitale cultuurparticipatie (N = 146)

		Indien al <u>online</u> bekeken of beluisterd, in welke periode(s) deed je dat? <i>Meerdere antwoorden mogelijk</i>			Nog <u>niet</u> online bekeken of beluisterd	
		Voor de eerste lockdown (= voor 18 maart 2020)	Tijdens de eerste lockdown (= tussen 18 maart en 18 mei 2020)	Na de eerste lockdown (= na 18 mei 2020)	Ik zou het in de toekomst wel willen proberen	Ik zou het in de toekomst ook niet doen
1.	Theatervoorstelling (toneel, stand-up comedy, musical, ...)	18,1	12,3	12,6	24,4	36,2
2.	Dansvoorstelling	11,3	0,3	6,2	15,0	55,7
3.	Operavoorstelling	3,9	2,1	3,6	13,9	64,2
4.	Concert	17,4	10,3	13,3	21,4	38,9
5.	Museum(collectie) of erfgoed site	9,4	2,8	7,8	19,4	49,1
6.	Voorleessessie van boek, poëzie, ...	5,4	4,1	3,1	14,4	61,2
7.	Films	34,7	28,8	29,8	24,6	22,2
8.	Online platform voor kunst of cultuur (bv. Google Arts & Culture)	3,4	0,5	0,0	18,4	63,3

4. LOKAAL CULTUURBELEID

4.1. INLEIDING

Een belangrijk aspect van het sociaal-cultureel werk is ontegensprekelijk het lokaal cultuurbeleid. Onder dit beleid vallen met name twee instellingen: de openbare bibliotheek en de cultuur- en gemeenschapscentra. Kenmerkend voor deze instellingen is hun inbedding in de lokale gemeenschap en de laagdrempeligheid die daarvan het gevolg is. Via een bevordering van cultuurdeelname wil het lokaal cultuurbeleid gemeenschapsvorming en sociale cohesie stimuleren. Dit vraagt echter wel een democratisering van cultuur en een verlaging van de drempels tot deelname. Voor het lokaal cultuurbeleid is het dan ook essentieel dat de participatie in bibliotheken en culturele centra in kaart worden gebracht.

Sinds de laatste Participatiesurvey in 2014 hebben er een aantal cruciale beleidsveranderingen rond het lokaal cultuurbeleid plaatsgevonden. Zo zijn sinds 2016 de middelen voor het lokaal cultuurbeleid voor de Vlaamse gemeenten niet langer geormerkt, maar een integraal deel van Gemeentefonds. Sindsdien ligt de verantwoordelijkheid voor het lokale cultuurbeleid dus volledig bij de gemeenten. De rol van de Vlaamse overheid is als gevolg verschoven van aansturend en controlerend naar stimulerend en ondersteunend. Door deze veranderde inrichting van middelen verdween tevens de gemeentelijke verplichting om een lokale bibliotheek in te richten.

De komende paragraaf geeft een overzicht van de vragen uit de Participatiesurvey 2022 die gebruikt worden om de lokale cultuurparticipatie en eventuele drempels die de participatie verhinderen, in kaart te brengen.

4.2. BIBLIOTHEKEN

4.2.1. OMSCHRIJVING

De vragen LOKAAL 1 en LOKAAL 2 geven ons informatie over de mate waarin de bibliotheek werd bezocht in de laatste zes maanden. Deze vragen peilen achtereenvolgens naar het al dan niet bezocht hebben van de bibliotheek en de frequentie van bezoek.

Openbare bibliotheken kennen een brede spreiding over heel Vlaanderen, toch zijn niet alle Vlamingen even bekend met de bibliotheek. Onderzoek toonde herhaaldelijk aan dat er duidelijke sociale verschillen bestaan tussen diegene die de bibliotheek al dan niet bezoeken (Colpaert et al., 2007; Glorieux, Moens & Van Thielen, 2004; Glorieux & Kuppens, 2006; Glorieux, Kuppens & Vandebroeck, 2007; De Laet, Glorieux & van Tienoven, 2011a; De Keere, de Korte & Glorieux, 2015). Op basis van deze vragen kunnen we verder bestuderen hoe participanten zich van non-participanten onderscheiden. Om na te gaan hoe het profiel van de bezoekers over de tijd heen evolueert werd de bewoording van de vraag LOKAAL 1 overgenomen van participatiesurveys van 2003-2004, 2009 en 2014. Aangezien we in de eerste plaats geïnteresseerd zijn in hoe vaak men de lokale openbare bibliotheek bezoekt, nemen we school- en bedrijfsbibliotheken expliciet niet op in de definitie. Bovendien kunnen we veronderstellen dat bezoek aan school- en bedrijfsbibliotheken geen deel uitmaakt van de vrijetijdsbesteding, maar veeleer verplicht is. Om diezelfde reden vermelden we ook nadrukkelijk 'niet in het kader van uw werk of opleiding.'

Vraag LOKAAL 2 peilt naar de frequentie van gebruik. Een algemene filtervraag zorgt ervoor dat enkel bezoekers van de bibliotheek deze vraag voorgelegd krijgen (zie LOKAAL 1). Het aantal keer dat respondenten de laatste zes maanden de bibliotheek hebben bezocht werd open bevraagd.

4.2.2. VRAAGSTELLING

LOKAAL1	Heeft u de voorbije 6 maanden een openbare bibliotheek bezocht of niet, niet in het kader van uw werk of opleiding? School- of bedrijfsbibliotheken tellen niet mee.
1.	Nee
2.	Ja

LOKAAL2	Hoe vaak heeft u de voorbije zes maanden een openbare bibliotheek bezocht, niet in het kader van uw werk of opleiding? School- of bedrijfsbibliotheken tellen niet mee. Filter: Indien lokaal1 = 1keer
---------	---	-----------

4.2.3. FREQUENTIES

Tabel 4.1 Wel/niet bezoek bibliotheek, in de voorbije zes maanden (LOKAAL1)

		Percentage
1.	Nee	78,2
2.	Ja	21,8
<i>N</i>		368

Tabel 4.2 Frequentie bezoek aan bibliotheek, in de voorbije zes maanden (LOKAAL2); rijpercentages

	1	2	3	4 - 6	7 +	<i>N</i>
Aantal bezoeken aan bibliotheek	33,9	16	11,5	26,4	12,5	79

4.3. CULTUUR- EN GEMEENSCHAPSCENTRA

4.3.1. BEZOEK AAN CULTUUR- EN GEMEENSCHAPSCENTRA

4.3.1.1. OMSCHRIJVING

Het gebruikerspubliek van de Vlaamse cultuurcentra kent een ongelijke samenstelling (Colpaert et al. 2007; Badisco, Glorieux & van Tienoven, 2011) en op basis van de frequenties uit de vragen LOKAAL 4 en LOKAAL 6 kunnen we de ontwikkelingen in ongelijkheid verder in kaart brengen. Ook blijkt uit eerder onderzoek dat Vlaanderen bestaat uit cultuursterke en cultuurzwakke regio's (Colpaert & Lauwerysen, 2002; Lauwerysen & Colpaert, 2004) en dat dit verschil in aanbod een effect heeft op de samenstelling van het cultuurpubliek dat de centra bezoekt (Glorieux & van Tienoven, 2008). Om een blijvend inzicht te hebben in het belang van de afstand en regionale verschillen werd participanten bevraagd, indien er aanwezig zijn, of zij een cultuur- of gemeenschapscentrum bezochten in de eigen gemeente (LOKAAL 4), of ze (daarnaast) een cultuur- of gemeenschapscentrum buiten de eigen gemeente hebben bezocht (LOKAAL5a en LOKAAL5b).

De vraag LOKAAL4 peilt naar wie de voorbije zes maanden het cultuur- of gemeenschapscentrum in de eigen gemeente heeft bezocht. In tegenstelling tot eerdere waves van de participatiesurvey, werd er in de Participatiesurvey 2020 niet meer in het algemeen gevraagd of een cultuur- of gemeenschapscentrum werd bezocht, maar werd een vooraf gedefinieerde lijst van cultuur- en gemeenschapscentra voorgelegd. Hiermee werd getracht te voorkomen dat mensen andere bekende centra die uitdrukkelijk niet lokale cultuur- en gemeenschapscentra zijn, zoals bijvoorbeeld jeugdhuisen, parochiezalen, musea, sporthallen en theaterzalen (De Keere, de Korte & Glorieux, 2015) in rekening brengen. Deze lijst omvat de cultuur- en gemeenschapscentra die als zodanig zijn erkend door *cult!* (voordien *Vereniging Vlaamse Cultuur- en Gemeenschapscentra*), maar omvat tevens een aantal (nog) niet erkende cultuur- en gemeenschapscentra. In totaal betreft het 207 verschillende cultuur- en gemeenschapscentra. In vraag LOKAAL 5a worden bezoekers van het betreffende gemeenschapscentrum gevraagd of ze daarnaast nog andere cultuur- of gemeenschapscentra bezocht hebben in LOKAAL 5a en worden respondenten die geen cultuur- of gemeenschapscentrum hebben in de eigen gemeente (of dat niet bezocht hebben) eveneens gevraagd of ze een (ander) cultuur- of gemeenschapscentrum hebben bezocht in de voorgaande zes maanden. Indien respondenten antwoordden op LOKAAL 5a, andere centra bezocht hebben, werd hen door middel van vraag LOKAAL 5b gevraagd welk centrum zij het meest bezochten aan de hand van dezelfde lijst met cultuur- en gemeenschapscentra die gebruikt werd voor vraag LOKAAL 4. Tevens werd bij LOKAAL 4 en LOKAAL 5b de mogelijkheid geboden zelf de naam van een CC of GC te geven indien het bezochte CC of GC niet in de lijst opgenomen is. Vraag LOKAAL 6 voorziet ons van informatie over de frequentie van het bezoek aan een cultuur- of gemeenschapscentrum tijdens de afgelopen 6 maanden.

4.3.1.2. VRAAGSTELLING

LOKAAL4	Heeft u de voorbije zes maanden [naam cultuur- of gemeenschapscentrum] bezocht?
1.	Nee
2.	Ja

LOKAAL5b	Bent u daarnaast nog naar een of meerdere andere cultuurcentra of gemeenschapscentra geweest?
1.	Nee
2.	Ja

LOKAAL5b	Selecteer het andere cultuur- of gemeenschapscentrum waar u (het meest) geweest bent

LOKAAL6	Hoe vaak heeft u de voorbije zes maanden een cultuurcentrum of gemeenschapscentrum bezocht? FILTER: indien LOKAAL4 = 1 of LOKAAL5a = 1keer

4.3.1.3. FREQUENCIES

Tabel 4.3 Wel/niet bezoek cultuur- of gemeenschapscentrum in eigen gemeente, in de voorbije zes maanden (LOKAAL4)

		Percentage
1.	Nee	76,7
2.	Ja	23,3
<i>N</i>		220

Tabel 4.4. Wel/niet bezoek ander cultuur- of gemeenschapscentrum, in de voorbije zes maanden (LOKAAL5a)

		Percentage
1.	Neen	91,3
2.	Ja	8,7
<i>N</i>		368

Tabel 4.5 Frequentie bezoek aan cultuur- of gemeenschapscentrum, in de voorbije zes maanden (LOKAAL6); rijpercentages

	0	1	2	3	4 - 6	7 +	<i>N</i>
Aantal bezoeken aan centrum	77,5	9,8	4,6	3,8	3,3	1,4	368

4.3.2. ACTIVITEITEN IN CULTUUR- EN GEMEENSCHAPSCENTRA

4.3.2.1. OMSCHRIJVING

De vraag LOKAAL7 peilt naar de participatie aan activiteiten die plaatsvinden in het lokaal cultureel centrum. Aan hen die de laatste zes maanden een bezoek hebben afgelegd, vragen we voor welke activiteiten ze naar het cultuur- of gemeenschapscentrum zijn gegaan en hoe vaak ze aan deze activiteiten hebben deelgenomen. Omdat deze vraag enkel relevant is voor die groep respondenten die de laatste zes maanden naar een cultuurcentrum zijn geweest, maken we gebruik van de algemene filtervragen LOKAAL 4 en LOKAAL 5a om die respondenten uit te sluiten die niet naar een cultuur- of gemeenschapscentrum geweest zijn.

De activiteiten die aan de respondenten worden voorgelegd zijn grotendeels overgenomen van de Participatiesurvey 2003-2004, om zo een vergelijking over de tijd mogelijk te maken. Deze lijst werd toen opgesteld in overleg met Cultuur Lokaal (steunpunt voor lokaal cultuurbeleid) (Lievens, Waege, & De Meulenmeester, 2006). De aandacht gaat hierbij niet alleen uit naar de cultuurverspreidende rol van de centra (items 1- 3 en items 5 - 6), maar evenzeer naar de educatieve en informatieve functie (items 6 - 7) als naar de gemeenschapsfunctie (items 9) (zie ook Badisco, Glorieux & van Tienoven, 2011). In 2014 werd ervoor geopteerd om nog twee items toe te voegen met betrekking tot feesten en eten of drinken (item 4 en item 8). Deze werden in wave 2 en wave 3 verwijderd omdat deze activiteiten tijdens de referentieperioden in wave 2 en wave 3 niet mogelijk waren.

4.3.2.2. VRAAGSTELLING

LOKAAL7		Cultuur- en gemeenschapscentra bieden een brede waaier van activiteiten aan. Kan u voor elke activiteit aangeven hoe vaak u er de voorbije zes maanden aan heeft deelgenomen? <i>Slechts één antwoord mogelijk.</i>						
		Nooit	Een enkele keer of minder dan zes keer	Maandelijks	Meer-maals per maand	Wekelijks	Meer-maals per week	Dagelijks
1.	Een theater- of dansvoorstelling van een amateurgezelschap bijwonen	1	2	3	4	5	6	7
2.	Een theater- of dansvoorstelling van een professioneel gezelschap bijwonen	1	2	3	4	5	6	7
3.	Een muziekconcert bijwonen	1	2	3	4	5	6	7
4.	<i>Iets drinken, een hapje eten (niet gevraagd in wave 2 & 3)</i>	1	2	3	4	5	6	7
5.	Een tentoonstelling bezoeken	1	2	3	4	5	6	7
6.	Een cursus of vorming volgen	1	2	3	4	5	6	7
7.	Een lezing of debat bijwonen	1	2	3	4	5	6	7
8.	<i>Een receptie, feest of fuif bijwonen (niet gevraagd in wave 2 & 3)</i>	1	2	3	4	5	6	7
9.	Een vergadering bijwonen	1	2	3	4	5	6	7
10.	Andere (omschrijf):	1	2	3	4	5	6	7

4.3.2.3. FREQUENCIES

Tabel 4.6 Frequenties activiteiten in cultuur- of gemeenschapscentrum, in de voorbije zes maanden (LOKAAL7); rijpercentages

LOKAAL7		Cultuur- en gemeenschapscentra bieden een brede waaier van activiteiten aan. Kan u voor elke activiteit aangeven hoe vaak u er de voorbije zes maanden aan heeft deelgenomen?					
		Nooit	Een enkele keer	Maandelijks	Meermaals per maand	Wekelijks of frequenter	N
1.	Een theater- of dansvoorstelling van een amateurgezelschap bijwonen	74,4	20,8	0,8	3,9	0,0	89
2.	Een theater- of dansvoorstelling van een professioneel gezelschap bijwonen	84,5	12,0	3,5	0,0	0,0	89
3.	Een muziekconcert bijwonen	54,7	39,3	4,5	1,5	0,0	89
4.	Iets drinken, een hapje eten	0,0	36,8	0,0	63,2	0,0	2
5.	Een tentoonstelling bezoeken	74,4	21,7	3,5	0,0	0,0	89
6.	Een cursus of vorming volgen	88,2	6,3	2,9	1,4	1,2	89
7.	Een lezing of debat bijwonen	88,1	9,1	1,3	1,4	0,0	89
8.	Een receptie, feest of fuif bijwonen	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0
9.	Een vergadering bijwonen	83,8	12,6	0,4	1,7	1,4	89
10	Andere (omschrijf):	90,7	8,0	0,0	1,3	0,0	80

5. SOCIAAL-CULTUREEL WERK

5.1. INLEIDING

Dit deel focust op het deelnemen en deelhebben aan het sociaal-cultureel werk of de geïstitutionaliseerde sociaal-culturele praktijken. We beschouwen hierbij zowel het sociaal-cultureel volwassenenwerk als het jeugdwerk.

Het sociaal-cultureel werk, of zoals we verder ook zullen spreken van het verenigingsleven, neemt een bijzondere positie in in het landschap van de culturele instellingen. Men verwacht van organisaties binnen het sociaal cultureel volwassenenwerk en de praktijken die ze ontwikkelen en aanbieden onder meer dat ze inburgeren, emanciperen, zin geven, bijdragen tot actieve participatie en democratische discussie, en het sociale weefsel versterken. Kortom dat ze bijdragen tot een democratische, duurzame, inclusieve en solidaire samenleving (Jambon, 2019). Het decreet sociaal-cultureel volwassenenwerk legt daarbij een sterke klemtoon op het nastreven van sociaal-culturele participatie voor iedereen en vraagt om bijzondere aandacht voor kansengroepen. Deze betrachting werd ook verankerd in de doelstellingen van het decreet Sociaal-cultureel volwassenenwerk (2017)⁴.

Ook het jeugdwerk – de algemene noemer waaronder we jeugdverenigingen zoals jeugdbewegingen, jeugdhuisen, speelpleinwerkingen, jeugdwelzijnswerk, culturele en artistieke jeugdverenigingen,... verstaan – heeft gelijkaardige betrachtingen. In de studie ‘Working with young people: the value of youth work in the European Union’ (Dunne et al., 2014) wordt op basis van een analyse van 27 landenrapporten gesteld dat de essentie van jeugdwerk erin bestaat kinderen en jongeren te ondersteunen in hun persoonlijke ontwikkeling en te werken aan empowerment, emancipatie, verantwoordelijkheidszin en tolerantie. Daarnaast draagt jeugdwerk ook bij aan bredere sociale doelen zoals participatie in een democratische samenleving, preventie, sociale inclusie en cohesie. Tenslotte vormt spelplezier ook een belangrijk aspect van jeugdwerk, zo bleek ook uit een recent Vlaams onderzoek waarin gesprekken werden gevoerd met kinderen en jongeren uit verschillende jeugdwerkcontexten over de waarden van het jeugdwerk (De Ceuster, Polak & Baki, 2022). Plezier en verbondenheid bleken daarbij de waarden die het meest aan bod kwamen in de gesprekken.

De participatiesurvey 2020 beoogt het in kaart brengen en verklaren van participatie aan de diverse kanalen van het sociaal-cultureel werk, zowel het sociaal-cultureel volwassenenwerk als het jeugdwerk, binnen deze sectoren en het expliciteren van de samenhangen met maatschappelijke attitudes alsook met indicatoren van sociale cohesie.

Aangezien het doel van de participatiesurvey ligt in het blootleggen van trends over de tijd, worden de soorten van verenigingen die reeds in de vorige participatiesurveys van 2003/2004, 2009 en 2014 werden gebruikt, in de mate van het mogelijke, overgenomen. Op deze manier vermijden we dat wijzigingen in participatiecijfers over de tijd toegeschreven zouden kunnen worden aan het type van organisaties dat we voorleggen. Anderzijds is er de voorbije decennia heel wat veranderd in de deelname en het deelhebben in organisaties. Heel wat organisaties, zeker de nieuwere organisatievormen, zijn afgestapt van het werken met leden.

⁴ [Decreet van 7 juli 2017 houdende de subsidiëring en erkenning van het sociaal-cultureel volwassenenwerk](#), laatst geconsulteerd op 7 juni 2022.

Daarom wordt niet meer de vraag gesteld naar lidmaatschap, maar polsen we naar actieve deelname aan de voorgelegde organisatievormen.

5.2. HUIDIGE EN VROEGERE DEELNAME AAN HET VERENIGINGSLEVEN

5.2.1. OMSCHRIJVING EN DUIDING

Voor het meten van de deelname aan het verenigingsleven zijn geen internationaal gevalideerde meetinstrumenten beschikbaar. Sociale participatie wordt in internationaal onderzoek naar cultuurparticipatie zelden opgenomen als een onderdeel van cultuurparticipatie. Bovendien is de situatie van het verenigingslandschap in de verschillende landen niet altijd vergelijkbaar.

In Vlaanderen brachten onderzoekers de deelname aan het verenigingsleven al meermaals in kaart (zie bv. Elchardus, Hooghe & Smits, 1998; Elchardus, Huyse & Hooghe, 2001; Vermeersch & Vandenbroucke, 2010). Ook de Studiedienst van de Vlaamse Regering en later Statistiek Vlaanderen brachten meer dan 20 jaar, van 1996 tot 2018, via hun jaarlijkse survey 'Sociaal-culturele verschuivingen in Vlaanderen' het verenigingsleven in kaart (zie bv. Bral & Pauwels, 2017). Ook in de participatiesurvey wordt sinds de eerste afname het verenigingsleven uitgebreid bevraagd. In de participatiesurvey van 2009 werd reeds beslist niet alleen te focussen op formeel lidmaatschap, wat het betalen van lidgeld of het in het bezit zijn van een lidkaart impliceert. Om optimaal bij de sociale werkelijkheid aan te sluiten, en meer specifiek het gegeven dat in het verenigingslandschap ook vaak wisselende en meer vluchtige vormen van engagement of participatie voorkomen, werden in de participatiesurvey van 2009 de antwoordmogelijkheden geheroriënteerd op maatschappelijk relevantere categorieën (Smits, 2012; Lievens & Waege, 2011). Participatie wordt opgesplitst in 'lid' en 'deelnemer'. Het wezenlijke onderscheid tussen beide vormt het formele lidmaatschap (lidgeld betalen en/of een lidkaart bezitten) dat bij leden aanwezig en bij deelnemers afwezig is. Beide antwoordmogelijkheden impliceren dat de respondent heeft deelgenomen aan activiteiten van de vereniging in kwestie of van haar diensten heeft gebruik gemaakt. Daarnaast liet het meetinstrument een onderscheid toe tussen bestuursleden, actieve leden, passieve leden en vroegere leden.

Op basis van de vaststelling dat het onderscheid tussen actieve deelnemers en leden steeds meer troebel wordt en omwille van de complexiteit van de vraagstelling werd beslist het meetinstrument in 2020 sterk te vereenvoudigen.

Daarbij wordt in eerste instantie een lijst met 24 soorten verenigingen voorgelegd (LID1a), waarbij aan de respondenten wordt gevraagd of ze ooit actief deelgenomen hebben aan activiteiten of activiteiten mee hebben georganiseerd binnen dit type van organisaties. Daarbij maken we een onderscheid tussen deelname tijdens het voorgaande jaar en vroegere deelname. Het gaat in beide gevallen om actieve deelname (al dan niet als lid), het louter betalen van lidgeld of passieve deelname werd buiten beschouwing gelaten. Respondenten krijgen tevens de mogelijkheid nog een verenigingssoort die niet past binnen het voorgelegde lijstje toe te voegen.

5.2.2. VRAAGSTELLING

LID1a		Ik zal u nu een lijst met soorten verenigingen, organisaties en bewegingen voorlezen. We willen weten of u actief deelgenomen heeft aan activiteiten of activiteiten mee hebt georganiseerd binnen dit type van organisaties. Dit hoeft niet per se als lid te zijn. We maken daarbij een onderscheid tussen deelname tijdens het voorbije jaar en vroegere deelname. Het gaat in beide gevallen om actieve deelname, het louter betalen van lidgeld of passieve deelname dient u dus niet in rekening te nemen.		
		Nooit deelgenomen of meegewerkt aan activiteiten van dit type van verenigingen	Het voorbije jaar niet deelgenomen of meegewerkt, maar vroeger wel	Het voorbije jaar actief deelgenomen of meegewerkt aan activiteiten
1.	Een hobbyclub of -groep (schaakclub, koken, quizzen, computerclub, imkervereniging, motoclub, vrije radio, tuinieren, ...)	0	1	2
2.	Een vereniging voor (amateur-)kunstbeoefening (muziek, dans, zang, toneel, jeugdkoor, fanfare, literatuur, ...)	0	1	2
3.	Een wijk- of buurtvereniging organiseren van evenementen (carnaval, stoeten, feesten, festivals, uitstapjes, burgerwacht, buurtinformatienetwerk, ...)	0	1	2
4.	Een vereniging of (lokale) actiegroep rond Derde Wereld-problemen (11-11-11, Wereldwinkels, Broederlijk Delen, ...) of vrede en verdraagzaamheid (Pax Christi, Vredesactie, Vrede, ...)	0	1	2
5.	Een vereniging of actiegroep rond integratie en diversiteit: mensenrechtenorganisaties (Liga voor de mensenrechten, Vluchtelingenwerk Vlaanderen, Amnesty International, ...) of antiracistische organisaties (Hand in Hand, KifKif, ...)	0	1	2
6.	Een vereniging of actiegroep die gehandicapten, bejaarden, kansarmen, zieken, ...helpt (bijv. Rode Kruis, Vlaams Kruis, vrijwillige brandweer, algemene hulpdiensten, ziekenzorg, welzijnszorg,...)	0	1	2
7.	Een vereniging of actiegroep rond milieu en natuur (VELT, Natuurpunt, WWF, Greenpeace,, duurzaam toerisme zoals Pasar, ATB De Natuurvrienden, ...), dierenrechten (Gaia, Bite Back, ...), duurzame voeding (EVA, Netwerk Bewust Verbruiken, Voedselteams, ...) en bewust consumeren & produceren (Verbruikersatelliet, Test-Aankoop, Mobiel 21, Fairfin, Wervel, ...)	0	1	2
8.	Een religieuze of levensbeschouwelijke organisatie (Humanistisch Verbond, moskeevereniging, Parochiale Werken, UVV, Jeugdpastoraal, Plus-werking, Humanistische jongeren, gebedskringen,..)	0	1	2

9.	Sportvereniging of –club of fitnesscentrum	0	1	2
10.	Vereniging verbonden aan een café (darts, biljart, duiven, cafévoetbal, vogelpik, groepslotto, ...)	0	1	2
11.	Cultuurfonds (Davidsfonds, Willemsfonds, Vermeylenfonds, Masereelfonds, Rodenbachfonds)	0	1	2
12.	Erfgoedverenigingen (heemkundige kring, vereniging voor volkskunde, lokale geschiedenis, taal en dialectkunde, familiekunde, een vereniging voor oude ambachten, verzamelaars van oude voorwerpen, erfgoedzorg, gidsenkring, ...)	0	1	2
13.	Een vrouwenvereniging (Femma, VIVA/SVV, Liberale Vrouwen, Markant, KVLV,...)	0	1	2
14.	Een vereniging van ouderen, gepensioneerden, senioren (OKRA, Neos, FedOS, VI@s,, Vief, S-Plus, ...)	0	1	2
15.	Doelgroepspecifieke vereniging (voor mensen in armoede, holebi's, zieken en gehandicapten, migranten, weduwen,, ...)	0	1	2
16.	Oudervereniging of oudercomité	0	1	2
17.	Een gemeentelijke cultuurraad, sportraad of jeugdraad	0	1	2
18.	Een vereniging gericht op werknemers, ondernemers of werkgevers (bv. KWB, Agra-KVLV, Linx+, Unizo vorming, LVZ- vormingsdiensten)	0	1	2
19.	Een politieke partij (Open VLD, N-VA, SP-a CD&V, GROEN!, Vlaams Belang, ...) (ook jongerenafdelingen)	0	1	2
20.	Een jeugdbeweging (zoals Chiro, Scouts, FOS, KSA, KLJ, KAJ,...)	0	1	2
21.	Een jeugdhuis, jeugdclub, ...	0	1	2
22.	Een andere vereniging of organisatie gericht op jongeren (jeugdwelzijnswerk zoals Uit De Marge, Habbekrats of JES, een meisjeswerking, studentenvereniging, leerlingenraad, speelpleinwerking, jongerenafdeling van de mutualiteit, ...)	0	1	2
23.	Vereniging van vrienden van musea, opera, archief of bibliotheek	0	1	2
24.	Een nog niet genoemde sociaal-culturele vereniging, vb. verenigingen gericht op gezinnen (Gezinsbond), platteland (bv. Landelijke Gilden)	0	1	2
25.	Andere (ENQ. NOTEER)LID1a25_TXT	0	1	2

5.2.3. FREQUENTIES

Tabel 5.1 Actieve deelname aan activiteiten van verenigingen (LID1), frequenties

		Nooit actief deelgenomen	Het voorbije jaar niet maar vroeger wel	Het voorbije jaar actief deelgenomen	N
1.	Een hobbyclub of -groep (schaakclub, koken, quizen, computerclub, imkervereniging, motoclub, vrije radio, tuinieren, ...)	72,3	16,9	10,8	368
2.	Een vereniging voor (amateur-) kunstbeoefening (muziek, dans, zang, toneel, jeugdkoor, fanfare, literatuur,...)	81,9	13,2	4,8	368
3.	Een wijk- of buurtvereniging: organiseren van evenementen (carnaval, stoeten, feesten, festivals, uitstapjes, burgerwacht, buurtinformatienetwerk, ...)	80,1	13,5	6,4	368
4.	Een vereniging of (lokale) actiegroep rond Derde Wereldproblemen (11-11-11, Wereldwinkels, Broederlijk Delen, ...) of vrede en verdraagzaamheid (Pax Christi, Vredesactie, Vrede, ...)	91,0	7,4	1,6	368
5.	Een vereniging of actiegroep rond integratie en diversiteit: mensenrechtenorganisaties of antiracistische organisaties (Hand in Hand, KifKif, ...)	94,0	3,6	2,4	368
6.	Een vereniging of actiegroep die gehandicapten, bejaarden, kansarmen, zieken, ...helpt (bijv. Rode Kruis, Vlaams Kruis, vrijwillige brandweer, algemene hulpdiensten, ziekenzorg, welzijnszorg, ...)	88,6	6,1	5,3	368
7.	Een vereniging of actiegroep rond milieu en natuur en bewust consumeren & produceren	91,6	5,4	3,0	368
8.	Een religieuze of levensbeschouwelijke organisatie (Humanistisch Verbond, moskeevereniging, Parochiale Werken, UVV, Jeugdpastoraal, Plus-werking, Humanistische jongeren, gebedskringsen,...)	94,6	3,5	1,9	368
9.	Sportvereniging of -club of fitnesscentrum	40,4	30,5	29,1	368
10.	Vereniging verbonden aan een café (darts, biljart, duiven, cafévoetbal, vogelpik, groepslotto, ...)	90,6	7,4	2,1	368
11.	Cultuurfonds (Davidsfonds, Willemsfonds, Vermeylenfonds, Masereelfonds, Rodenbachfonds)	95,7	3,2	1,1	368
12.	Erfgoedverenigingen	94,8	2,5	2,6	368
13.	Een vrouwenvereniging (Femina, VIVA/SVV, Liberale Vrouwen, Markant, KVLV, ...)	88,1	8,2	3,7	368
14.	Een vereniging van ouderen, gepensioneerden, senioren (OKRA, Neos, FedOS, VI@s, Vief, S-Plus, ...)	91,0	3,3	5,7	368
15.	Doelgroepspecifieke vereniging (voor mensen in armoede, holebi's, zieken en gehandicapten, migranten, weduwen,...)	92,8	3,9	3,3	368

16.	Oudervereniging of oudercomité	83,8	12,8	3,4	368
17.	Een gemeentelijke cultuurraad, sportraad of jeugdraad	91,8	7,1	1,0	368
18.	Een vereniging gericht op werknemers, ondernemers of werkgevers (bv. KWB, Agra-KVLV, Linx+, Unizo vorming, LVZ- vormingsdiensten)	93,4	5,4	1,3	368
19.	Een politieke partij (Open VLD, N-VA, SP-a CD&V, GROEN!, Vlaams Belang, ...) (ook jongerenafdelingen)	94,5	3,5	2,0	368
20.	Een jeugdbeweging (zoals Chiro, Scouts, FOS, KSA, KLJ, KAJ,...)	57,2	37,8	4,9	368
21.	Een jeugdhuis, jeugdclub, ...	79,3	19,8	0,9	368
22.	Een andere vereniging of organisatie gericht op jongeren	89,6	9,4	1,0	368
23.	Vereniging van vrienden van musea, opera, archief of bibliotheek	97,9	1,2	0,9	368
24.	Een nog niet genoemde sociaal-culturele vereniging, vb. verenigingen gericht op gezinnen (Gezinsbond), platteland (bv. Landelijke Gilden)	90,0	7,9	2,1	368
25.	Andere	99,0	0,1	0,9	368

5.3. FREQUENTIE DEELNAME AAN ACTIVITEITEN VAN VERENIGINGEN

5.3.1. OMSCHRIJVING

Voorgaande vraag geeft inzicht in de deelname aan het verenigingsleven, maar zegt niets over de intensiteit van deelname. Met vraag LID1b peilen we naar de intensiteit van het engagement in het verenigingsleven. Respondenten kregen de lijst met verenigingen voorgelegd waarvan ze aangaven dat ze het voorgaande jaar aan activiteiten hadden deelgenomen (LID1a). We vroegen voor elke van deze verenigingen hoe vaak de respondent het afgelopen jaar naar een activiteit van deze vereniging of club is geweest. We opteerden daarbij voor een zespuntenschaal om voldoende variatie te verkrijgen en naar analogie met de vorige vraag voor een referentieperiode van 12 maanden.

5.3.2. VRAAGSTELLING

LID1b		We overlopen nu terug de verenigingen waarvan u aangaf dat u actief deelgenomen heeft aan hun activiteiten het voorbije jaar. Kan u voor elk van deze verschillende types van organisaties aangeven, hoe regelmatig u deelgenomen hebt aan hun activiteiten?					
FILTER: enkel indien minimum één item van LID1a_1 tem LID1a_25 = 2 (als actief deelgenomen, LID1b krijgen)							
		Een uitzonderlijke keer of minder dan 6 keer	Meer-maals per jaar	Maan-delijks	Meer-maals per maand	Weke-lijks	Meer-maals per week
1.	Een hobbyclub of -groep	1	2	3	4	5	6
2.	Een vereniging voor (amateur-)kunstbeoefening	1	2	3	4	5	6
3.	Een wijk- of buurtvereniging organiseren van evenementen	1	2	3	4	5	6
4.	Een vereniging of (lokale) actiegroep rond Derde Wereld-problemen of vrede en verdraagzaamheid	1	2	3	4	5	6
5.	Een vereniging of actiegroep rond integratie en diversiteit: mensenrechtenorganisaties of antiracistische organisaties	1	2	3	4	5	6
6.	Een vereniging of actiegroep die gehandicapten, bejaarden, kansarmen, zieken, ...helpt	1	2	3	4	5	6
7.	Een vereniging of actiegroep rond milieu en natuur, dierenrechten, duurzame	1	2	3	4	5	6

	voeding en bewust consumeren & produceren						
8.	Een religieuze of levensbeschouwelijke organisatie	1	2	3	4	5	6
9.	Sportvereniging of –club of fitnesscentrum	1	2	3	4	5	6
10.	Vereniging verbonden aan een café	1	2	3	4	5	6
11.	Cultuurfonds	1	2	3	4	5	6
12.	Erfgoedverenigingen -	1	2	3	4	5	6
13.	Een vrouwenvereniging --	1	2	3	4	5	6
14.	Een vereniging van ouderen, gepensioneerden of senioren	1	2	3	4	5	6
15.	Doelgroepspecifieke vereniging	1	2	3	4	5	6
16.	Oudervereniging of oudercomité	1	2	3	4	5	6
17.	Een gemeentelijke cultuurraad, sportraad of jeugdraad	1	2	3	4	5	6
18.	Een vereniging gericht op werknemers, ondernemers of werkgevers	1	2	3	4	5	6
19.	Een politieke partij	1	2	3	4	5	6
20.	Een jeugdbeweging	1	2	3	4	5	6
21.	Een jeugdhuis, jeugdclub, ...	1	2	3	4	5	6
22.	Een andere vereniging of organisatie gericht op jongeren	1	2	3	4	5	6
23.	Vereniging van vrienden van musea, opera, archief of bibliotheek	1	2	3	4	5	6
24.	Een nog niet genoemde sociaal-culturele vereniging, vb. verenigingen gericht op gezinnen, platteland	1	2	3	4	5	6
25.	Andere (ENQ. NOTEER)LID1b25_TXT	1	2	3	4	5	6

5.3.3. FREQUENTIES

Omdat de aantallen per verenigingssoort klein zijn, geven we de cijfers niet weer per vereniging, maar geven we de frequentie van deelname weer voor de vereniging waar men het meest intensief aan deelneemt.

Tabel 5.2 Frequentie waarin men het voorgaande jaar deelgenomen heeft aan activiteiten van de vereniging waarvan men het meest deelnam aan de activiteiten (hoogste score op LID1b_1 t.e.m. LID1b_25)

		Percentage
1.	Een uitzonderlijke keer of minder dan 6 keer	11,7
2.	Meermaals per jaar	15,6
3.	Maandelijks	12,8
4.	Meermaals per maand	5,1
5.	Wekelijks	27,8
6.	Meermaals per week	26,9
N		202

5.4. AANTAL VERENIGINGEN ACTIEF EN ORGANISEREND LID

5.4.1. OMSCHRIJVING

Met vraag LID2 komen we te weten van hoeveel verenigingen men op dit moment actief of organiserend lid is. Op basis van vraag LID1 kunnen we immers het aantal verenigingen niet precies meten. Men kan bijvoorbeeld actief lid zijn van twee sportverenigingen.

Op basis van een open vraag peilen we naar het aantal verenigingen waarvan men op dit moment actief of organiserend lid is. Door eerst de hele lijst met verenigingen voor te leggen aan de respondent, wordt het geheugen opgefrist en zal er correcter geantwoord worden op deze vraag dan wanneer men de lijst met verenigingen niet eerst als geheugensteun heeft kunnen gebruiken (Smits, 2012).

5.4.2. VRAAGSTELLING

LID2	Van hoeveel verenigingen bent u op dit moment actief of organiserend lid? Filter: enkel indien minimum één item van LID1a_1 tem LID1a_24 = 2
-------------	--	------

5.4.3. FREQUENTIES

Tabel 5.3 Aantal actieve en bestuurslidmaatschappen (LID2), percentages

		Percentage
1.	0 lidmaatschappen	10,5
2.	1 lidmaatschap	56,3
3.	2 lidmaatschappen	23,7
4.	3 lidmaatschappen	6,7
5.	4 lidmaatschappen	2,1
6.	5 en meer lidmaatschappen	0,7
	<i>N</i>	206

6. VRIJWILLIGERSWERK

Vlaanderen telt heel wat vrijwilligers. Niet alleen binnen tal van sociaal-culturele verenigingen, ook binnen heel wat andere middenveldorganisaties op het vlak van bv. zorg of welzijn, alsook binnen scholen, sport- en cultuurinstellingen en op heel wat losse evenementen wordt beroep gedaan op vrijwillig engagement. In de participatiesurvey 2014 werd voor het eerst uitgebreid vrijwilligerswerk in kaart gebracht. Er werd daarbij gekeken naar de frequentie van vrijwilligerswerk en de contexten waarin men vrijwilligerswerk verrichtte. In de participatiesurvey 2020 wordt dit luik nog verder uitgebreid met vragen omtrent de motieven waarom men vrijwilligerswerk verricht.

6.1. VERRICHTEN VAN VRIJWILLIGERSWERK

6.1.1. OMSCHRIJVING

Om te peilen naar de draagwijdte van het verrichten van vrijwilligerswerk maken we gebruik van een vraag die de mate waarin men vrijwilligerswerk doet, meet. De frequentie gaat van ‘nooit’ tot ‘regelmatig (bijna) elke dag’. Op deze manier vermijden we de respondenten die geen vrijwilligerswerk verrichten te belasten met bijkomende vragen over vrijwilligerswerk. Naast het onderscheid tussen het al dan niet (regelmatig) verrichten van vrijwilligerswerk, proberen we, in navolging van het profiel van de ‘nieuwe’ of ‘episodische’ vrijwilliger, ook die respondenten te vatten die slechts éénmalig, voor een korte of langere periode, vrijwilligerswerk verrichten (De Bruyn et al., 2021; Hustinx & Lammertyn, 2003; Hustinx et al., 2012). Om deze episodische vrijwilligers, die vaak slechts in specifieke periodes van het jaar vrijwilligerswerk verrichten (bv. bij een jaarlijks terugkerend evenement of bij een zomerkamp) te capteren, gebruiken we een referentieperiode van een jaar. Bovendien werd, om verwarring te voorkomen, expliciet vermeld dat hulp aan vrienden en familie buiten beschouwing vallen.

Met vraag VW1 peilen we naar het al dan niet verrichten van vrijwilligerswerk in het kader van een vereniging. We vroegen de respondenten of zij het voorbije jaar als vrijwilliger gewerkt hebben en hoe vaak zij dit deden. In 2014 werd hierbij nog geëxpliciteerd dat dit vrijwilligerswerk diende te gebeuren in het kader van een vereniging, organisatie, bestuursorgaan of groep mensen en werd er op gewezen dat dit onbezoldigd (zij het wel dat men een vrijwilligersvergoeding hiervoor kon ontvangen hebben) diende te gebeuren. Deze specificaties werden in de huidige vraagstelling weggelaten, wel werd toegevoegd dat hulp aan familie en vrienden niet beschouwd werd al vrijwilligerswerk.

Respondenten konden antwoorden aan de hand van 7 antwoordcategorieën: 0 ‘niet het voorbije jaar’, 1 ‘éénmalig, voor een korte periode’, 2 ‘éénmalig, voor een langere periode’, 3 ‘jaarlijks weerkerend voor een korte periode of evenement’, 4 ‘op regelmatige basis, één tot meerdere keren per maand’, 5 ‘op regelmatige basis, één tot meerdere keren per week’, 6 ‘op regelmatige basis (bijna) elke dag’. Bij de respondenten die vrijwilligerswerk verrichten wordt in de vragen VW2 tot en met VW6 vervolgens dieper ingegaan op de contexten waarin men vrijwilligerswerk doet, het aantal jaren dat men reeds vrijwilligerswerk doet, de tijd die men erin investeert en de motieven voor vrijwilligerswerk.

6.1.2. VRAAGSTELLING

VW1	Heeft u het voorbije jaar als vrijwilliger gewerkt? Het zich vrijwillig inzetten voor vrienden en familie komt later aan bod, dus dit laten we hier buiten beschouwing U kan antwoorden aan de hand van de antwoordkaart.	
1.	Niet het voorbije jaar	0
2.	Éénmalig, voor een korte periode (paar uur tot enkele dagen)	1
3.	Éénmalig, voor een langere periode (enkele weken tot een jaar)	2
4.	Jaarlijks weerkerend voor een korte periode of evenement	3
5.	Op regelmatige basis, één tot meerdere keren per maand	4
6.	Op regelmatige basis, één tot meerdere keren per week	5
7.	Op regelmatige basis, (bijna) elke dag	6

6.1.3. FREQUENTIES

Tabel 6.1 Verrichten van vrijwilligerswerk (VW1), percentage

		percentage
1.	Niet het voorbije jaar	78,8
2.	Éénmalig, voor een korte periode (paar uur tot enkele dagen)	4,7
3.	Éénmalig, voor een langere periode (enkele weken tot een jaar)	1,7
4.	Jaarlijks weerkerend voor een korte periode of evenement	2,9
5.	Op regelmatige basis, één tot meerdere keren per maand	6,6
6.	Op regelmatige basis, één tot meerdere keren per week	3,6
7.	Op regelmatige basis (bijna) elke dag	1,7
	<i>N</i>	368

6.2. CONTEXT WAARIN MEN VRIJWILLIGERSWERK VERRICHT

6.2.1. OMSCHRIJVING

In vraag VW3 wordt aan de vrijwilligers gevraagd in het kader van welke contexten of soort(en) vereniging men vrijwilligerswerk verricht. De antwoordcategorieën verschillen hier licht van deze die werden gehanteerd in 2014. Zo werd vrijwilligerswerk in een gezondheidscontext in 2020 als een aparte categorie opgenomen. de nieuwe bevraging apart opgenomen. Ook de religieuze context, de lokale context en de schoolcontext werden elk als een aparte categorie opgenomen. Daarnaast werd ook vrijwilligerswerk op het vlak van de verdediging van rechten en belangen toegevoegd. Een vrouwen- of ouderenvereniging werd in tegenstelling tot 2014 dan weer niet apart opgenomen als antwoordcategorie. Respondenten konden meerdere contexten aangeven. Personen die meerdere contexten aangaven konden vervolgens in VW3 aangeven in welke context ze het meest vrijwilligerswerk verricht hadden het voorgaande jaar.

In de bevraging van 2014 was de lijst met de contexten die we voorlegden zeer sterk gebaseerd op het verenigingsleven. Vrijwilligerswerk vindt evenwel niet altijd plaats in de context van een vereniging. Bovendien gebeurt vrijwilligerswerk in stijgende mate in niet- of minder formele contexten. Daarom werd de lijst losgekoppeld van het verenigingsleven en werd een lijst met contexten waarin vrijwilligerswerk kan plaatsvinden opgesteld.

6.2.2. VRAAGSTELLING

VW2	In het kader van welke contexten of soort(en) vereniging heeft u het afgelopen jaar vrijwilligerswerk verricht?	Van toepassing
1.	In een politieke context , bv. in een politieke partij of vereniging, gemeentelijke cultuur- jeugd- of sportraad, ...	1
2.	In een sportcontext , bv. in het kader van een sportvereniging, sportevenement; sportclub, schoolsport, sportfederatie,...	1
3.	In het kader van maatschappelijke dienstverlening , bv. vrijwilligerswerk voor een hulporganisatie, welzijnsvereniging, activiteiten in een bejaardentehuis, ...	1
4.	In een gezondheidscontext , bv. vrijwilligerswerk bij het rode kruis, het mee helpen organiseren van activiteiten in een ziekenhuis, het begeleiden van mensen met beperkingen...	1
5.	In een religieuze context , bv. vrijwilliger in een religieuze organisatie, kerk of moskee, ...	1
6.	In een culturele context , bv. in het kader van een culturele vereniging, muziekfestival, vereniging voor (amateur-) kunstbeoefening, cultureel evenement,	1
7.	In het kader van onderwijs of vorming , bv. vrijwilligerswerk op school van kinderen, leesbegeleiding, ...	1
8.	In het jeugdwerk , bv. als vrijwilliger in een jeugdhuis, jeugd- of jongerenbeweging, speelpleinwerking, ...	1
9.	In een lokale context , bv. in het kader van een wijk- of buurtvereniging, buurtcomité, ...	1
10.	Op het vlak van de verdediging van rechten en belangen	
11.	Overig verenigingsleven , bv. in een sociale vereniging of beweging	1
12.	Andere:VW2_12_TXT	1

Filter: Enkel voor personen die bij vw2 aangaven in meerdere contexten vrijwilligerswerk te doen. (MINIMAAL 2 SOORTEN BIJ VW2)

VW3	In welk van deze contexten verricht u momenteel het vaakst vrijwilligerswerk? <i>Één antwoord mogelijk</i> <i>(enkel items weergeven die aangeduid werden bij VW2)</i>
1.	In een politieke context
2.	In een sportcontext
3.	In het kader van maatschappelijke dienstverlening
4.	In een gezondheidscontext
5.	In een religieuze context
6.	In een culturele context
7.	In het kader van onderwijs- of vorming
8.	In het jeugdwerk
9.	In een lokale context
10.	Op het vlak van de verdediging van rechten en belangen
11.	Overig verenigingsleven
12.	Andere context

6.2.3. FREQUENTIES

Tabel 6.2 Context waarin men vrijwilligerswerk verricht (VW2 en VW3)

	Contexten (multiple respons) Percentage	Belangrijkste context (single respons) Percentage
1 In een politieke context	0,7	0,0
2 In een sportcontext	9,6	8,8
3 In het kader van maatschappelijke dienstverlening	32,0	25,1
4 In een gezondheidscontext	16,9	14,1
5 In een religieuze context	4,6	1,9
6 In een culturele context	11,6	9,9
7 In het kader van onderwijs- of vorming	10,0	8
8 In het jeugdwerk	14,2	10,8
9 In een lokale context	10,2	7,1
10 Op het vlak van de verdediging van rechten en belangen	6,4	3,2
11 Overig verenigingsleven	9,8	6,5
12 Andere context	6,0	4,5
<i>N</i>	78	77

6.3. TIJDSINVESTERING IN VRIJWILLIGERSWERK

6.3.1. OMSCHRIJVING

Personen die vrijwilligerswerk verrichten kregen vervolgens twee vragen omtrent tijdsinvestering voorgelegd. Een eerste vraag focuste op de context waarin men het meest vrijwilligerswerk pleegt (op basis van VW3) en polst naar het aantal jaren dat men het vrijwilligerswerk in die context al doet. Deze vraag geeft een indicatie van de mate waarin men een vaste vrijwilliger genoemd kan worden en zich bindt aan een specifieke organisatie om vrijwilligerswerk te verrichten. Een tweede vraag betreft al het vrijwilligerswerk dat men doet en polst naar de tijdsinvestering op het moment van de bevraging, meer specifiek het aantal uren dat men de voorgaande maand aan vrijwilligerswerk heeft besteed.

6.3.2. VRAAGSTELLING

VW4	De volgende vraag gaat nu over het zonet vermelde vrijwilligerswerk. Hoeveel jaren doet u dit vrijwilligerswerk al? FILTER: enkel indien VW >=1 jaren
VW5	Hoeveel uren in totaal heeft u de voorbije maand aan vrijwilligerswerk besteed? FILTER: enkel indien VW >=1 uur <i>(enkel ronde cijfers toelaten, geen cijfers na de komma)</i>

6.3.3. FREQUENTIES

Tabel 6.3 Aantal jaren vrijwilligerswerk (VW4) en aantal uur vrijwilligerswerk voorgaande maand (VW5)

	Aantal jaren vrijwilligerswerk (VW4)	Aantal uur vrijwilligerswerk voorgaande maand (VW5)
N	77	77
Missings	291	291
Gemiddelde	11,35	16,61
Minimum	6,39	11,63
Maximum	12,904	28,277
Standaardafwijking	0	0

6.4. MOTIEVEN VOOR VRIJWILLIGERSWERK

6.4.1. OMSCHRIJVING

Personen die vrijwilligerswerk verrichten doen dit uit verschillende motieven. Verwacht wordt tevens dat deze motieven verschillen naargelang het soort van vrijwilligerswerk men doet en kenmerken van de persoon die vrijwilligerswerk doet. Tot op heden hebben we bijzonder weinig zich op de motieven van vrijwilligers in Vlaanderen.

Om deze motieven in kaart te brengen, maken we gebruik van de *Volunteer functions inventory* (VFI, Clary et al. 1998), het meest gehanteerde meetinstrument om motivaties van vrijwilligers in kaart te brengen. De meest voorkomende motieven van vrijwilligers worden er adequaat mee beoordeeld (Chacón, Gutiérrez, Sauto, Vecina, & Pérez, 2017). Vanuit een functionalistische benadering wordt in de originele schaal op basis van dertig items gepolst naar zes functionele motieven. We behielden de zes motieven maar reduceerden het aantal items tot 18 items of telkens drie items per motief:

- 1) Zelfbescherming (*protective*): het verrichten van vrijwilligerswerk om persoonlijke problemen tegen te gaan – items 4, 11 en 13
- 2) Waarden (*values*): het verrichten van vrijwilligerswerk om altruïstische en humanitaire waarden uit te drukken – items 7, 10 en 12
- 3) Carrière (*career*): het verrichten van vrijwilligerswerk om carrièreperspectieven te verbeteren – items 1, 5 en 16
- 4) Sociaal (*social*): het verrichten van vrijwilligerswerk om sociale relaties te ontwikkelen en versterken – items 2, 3 en 8
- 5) Leren (*understanding*): het verrichten van vrijwilligerswerk om kennis, vaardigheden en competenties te ontwikkelen – items 6, 9 en 18
- 6) Persoonlijke vooruitgang (*enhancement*): het verrichten van vrijwilligerswerk om zich (verder) te ontwikkelen en verbeteren – items 14, 15 en 17

6.4.2. VRAAGSTELLING

VW6		U gaf aan vrijwilligerswerk te verrichten en/of in verenigingen een organiserende of bestuursfunctie uit te voeren, wat ook als vrijwilligerswerk kan beschouwd worden. Kunt u voor de volgende uitspraken aangeven in hoeverre het al dan niet belangrijke redenen voor u zijn om vrijwilligerswerk te doen? FILTER: Enkel indien VW1 >1 of wanneer bij LID1C_1 tem LID1c_24 minstens een keer een 1 aangeduid is						
		Totaal on- belangrijk			Tussen beide			Ze er belangrijk
1.	Vrijwilligerswerk helpt me om kans te maken op een baan die ik graag zou willen	1	2	3	4	5	6	7
2.	Mijn vrienden doen vrijwilligerswerk	1	2	3	4	5	6	7
3.	Mensen die ik ken hechten veel belang aan iets voor de samenleving doen	1	2	3	4	5	6	7
4.	Door vrijwilligerswerk te doen voel ik me minder eenzaam	1	2	3	4	5	6	7
5.	In het vrijwilligerswerk kan ik nieuwe contacten opdoen die me kunnen helpen in mijn carrière	1	2	3	4	5	6	7
6.	Door vrijwilligerswerk kan ik zaken op een andere manier bekijken	1	2	3	4	5	6	7
7.	Ik leef mee met mensen die het moeilijk hebben	1	2	3	4	5	6	7
8.	Anderen met wie ik omga hechten veel waarde aan vrijwilligerswerk	1	2	3	4	5	6	7
9.	Door vrijwilligerswerk kan ik dingen leren in de praktijk	1	2	3	4	5	6	7
10.	Ik vind het belangrijk om anderen te helpen	1	2	3	4	5	6	7
11.	Vrijwilligerswerk helpt me om te gaan met persoonlijke problemen	1	2	3	4	5	6	7
12.	Door vrijwilligerswerk kan ik positief bijdragen aan iets dat belangrijk voor me is	1	2	3	4	5	6	7
13.	Vrijwilligerswerk is een goede manier om te ontsnappen aan mijn eigen dagelijkse zorgen	1	2	3	4	5	6	7
14.	Vrijwilligerswerk geeft mij het gevoel dat ik iets te betekenen heb	1	2	3	4	5	6	7
15.	Door vrijwilligerswerk voel ik me beter over mezelf	1	2	3	4	5	6	7
16.	Vrijwilligerswerk staat goed op mijn CV	1	2	3	4	5	6	7
17.	Vrijwilligerswerk is een manier om nieuwe vrienden te maken	1	2	3	4	5	6	7
18.	Door vrijwilligerswerk kan ik mijn eigen sterke punten ontdekken	1	2	3	4	5	6	7

6.4.3. FREQUENTIES

Tabel 6.4 Motieven voor vrijwilligerswerk

		Totaal onbe- langrijk			Tussen beide			Zeer be- langrijk	N
1.	Vrijwilligerswerk helpt me om kans te maken op een baan die ik graag zou willen	70,5	7,7	2,9	6,4	4,9	1,5	6,1	77
2.	Mijn vrienden doen vrijwilligerswerk	27,0	8,3	1,5	37,6	10,9	9,1	5,5	78
3.	Mensen die ik ken hechten veel belang aan iets voor de samenleving doen	20,1	2,2	9,8	20,8	12,6	16,0	18,4	78
4.	Door vrijwilligerswerk te doen voel ik me minder eenzaam	56,9	8,3	1,9	18,3	3,5	7,6	3,4	78
5.	In het vrijwilligerswerk kan ik nieuwe contacten opdoen die me kunnen helpen in mijn carrière	53,2	1,0	7,4	23,0	6,2	2,8	6,4	77
6.	Door vrijwilligerswerk kan ik zaken op een andere manier bekijken	11,9	4,7	1,7	33,1	16,9	9,4	22,2	78
7.	Ik leef mee met mensen die het moeilijk hebben	5,4	0,0	2,5	20,4	13,3	21,0	37,4	78
8.	Anderen met wie ik omga hechten veel waarde aan vrijwilligerswerk	28,8	12,0	4,5	27,2	10,1	8,7	8,7	77
9.	Door vrijwilligerswerk kan ik dingen leren in de praktijk	19,1	3,8	2,3	21,3	19,3	13,6	20,5	78
10.	Ik vind het belangrijk om anderen te helpen	1,3	1,5	0,0	13,7	9,5	17,0	57,0	78
11.	Vrijwilligerswerk helpt me om te gaan met persoonlijke problemen	49,1	16,9	1,4	21,4	4,9	2,4	3,9	76
12.	Door vrijwilligerswerk kan ik positief bijdragen aan iets dat belangrijk voor me is	4,6	0,0	0,0	9,5	13,8	16,0	56,2	78
13.	Vrijwilligerswerk is een goede manier om te ontsnappen aan mijn eigen dagelijkse zorgen	40,6	13,6	1,3	20,6	8,2	9,4	6,2	78
14.	Vrijwilligerswerk geeft mij het gevoel dat ik iets te betekenen heb	12,1	2,7	2,9	21,6	8,6	19,7	32,5	78
15.	Door vrijwilligerswerk voel ik me beter over mezelf	20,9	5,7	2,9	19,8	16,0	12,9	21,9	78
16.	Vrijwilligerswerk staat goed op mijn CV	69,2	2,7	3,9	12,9	2,1	4,1	5,2	77
17.	Vrijwilligerswerk is een manier om nieuwe vrienden te maken	18,1	5,6	7,7	26,4	11,6	15,5	15,1	77
18.	Door vrijwilligerswerk kan ik mijn eigen sterke punten ontdekken	19,2	6,6	2,7	32,5	11,1	10,0	17,8	75

6.4.4. SCHAALCONSTRUCTIE

Tabel 6.5 Motieven vrijwilligerswerk (Volunteer Functions Inventory): factorladingen en betrouwbaarheid (n=124)

		Factorladingen					
		Zelf- bescherming	Waarden	Carrière	Sociaal	Leren	Persoonlijke voortgang
1.	Door vrijwilligerswerk te doen voel ik me minder eenzaam	0,865					
2.	Vrijwilligerswerk helpt me om te gaan met persoonlijke problemen	0,834					
3.	Vrijwilligerswerk is een goede manier om te ontsnappen aan mijn eigen dagelijkse zorgen	0,745					
4.	Ik leef mee met mensen die het moeilijk hebben		0,842				
5.	Ik vind het belangrijk om anderen te helpen		0,772				
6.	Door vrijwilligerswerk kan ik positief bijdragen aan iets dat belangrijk voor me is		0,685				
7.	Vrijwilligerswerk helpt me om kans te maken op een baan die ik graag zou willen			0,869			
8.	In het vrijwilligerswerk kan ik nieuwe contacten opdoen die me kunnen helpen in mijn carrière			0,858			
9.	Vrijwilligerswerk staat goed op mijn CV			0,824			
10.	Mijn vrienden doen vrijwilligerswerk				0,701		
11.	Mensen die ik ken hechten veel belang aan iets voor de samenleving doen				0,854		
12.	Anderen met wie ik omga hechten veel waarde aan vrijwilligerswerk				0,758		
13.	Door vrijwilligerswerk kan ik zaken op een andere manier bekijken					0,816	
14.	Door vrijwilligerswerk kan ik dingen leren in de praktijk					0,853	
15.	Door vrijwilligerswerk kan ik mijn eigen sterke punten ontdekken					0,791	
16.	Vrijwilligerswerk geeft mij het gevoel dat ik iets te betekenen heb						0,783
17.	Door vrijwilligerswerk voel ik me beter over mezelf						0,823
18.	Vrijwilligerswerk is een manier om nieuwe vrienden te maken						0,728
	Eigenwaarde	1,999	1,774	2,170	1,797	2,018	1,820
	Verklaarde variantie	66,631	59,147	72,347	59,886	67,269	60,651
	Cronbach's alpha	0,741	0,644	0,804	0,673	0,728	0,681

Tabel 6.6 Motieven vrijwilligerswerk (Volunteer Functions Inventory): Beschrijving van de somschaal (0-100)

	Zelf- beschermin g	Waarden	Carrière	Sociaal	Leren	Persoonlijke voortgang
N	78	78	77	78	78	78
Missings	0	0	1	0	0	0
Gemiddelde	26,416	80,928	20,373	45,300	56,017	58,278
Standaardafwijking	25,467	19,081	26,384	25,979	26,570	27,015

7. INFORMATIE OPZOEKEN OVER CULTURELE ACTIVITEITEN (DROP OFF)

7.1. OMSCHRIJVING

In vraag v7 in de drop off wordt bevraagd welke online-kanalen de respondenten gebruiken om informatie op te zoeken over cultuur. Negen verschillende vormen van culturele activiteiten worden voorgelegd gaande van concerten tot erfgoedactiviteiten en culturele evenementen. De respondenten krijgen vervolgens de optie om aan te geven hier geen informatie over opgezocht te hebben, of om aan te duiden dat ze hierover informatie opzochten via cultuurkalenders, sociale media, de website van de organisatie, de website van de kunstenaar, artiest, groep of andere kanalen. Hierbij is het mogelijk om verschillende kanalen aan te duiden.

7.2. VRAAGSTELLING

DO_V7		Heeft u de <u>voorbij 6 maanden</u> informatie over culturele activiteiten opgezocht op het internet? Indien u informatie opzocht, via welke kanalen was dit dan?					
		Geen online informatie opgezocht	Wel online informatie opgezocht: via welk kanaal of welke kanalen? <i>Meerdere antwoorden mogelijk</i>				
			Cultuurkalenders	Sociale media	Website van organisatie	Website van kunstenaar, artiest, groep	Andere
1.	Concerten of festivals	0	1	2	3	4	5
2.	Bioscoop/ filmvoorstellingen	0	1	2	3	4	5
3.	Theater- of dansvoorstellingen	0	1	2	3	4	5
4.	Tentoonstellingen en musea	0	1	2	3	4	5
5.	Erfgoed-activiteiten (<i>bv. het bezoeken van historische gebouwen of historische wandelingen</i>)	0	1	2	3	4	5
6.	Bibliotheken	0	1	2	3	4	5
7.	Cultuur- of gemeenschapscentra	0	1	2	3	4	5
8.	Culturele evenementen (<i>bv. Zomer van Antwerpen, Gentse Feesten, ...</i>)	0	1	2	3	4	5
9.	Cultuuraanbod specifiek gericht op kinderen	0	1	2	3	4	5

7.3. FREQUENTIES

Tabel 7.1 Informatie opgezocht; voorbije 6 maanden (N=146)

		Geen online informatie opgezocht	Wel online informatie opgezocht: via welk kanaal of welke kanalen? <i>Meerdere antwoorden mogelijk</i>				
			Cultuur- kalenders	Sociale media	Website van organisatie	Website van kunstenaar, artiest, groep	Andere
1.	Concerten of festivals	62,8	27	7,5	2,1	0,6	0,0
2.	Bioscoop/ filmvoorstellingen	59,2	38	2,8	0,0	0,0	0,0
3.	Theater- of dansvoorstellingen	79,3	16,9	2,9	0,7	0,2	0,0
4.	Tentoonstellingen en musea	67,3	30,4	1,3	1	0,0	0,0
5.	Erfgoed-activiteiten (<i>bv. het bezoeken van historische gebouwen of historische wandelingen</i>)	75,2	23,6	0,7	0,6	0,0	0,0
6.	Bibliotheken	79,8	20,2	0,0	0,0	0,0	0,0
7.	Cultuur- of gemeenschapscentra	84,3	14,2	1,3	0,2	0,0	0,0
8.	Culturele evenementen (<i>bv. Zomer van Antwerpen, Gentse Feesten, ...</i>)	66,7	30,6	2,5	0,2	0,0	0,0
9.	Cultuuraanbod specifiek gericht op kinderen	80,7	15,5	3,8	0,0	0,0	0,0

8. CULTUURPASSEN (ENKEL IN WAVE 1)

DEEL 3 – MEDIAPARTICIPATIE

Auteurs:

Ruben Vandeplas

Ike Picone

9. MEDIAREPERTOIRE

9.1. INLEIDING

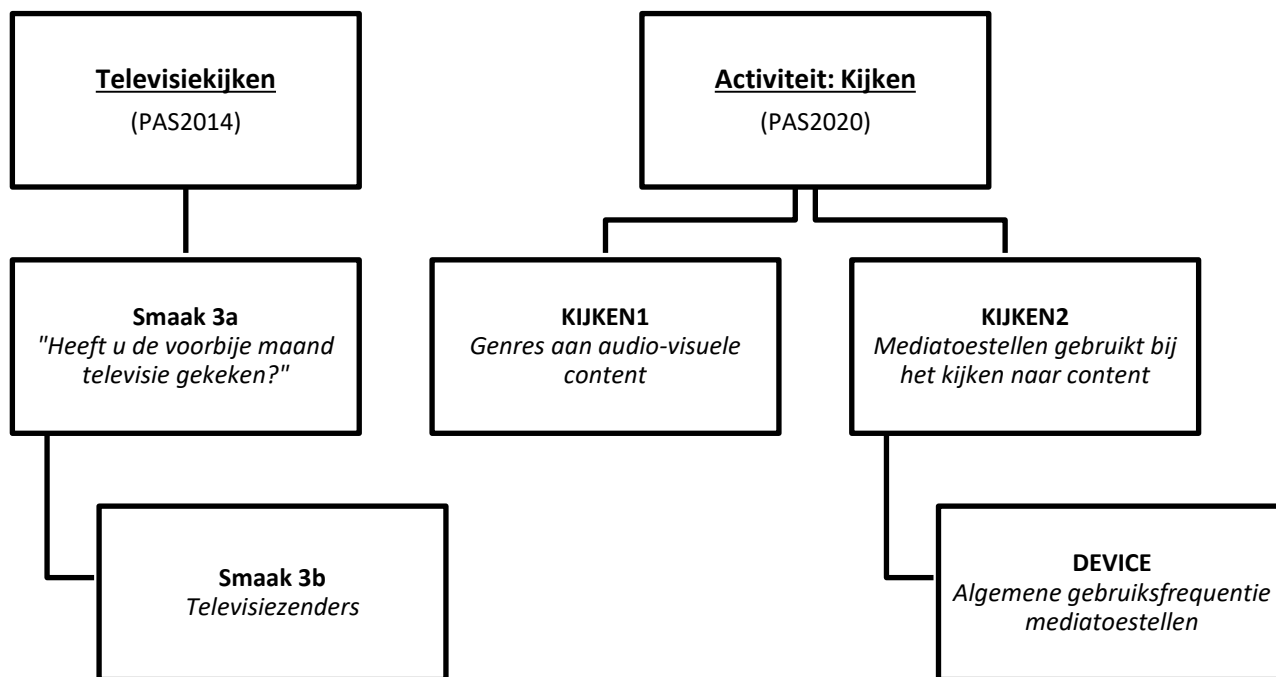
In dit hoofdstuk worden de vragen toegelicht die betrekking hebben op het mediarepertoire van Vlaamse gebruikers. Dat mediarepertoire heeft gedurende de laatste decennia door toegenomen technologische mogelijkheden immers grote veranderingen doorstaan. Het aanbod aan media-inhouden is sterk gestegen, maar ook de verschillende kanalen en toestellen via welke je deze kan consumeren nemen toe. De groeiende complexiteit van het hedendaagse medialandschap brengt dan ook uitdagingen mee voor gebruikersonderzoekers in mediastudies, met name hoe je in zo'n kluwen van media-inhouden en -toestellen een klaar beeld kan schetsen van de diverse constellaties aan media (lees: mediarepertoires) die gebruikers in hun dagelijks leven samenstellen. Gebruikersonderzoekers hanteren hierdoor steeds vaker een crossmediale aanpak, waarbij mediagebruik niet onderzocht wordt in "silos" (e.g.: televisiekijken te bestuderen aan de hand van het gebruik van een televisietoestel), maar waarbij onderzoekers een holistische aanpak hanteren waarbij de diverse mogelijkheden waarop je mediacontent vandaag kan consumeren in rekening worden gebracht.

Sinds de huidige editie sluit het medialuik van de Participatiesurvey zich daarom aan bij deze groeiende beweging binnen gebruikersonderzoek. Hierbij staat het schetsen van de verschillende mediarepertoires (het geheel aan mediatoepassingen en toestellen die gebruikers op regelmatige basis benutten) van Vlaamse gebruikers centraal. Maar de Participatiesurvey hanteert ook een wetenschappelijk oogmerk door tegemoet te komen aan de actuele zoektocht in gebruikersonderzoek naar een instrument dat opgewassen is tegen de complexiteit van het huidige, maar ook toekomstige medialandschap. Het medialandschap staat immers niet stil, en terwijl aan een razendsnel tempo nieuwe toestellen en platformen op de markt komen, of technologieën worden bedacht, breiden mediabedrijven zich vaak nog sneller uit, of ontpoppen ze zich tot een nieuw merk. Elke momentopname van het medialandschap is hierdoor van zodra je pen papier raakt reeds hopeloos verouderd, wat longitudinaal onderzoek deels bemoeilijkt. Deze uitdagingen uiteten zich in volgende doelstellingen die centraal staan in het onderzoek van het Kenniscentrum Cultuur- en Mediaparticipatie naar mediarepertoires:

- Een flexibel en crossmediaal instrument uitwerken dat opgewassen is tegen snelle veranderingen in het medialandschap.
- Het (longitudinaal) schetsen van (veranderingen aan) de verschillende mediarepertoires in Vlaanderen.
- Het beschrijven van het socio-demografisch profiel van deze mediarepertoires en zo in kaart brengen van sociale stratificatie in mediagebruik.
- Het uitwerken van 'microrepertoires', gericht op specifieke vormen van mediagebruik (bvb.: kijkrepertoires, leesrepertoires, nieuwsrepertoires, gamerepertoires, ...).

Het medialuik van de Participatiesurvey is daarom geconstrueerd als een flexibel en crossmediaal instrument, en positioneert het Kenniscentrum Cultuur- en Mediaparticipatie als vaandeldrager in het aanpakken van de uitdagingen voor actueel gebruikersonderzoek, maar hoe uit dit zich in de praktijk? De mediabevraging neemt hiervoor bovenal afstand van mediatoestellen als vertrekpunt voor onderzoek naar mediagebruik, en vertrekt van specifieke 'activiteiten' die onze interacties met media omhelzen. Waar in de bevraging van 2014 nog

gesproken werd over “televisiekijken”, vertrekt de huidige bevraging van de activiteit ‘Kijken’. Vervolgens wordt het smaakprofiel van de gebruiker dit keer geschetst aan de hand van genres van audiovisuele content, eerder dan televisiekanalen. Tenslotte krijgt de respondent de vraag welke toestellen gebruikt werden voor deze activiteit. Aan de hand van een algemene vraag die peilt naar de gebruiksfrequentie van de mediatoestellen in het bezit van de respondent, kan zo een duidelijker beeld worden geschetst van diens mediarepertoire (zie figuur 1 voor een voorbeeld van de gelaagde bevraging i.v.g. met PAS2014).

Figuur 1. gelaagde bevraging in PAS2020

De volgende activiteiten komen in de vragenlijst aan bod: (1) Kijken, (2) Luisteren, (3) Lezen, (4) Gamen, en (5) Nieuwsgebruik⁵. Hierbij wordt voor deze activiteiten steeds gepeild naar het gebruik van verschillende genres van content voor de respectievelijke activiteit, en het gebruik van toestellen bij de activiteit (cfr. de gelaagde bevraging in figuur 1). Daarnaast wordt ook de algemene gebruiksfrequentie van de mediatoestellen die de respondent bezit bevraagd, wat het mogelijk maakt in te schatten hoe vaak de respondent een bepaalde toestel voor de verschillende activiteiten zou kunnen gebruiken. Hierdoor kan vermeden worden dat de gebruiksfrequentie voor ieder toestel met betrekking tot elke activiteit herhaald moet worden, wat zou leiden tot een al te belastende vragenlijst voor de respondent.

Naast het schetsen van de verschillende mediarepertoires (met inbegrip van de gehele constellatie aan toestellen en content die een respondent gebruikt), laat deze gelaagde bevraging daarnaast toe om in te zoomen op een welbepaalde activiteit, en zo een ‘microrepertoire’ op te stellen. Stel dat een actuele kwestie inzicht vraagt naar gamegedrag bij jongeren, kan de Participatiesurvey heel snel door af te bakenen op leeftijd aan de hand van de gelaagde bevraging de verschillende gamerepertoires van Vlaamse jongeren opmaken. Dit zorgt ervoor dat de mediabevraging in de Participatiesurvey 2020 een actueel en flexibel instrument is om de talrijke facetten van het hedendaags mediagebruik in kaart te brengen.

⁵ Nieuwsgebruik werd enkel bevraagd in de Drop off vragenlijst

9.2. GEBRUIK VAN MEDIATOESTELLEN

9.2.1. OMSCHRIJVING

Vraag DEVICE peilt naar het gebruik van een aantal traditionele en meer moderne mediatoestellen. Daarnaast bevroegt DEVICE ook de gebruiksfrequentie van deze toestellen. Door eveneens de gebruiksfrequentie te bevragen, verschilt deze vraag licht ten opzichte van 2014. Doordat de vragenlijst verder afstand neemt van het bevragen van mediumspecifieke vormen van gebruik ten voordele van een crossmediale aanpak, kan deze vraag zodoende enkele mediumspecifieke toepassingen van mediagebruik opvangen. Zo behoudt de vragenlijst een brede schets van de gebruiksfrequentie voor bijvoorbeeld televisie, smartphone, radio, etc.

Deze vraag biedt een noodzakelijk inzicht op het algehele gebruik van mediatoestellen zodat deze, gekoppeld aan de gelaagde bevraging van de activiteiten, een breed inzicht kan verschaffen in de frequentie waarmee respondenten een bepaald mediatoestel gebruiken voor een activiteit. Tenslotte verschaft deze vraag ook een filter voor de vervolgvragen bij de activiteiten later in de vragenlijst (KIJKEN2, AUDIO2, LEZEN2, ...) opdat enkel de mediatoestellen worden voorgelegd die de respondent minstens maandelijks gebruikt.

Er wordt gekozen voor een referentieperiode van één maand doordat de tijdsschalen in mediagebruik doorgaans kleiner zijn dan bij andere activiteiten. Een sporadisch gebruik van media (in dit geval minder dan maandelijks) in de praktijk quasi overeenstemt met niet-gebruik.

9.2.2. VRAAGSTELLING

DEVICE		Ik ga u nu een lijst met media voorlezen. Kan u voor elk van deze media aangeven hoe vaak u deze de voorbije maand gebruikt heeft?						
		Niet de voorbije maand	Een uitzonderlijke keer	Een paar keer de voorbije maand	Wekelijks	Meermaals per week	Een keer per dag	Meermaals per dag
1.	Televisietoestel	1	2	3	4	5	6	7
2.	Radiotoestel, inclusief autoradio	1	2	3	4	5	6	7
3.	Computer of laptop	1	2	3	4	5	6	7
4.	Smartphone	1	2	3	4	5	6	7
5.	Tablet	1	2	3	4	5	6	7
6.	E-Reader	1	2	3	4	5	6	7
7.	Spelconsole	1	2	3	4	5	6	7
8.	Papieren krant	1	2	3	4	5	6	7
9.	Draagbare mediaspeler zoals iPod, walkman, mp3-speler	1	2	3	4	5	6	7
10.	Muziekinstallatie zoals hifi-keten, platenspeler, cd-speler	1	2	3	4	5	6	7

9.2.3. FREQUENTIES

Tabel 9.1 Gebruik van mediatoestellen (DEVICE)

	Niet de voorbije maand	Een uitzonderlijke keer	Een paar keer de voorbije maand	Wekelijks	Meermaals per week	Een keer per dag	Meermaals per dag	N
1. Televisietoestel	6,4	2,9	2,7	4,1	13,1	41,7	29,2	367
2. Radiotoestel, inclusief autoradio	9,5	5,2	3,4	5,7	14,0	12,9	49,3	368
3. Computer of laptop	14,4	4,7	2,8	5,9	13,3	15,3	43,6	368
4. Smartphone	10,9	0,3	0,1	0,9	1,9	6,0	79,8	368
5. Tablet	62,3	5,5	3,6	4,6	6,5	5,9	11,6	366
6. E-Reader	93,7	1,6	1,3	0,6	1,4	0,9	0,5	364
7. Spelconsole	81,7	5,3	3,5	2,6	3,5	2,5	0,9	364
8. Papieren krant	55,6	8,4	4,3	8,2	3,9	15,1	4,4	366
9. Draagbare mediaspeler zoals iPod, walkman, mp3-speler	90,4	3,2	0,1	0,9	1,3	2,8	1,3	364
10. Muziekinstallatie zoals hifi-keten, platenspeler, cd-speler	58,0	7,8	6,5	6,8	6,4	5,8	7,5	368

9.3. KIJKEN NAAR MEDIACONTENT

9.3.1. OMSCHRIJVING

Kijken naar mediacontent is door de toenemende veranderingen die eerder in dit verslag reeds beschreven werden niet langer strikt verbonden aan je televisietoestel. Om een beeld te kunnen schetsen van de verschillende manieren waarop respondenten vandaag en in de toekomst kijken naar media, is het nodig een vragenbatterij vorm te geven die opgewassen is tegen de diverse mogelijkheden die een respondent op één enkel moment ter beschikking heeft. De Participatiesurvey 2020 legt daarom de nadruk op het bevragen van (1) de gebruiksfrequentie van de verschillende genres van audiovisuele content die gebruikers consumeren gedurende de afgelopen maand, en (2) de hiervoor gebruikte mediatoestellen.

Deze aanpak breekt hierdoor enigszins met de vragenlijst uit 2014 ten voordele van een duurzamer model dat ook in toekomstige iteraties stand kan houden. Gezien de snelheid waarmee televisiezenders van naam en branding veranderen, of waarmee mediabedrijven nieuwe merken aan- of verkopen, biedt de bevraging van genres (KIJKEN1) hierdoor een stabielere benchmark om smaakprofielen van gebruikers vorm te geven.

Daarnaast maakt dit het eveneens mogelijk om “kijken naar media” los te trekken van enkel het medium televisie, en zo het kijkgedrag via andere toestellen ook in rekening te brengen. Dit komt op beurt naar voren in de vraag KIJKEN2, waar gepeild wordt naar de verschillende toestellen die respondenten bij het kijken naar media gebruikt hebben. Een nieuwe vraag die niet voorkwam in de Participatiesurvey 2014, en zo het ook mogelijk maakt om het kijkgedrag van Vlamingen nog net wat diepgaander te schetsen. Om te vermijden dat redundante antwoordcategorieën worden voorgelegd, wordt KIJKEN2 daarnaast gefilterd op basis van DEVICE, opdat enkel de mediatoestellen waarover gebruikers beschikken worden voorgelegd.

9.3.2. VRAAGSTELLING

KIJKEN1		Ik ga u nu enkele genres of types van programma's, films en series voorlezen. Kan u aangeven in welke mate u hiernaar de voorbije maand gekeken heeft in uw vrije tijd, ongeacht het toestel waarop?						
		Niet de voorbije maand	Een uitzonderlijke keer	Een paar keer de voorbije maand	Wekelijks	Meermaals per week	Een keer per dag	Meermaals per dag
1.	Nieuws & duiding	1	2	3	4	5	6	7
2.	Vlaamse film	1	2	3	4	5	6	7
3.	Internationale film	1	2	3	4	5	6	7
4.	Vlaamse series	1	2	3	4	5	6	7
5.	Internationale series	1	2	3	4	5	6	7
6.	Documentaire	1	2	3	4	5	6	7
7.	Reality of lifestyleprogramma's	1	2	3	4	5	6	7
8.	Amusements-, quiz-, comedy- of spelprogramma's	1	2	3	4	5	6	7
9.	Cultuurmagazine of cultuurevenementen (muziek, opera, theater, toneel, dansvoorstelling)	1	2	3	4	5	6	7
10.	Sportevenement of -wedstrijd	1	2	3	4	5	6	7

KIJKEN2		Ik ga u nu enkele genres of types van programma's, films en series voorlezen. Kan u aangeven in welke mate u hiernaar de voorbije maand gekeken heeft in uw vrije tijd, ongeacht het toestel waarop?	
		Niet gebruikt	Wel gebruikt
1.	Televisietoestel	0	1
2.	Computer of laptop	0	1
3.	Smartphone	0	1
4.	Tablet of e-reader	0	1
5.	Draagbare spelconsole	0	1
6.	Draagbare mediaspeler zoals iPod Touch	0	1

9.3.3. FREQUENTIES

Tabel 9.2 Kijken naar mediacontent (KIJKEN 1)

		Niet de voorbije maand	Een uitzonderlijke keer	Een paar keer de voorbije maand	Wekelijks	Meermaals per week	Een keer per dag	Meermaals per dag	N
1.	Nieuws & duiding	10,2	3,2	6,1	4,5	11,6	36,0	28,4	367
2.	Vlaamse film	48,6	25,7	18,5	4,7	2,4	0,0	0,0	367
3.	Internationale film	19,6	21,7	23,4	16,0	15,8	3,1	,4	368
4.	Vlaamse series	28,3	9,7	12,4	11,9	15,8	18,4	3,5	368
5.	Internationale series	26,9	8,4	17,7	15,3	19,9	8,7	3,1	368
6.	Documentaire	28,1	21,4	17,0	17,8	12,9	1,9	1,0	368
7.	Reality of lifestyleprogramma's	54,2	13,5	12,8	11,6	5,6	1,9	,3	367
8.	Amusements-, quiz-, comedy- of spelprogramma's	34,6	13,9	10,7	17,7	13,0	8,9	1,2	367
9.	Cultuurmagazine of cultuurevenementen (muziek, opera, theater, toneel, dansvoorstelling)	65,0	19,2	9,4	3,5	1,8	1,1	0,0	368
10.	Sportevenement of -wedstrijd	40,2	13,2	16,0	14,0	12,3	3,1	1,2	367

Tabel 9.3 Kijken naar mediacontent (KIJKEN 2)

		Niet gebruikt	Wel gebruikt	N
1.	Televisietoestel FILTER: indien DEVICE_1 > 1	2,7	97,3	343
2.	Computer of laptop FILTER: indien DEVICE_3 > 1	38,3	61,7	314
3.	Smartphone FILTER: indien DEVICE_4 > 1	30,8	69,2	328
4.	Tablet of e-reader FILTER: indien DEVICE_5 > 1 of DEVICE_6 > 1	50,6	49,4	149
5.	Draagbare spelconsole FILTER: indien DEVICE_7 > 1	84,7	15,3	67
6.	Draagbare mediaspeler zoals iPod Touch FILTER: indien DEVICE_9 > 1	85,2	14,8	35

9.4. LUISTEREN NAAR MEDIACONTENT

9.4.1. OMSCHRIJVING

De reeks AUDIO-vragen peilen naar het luistergedrag van de respondent gedurende de afgelopen maand, en dit aan de hand van de verschillende genres aan audiocontent waar ze in de voorbije maand naar hebben geluisterd (AUDIO1), alsook de mediatoestellen die ze hiervoor gebruikten (AUDIO2).

Om verder onderscheid te kunnen maken in de soorten van audio-content die gebruikers kunnen beluisteren, werd geopteerd voor het hanteren van bredere beschrijvingen van genres. Dit in lijn met de vragenbatterij die naar het kijkgedrag van gebruikers peilt.

Opnieuw toont zich hier het resultaat van de afweging die gemaakt dient te worden om crossmediale antwoordcategorieën te formuleren die de bevraging ook voor de respondent behapbaar houdt. Zo kan bijvoorbeeld in het geval van podcasts een onderscheid behouden worden tussen podcasts met een originele verhaallijn (AUDIO1_3), of podcasts die hoofdzakelijk interviews omhelzen (AUDIO1_5), maar kunnen deze categorieën ook content bevatten die via reguliere radiostations beluisterd kan worden.

Daarnaast werden ook de categorieën *“eigen muziekselectie of playlist”* (AUDIO1_6) en *“Een muziekljst of playlist samengesteld door anderen”* (AUDIO1_7) aan deze vraag toegevoegd, en dit om te peilen naar actievere vormen van omgaan met media. Gezien de groeiende mogelijkheden om media op verschillende manieren te gebruiken, stelt zich ook de prangende vraag in welke mate gebruikers hier de vruchten van plukken. Zeker gezien de groeiende bekommernissen rond de mogelijke invloed van algoritmische selectie op ons online mediagebruik. Deze vragen gaan daarom na in welke mate gebruikers bij het beluisteren van mediacontent zelf actief muziek of andere audio-content selecteren, of indien ze vooral ‘passief’ luisteren via radiostations of algoritmische playlists.

Daarnaast wordt via AUDIO2 de respondent ook hier bevraagd naar de toestellen die ze gebruikten om naar media te luisteren (cfr. KIJKEN2). Deze vraag wordt ook hier gefilterd aan de hand van DEVICE om enkel de toestellen voor te leggen waarover respondenten beschikken.

9.4.2. VRAAGSTELLING

AUDIO1		Ik had het nu graag met u gehad over de manier waarop u naar radioprogramma's, podcasts, muziek of andere luisterfragmenten luistert. In welke mate heeft u de voorbije maand naar de volgende soorten audio of luisterfragmenten geluisterd, ongeacht het toestel waarop?						
		Niet de voorbije maand	Een uitzonderlijke keer	Een paar keer de voorbije maand	Wekelijks	Meer-maals per week	Een keer per dag	Meer-maals per dag
1.	Nieuws of duiding	1	2	3	4	5	6	7
2.	Sportverslaggeving, inclusief live-wedstrijden	1	2	3	4	5	6	7
3.	Series, zoals docu of fictie in verschillende afleveringen	1	2	3	4	5	6	7
4.	Amusement, zoals quiz, spelletjesprogramma, of comedy	1	2	3	4	5	6	7
5.	Interview- of gespreksprogramma	1	2	3	4	5	6	7
6.	Je eigen muziekselectie of playlist	1	2	3	4	5	6	7
7.	Een muziklijst of playlist samengesteld door anderen (bv. de app of andere gebruikers van een app, of een radiostation)	1	2	3	4	5	6	7
8.	Audioboek	1	2	3	4	5	6	7

AUDIO2	Ik ga nu opnieuw enkele van de mediatoestellen waarover u beschikt opnoemen. Kan u voor elk van volgende toestellen aangeven of u deze gedurende de voorbije maand al dan niet gebruikt heeft bij het luisteren naar radio-uitzendingen, muziek of audiofragmenten?		
		Niet gebruikt	Wel gebruikt
1.	Televisietoestel via app of spelconsole	0	1
2.	Radiotoestel, inclusief autoradio	0	1
3.	Computer of laptop	0	1
4.	Smartphone inclusief via oortjes of speakers	0	1
5.	Tablet	0	1
6.	Draagbare spelconsole	0	1
7.	Draagbare mediaspeler zoals iPod, walkman, mp3-speler	0	1
8.	Muziekinstallatie zoals hifi-keten, platenspeler, cd-speler	0	1

9.4.3. FREQUENTIES

Tabel 9.4 Luisteren naar mediacontent (AUDIO 1)

		Niet de voorbije maand	Een uitzonderlijke keer	Een paar keer de voorbije maand	Wekelijks	Meermaals per week	Een keer per dag	Meermaals per dag	N
1.	Nieuws of duiding	13,9	6,5	2,9	6,6	13,9	18,0	38,1	368
2.	Sportverslaggeving, inclusief live-wedstrijden	60,3	11,7	5,7	11,9	7,3	2,0	1,2	366
3.	Series, zoals docu of fictie in verschillende afleveringen	74,9	7,1	5,2	5,5	3,4	2,5	1,5	367
4.	Amusement, zoals quiz, spelletjesprogramma, of comedy	75,5	8,8	5,1	4,6	2,4	2,0	1,5	367
5.	Interview- of gespreksprogramma	49,5	14,8	11,2	8,6	8,4	4,5	2,9	368
6.	Je eigen muziekselectie of playlist	44,3	6,6	4,0	8,7	15,6	7,5	13,2	368
7.	Een muziekljst of playlist samengesteld door anderen (bv. de app of andere gebruikers van een app, of een radiostation)	55,8	8,9	4,5	9,2	8,3	5,4	7,9	367
8.	Audioboek	93,8	3,6	1,1	0,4	0,0	0,6	0,5	366

Tabel 9.5 Luisteren naar mediacontent (AUDIO 2)

		Niet gebruikt	Wel gebruikt	N
1.	Televisietoestel via app of spelconsole	59,8	40,2	333
2.	Radiotoestel, inclusief autoradio	6,3	93,7	331
3.	Computer of laptop	55,8	44,2	306
4.	Smartphone, inclusief via oortjes of speakers	41,0	59,0	318
5.	Tablet	67,9	32,1	135
6.	Draagbare spelconsole	93,4	6,6	67
7.	Draagbare mediaspeler zoals iPod, walkman, mp3-speler	79,8	20,2	33
8.	Muziekinstallatie zoals hifi-keten, platenspeler, cd-speler	31,2	68,8	144

9.5. LEZEN VAN MEDIACONTENT

9.5.1. OMSCHRIJVING

LEZEN1 bevaart op beknopte wijze het leesgedrag van de respondenten. Diepgaandere bevragingen met betrekking tot het lezen van literatuur of nieuws worden respectievelijk bevaard in de LIT vragen elders in de Face-to-Face vragenlijst en nieuwsvragen in de Drop off-vragenlijst.

Daarnaast wordt aan de hand van LEZEN2 ook nagegaan via welke toestellen of media gebruikers gelezen hebben. Tegenwoordig zijn toestellen als tablet en smartphone namelijk ook belangrijke dragers van tekst, en wordt het nieuws steeds vaker (online) gelezen via digitale media. In lijn met andere mediavragen peilt deze vraag opnieuw naar het gebruik gedurende de voorbije maand.

Het lezen van mediacontent werd behouden als dimensie voor het construeren van de mediarepertoires van Vlamingen. Ook hier werd echter geopteerd om de inhoud van media die gebruikers lezen te bevragen door middel van genres. Daarnaast blijft aan de hand van vraag LEZEN 2 ook de gelaagde bevraging die elders in de mediavragen ook aan bod komt ook voor het lezen van mediacontent aangehouden.

9.5.2. VRAAGSTELLING

LEZEN1		Ik geef u nu een aantal zaken die u op papier of digitaal kan lezen. Geef aan in welke mate u deze de voorbije maand in uw vrije tijd het volgende gelezen hebt.						
		Niet de voorbije maand	Een uitzonderlijke keer	Een paar keer de voorbije maand	Wekelijks	Meerma als per week	Een keer per dag	Meerma als per dag
1.	Artikels over nieuws en duiding	1	2	3	4	5	6	7
2.	Artikels over onderwerpen die aansluiten bij uw persoonlijke interessesfeer, hobby's, ...	1	2	3	4	5	6	7
3.	Roman, fictieboek, strip	1	2	3	4	5	6	7
4.	Non-fictie boek	1	2	3	4	5	6	7

LEZEN2		Ik ga nu enkele van de toestellen waarover u beschikt opnoemen. Kan u aangeven welke van deze media of toestellen u gedurende de voorbije maand gebruikt heeft om teksten, berichten, boeken, of artikels te lezen?	
		Niet gebruikt	Wel gebruikt
1.	E-reader	0	1
2.	Computer of laptop	0	1
3.	Smartphone	0	1
4.	Tablet	0	1
5.	Papieren boek, krant, of magazine	0	1
6.	Draagbare mediaspeler zoals iPod	0	1

9.5.3. FREQUENTIES

Tabel 9.6 Lezen van mediacontent (LEZEN 1)

		Niet de voorbije maand	Een uitzonderlijke keer	Een paar keer de voorbije maand	Wekelijks	Meermals per week	Een keer per dag	Meermals per dag	N
1.	Artikels over nieuws en duiding	8,8	4,3	6,0	7,7	14,1	26,0	33,1	368
2.	Artikels over onderwerpen die aansluiten bij uw persoonlijke interessesfeer, hobby's, ...	15,3	7,1	7,5	13,9	24,9	15,2	16,1	368
3.	Roman, fictieboek, strip	54,7	11,2	9,9	5,2	8,2	8,7	2,1	366
4.	Non-fictie boek	62,7	12,1	9,5	5,7	5,8	3,2	1,1	366

Tabel 9.7 Lezen van mediacontent (LEZEN 2)

		Niet gebruikt	Wel gebruikt	N
1.	E-Reader	26,7	73,3	23
2.	Computer of laptop	28,5	71,5	307
3.	Smartphone	17,9	82,1	314
4.	Tablet	37,6	62,4	132
5.	Papieren boek, krant, of magazine	24,4	75,6	350
6.	Draagbare mediaspeler zoals iPod	91,3	8,7	35

9.6. GAMING

9.6.1. OMSCHRIJVING

In voorgaande edities van de participatiesurvey werd gamen als vorm van mediagebruik nauwelijks tot niet bevroegd. Vanaf de huidige editie van de Participatiesurvey wordt daarom gestreefd om systematisch gamen in Vlaanderen te bevragen, en zo tegemoet te komen aan de nood aan longitudinaal onderzoek naar gamen in Vlaanderen. De Participatiesurvey 2020 kiest ervoor om een onderscheid te maken wat betreft de verschillende genres van games (GAME2), alsook de toestellen waarop (GAME3) de respondent gedurende de afgelopen maand gegamed heeft. Hierdoor kan een onderscheid gemaakt worden tussen *casual* en *hardcore* gamers en kan de sociale stratificatie binnen beide segmenten fijnmaziger in kaart worden gebracht.

Daarnaast streeft de Participatiesurvey 2020 er tevens naar een diepgaander inzicht te krijgen in de verschillende types van gamers in Vlaanderen, en hun motivatie om digitale games te spelen. Dit door middel van het samenstellen van gamerepertoires aan de hand van vragen GAME 1 tot en met GAME 3, en de vraag V3.2 in de drop off vragenlijst, welke specifiek peilt naar de game-motivaties van spelers. Deze vraag is gebaseerd op de Trojan Player Typology-schaal van Kahn et al (2015), een schaal die toelaat typologieën van game-motivaties op te stellen die genre en cultuur-overschrijdend werkt (Kahn et al., 2015: 354).

De Game-industrie kent een sterke groei, en heeft zich gedurende het laatste decennium ontpopt tot een van de belangrijkste entertainment-industrieën in het medialandschap. Ook de Vlaamse game-industrie wint op het internationaal toneel aan belang, met titels als *Divinity: Original Sin*, en *Dungeon Alchemist*. Daarnaast toonden recente cijfers uit het Digimeter 2019 rapport dat zo'n 42% van de Vlamingen maandelijks gamet. Vooral de opkomst van de smartphone als game-platform lijkt ertoe te hebben bijgedragen dat gaming als activiteit niet enkel voorkomt in het repertoire van jonge Vlamingen, maar ook bij oudere leeftijdsgroepen meer intrek vindt. Toch valt op dat de *hardcore gamers* (die hoofdzakelijk gamen via spelconsole of pc) vooral te vinden zijn bij de jongere leeftijdsgroepen.

Dit zorgt ervoor dat wanneer gaming wordt bevroegd, er aandacht wordt besteed aan de impact van het toestel waarop gegamed wordt op de cijfers. Bevraag je immers gamen ongeacht het toestel waarop, dan riskeer je een inflatie van de cijfers door de groeiende categorie aan *casual gamers* mee te tellen. Daarbovenop zorgt dit ook voor een vertekend beeld wanneer we spreken over sociale stratificatie binnen gaming, hetzij op het vlak van gender, of leeftijd. Een topic dat veel inkt doet vloeien in wetenschappelijke teksten.

Cijfers over Vlaamse gamers blijven beperkt. Zo biedt de Digimeter een nauwgezet overzicht van de platformen waarop gegamed worden, maar worden gamegenres (om te peilen naar het smaakprofiel binnen games) niet opgenomen in de dataset. De studie 'Iedereen Gamet' deed dit dan weer wel, maar deze studie dateert reeds van 2010, en het medialandschap stond sindsdien niet stil. De Participatiesurvey brengt gamen in de bevraging van 2020 in lijn met andere activiteiten zoals kijken en lezen, waardoor gamen als activiteit kan opgenomen worden in de constructie van Vlaamse mediarepertoires, maar ook mogelijkheden biedt om diepgaander microrepertoires rond gaming op te stellen (e.g. de gamerepertoires van jonge Vlamingen).

Longitudinaal onderzoek naar gaming ontbreekt, en de Participatiesurvey biedt het ideale platform om op systematische wijze poolhoogte te nemen van gamegebruik in Vlaanderen. Hierdoor vormt de Participatiesurvey een mogelijke benchmark voor industrie, beleid, en onderzoek om op lange termijn de Vlaamse gamerepertoires te schetsen doorheen de tijd.

Tenslotte beoogt vraag V 3.2. ook een diepgaander inzicht te krijgen in de motivaties van Vlaamse gebruikers om games te spelen. Dit als verdere aanvulling op de vorige vragen die peilen naar het meer algemene gebruik van games en game-genres.

9.6.2. VRAAGSTELLING

GAME1	Heeft u de voorbije maand games of spelletjes gespeeld, ongeacht het toestel waarop, inclusief smartphone of tablet?
1.	Nee
2.	Ja

GAME2	Wanneer u denkt aan de games of spelletjes die u speelt, welke genres uit de volgende lijst speelt u dan meestal, ongeacht het toestel waarop?			
		Speel ik nooit	Speel ik af en toe	Speel ik vaak
1.	Casual games (bv. Mobiele games, Bejeweled, Clash of Clans, ...)	0	1	2
2.	Quiz- of trivia-spelletjes (bv. Slimste mens, Quiz Duel, Knowledge is Power,...)	0	1	2
3.	Roleplaying games (bv. The Witcher, Skyrim, Divinity,...)	0	1	2
4.	Racing (bv. Mario Kart, Gran Turismo, ...)	0	1	2
5.	Sport (bv.FIFA19, Rocket League, Mario Tennis,...)	0	1	2
6.	Actie & Avontuur (bv.Red Dead Redemption 2, Assassin's Creed, Grand Theft Auto,...)	0	1	2
7.	Simulatie (bv. Flight Simulator, Sim City, The Sims, ...)	0	1	2
8.	Strategie (bv. Starcraft, Age of Empires, ...)	0	1	2
9.	Massively Multiplayer Online Games (bv. World of Warcraft, Guild Wars, Destiny, ...)	0	1	2
10.	Puzzels (bv. Tetris, Sudoku, ...)	0	1	2
11.	VR games	0	1	2

GAME3	U gaf aan volgende media te hebben gebruikt de voorbije maand'. Kan u me vertellen in welke mate u de voorbije maand van het volgende gebruik maakte om te gamen of spelletjes te spelen.		
		Niet gebruikt	Wel gebruikt
1.	Computer of laptop	0	1
2.	Smartphone	0	1
3.	Tablet of E-reader	0	1
4.	Spelconsole aangesloten op tv, zoals Playstation 4, Xbox One, Switch	0	1
5.	Draagbare spelconsole zoals Nintendo DS, PS Vita, Switch	0	1

DO_V3		Hieronder vindt u enkele stellingen over het spelen van games of videospelletjes. Kan u aanduiden in hoeverre u akkoord gaat met volgende stellingen?						
		Helemaal niet akkoord			Tussen beide			Helemaal akkoord
1.	Ik chat graag met mijn vrienden terwijl ik games speel.	1	2	3	4	5	6	7
2.	Ik gebruik graag voice chat (Skype, Discord...) terwijl ik aan het gamen ben.	1	2	3	4	5	6	7
3.	Ik vind het belangrijk met een hechte groep te gamen.	1	2	3	4	5	6	7
4.	Ik vind het leuk om alle aspecten van een game onder de knie te krijgen.	1	2	3	4	5	6	7
5.	Ik vind het leuk om uit te zoeken hoe een game vanbinnen en vanbuiten in elkaar zit.	1	2	3	4	5	6	7
6.	Ik vind het leuk om alle mogelijkheden die een game biedt uit te proberen.	1	2	3	4	5	6	7
7.	Winnen is een belangrijke reden om games te spelen.	1	2	3	4	5	6	7
8.	Als ik speel dan speel ik om te winnen.	1	2	3	4	5	6	7
9.	Ik vind het belangrijk de beste te zijn in de games die ik speel.	1	2	3	4	5	6	7
10.	Ik doe graag dingen in games die ik in de echte wereld niet kan.	1	2	3	4	5	6	7
11.	Videogames laten me toe een andere persoon te zijn of in een andere wereld te leven.	1	2	3	4	5	6	7
12.	Ik vind het leuk het gevoel te hebben dat ik deel uitmaak van het verhaal van de game.	1	2	3	4	5	6	7
13.	Ik vind het verhaal een belangrijk onderdeel van games.	1	2	3	4	5	6	7

9.6.3. FREQUENTIES

Tabel 9.8 Gebruik van videogames (GAME 1)

		Percentage
1.	Nee	61,6
2.	Ja	38,4
N		368

Tabel 9.9 Gebruik van videogames (GAME 2)

		Speel ik nooit	Speel ik af en toe	Speel ik vaak	N
1.	Casual games (bv. Mobiele games, Bejeweled, Clash of Clans, ...)	56,9	25,4	17,7	142
2.	Quiz- of trivia-spelletjes (bv. Slimste mens, Quiz Duel, Knowledge is Power,...)	73,8	24,3	1,9	142
3.	Roleplaying games (bv. The Witcher, Skyrim, Divinity,...)	74,6	18,2	7,1	142
4.	Racing (bv. Mario Kart, Gran Turismo, ...)	60,7	30,9	8,4	142
5.	Sport (bv.FIFA19, Rocket League, Mario Tennis,...)	71,2	18,1	10,7	142
6.	Actie & Avontuur (bv.Red Dead Redemption 2, Assassin's Creed, Grand Theft Auto,...)	64,8	21,6	13,6	142
7.	Simulatie (bv. Flight Simulator, Sim City, The Sims, ...)	81,2	13,6	5,2	142
8.	Strategie (bv. Starcraft, Age of Empires, ...)	76,3	21,3	2,3	142
9.	Massively Multiplayer Online Games (bv. World of Warcraft, Guild Wars, Destiny, ...)	81,5	9,3	9,2	142
10.	Puzzels (bv. Tetris, Sudoku, ...)	38,4	41,7	19,9	142
11.	VR games	93,6	4,4	1,9	142

Tabel 9.10 Gebruik van videogames (Drop off, GAME 3)

		Niet gebruikt	Wel gebruikt	N
1.	Computer of laptop	54,1	45,9	134
2.	Smartphone	30,1	69,9	139
3.	Tablet of E-Reader	35,3	64,7	53
4.	Spelconsole aangesloten op tv zoals Playstation 4, Xbox One, Switch	14,3	85,7	60
5.	Draagbare spelconsole zoals Nintendo DS, PS Vita, Switch	68,0	32,0	60

Tabel 9.11 Game-motivaties (V 3.2.)

		Helemaal niet akkoord			Tussen beide			Helemaal akkoord	N
1.	Ik chat graag met mijn vrienden terwijl ik games speel.	60,0	3,6	9,9	15,3	0,0	3,3	8,0	40
2.	Ik gebruik graag voice chat (Skype, Discord...) terwijl ik aan het gamen ben.	69,4	5,7	2,8	10,6	3,3	0,0	8,2	39
3.	Ik vind het belangrijk met een hechte groep te gamen.	66,8	8,6	0,0	16,6	0,0	2,4	5,6	39
4.	Ik vind het leuk om alle aspecten van een game onder de knie te krijgen.	44,1	12,7	3,4	13,7	14,4	9,0	2,8	39
5.	Ik vind het leuk om uit te zoeken hoe een game vanbinnen en vanbuiten in elkaar zit.	47,2	2,6	0,0	31,7	9,9	8,6	0,0	39
6.	Ik vind het leuk om alle mogelijkheden die een game biedt uit te proberen.	42,7	2,7	5,1	16,7	15,8	5,4	11,6	37
7.	Winnen is een belangrijke reden om games te spelen.	54,9	12,0	4,8	12,0	8,7	7,5	0,0	39
8.	Als ik speel dan speel ik om te winnen.	43,6	3,4	5,2	19,6	11,0	5,5	11,7	37
9.	Ik vind het belangrijk de beste te zijn in de games die ik speel.	58,0	11,2	2,4	14,6	6,2	7,5	0,0	39
10.	Ik doe graag dingen in games die ik in de echte wereld niet kan.	52,7	7,9	3,2	3,4	22,5	10,2	0,0	39
11.	Videogames laten me toe een andere persoon te zijn of in een andere wereld te leven.	61,2	7,0	0,0	6,2	15,3	7,8	2,4	39
12.	Ik vind het leuk het gevoel te hebben dat ik deel uitmaak van het verhaal van de game.	52,6	7,2	2,6	17,1	18,1	0,0	2,4	39
13.	Ik vind het verhaal een belangrijk onderdeel van games.	47,5	4,6	7,7	4,9	5,2	2,8	27,3	39

9.6.1. SCHAALCONSTRUCTIES

Tabel 9.12 Game-motivaties: factorladingen en betrouwbaarheid (n=73)

		Immersie	Competitie	Sociaal
1.	Ik chat graag met mijn vrienden terwijl ik games speel.			0,840
2.	Ik gebruik graag voice chat (<i>Skype, Discord...</i>) terwijl ik aan het gamen ben.			0,918
3.	Ik vind het belangrijk met een hechte groep te gamen.			0,807
4.	Ik vind het leuk om alle aspecten van een game onder de knie te krijgen.	0,772		
5.	Ik vind het leuk om uit te zoeken hoe een game vanbinnen en vanbuiten in elkaar zit.	0,783		
6.	Ik vind het leuk om alle mogelijkheden die een game biedt uit te proberen.	0,730		
7.	Winnen is een belangrijke reden om games te spelen.		0,945	
8.	Als ik speel dan speel ik om te winnen.		0,892	
9.	Ik vind het belangrijk de beste te zijn in de games die ik speel.		0,646	
10.	Ik doe graag dingen in games die ik in de echte wereld niet kan.	0,877		
11.	Videogames laten me toe een andere persoon te zijn of in een andere wereld te leven.	0,855		
12.	Ik vind het leuk het gevoel te hebben dat ik deel uitmaak van het verhaal van de game.	0,845		
13.	Ik vind het verhaal een belangrijk onderdeel van games.	0,673		
	Eigenwaarde	6,996	1,930	1,290
	Verklaarde variantie	53,812	14,848	9,926
	Cronbach's alpha	0,942	0,867	0,878

Ladingen verkregen in PCA met Varimax rotatie, met Kaiser Normalization

Tabel 9.13 Game-motivaties: Beschrijving van de somschaal (0-100)

	Immersie	Competitie	Sociaal
N	74	79	80
Missings	172	167	166
Gemiddelde	23,53	10,28	6,78
Standaardafwijking	12,693	4,941	5,381

10. NIEUWSREPERTOIRES EN ATTITUDES NAAR JOURNALISTIEK

10.1. NIEUWSGEBRUIK (DROP OFF)

10.1.1. OMSCHRIJVING

De vraag V5.6. beschouwt de wijze waarop respondenten hun informatie halen uit de berichtgeving van verschillende (klassieke en meer moderne) nieuwsmedia. Hiervoor wordt de gemiddelde frequentie bevestigd waarmee de respondenten een aantal gangbare nieuwsbronnen hebben raadpleegden over een referentieperiode van zes maanden.

Vraag V38.36. peilt naar hoe geïnteresseerd de respondenten gemiddeld zijn in specifieke journalistieke inhoud. Daarvoor wordt de algemene interesse voor een aantal verschillende types nieuwsberichten bevestigd, los van de manier waarop de content wordt geconsulteerd.

Vraag V5.6. betreft een herwerking van de BRON1 vraag die in 2014 gehanteerd werd. Enkele antwoordcategorieën werden anders geformuleerd om ook digitale toestellen zoals digitale radio en televisie te behelzen. Daarnaast werden verschillende antwoordcategorieën die peilen naar de wijze waarop respondenten nieuws vergaren in het Digital News Report (Newman et al., 2020) samengebracht om nieuwsgebruik op een zo breed mogelijke wijze te bevragen en de diverse manieren waarop gebruikers vandaag nieuws consumeren te capteren in de PAS2020.

Tenslotte werd ook de component die de participatie in nieuws bij respondenten uitgebreid. Waar deze in 2014 peilde indien gebruikers commentaren van anderen lezen, of zelf reacties schrijven op fora en nieuwssites, werden in 2020 antwoordcategorieën toegevoegd die eveneens peilen naar kortstondige of laagdrempelige vormen van participatie (cfr. Small Acts of Engagement: Picone et al., 2019) zoals het delen of liken van nieuwsitems.

Los van de diverse dragers, toestellen en formaten die beschikbaar zijn voor het consumeren van nieuwsinhouden, wil vraag V38.36. de gemiddelde interesse van de respondenten voor een aantal specifieke thema's in kaart brengen. Daarbij worden naast een aantal harde en in hoofdzaak informerende journalistieke thema's, ook een aantal zachte en eerder ontspannende thema's bevestigd. Op basis van zowel V5.6. als V38.36. kunnen zo opnieuw de diverse nieuwsrepertoires van Vlaamse gebruikers ontwaard worden (cfr. Picone & Vandenplas, 2021).

10.1.2. VRAAGSTELLING

DO_V5.6		Hieronder vindt u enkele stellingen over het spelen van games of videospelletjes. Kan u aanduiden in hoeverre u akkoord gaat met volgende stellingen?						
		Niet	Een uitzon-- derlijke keer	Een paar keer de voorbije maand	Weke- lijks	Meer- maals per week	Een keer per dag	Meer- maals per dag
1.	Nieuwsprogramma's bekijken via (digitale) televisie	1	2	3	4	5	6	7
2.	Nieuwsprogramma's beluisteren via (digitale) radio	1	2	3	4	5	6	7
3.	Het nieuws lezen op papier (kranten, magazines...)	1	2	3	4	5	6	7
4.	Nieuwsprogramma's bekijken via websites/apps van nieuwsmedia	1	2	3	4	5	6	7
5.	Nieuwsprogramma's beluisteren via websites/apps van nieuwsmedia	1	2	3	4	5	6	7
6.	Nieuws lezen via websites/apps van nieuwsmedia	1	2	3	4	5	6	7
7.	Nieuws lezen via websites/apps die verschillende nieuwslinks verzamelen (Apple News, Google News, Flipboard, Topics...)	1	2	3	4	5	6	7
8.	Nieuws raadplegen via sociale media (Facebook, Twitter, YouTube...)	1	2	3	4	5	6	7
9.	Nieuws lezen of bekijken via een nieuwsbrief of melding via je inbox	1	2	3	4	5	6	7
10.	Reacties van andere nieuwsgebruikers op het nieuws lezen (onder een artikel, op sociale media...)	1	2	3	4	5	6	7
11.	Een nieuwsitem 'liken'	1	2	3	4	5	6	7
12.	Een nieuwsitem delen	1	2	3	4	5	6	7
13.	Reageren op een nieuwsartikel	1	2	3	4	5	6	7
14.	Een nieuwsartikel of opinie schrijven	1	2	3	4	5	6	7

DO_V38.36		Over het algemeen gesproken en over alle media heen, hoe geïnteresseerd bent u in nieuwsberichten over de volgende onderwerpen?						
		Helemaal niet geïnteresseerd			Tussen beide			Heel geïnteresseerd
1.	Maatschappelijke kwesties (<i>milieu, economie, integratie, onderwijs, gezondheidszorg</i>)	1	2	3	4	5	6	7
2.	Filmsterren, mediapersoneel, royalty, sportsterren en andere beroemdheden uit binnen- en buitenland	1	2	3	4	5	6	7
3.	Politiek en politici (parlement, ministers, verkiezingen, politieke partijen, Europa)	1	2	3	4	5	6	7
4.	Sport	1	2	3	4	5	6	7
5.	Verhalen van gewone mensen en het alledaagse leven	1	2	3	4	5	6	7
6.	Criminaliteit, ongelukken, veiligheid op straat, rampen	1	2	3	4	5	6	7
7.	Muziek, film, theater en culturele activiteiten (<i>verslagen, reviews</i>)	1	2	3	4	5	6	7
8.	Mode, eten en uitgaansleven	1	2	3	4	5	6	7

10.1.3. FREQUENTIES

Tabel 10.1 Nieuwsgebruik (DO_V5.6.)

		Niet	Een uitzonderlijke keer	Een paar keer de voorbije maand	Wekelijks	Meermaals per week	Een keer per dag	Meermaals per dag	N
1.	Nieuwsprogramma's bekijken via (digitale) televisie	13,8	6,9	13,6	4,6	14,5	30,8	15,8	139
2.	Nieuwsprogramma's beluisteren via (digitale) radio	18,1	7,6	7,7	8,2	16,6	25,7	16,2	136
3.	Het nieuws lezen op papier (kranten, magazines...)	33,9	20,1	8,6	12,7	3,9	16,9	3,9	138
4.	Nieuwsprogramma's bekijken via websites/apps van nieuwsmedia	33,5	14,3	8,1	10,9	13,1	9,7	10,3	137
5.	Nieuwsprogramma's beluisteren via websites/apps van nieuwsmedia	49,4	14,3	11,0	11,0	11,2	1,3	1,8	138
6.	Nieuws lezen via websites/apps van nieuwsmedia	31,1	9,2	9,7	6,5	12,0	9,8	21,7	141
7.	Nieuws lezen via websites/apps die verschillende nieuwslinks verzamelen (Apple News, Google News, Flipboard, Topics...)	66,0	13,2	3,8	4,0	4,5	6,1	2,3	137
8.	Nieuws raadplegen via sociale media (Facebook, Twitter, YouTube...)	42,4	8,9	11,2	5,6	12,3	10,0	9,6	140
9.	Nieuws lezen of bekijken via een nieuwsbrief of melding via je inbox	46,6	17,3	11,0	4,8	11,1	4,5	4,6	140
10.	Reacties van andere nieuwsgebruikers op het nieuws lezen (onder een artikel, op sociale media...)	52,5	23,4	5,7	6,6	6,7	4,3	0,8	139
11.	Een nieuwsitem 'liken'	74,5	10,8	4,1	3,3	1,6	4,3	1,4	141
12.	Een nieuwsitem delen	79,1	12,9	3,4	3,8	0,8	0,0	0,0	141
13.	Reageren op een nieuwsartikel	87,6	10,5	0,4	1,1	0,4	0,0	0,0	141
14.	Een nieuwsartikel of opinie schrijven	96,5	2,9	0,0	0,6	0,0	0,0	0,0	141

Tabel 10.2 Interesse in nieuwsgenres (DO_V 38.36.)

		Helemaal niet geïnte- resseerd			Tussen beide			Heel geïnte- resseerd	N
1.	Maatschappelijke kwesties (milieu, economie, integratie, onderwijs, gezondheidszorg)	6,4	4,0	5,6	23,1	24,0	18,5	18,4	141
2.	Filmsterren, mediapersoenen, royalty, sportsterren en andere beroemdheden uit binnen- en buitenland	20,9	23,7	18,8	21,7	9,3	4,5	1,1	138
3.	Politiek en politici (parlement, ministers, verkiezingen, politieke partijen, Europa)	24,3	12,0	16,7	26,0	9,2	11,0	0,9	141
4.	Sport	23,1	16,3	11,8	16,9	11,0	15,7	5,2	139
5.	Verhalen van gewone mensen en het alledaagse leven	6,3	8,7	11,9	23,2	18,4	24,1	7,5	139
6.	Criminaliteit, ongelukken, veiligheid op straat, rampen	7,3	10,0	6,8	34,5	17,9	16,2	7,2	140
7.	Muziek, film, theater en culturele activiteiten (verslagen, reviews)	12,2	14,1	12,3	30,5	14,7	11,6	4,6	138
8.	Mode, eten en uitgaansleven	9,8	19,7	16,2	29,6	9,7	13,2	1,8	136

10.2. ATTITUDES NAAR JOURNALISTIEK (DROP OFF)

10.2.1. OMSCHRIJVING

Vraag DO_V03 peilt naar de meningen die er bestaan rond een aantal aspecten van het beroep van journalist en de journalistieke deontologie. Deze vraag betreft een herwerking van de vraag DO_V03 die in 2014 aan respondenten werd voorgelegd. In deze herwerking werden 5 van de 13 stellingen over journalistieke deontologie behouden.

Gebruikers vertonen verschillende opvattingen bestaan over welke de belangrijkste kerntaken zijn die het journalistenberoep precies behelst. In deze vraag worden respondenten worden geconfronteerd met een aantal stellingen. Aan de respondenten wordt gevraagd een inschatting te maken over de gepercipieerde kwaliteit van de Vlaamse journalistiek, die met behulp van een puntenschaal een beeld geeft van de mate waarin ze het met de opgelijste stellingen eens of oneens zijn.

Voorgaand onderzoek, onder andere op basis van de Participatiesurvey 2014, toonde aan dat maatschappelijke (Picone & Vandenplas, 2021) en journalistieke attitudes (Truyens & Picone, 2021) verschillen naargelang het nieuwsrepertoire van de gebruiker, dat gezien kan worden als diens 'raam op de wereld'. Naast het bieden van een overzicht van de attitudes wat betreft journalistieke deontologie in Vlaanderen, beoogt deze vraag dieper in te gaan op de verschillende attitudes van gebruikers naargelang het nieuwsrepertoire dat ze erop nahouden.

10.2.2. VRAAGSTELLING

DO_V37_35		In welke mate gaat u akkoord met de volgende stellingen? Mijn indruk is dat Vlaamse journalisten over het algemeen ...						
		Helemaal niet akkoord			Tussen beide			Helemaal akkoord
1.	...te vertrouwen zijn	1	2	3	4	5	6	7
2.	...mij goed informeren over wat er in de samenleving gebeurt	1	2	3	4	5	6	7
3.	...de feiten correct weergeven	1	2	3	4	5	6	7
4.	...over de echt belangrijke maatschappelijke problemen in ons land berichten	1	2	3	4	5	6	7
5.	...gewone mensen aan het woord laten	1	2	3	4	5	6	7

10.2.3. FREQUENTIES

Tabel 10.3 Attitudes naar journalistiek (DO_V37.35.)

		Helem aal niet akkoor d			Tussen beide			Helem aal akkoor d	N
1.	...te vertrouwen zijn	11,8	1,4	9,6	38,7	18,0	14,3	6,2	134
2.	...mij goed informeren over wat er in de samenleving gebeurt	4,9	6,1	7,9	35,0	25,8	14,7	5,6	134
3.	...de feiten correct weergeven	5,9	7,3	11,5	36,6	19,6	13,7	5,4	134
4.	...over de echt belangrijke maatschappelijke problemen in ons land berichten	6,5	6,0	9,8	41,6	20,3	11,7	4,1	134
5.	...gewone mensen aan het woord laten	2,2	4,8	16,3	47,6	17,1	7,8	4,3	133

11. MEDIAWIJSHEID EN INTERNETGEBRUIK

11.1. MEDIAWIJSHEID (ENKEL IN WAVE 1)

11.2. GEBRUIK VAN SOCIALE MEDIA EN STREAMINGDIENSTEN

11.2.1. OMSCHRIJVING

De vragen SOCIAL1 en STREAM1 peilen naar het gebruik van een aantal online diensten: het betreft sociale netwerken, blogtoepassingen en muziek- en videostreamingdiensten. Aan de respondenten wordt gevraagd of ze enerzijds van de betreffende diensten gebruik hebben gemaakt, en anderzijds of ze de dienst kennen.

Sociale media vinden steeds vaker hun intrek bij oudere leeftijdscategorieën, en zijn niet enkel meer te vinden in het mediarepertoire van jongere gebruikers. Maar ook streamingplatformen als Netflix, Amazon Prime, e.a. zijn niet meer weg te denken uit het mediarepertoire van Vlamingen. Om deze veranderingen in kaart te brengen werden daarom enkele vragen hierrond opgenomen in de Participatiesurvey 2020 om blijvend na te gaan in welke mate respondenten van deze media gebruikmaken. Aan de hand van gegevens over sociale mediagebruik uit de *Digital News Report* en *Digimeter* werd uit het kluwen van beschikbare platformen een selectie gemaakt van de meest voorkomende sociale netwerken.

11.2.2. VRAAGSTELLING

SOCIAL1		Ik zal u nu enkele online diensten voorlezen. Kan u aangeven of u hier de afgelopen maand al dan niet gebruik van heeft gemaakt?		
		Geen gebruik van gemaakt	Wel gebruik van gemaakt	Nog nooit van gehoord
1.	Facebook	0	1	9
2.	Twitter	0	1	9
3.	LinkedIn	0	1	9
4.	Instagram	0	1	9
5.	Videoplatformen als YouTube of Vimeo	0	1	9
6.	Videostreaming platformen als Netflix of Amazon Prime	0	1	9
7.	Muziekstreaming platformen als Deezer of Spotify	0	1	9

STREAM1		Ik zal u nu enkele online diensten voorlezen. Kan u aangeven of u hier de afgelopen maand al dan niet gebruik van heeft gemaakt?						
		FILTER: enkel indien SOCIAL1_6/7/5 = 1						
		Niet de voorbije maand	Een uitzonderlijke keer	Een paar keer de voorbije maand	Wekelijks	Meermaals per week	Een keer per dag	Meermaals per dag
1.	Films, series of docu's kijken op Netflix, of andere videostreaming platformen	1	2	3	4	5	6	7
2.	Muziek of podcasts beluisteren via muziekstreamingplatformen als Spotify, Deezer, of YouTube Music	1	2	3	4	5	6	7
3.	Video's bekijken via videoplatformen zoals YouTube of Vimeo	1	2	3	4	5	6	7

11.2.3. FREQUENTIES

Tabel 11.1 Gebruik van sociale media (SOCIAL 1)

		Geen gebruik van gemaakt	Wel gebruik van gemaakt	Nog nooit van gehoord	N
1.	Facebook	36,1	63,9	0,0	366
2.	Twitter	91,5	7,9	0,6	367
3.	LinkedIn	77,8	18,8	3,4	367
4.	Instagram	55,7	43,6	0,8	367
5.	Videoplatformen als YouTube of Vimeo	34,0	65,5	0,6	366
6.	Videostreaming platformen als Netflix of Amazon Prime	48,2	51,8	0,0	366
7.	Muziekstreaming platformen als Deezer of Spotify	52,8	46,7	0,5	366

Tabel 11.2 Gebruik van streamingdiensten (STREAM 1)

		Niet de voorbije maand	Een uitzonderlijke keer	Een paar keer de voorbije maand	Wekelijks	Meermaals per week	Een keer per dag	Meermaals per dag	N
1.	Films, series of docu's kijken op Netflix, of andere videostreaming platformen	2,4	5,2	24,6	15,9	32,6	14,2	5,1	190
2.	Muziek of podcasts beluisteren via muziekstreamingplatformen als Spotify, Deezer, of YouTube Music	3,4	5,2	6,3	14,6	23,2	14,0	33,2	171
3.	Video's bekijken via videoplatformen zoals YouTube of Vimeo	3,8	12,2	17,6	15,8	24,9	10,3	15,4	240

11.3. GEBRUIK VAN INTERNETTOEPASSINGEN

11.3.1. OMSCHRIJVING

Aan de hand van deze vraag wordt het internetgebruik van de respondenten in kaart gebracht. Deze vraag peilt bovendien naar drie dimensies van internetgebruik: (1) passief, zoals bijvoorbeeld informatie opzoeken via zoekmachines of sociale media; (2) actief, waarbij de respondent bijvoorbeeld door comments te plaatsen of artikels te delen actief participeert op het online toneel; of (3) creatief, door zelfgemaakte content online te plaatsen.

1. Passief internetgebruik

- Het internet of online toepassingen gebruiken
- Informatie opzoeken (Wikipedia, Google, ...)
- Online producten kopen (tickets, kleren, ...)
- Sociale media checken
- Korte video's bekijken
- Een bibliotheekcatalogus raadplegen op een bibliotheekwebsite

2. Actief internetgebruik

- Een online bericht 'liken'
- Muziek, video, of artikel delen met anderen
- Culturele evenementen delen met anderen
- Berichten uitwisselen met vrienden, familie of kennissen (via chat, e-mail, Messenger, WhatsApp...)
- Online een reactie, comment of review plaatsen op bv. nieuws, fora, sociale media, een product...

3. Creatief internetgebruik

- Zelfgemaakte foto's, muziek, of video's online plaatsen
- Zelfgeschreven berichten online plaatsen, zoals een blog, een artikel...

Eenzijds wordt gepeild naar een aantal typische onlinevaardigheden die verschillende media-wijsheidsniveaus veronderstellen, anderzijds ligt de focus op zogenoemde user generated content (UGC) op het internet. In het laatste decennium is er niet enkel de opkomst maar ook de spectaculaire groei en toename in populariteit van online sociale netwerken geweest. Dat heeft het delen van al dan niet zelfgemaakte content een stuk vereenvoudigd, de klassieke grenzen tussen expert-users en gewone gebruikers doen vervagen, en producent (producer) en consument (consumer) dichter bij elkaar gebracht (of zelfs laten overlappen in hoofde van de prosumer, die typisch zowel online content creëert als consumeert). Hierdoor kan deze vraag een onderscheid maken tussen verschillende graden van participatie, en diepgaander de digitale kloof en sociale stratificatie binnen internetgebruik in kaart brengen.

Wat de frequentie van deze activiteiten betreft, kunnen de respondenten aangeven of ze in de afgelopen maand een bepaalde handeling wel of niet hebben gesteld. De eerder incidentele gebruikers van een bepaalde toepassing kunnen aangeven dat ze een bepaalde actie een uitzonderlijke keer of een paar keer hebben gedaan in de afgelopen maand. De meer regelmatige gebruikers kunnen aangeven hoe vaak ze een bepaalde actie deden, gaande van wekelijks tot meermaals per dag.

11.3.2. VRAAGSTELLING

ONLINE1		Ik zal nu een aantal activiteiten voorlezen die u online kan uitvoeren. Kan u me zeggen hoe vaak u de voorbije maand volgende zaken gedaan heeft, los van uw job of opleiding?						
		FILTER: ONLINE1_2 tem ONLINE1_14 enkel voorleggen indien ONLINE1_1 > 1						
		Niet de voorbije maand	Een uitzonderlijke keer	Een paar keer de voorbije maand	Wekelijks	Meermaals per week	Een keer per dag	Meermaals per dag
1.	Het internet of online toepassingen gebruiken	1	2	3	4	5	6	7
2.	Informatie opzoeken (Wikipedia, Google, ...)	1	2	3	4	5	6	7
3.	Online producten kopen (tickets, kleren, ...)	1	2	3	4	5	6	7
4.	Sociale media checken	1	2	3	4	5	6	7
5.	Een online bericht 'liken'	1	2	3	4	5	6	7
6.	Zelfgemaakte foto's, muziek, of video's online plaatsen	1	2	3	4	5	6	7
7.	Zelfgeschreven berichten online plaatsen, zoals een blog, een artikel...	1	2	3	4	5	6	7
8.	Muziek, video, of artikel delen met anderen	1	2	3	4	5	6	7
9.	Culturele evenementen delen met anderen	1	2	3	4	5	6	7
10.	Korte video's bekijken	1	2	3	4	5	6	7
11.	Berichten uitwisselen met vrienden, familie of kennissen (via chat, e-mail, Messenger, WhatsApp...)	1	2	3	4	5	6	7
12.	Online een reactie, comment of review plaatsen op bv. nieuws, fora, sociale media, een product...	1	2	3	4	5	6	7
13.	Een bibliotheekcatalogus raadplegen op een bibliotheekwebsite	1	2	3	4	5	6	7

11.3.3. FREQUENTIES

Tabel 11.3 Gebruik van internettoepassingen (ONLINE 1)

		Niet de voorbije maand	Een uitzonderlijke keer	Een paar keer de voorbije maand	Wekelijks	Meermaals per week	Een keer per dag	Meermaals per dag	N
1.	Het internet of online toepassingen gebruiken	8,8	2,7	0,7	2,0	12,1	14,1	59,6	368
2.	Informatie opzoeken (Wikipedia, Google, ...)	3,5	1,9	6,8	8,5	25,1	14,0	40,3	335
3.	Online-producten kopen (tickets, kleren, ...)	24,1	22,1	35,7	12,1	5,1	0,5	0,4	335
4.	Sociale media checken	21,1	2,9	1,6	1,7	7,6	15,5	49,6	336
5.	Een online bericht 'liken'	30,3	8,2	5,9	5,7	13,8	14,0	22,1	336
6.	Zelfgemaakte foto's, muziek, of video's online plaatsen	53,0	21,6	14,4	4,2	3,4	2,1	1,3	333
7.	Zelfgeschreven berichten online plaatsen, zoals een blog, een artikel...	82,5	11,8	1,7	1,8	0,0	0,8	1,4	332
8.	Muziek, video, of artikel delen met anderen	54,6	15,6	11,7	5,0	9,0	1,9	2,3	335
9.	Culturele evenementen delen met anderen	62,9	18,3	8,9	4,5	4,2	0,1	1,0	333
10.	Korte video's bekijken	14,6	10,8	10,7	13,7	17,3	9,5	23,5	335
11.	Berichten uitwisselen met vrienden, familie of kennissen (via chat, e-mail, Messenger, WhatsApp...)	7,4	2,0	4,4	3,4	20,4	13,5	48,9	336
12.	Online een reactie, comment of review plaatsen op bv. nieuws, fora, sociale media, een product...	66,8	15,9	6,2	3,7	3,5	2,8	1,1	333
13.	Een bibliotheekcatalogus raadplegen op een bibliotheekwebsite	80,7	11,1	6,8	0,4	0,4	0,6	0,0	330

11.4. SOCIALE MEDIAVERSLAVING

11.4.1. OMSCHRIJVING EN DUIDING

Sociale media is vandaag niet meer weg te denken uit het alledaagse leven van menig Vlaming. Zeker jongeren maken fervent gebruik van sociale media en staan via allerlei sociale mediakanalen zoals Instagram, Snapchat, WhatsApp, TikTok... in contact met elkaar. Sociale interactie werd met de komst van sociale media dan ook tot op een ongezien niveau getild. En ook inzake het gericht informeren van mogelijke publieken over culturele of sociale events en activiteiten vormen sociale media een belangrijke tool. De keerzijde van de laagdrempeligheid van sociale media en de frequente aanwezigheid ervan in het leven is evenwel dat het verslavend kan werken.

Om sociale mediaverslaving in kaart te brengen, vertrokken we van de schaal die het Jeugdonderzoekplatform gebruikte in de JOP-monitor IV 2018 (zie Mastari, 2019; Siongers, Spruyt & Mastari, 2022). Het JOP baseerde zich op zijn beurt op de verkorte versie van de *Social Media Disorder Scale* (Van den Eijnden, Lemmens en Valkenburg, 2016). Van den Eijnden et al. (2016) betrokken voor de ontwikkeling van de schaal omtrent sociale mediaverslaving van dezelfde criteria waaraan een gameverslaving, zoals omschreven in de DSM-5, voldoet: preoccupatie, tolerantie, escapisme, persistentie, ontwenningverschijnselen, conflict, problemen, misleiding en verdringing. Deze thema's vormen de onderbouw van de "Social Media Disorder Scale" (Van den Eijnden, Lemmens & Valkenburg, 2016), bestaande uit 19 items waarvan de verkorte schaal 9 items bevat. De verkorte schaal werd reeds meermaals gevalideerd bij jongeren (zie bv. Boer et al., 2021; Van den Eijnden, Lemmens & Valkenburg, 2016). Sociale mediaverslaving werd in de JOP-monitor IV (2018), bij jongeren tussen de 14 en 25 jaar oud gemeten aan de hand van vijf items die de subthema's preoccupatie, persistentie, escapisme en conflict afdekken. Wij namen hier evenwel slechts drie van de deze items over. Het item over conflict werd niet meegenomen omdat dit specifiek is voor jongeren en de relatie tussen jongeren en hun ouders betreft. Daarnaast werd het item omtrent escapisme ook niet meegenomen omdat het minder goed laadde op de schaal. In de plaats daarvan werd een item toegevoegd uit de oorspronkelijke schaal dat verwijst naar andere activiteiten en onderdeel vormt van de subschaal 'vervanging' (*displacement*). Door drie items van de schaal uit de JOP-monitor IV op te nemen, behouden we de mogelijkheid om met de JOP-monitor IV te vergelijken. Door toevoeging van het vierde item wordt tevens de link gelegd met sport- en cultuurparticipatie. De schaal werd enkel voorgelegd aan personen die sociale media gebruiken.

11.4.2. VRAAGSTELLING

JOP10		Kunt u voor elke uitspraak aangeven in welke mate deze op u van toepassing is? FILTER: enkel voor personen die sociale media gebruiken: Online1_4 ≥ 2 of 9999						
		Helemaal niet van toepassing			Tussen beide			Heel sterk van toepassing
1.	Ik vind het moeilijk om niet steeds te kijken naar berichten op sociale media terwijl ik iets anders aan het doen ben	1	2	3	4	5	6	7
2.	Ik voel continu de drang om berichten te posten op sociale media	1	2	3	4	5	6	7
3.	Ik heb vaak geen interesse in hobby's of andere bezigheden omdat ik liever met sociale media bezig ben.	1	2	3	4	5	6	7
4.	Ik wil minder tijd doorbrengen op sociale media, maar slaag er maar niet in	1	2	3	4	5	6	7

11.4.3. FREQUENTIES

Tabel 11.4 Sociale mediaverslaving (JOP10)

		Helemaal niet van toepassing			Tussen beide			Heel sterk van toepassing	N
1.	Ik vind het moeilijk om niet steeds te kijken naar berichten op sociale media terwijl ik iets anders aan het doen ben	45,6	9,9	3,0	20,9	7,9	4,0	8,8	264
2.	Ik voel continu de drang om berichten te posten op sociale media	80,4	10,7	1,8	5,2	0,5	0,0	1,4	265
3.	Ik heb vaak geen interesse in hobby's of andere bezigheden omdat ik liever met sociale media bezig ben.	79,9	8,8	1,4	6,9	1,9	0,6	0,7	265
4.	Ik wil minder tijd doorbrengen op sociale media, maar slaag er maar niet in	55,3	12,1	2,8	12,5	8,3	4,7	4,3	265

11.4.4. SCHAALCONSTRUCTIE

Tabel 11.5 Sociale media verslaving: factorladingen en betrouwbaarheid (n= 377)

		factorladingen
1.	Ik vind het moeilijk om niet steeds te kijken naar berichten op sociale media terwijl ik iets anders aan het doen ben	0,838
2.	Ik voel continu de drang om berichten te posten op sociale media	0,644
3.	Ik heb vaak geen interesse in hobby's of andere bezigheden omdat ik liever met sociale media bezig ben.	0,726
4.	Ik wil minder tijd doorbrengen op sociale media, maar slaag er maar niet in	0,720
Eigenwaarde		2,162
Verklaarde variantie		54,054
Cronbach's alpha		0,697

Ladingen verkregen in PCA

Tabel 11.6 Sociale media verslaving: Beschrijving van de somschaal (0-100; enkele personen die sociale media gebruiken)

	Sociale media verslaving
N	265
Missings	0
Gemiddelde	16,945
Standaardafwijking	19,081

DEEL 4 – SPORTPARTICIPATIE

Auteurs:

Jeroen Scheerder

Erik Thibaut

Inge Derom

Annick Willem

12. INLEIDING

Vlaanderen kent een lange traditie van het monitoren van verschillende facetten van sportparticipatie en fysieke activiteit via grootschalige surveys. Dergelijke bevragingen zijn interessant voor beleidsmakers, vermits deze als deel van een omgevingsanalyse, cijfermateriaal aanleveren waarop het beleid kan gebaseerd worden. Sport zit de laatste decennia duidelijk in de lift, zo blijkt uit participatieonderzoek (Scheerder et al., 2011, Scheerder et al., 2013, Scheerder, Borgers & Willem, 2015, Scheerder & Thibaut, 2021).

Het begrip sport houdt echter een grote diversiteit in. Zo is uiteraard niet elk actief sportcontact (zie Scheerder & Thibaut, 2021) hetzelfde, maar varieert dit in de beoefende sporttak, in niveau en frequentie waarop men sport, in contexten (locatie, sportverband, gezelschap), etc. Diezelfde diversiteit vinden we ook terug bij de beoefenaars. De sociale achtergrond, de motivatie waarom men sport of niet (meer) sport, de afstand die men aflegt voor sport, de uitgaven die men wil doen voor sport, etc. kunnen fel van elkaar verschillen. De antwoorden op de vragen uit de Participatiesurvey 2014 tonen die diversiteit en kunnen, mits ze bedachtzaam en juist worden geïnterpreteerd, trends tonen en mee ideeën aanreiken voor een accuraat sportbeleid, dat er op gericht is om meer mensen en uit verschillende bevolkingslagen aan sport te laten doen.

Naast sport wordt door het beleid ook meer het accent gelegd op beweging als onderdeel van een gezondheidsbeleid. Een gebrek aan fysieke activiteit dat zich onder meer uit in een verhoogde BMI-waarde, is naast andere factoren zoals voeding, rookgedrag en druggebruik nefast voor de gezondheid. Fysieke activiteit wordt gekenmerkt door een toename van het energieverbruik en overlapt dus ten dele met sportbeoefening. Maar ook andere handelingen zoals actief transport of inspanningen tijdens beroeps- en vrijetijdsactiviteiten vallen onder deze noemer en worden dan ook in de survey bevestigd.

Bij de constructie van de vragen rond sport en fysieke activiteit werden volgende concrete doelstellingen geformuleerd:

- inzicht krijgen in het sportparticipatiegedrag van de Vlaming, de wijze en context,
- eventuele participatiedrempels in kaart brengen en/of verschillen in participatie,
- zicht krijgen op waarom mensen aan sport doen of niet (meer) sporten en wat hen zou kunnen aanzetten om opnieuw te beginnen,
- een beeld krijgen van de impact van de deelname aan sportevenementen op de sportparticipatie,
- correlaties in kaart brengen met bijvoorbeeld socio-demografische karakteristieken, de familiale context, de aanwezigheid van voorzieningen en infrastructuur in de nabijheid,
- trends in (sport)participatie en fysieke activiteit zichtbaar maken door vergelijking met data uit de Participatiesurvey 2009.

Alhoewel de Participatiesurvey 2020 nauw aansluit op wat bevestigd werd in 2014 (en 2009), zijn er voor wat het luik sport betreft een aantal substantiële wijzigingen in aangebracht.

In de basisvragenlijst voor de interviews werd een nieuw deel opgenomen (dat wel al in de drop off vragenlijst voorkwam in 2014), namelijk de vragen die betrekking hebben op mate waarin Vlamingen fysiek actief zijn. De vragen die het fysieke activiteitsgedrag en zittende gedrag gedurende een normale week in kaart brengen, zijn gebaseerd op vragen uit de 'Flemish Physical Activity Computerized Questionnaire' (Matton et al., 2007; Philippaerts et al., 2006), die op haar beurt elementen overneemt van de uitgebreide versie van de 'International Physical Activity Questionnaire' (IPAQ).

Ook het deel in verband met redenen om te sporten of niet (meer) te sporten werd uitgebreid en specifiek gemaakt. De vragen over de sportparticipatie en daaraan gekoppelde variabelen als frequentie, sportkeuze,

verband, locatie en niveau kregen opnieuw ruime aandacht en dat voor een maximum van zes beoefende sporten. Ook een aantal retrospectieve vragen in verband met de sportdeelname op jonge leeftijd en de sportparticipatie van de ouders werden in de participatiesurvey 2020 herhaald.

Op verschillende plaatsen in de vragenlijst werd de vraagstelling aangepast of antwoordcategorieën verfijnd. Ook in de weergave van de cijfers in tabellen werden wijzigingen aangebracht. De nodige voorzichtigheid is dan ook geboden bij het vergelijken van het cijfermateriaal uit 2009, 2014 en 2020.

13. SPORTPARTICIPATIE, SPORTKEUZE EN WIJZE VAN SPORTBEOEFENING

13.1. OMSCHRIJVING

In de vraag SPORT_A wordt nagegaan of de respondenten in hun vrije tijd een sport beoefenden gedurende het afgelopen jaar. Bij een negatief antwoord, wordt in SPORT_D gevraagd of de respondent vroeger aan sport deed.

Indien de respondent aan sport deed het voorbije jaar (SPORT_A), wordt nagegaan in de vraag SPORT_B of de persoon minder, evenveel of meer sportte in vergelijking met twee jaar geleden. Vervolgens wordt in vragen SPORT2 tot SPORT6 gepeild of er eveneens een tweede, derde, vierde, vijfde en zesde sport in de vrije tijd beoefend werd. Er wordt telkens een referentieperiode van 1 jaar (12 maanden) gehanteerd.

Welke sporten beoefend werden, komt aan bod in de open vragen SPORT1_TXT tot SPORT6_TXT. De sporten die door de respondenten werden opgegeven, hebben we nadien gecodeerd aan de hand van de SBV-sporttakkenlijst (zie ook Scheerder & Thibaut, 2022). In vragen SPORT1_5 tot SPORT6_5 wordt nagegaan of de sporten recreatief, competitief of op beide niveaus beoefend werden.

De bovenstaande vragen peilen naar de actieve deelname aan sport. De vragen zijn gebaseerd op vraagstellingen uit gestandaardiseerde meetinstrumenten, met name de *Studie over Bewegingsactiviteiten in Vlaanderen* (SBV, zie Scheerder & Vandermeerschen, 2014; Scheerder et al., 2013; Scheerder & Thibaut, 2021) en uit de *Flemish Physical Activity Computerized Questionnaire* (FPACQ), zie Matton et al., 2007; Philippaerts et al., 2006). Een aantal vragen werden ook reeds in de vorige versies van de participatiesurvey van het steunpuntonderzoek opgenomen (zie Lefevre et al. 2011; Scheerder & Steens, 2006; Scheerder et al., 2006; 2007; 2011; 2015a; 2015b; Steens et al., 2006).

In de Participatiesurvey 2009 en 2014 kwamen vergelijkbare vragen aan bod (zie Lefevre et al., 2011; Scheerder et al., 2011; Scheerder et al., 2015a; 2015b). In de bevraging van 2009 werd een onderscheid gemaakt tussen regelmatige (gedefinieerd als “geplande”) beoefening van drie sporten en het niet-regelmatig of sporadisch beoefenen van drie andere sporten. Deze vraagstelling werd gewijzigd in de Participatiesurvey 2014. In de PaS’20 wordt net als in 2014 zesmaal gevraagd of men een sport beoefende of niet. Indien dit het geval is, diende de respondent op te geven om welke sport het gaat. In de vervolgvragen komt vervolgens aan bod met welke frequentie en op welk niveau (recreatief, competitief of beide) de sport beoefend werd.

13.2. VRAAGSTELLING

SPORT_A	<p>In het volgende onderdeel willen wij wat meer te weten komen over uw sportbeoefening van het afgelopen jaar. Heeft u de voorbije 12 maanden sport beoefend in uw vrije tijd? Dit kan ook maar één week per jaar zijn.</p> <p><i>ENQ: Sport dient aan vier voorwaarden te voldoen:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Het moet gaan om sportbeoefening in de vrije tijd (dus geen sport tijdens verplichte LO lessen)</i> • <i>Het gaat niet alleen om sportbeoefening in competitieverband, maar even goed om sportbeoefening in recreatief verband, in trainingsverband, ...</i> • <i>Het mag niet gaan om een activiteit die men doet omwille van een nuttig doel (bv. om zich te verplaatsen naar het werk, om boodschappen te doen, , ...)</i> • <i>We doelen hier enkel op sporten die een zekere mate van fysieke activiteit veronderstellen (dus niet duivensport, schaken, vissen maar wel petanque, darts, snooker, ...)</i> <p><i>Slechts één antwoord mogelijk.</i></p>
0.	Nee
1.	Ja

SPORT_B	<p>Wanneer u terugdenkt aan uw sportgedrag twee jaar geleden, sport u dan nu minder, evenveel of meer dan toen?</p> <p><i>Slechts één antwoord mogelijk.</i></p>
1.	Ik sport nu minder dan twee jaar geleden
2.	Ik sport nu evenveel als twee jaar geleden
3	Ik sport nu meer dan twee jaar geleden

SPORT_D	<p>Heeft u vroeger aan sport gedaan?</p> <p>FILTER: Enkel indien SPORT_A = 0</p>
0.	Nee
1.	Ja

SPORT1_TXT	<p>Wat is voor u de belangrijkste sport die u beoefent? Als u meer dan één sport beoefent, vernoem dan de voor u belangrijkste. In latere vragen zal u de kans krijgen ook andere sporten die u eventueel beoefent op te geven.</p> <p><i>ENQ: Deze sport dient aan vier voorwaarden te voldoen:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Het moet gaan om sportbeoefening in de vrije tijd (dus geen sport tijdens verplichte LO lessen)</i> • <i>Het gaat niet alleen om sportbeoefening in competitieverband, maar even goed om sportbeoefening in recreatief verband, in trainingsverband, ...</i> • <i>Het mag niet gaan om een activiteit die men doet omwille van een nuttig doel (bv. om zich te verplaatsen naar het werk, om boodschappen te doen, , ...)</i> • <i>We doelen hier enkel op sporten die een zekere mate van fysieke activiteit veronderstellen (dus niet duivensport, schaken, vissen maar wel petanque, darts, snooker, ...)</i> <p>Welke sport beoefende u dan?</p> <p><i>Noteer de sport, slechts één antwoord mogelijk.</i></p>

SPORT2 SPORT3 SPORT4 SPORT5 SPORT6	<p>Beoefende u de voorbije 12 maanden een tweede (respectievelijk derde, vierde, vijfde, zesde) sport? Dit kan ook maar één week per jaar zijn.</p> <p><i>Slechts één antwoord mogelijk.</i></p>
0.	Nee
1.	Ja

SPORT2_TXT SPORT3_TXT SPORT4_TXT SPORT5_TXT SPORT6_TXT	<p>Welke sport beoefende u dan?</p> <p><i>Noteer de sport, slechts één antwoord mogelijk.</i></p>

SPORT1_5 SPORT2_5 SPORT3_5 SPORT4_5 SPORT5_5 SPORT6_5	<p>Beoefent u deze sport recreatief, in competitie of beide?</p> <p><i>Slechts één antwoord mogelijk.</i></p>
1.	Recreatief
2.	In Competitie
3	Beide

13.3. FREQUENTIES

Tabel 13.1. Deed de voorbije 12 maanden aan sport in de vrije tijd, percentages in verhouding tot de populatie

	Percentage
0. Nee	42,2
1. Ja	57,8
(N)	367

Tabel 13.2. Sport nu niet, maar deed vroeger aan sport, percentages in verhouding tot de niet-sporters

	Percentage
1. Nee	47,4
2. Ja	52,6
(N)	156

Tabel 13.3. Sport nu meer/evenveel/minder dan twee jaar geleden, percentages in verhouding tot de sportieve populatie

	Percentage
1. Sport minder dan twee jaar geleden	36,2
2. Sport evenveel als twee jaar geleden	37,1
3. Sport meer dan twee jaar geleden	26,8
(N)	213

Tabel 13.4. Beoefende een tweede (respectievelijk derde, vierde, vijfde of zesde) sport in de vrije tijd, percentages in verhouding tot de sportieve populatie

	% sport 2	% sport 3	% sport 4	% sport 5	% sport 6
0. Nee	50,2	72,6	86,2	75,0	100,0
1. Ja	49,8	27,4	13,8	25,0	0,0
(N)	213	106	29	4	1

Tabel 13.5. Beoefende sporttakken, percentages in verhouding tot het aantal sportparticipanten die een sporttak specificieerde

	% sport 1	% sport 2	% sport 3	% over zes sporten heen
1. Recreatief fietsen	14,8	18,1	17,2	26,8
2. Fitness	14,4	10,5	10,3	21,1
3. Loopsport	10,5	18,1	3,4	20,1
4. Wandelsport	10,5	14,3	10,3	19,1
5. Lichaamsoefeningen	3,8	3,8	6,9	6,7
Recreatief zwemmen	1,9	4,8	10,3	6,7
6. Tennis	4,3	2,9	0,0	5,7
7. Voetbal	2,9	2,9	6,9	5,3
Padel	1,9	4,8	6,9	5,3
8. Paardensport	2,9	2,9	3,4	4,8
9. Badminton	3,3	1,0	3,4	4,3
10. Wintersport	0,5	1,9	6,9	3,3
11. Wielertoerisme	2,9	0,0	0,0	2,9
Wandelen (club)	2,9	0,0	0,0	2,9
12. Golf	1,9	1,0	0,0	2,4
Volleybal	1,9	1,0	0,0	2,4
Turnen	1,4	1,0	0,0	2,4
(N)	209	105	29	209

Tabel 13.6. Wijze van sportbeoefening (competitief, recreatief of beide), percentages in verhouding tot het aantal sportactieven per beoefende sporttak

	% sport 1	% sport 2	% sport 3	% sport 4	% sport 5	% sport 6	% over zes sporten heen
1. Recreatief	88,7	93,4	93,1	100,0	100,0	0,0	90,7
2. In competitie	6,1	2,8	6,9	0,0	0,0	0,0	5,1
3. Beide	5,2	3,8	0,0	0,0	0,0	0,0	4,2
(N)	213	106	29	4	1	0,0	213

14. FYSIEKE ACTIVITEIT EN ZITTEN

14.1. OMSCHRIJVING

In vraag FA1a wordt er gevraagd hoeveel dagen per week men minstens 10 minuten aan één stuk wandelt en zware en matige fysieke activiteiten doet, zoals geïllustreerd aan de hand van een aantal voorbeelden. In FA1b wordt er daarnaast ook gevraagd hoeveel tijd men deze 3 activiteiten gemiddeld per dag doet. Ten slotte peilt de vraag FA2 naar hoeveel tijd men al zittend doorbrengt op een gewone werkdag en een gewone zaterdagdag.

Fysieke activiteit is een breed concept waarbij een onderscheid kan gemaakt worden op basis van de intensiteit van de activiteiten. Traditioneel gezien wordt de huidige indeling bevestigd bij grootschalige zelfrapportage. Ander gezondheidsgerelateerd gedrag dat de laatste jaren vaker wordt bestudeerd omwille van de onafhankelijke invloed op de gezondheid is sedentair gedrag of zitten (Hamilton et al., 2008).

De vragen rond fysieke activiteit en zitten zijn gebaseerd op vragen uit de Flemish Physical Activity Computerized Questionnaire (FPACQ) (Matton et al., 2007; Philippaerts et al., 2006). In 2014 werden deze vragen al bevestigd in de drop off, maar gezien het grote belang van sedentair gedrag en bewegen in een bredere context dan sport voor het beleid, werden deze vragen naar de mondelinge vragenlijst verplaatst. In de Participatiesurvey 2009 kwam deze vraagstelling eveneens aan bod in de drop off, weliswaar op een andere manier geformuleerd (Lefevre et al., 2011).

14.2. VRAAGSTELLING

	FA1_1a FA1_2a FA1_3a	FA1_1b_u & FA1_1b_min FA1_2b_u & FA1_2b_min FA1_3b_u & FA1_3b_min
	Op hoeveel dagen in een gewone week (van maandag tot en met zondag) doet u gewoonlijk deze activiteiten? Denk daarbij alleen aan de activiteiten die u gedurende minstens tien minuten aan één stuk doet.	Ik overloop nu terug de activiteiten die u minstens een keer per week doet. Kan u aangeven hoeveel tijd u gemiddeld per dag spendeert aan deze activiteit? U kan antwoorden in uren en minuten.
Activiteit	Aantal dagen minstens 10 minuten in gewone week <i>Kies tussen range 1-7.</i>	Hoeveel tijd gemiddeld op zo'n dag? <i>Noteer het aantal uur en minuten.</i>
1. Zware fysieke activiteiten (Activiteiten die een zware lichamelijke inspanning vereisen, en waarbij u veel sneller ademt dan normaal, zoals zwaar tilwerk, spitten, aerobics, snel fietsen,...) uur en ... minuten per dag
2. Matige fysieke activiteiten (Activiteiten die een matige lichamelijke inspanning vereisen, en waarbij u iets sneller ademt dan normaal, zoals licht tilwerk, fietsen aan middelmatige snelheid, dubbelspel tennis... Wandelen beschouwen we hier niét als een matige lichamelijke inspanning.) uur en ... minuten per dag
3. Wandelen (Denk hierbij aan wandelen tijdens het werk, thuis, tijdens verplaatsingen of tijdens recreatie, sport of vrijetijdsbesteding) uur en ... minuten per dag

	FA2_1_u & FA2_1_min FA2_2_u & FA2_2_min
	Hoeveel tijd op een gewone weekdag (maandag tot en met vrijdag) brengt u gewoonlijk zittend door? Met 'zittend' bedoelen we zitten achter een bureau, maar ook tijd die zittend wordt doorgebracht met vrienden, zittend lezen, studeren of tv kijken <i>Noteer het aantal uur en minuten.</i>
Op een gewone weekdag (maandag tot vrijdag)	... uur en ... minuten per dag
Op een gewone weekenddag (zaterdag en zondag)	... uur en ... minuten per dag

14.3. FREQUENTIES

Tabel 14.1. Gemiddeld aantal dagen per week besteed aan wandelen, zware fysieke activiteit, matige fysieke activiteit

	Gemiddeld aantal dagen (minimum 10 minuten in gewone week)	Standaarddeviatie	(N)
1. Zware fysieke activiteiten	1,75	2,14	368
2. Matige fysieke activiteiten	2,97	2,46	368
3. Wandelen	3,86	2,69	368

Tabel 14.2. Gemiddelde tijdsbesteding per dag aan wandelen, zware en matige fysieke activiteit, bij personen die deze activiteiten minstens een dag per week uitoefenen

	Gemiddelde tijdsbesteding per dag in uren	Standaarddeviatie	(N)
1. Zware fysieke activiteiten	2,45	2,23	189
2. Matige fysieke activiteiten	2,24	2,10	288
3. Wandelen	1,68	1,84	314

	Percentage zware fysieke activiteit	Percentage matige fysieke activiteit	Percentage wandelen
1. Geen	48,6	22,0	14,7
2. <0.5 uur/dag	3,0	2,2	6,0
3. 0.5-1 uur/dag	16,6	30,1	41,3
4. >1 uur/dag	31,8	45,8	38,0
(N)	368	369	368

Tabel 14.3. Gemiddelde tijd besteed aan zitten per week- en weekenddag

	Gemiddeld tijdsgesteding per dag in uren	Standaarddeviatie	(N)
1. Op een gewone weekdag	6,39	3,18	368
2. Op een weekenddag	5,42	2,71	368

	Percentage normale weekdag	Percentage normale weekenddag
1. <5 uur/dag	35,1	44,3
2. 5-8 uur/dag	37,8	42,1
3. 8-11 uur/dag	20,7	10,3
4. >11 uur/dag	6,5	3,3
(N)	368	368

15. SPORTPARTICIPATIE OP 12-14 JARIGE LEEFTIJD

15.1. OMSCHRIJVING

In de vraag OUDSP1 beantwoorden de respondenten de vraag of ze een sport beoefenden buiten de lessen LO toen ze tussen 12 en 14 jaar waren. Indien dit het geval was, wordt nadien nagegaan in de vragen OUDSP2_1_TXT, OUDSP2_2_TXT en OUDSP2_3_TXT welke 3 sporten beoefend werden, of ze al dan niet in clubverband werden uitgevoerd (OUDSP2_1a, OUDSP2_2a, OUDSP2_3a), of de sport nog steeds beoefend wordt (OUDSP2_1b, OUDSP2_2b, OUDSP2_3b) en zo neen op welke leeftijd men is gestopt (OUDSP2_1c, OUDSP2_2c, OUDSP2_3c).

Omdat we werken met een retrospectieve vraag die vooral voor oudere respondenten moeilijk te beantwoorden kan zijn, vragen we niet naar de deelnamefrequentie, maar worden de vragen beperkt tot het in kaart brengen van de participatie (welke sport, al dan niet clubverband, leeftijd van eventuele stopzetting). De vraagstelling is gebaseerd op voorgaand longitudinaal onderzoek enerzijds en cross-sectioneel herhaald onderzoek waarin een retrospectieve bevraging opgenomen werd anderzijds (zie Scheerder et al., 2006; 2008; 2013; 2015a; 2015b; Scheerder & Vanreusel, 2011; Vanreusel et al., 1997). In de Participatiesurvey 2009 en 2014 kwamen deze vragen eveneens aan bod (Lefevre et al., 2011). In 2009 werd echter gevraagd naar de ganse middelbare schoolperiode, in 2014 en in 2019 werd/wordt dit beperkt tot de leeftijd van 12-14 jaar.

15.2. VRAAGSTELLING

OUDSP1	Deed u aan sport toen u tussen 12 en 14 jaar oud was? We bedoelen hier niet de sport tijdens de lessen lichamelijke opvoeding. <i>Slechts één antwoord mogelijk.</i>
0.	Nee
1.	Ja

Welke sport(en) beoefende u toen?	Beoefende u die sport in clubverband? (OUDSP2_1a) (OUDSP2_2a) (OUDSP2_3a)		Beoefent u die sport momenteel nog? (OUDSP2_1b) (OUDSP2_2b) (OUDSP2_3b)		Zo neen, op welke leeftijd bent u gestopt met het beoefenen van die sport? (OUDSP2_1c) (OUDSP2_2c) (OUDSP2_3c)
	<i>Slechts één antwoord mogelijk.</i>		<i>Slechts één antwoord mogelijk.</i>		<i>Vul in. Slechts één antwoord mogelijk.</i>
<i>Vul de sport in. Slechts één antwoord mogelijk.</i>	Ja	Nee	Ja	Nee	
1. (OUDSP2_1_TXT)	1	0	1	0	...
2. (OUDSP2_2_TXT)	1	0	1	0	...
3. (OUDSP2_3_TXT)	1	0	1	0	...

15.3. FREQUENTIES

Tabel 15.1. Deed aan sport op de leeftijd van 12-14 jaar, percentages in verhouding tot populatie

	Percentage
1. Nee	39,9
2. Ja	60,1
(N)	368

Tabel 15.2. Beoefende sporttakken op de leeftijd van 12-14 jaar, percentages in verhouding tot het aantal sportparticipanten

	Percentage sport 1	Percentage sport 2	Percentage sport 3	Percentage over zes sporten heen
1. Voetbal	29,1	11,9	0,0	33,6
2. Turnen	8,6	8,3	3,7	12,3
3. Volleybal	9,5	4,8	3,7	11,8
4. Tennis	7,3	8,3	7,4	11,4
5. Zwemmen	3,6	11,9	11,1	9,5
6. Dans	4,5	6,0	11,1	8,2
7. Lopen	3,6	9,5	0,0	7,3
8. Paardrijden	3,2	9,5	0,0	6,8
9. Fietsen als ontspanning	2,7	7,1	3,7	5,9
10. Atletiek	3,6	3,6	3,7	5,5
11. Basketbal	3,2	1,2	0,0	3,6
12. Judo	2,3	3,6	0,0	3,6
(N)	220	84	27	220

Tabel 15.3. Deed in clubverband aan sport op de leeftijd van 12-14 jaar

	Percentage ten opzichte van totale populatie	Percentage ten opzichte van de sportieve populatie
0. Nee	46,5	10,9
1. Ja	53,5	89,1
(N)	368	221

Tabel 15.4. Beoefent nog steeds de sport die hij/zij beoefende op de leeftijd van 12-14 jaar, percentages in verhouding tot populatie

	Percentage Sport 1	Percentage Sport 2	Percentage Sport 3
0. Nee	85,8	75,0	81,5
1. Ja	14,2	25,0	18,5
(N)	218	84	27

Tabel 15.5. Leeftijd stopzetting van sporten die men op de leeftijd van 12-14 jaar beoefende, percentages in verhouding tot sportieve populatie

	Percentage Sport 1	Percentage Sport 2	Percentage Sport 3
1. <14j	5,8	11,9	0,0
2. 14-17j	56,4	55,9	60,0
3. 18-34j	27,3	13,6	25,0
4. 35-54j	8,7	13,6	10,0
5. 55-65j	1,7	5,1	5,0
6. >65j	0,0	0,0	0,0
(N)	172	59	20

16. SPORTPARTICIPATIE OUDERS OP 12-14 JARIGE LEEFTIJD

16.1. OMSCHRIJVING EN DUIDING VAN DE VRAAG

In de vragen OUDSP3 en OUDSP5 wordt nagegaan of de vader, respectievelijk de moeder van de respondent een sport beoefende toen de respondent tussen 12 en 14 jaar was. Indien dit het geval was, wordt in de vragen OUDSP4 en OUDSP6 nagegaan welke 3 sport(en) door respectievelijk de vader of de moeder beoefend werden.

Omdat we werken met een retrospectieve vraag die vooral voor oudere respondenten moeilijk te beantwoorden kan zijn, vragen we niet naar de deelnamefrequentie, maar worden de vragen beperkt tot het in kaart brengen van de participatie (welke sport). De vragen zijn gebaseerd op vragen afkomstig uit de cultuurparticipatiesurvey (zie Lievens et al., 2006) en uit voorgaand onderzoek rond sportparticipatie (zie Scheerder et al., 2006; 2008; Scheerder & Vanreusel, 2011; Vanreusel et al., 1997). In de Participatiesurvey 2009 en 2014 kwamen dezelfde vragen aan bod (Lefevre et al., 2011; Scheerder et al., 2015a; 2015b). In de Participatiesurvey 2014 en 2019 wordt er gevraagd naar de sportparticipatie van de ouders op 12-14 jarige leeftijd van de respondent in plaats van tijdens zijn ganse middelbare schoolperiode (i.e. in Participatiesurvey 2009).

16.2. VRAAGSTELLING

OU DSP3 OU DSP5	Deed uw vader/respectievelijk moeder aan sport toen u tussen 12 en 14 jaar oud was? <i>Slechts één antwoord mogelijk.</i>
0.	Nee
1.	Ja

Welke sport(en) beoefende hij/respectievelijk zij toen? <i>Noteer de sport, slechts één antwoord mogelijk.</i>
..... (OU DSP2_1_TXT)
..... (OU DSP2_2_TXT)
..... (OU DSP2_3_TXT)

16.3. FREQUENTIES

Tabel 16.1. Ouders die sport beoefenden toen respondent de leeftijd van 12-14 jaar had, percentages in verhouding tot populatie

	Percentage vader	Percentage moeder
0. Nee	69,5	86,5
1. Ja	30,5	13,5
(N)	351	362

Tabel 16.2. Sportkeuze vader toen respondent de leeftijd van 12-14 jaar had, percentages in verhouding tot sportieve populatie

	Percentage sport 1	Percentage sport 2	Percentage sport 3	Percentage over drie sporten heen
1. Voetbal	29,1	9,1	0,0	31,1
2. Fietsen	12,6	9,1	0,0	14,6
3. Tennis	8,7	13,6	20,0	12,6
4. Lopen	6,8	9,1	20,0	9,7
5. Volleybal	7,8	4,5	0,0	8,7
6. Zwemmen	5,8	0,0	20,0	6,8
7. Tafeltennis	0,0	22,7	20,0	5,8
8. Biljart	2,9	9,1	0,0	4,9
9. Badminton	3,9	0,0	0,0	3,9
Squash	3,9	0,0	0,0	3,9
10. Onderwatersport	1,9	4,5	0,0	2,9
Wandelen	1,9	4,5	0,0	2,9
(N)	103	22	5	103

Tabel 16.3. Sportkeuze moeder toen respondent de leeftijd van 12-14 jaar had, percentages in verhouding tot sportieve populatie

	Percentage sport 1	Percentage sport 2	Percentage sport 3	Percentage over zes sporten heen
1. Lopen	8,5	33,3	0,0	19,1
2. Fitness	12,8	13,3	0,0	17,0
Tennis	14,9	6,7	0,0	17,0
3. Fietsen	10,6	0,0	100,0	12,8
Volleybal	10,6	6,7	0,0	12,8
4. Zwemmen	8,5	6,7	0,0	10,6
5. Gymnastiek	8,5	0,0	0,0	8,5
6. Judo	6,4	0,0	0,0	6,4
Dans algemeen	2,1	13,3	0,0	6,4
7. Aerobics	2,1	6,7	0,0	4,3
Korfbal	4,3	0,0	0,0	4,3
(N)	47	15	1	47

17. SPORTFREQUENTIE EN TIJD DIE BESTEED WORDT AAN SPORT

17.1. OMSCHRIJVING

De vragen SPORT1_1_maand tot SPORT1_1_min peilen naar de frequentie waarmee de eerste sport beoefend werd. De vraag wordt enkel voorgelegd wanneer de persoon heeft aangegeven een sport te beoefenen. In de vraag SPORT_1_1_maand wordt geïnformeerd naar hoeveel maanden tijdens het voorbije jaar de specifieke sport werd beoefend. De vraag SPORT_1_1_dag peilt naar het gemiddeld aantal dagen per maand dat de sport werd beoefend, en de vragen SPORT_1_1_uur en SPORT_1_1_min naar respectievelijk het gemiddeld aantal uren en minuten netto sporttijd per dag dat de sport werd beoefend. Onder netto sporttijd verstaan we de effectieve sporttijd zonder de tijd voor het aankleden, zich verplaatsen, etc.

De vragen SPORT2_1_maand tot SPORT2_1_min, SPORT3_1_maand tot SPORT3_1_min, SPORT4_1_maand tot SPORT4_1_min, SPORT5_1_maand tot SPORT5_1_min en SPORT6_1_maand tot SPORT6_1_min herhalen dezelfde vraagstelling voor de vijf andere sporten.

Bovenstaande vragen meten de frequentie en netto sporttijd van de verschillende sporten die beoefend worden. De vragen zijn gebaseerd op vragen uit de Flemish Physical Activity Computerized Questionnaire (Matton et al., 2007; Philippaerts et al., 2006) en op die uit de Participatiesurvey 2009 (Lefevre et al., 2011; Scheerder et al., 2011). In de Participatiesurvey 2014 wordt geopteerd om voor de zes sporten op een identieke manier te peilen naar frequentie en nettosporttijd. Deze vragen werden ook reeds in eerder onderzoek opgenomen (zie Scheerder et al., 2006; Scheerder & Pauwels, 2006; Scheerder et al., 2013; Scheerder & Thibaut, 2021; Steens et al., 2006).

17.2. VRAAGSTELLING

SPORT1_1_maand SPORT2_1_maand SPORT3_1_maand SPORT4_1_maand SPORT5_1_maand SPORT6_1_maand	Gedurende hoeveel maanden tijdens de afgelopen 12 maanden heeft u deze sport beoefend? We bedoelen het totaal aantal maanden per jaar dat u minstens één keer deze sport beoefende (vb. bij voetbal is er een winterstop, sommige sporten vinden niet plaats tijdens de schoolvakanties, andere sporten doet men enkel in de winterperiode ...)
	<i>Noteer het aantal maanden [Range 1-12]</i>

SPORT1_1_dag SPORT2_1_dag SPORT3_1_dag SPORT4_1_dag SPORT5_1_dag SPORT6_1_dag	Gemiddeld hoeveel dagen per maand, heeft u deze sport beoefend? We bedoelen hier het aantal dagen dat u minstens één keer deze sport beoefende binnen het zonet genoemde aantal maanden. Gemakshalve mag u rekenen dat een maand 30 dagen telt.
	<i>Noteer het aantal dagen [Range 1-30]</i>

SPORT1_1_uur SPORT2_1_uur SPORT3_1_uur SPORT4_1_uur SPORT5_1_uur SPORT6_1_uur SPORT1_1_min SPORT2_1_min SPORT3_1_min SPORT4_1_min SPORT5_1_min SPORT6_1_min	De dagen dat u deze sport heeft beoefend, gemiddeld hoeveel uren en minuten heeft u deze sport per dag beoefend, zonder hierbij de tijd besteed aan het zich omkleden, zich verplaatsen etc. mee in rekening te brengen? <i>Noteer het aantal uren en minuten.</i>
 uren en minuten per dag

17.3. FREQUENCIES

Tabel 17.1. Aantal maanden dat de sport minstens 1 maal beoefend wordt, percentages in verhouding tot participanten

	Percentage sport 1	Percentage sport 2	Percentage sport 3
1. 1-3 maand	8,0	17,0	17,2
2. 4-6 maand	10,8	11,3	34,5
3. 7-9 maand	11,3	8,5	10,3
4. 10-12 maand	69,8	63,2	37,9
(N)	212	106	29

Tabel 17.2. Gemiddeld aantal dagen per maand dat de sport minstens 1 maal beoefend wordt, percentages in verhouding tot participanten

	Percentage sport 1	Percentage sport 2	Percentage sport 3
1. 1-7 dagen	38,2	57,9	69,0
2. 8-13 dagen	39,6	21,5	17,2
3. 14-21 dagen	15,1	12,1	10,3
4. 22-30 dagen	7,1	8,4	3,4
(N)	212	107	29

Tabel 17.3. Gemiddelde nettosporttijd per dag, percentages in verhouding tot participanten

	Percentage sport 1	Percentage sport 2	Percentage sport 3
1. 1 min-30 min	9,7	15,0	13,3
2. 31 min-1 uur	33,2	39,3	33,3
3. 1u01min - 2 uur	35,1	33,6	26,7
4. 2u01min - 3 uur	12,2	8,4	6,7
5. 3u01min - 4 uur	6,7	1,9	3,3
6. 4u01min - 5 uur	1,1	0,9	13,3
7. > 5 uur	1,9	0,9	3,3
(N)	524	107	30

18. CONTEXT VAN DE SPORTBEOEFENING

18.1. OMSCHRIJVING

Vragen met betrekking tot de context van sportbeoefening betreffen zowel het organisatorisch verband, de locatie van sportbeoefening, als het sociaal verband waarin men aan sport doet.

Vragen SPORT1_2a tot SPORT6_2a naar het organisatorische verband waarin de opgegeven sporten beoefend werden. Hiervoor werden meerdere antwoordmogelijkheden gegeven. Indien iemand minstens twee organisatieverbanden opgaf voor een bepaalde sport, werd in een opvolgvraag gevraagd naar de rangorde (SPORT1_2b tot SPORT6_2b).

Vragen SPORT1_3a tot SPORT6_3a peilen naar de locatie waar aan sport wordt gedaan. Hierbij werden zowel verschillende types overdekte sportinfrastructuur als, al dan niet sportspecifieke, openluchtinfrastructuur opgenomen als antwoordmogelijkheden. Indien iemand minstens twee sportlocaties opgaf voor een bepaalde sport, werd in een opvolgvraag gevraagd naar de rangorde (SPORT1_3b tot SPORT6_3b).

Tenslotte wordt in de vragen SPORT1_4a tot SPORT6_4a nagegaan in welk sociaal verband (met wie) men aan sport doet. Ook bij deze vraag wordt, indien iemand minstens twee sociale verbanden opgaf voor een bepaalde sport, in een opvolgvraag gevraagd naar de rangorde (SPORT1_4b tot SPORT6_4b).

De vragen van dit hoofdstuk zijn gebaseerd op vragen uit de *Studie over Bewegingsactiviteiten in Vlaanderen* (SBV, zie Scheerder et al., 2013; Scheerder & Thibaut, 2021; Scheerder & Vos, 2011; Vandermeerschen et al., 2014) en uit de *Flemish Physical Activity Computerized Questionnaire* (FPACQ, zie Matton et al., 2007; Philippaerts et al., 2006). In de Participatiesurvey 2009 werd eveneens gepeild naar de context waarin iemand sport (zie Lefevre et al., 2011; Scheerder et al., 2011). In de Participatiesurvey 2019 werd gekozen om voor de drie vragen (context, locatie, sociaal verband) in een vervolgvraag naar de volgorde te peilen. Vanuit beleidsoogpunt bevat deze vragenset zeer relevante informatie, vermits beleidskeuzes of een ondersteuningsbeleid hierop gebaseerd kunnen worden.

Het aantal antwoordmogelijkheden voor de vraag over het organisatorische verband werd uitgebreid ten opzichte van de bevraging PaS'14. Zo werd de optie 'andere commerciële setting dan een fitnesscentrum (bv. squash, bowling, karting)' toegevoegd, net zoals de extra optie 'onder begeleiding van een personal coach'.

Op basis van het sociaal verband van sportbeoefening kan onderzocht worden wat de rol van verschillende sociale relaties voor het beoefenen van sporten kan zijn. Ten opzichte van 2009 werd een extra antwoordcategorie ('met anderen, toevallige sporters') opgenomen. Bij het sociaal verband werd de optie 'met virtuele partners' toegevoegd.

18.2. VRAAGSTELLING

SPORT1_2a SPORT2_2a SPORT3_2a SPORT4_2a SPORT5_2a SPORT6_2a	In welk verband of verbanden beoefent u deze sport? <i>Meerdere antwoorden mogelijk.</i>	
1. In een club waar slechts één sport aan bod komt (unisportclub)		1
2. In een club waar meerdere sporten aan bod komen (omnisportclub)		2
3. In kader van een vereniging die geen sportclub is (bv. jeugdbeweging, Femma (vroeger KAV), KVLV, KWB, dienstencentrum)		3
4. Via naschoolse sport (of tijdens middag/speeltijden op school)		4
5. Met mijn bedrijf		5
6. Via de gemeentelijke of provinciale sportdienst		6
7. Via buurtsport of een buurtgericht aanbod		7
8. Via een fitnesscentrum		8
9. Via een commerciële setting (bv. squash, bowling, karting, manège, indoor skipiste, waterpretpark, ...), géén fitnesscentrum		9
10. Onder begeleiding van een personal coach		10
11. Op sportkamp		11
12. Op een volledig georganiseerde sportreis (bv. door een reisorganisatie)		12
13. Tijdens een sportevenement (bv. stratenloop, toerfietsen)		13
14. Zelf georganiseerd samen met anderen (familie, vrienden, collega's, schoolgenoten ...)		14
15. Niet georganiseerd - individueel		15

SPORT1_2b SPORT2_2b SPORT3_2b SPORT4_2b SPORT5_2b SPORT6_2b	Ik overloop nu terug even de verbanden die u daarnet aangaf. Kan u een rangorde geven aan de drie verbanden waarin u het meest deze sport beoefent. 1. In welk van de zonet genoemde verbanden beoefent u het meest deze sport? 2. In welk verband beoefent u het tweede meest deze sport? 3. In welk verband beoefent u het derde meest deze sport? <i>Slechts één antwoord mogelijk.</i>
--	--

SPORT1_3a SPORT2_3a SPORT3_3a SPORT4_3a SPORT5_3a SPORT6_3a	Waar beoefent u deze sport? <i>Meerdere antwoorden mogelijk.</i>
1. Sportzaal of sporthal	1
2. Fitnessruimte	2
3. Overdekt zwembad	3
4. Openluchtwembad	4
5. School (turnzaal, sportzaal, ... van de school)	5
6. Andere overdekte sportinfrastructuur (sportloods, klimzaal, ...)	6
7. Traditionele openluchtinfrastructuur (voetbalveld, tennisplein, atletiekpiste, ...)	7
8. Andere openluchtinfrastructuur (skatepark, petanquebaan, Finse piste, aangelegde skipiste...)	8
9. Outdoor of in de natuur (bv. in een bos, op zee, op een meer, ...)	9
10. Thuis/tuin	10
11. Straat	11
12. Plein	12
13. Park	13

SPORT1_3b SPORT2_3b SPORT3_3b SPORT4_3b SPORT5_3b SPORT6_3b	Ik overloop nu terug even de plaatsen die u daarnet aangaf. Kan u een rangorde geven aan de drie plaatsen waar u het meest deze sport beoefent. 1. Op welk van de zonet genoemde plaatsen beoefent u het meest deze sport? 2. Op welke plaats beoefent u het tweede meest deze sport? 3. Op welke plaats beoefent u het derde meest deze sport? <i>Slechts één antwoord mogelijk.</i>
--	---

SPORT1_4a SPORT2_4a SPORT3_4a SPORT4_4a SPORT5_4a SPORT6_4a	Met wie beoefent u deze sport? <i>Meerdere antwoorden mogelijk.</i>	
1. Alleen		1
2. Met partner		2
3. Met Kinderen uit het eigen gezin		3
4. Met familie (andere dan partner of kinderen)		4
5. Met vrienden		5
6. Met clubgenoten		6
7. Met collega's		7
8. Met virtuele partners		8
9. Met anderen, bv. met andere toevallige sporters		9

SPORT1_4b SPORT2_4b SPORT3_4b SPORT4_4b SPORT5_4b SPORT6_4b	Ik overloop nu terug even de gezelschappen die u daarnet aangaf. Kan u een rangorde geven aan de drie gezelschappen waarin u het meest deze sport beoefent. 1. Op welk van de zonet genoemde plaatsen beoefent u het meest deze sport? 2. Op welke plaats beoefent u het tweede meest deze sport? 3. Op welke plaats beoefent u het derde meest deze sport? <i>Slechts één antwoord mogelijk.</i>	
--	---	--

18.3. FREQUENTIES

Tabel 18.1. Verband waarin de sporten worden beoefend, percentages in verhouding tot het aantal sportparticipanten

	% sport 1	% sport 2	% sport 3	% sport 4	% sport 5	% sport 6	% over zes sporten heen
1. In een club waar slechts één sport aan bod komt (unisportclub)	30,2	14,2	20,7	25,0	0,0	NVT	40,6
2. In een club waar meerdere sporten aan bod komen (omnisportclub)	6,1	6,6	0,0	0,0	0,0	NVT	9,4
3. In kader van een vereniging die geen sportclub is (bv. jeugdbeweging, Femma (vroeger KAV), KVLV, KWB, dienstencentrum)	1,9	0,9	0,0	0,0	0,0	NVT	2,4
4. Via naschoolse sport (of tijdens middag/speeltijden op school)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	NVT	0,0
5. Met mijn bedrijf	2,4	0,0	0,0	0,0	0,0	NVT	2,4
6. Via de gemeentelijke of provinciale sportdienst	2,4	0,0	0,0	0,0	0,0	NVT	2,4
7. Via buurtsport of een buurtgericht aanbod	0,5	0,0	0,0	0,0	0,0	NVT	0,5
8. Via een fitnesscentrum	10,8	10,4	6,9	0,0	0,0	NVT	17,0
9. Via een commerciële setting (bv. squash, bowling, karting, manège, indoor skipiste, waterpretpark, ...), géén fitnesscentrum	1,4	1,9	6,9	0,0	0,0	NVT	3,3
10. Onder begeleiding van een personal coach	1,9	0,0	0,0	0,0	0,0	NVT	1,9
11. Op sportkamp	0,5	0,0	0,0	0,0	0,0	NVT	0,5
12. Op een volledig georganiseerde sportreis (bv. door een reisorganisatie)	0,0	0,0	0,0	25,0	0,0	NVT	0,5
13. Tijdens een sportevenement (bv. stratenloop, toerfietsen)	2,4	0,0	0,0	0,0	0,0	NVT	2,4
14. Zelf georganiseerd samen met anderen (familie, vrienden, collega's, schoolgenoten ...)	23,1	27,4	24,1	50,0	0,0	NVT	41,0
15. Niet georganiseerd - individueel	44,8	57,5	44,8	50,0	100,0	NVT	81,1
(N)	212	106	29	4	1	0	212

Tabel 18.2. Rangorde van verband waarin deze sport het meest wordt beoefend, percentages in verhouding tot het aantal participanten

	% sport 1	% sport 2	% sport 3	% sport 4	% sport 5	% sport 6	% over zes sporten heen
1. In een club waar slechts één sport aan bod komt (unisportclub)	28,3	14,2	20,7	20,0	0,0	NVT	38,7
2. In een club waar meerdere sporten aan bod komen (omnisportclub)	5,2	5,7	0,0	0,0	0,0	NVT	8,0
3. In kader van een vereniging die geen sportclub is (bv. jeugdbeweging, Femma (vroeger KAV), KVLV, KWB, dienstencentrum)	0,9	0,9	0,0	0,0	0,0	NVT	1,4
4. Via naschoolse sport (of tijdens middag/speeltijden op school)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	NVT	0,0
5. Met mijn bedrijf	1,9	0,0	0,0	0,0	0,0	NVT	1,9
6. Via de gemeentelijke of provinciale sportdienst	1,9	0,0	0,0	0,0	0,0	NVT	1,9
7. Via buurtsport of een buurtgericht aanbod	0,5	0,0	0,0	0,0	0,0	NVT	0,5
8. Via een fitnesscentrum	10,4	0,0	6,9	0,0	0,0	NVT	11,3
9. Via een commerciële setting (bv. squash, bowling, karting, manège, indoor skipiste, waterpretpark, ...), géén fitnesscentrum	0,9	9,4	6,9	0,0	0,0	NVT	6,6
10. Onder begeleiding van een personal coach	0,5	1,9	0,0	0,0	0,0	NVT	1,4
11. Op sportkamp	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	NVT	0,0
12. Op een volledig georganiseerde sportreis (bv. door een reisorganisatie)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	NVT	0,0
13. Tijdens een sportevenement (bv. stratenloop, toerfietsen)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	NVT	0,0
14. Zelf georganiseerd samen met anderen (familie, vrienden, collega's, schoolgenoten ...)	14,2	17,0	24,1	40,0	0,0	NVT	26,9
15. Niet georganiseerd - individueel	35,4	50,9	41,4	40,0	100,0	NVT	67,9
(N)	212	106	29	5	1	0	212

Tabel 18.3. Locatie waar sporttak beoefend wordt, percentages in verhouding tot het aantal sportparticipanten

	% sport 1	% sport 2	% sport 3	% sport 4	% sport 5	% sport 6	% over zes sporten heen
1. Sportzaal of sporthal	18,4	7,5	10,3	0,0	0,0	NVT	23,6
2. Fitnessruimte	14,2	14,2	6,9	0,0	0,0	NVT	22,2
3. Overdekt zwembad	3,8	4,7	6,9	25,0	100,0	NVT	8,0
4. Openluchtzwembad	0,0	0,0	3,4	0,0	100,0	NVT	0,9
5. School (turnzaal, sportzaal, ... van de school)	1,4	0,0	0,0	0,0	0,0	NVT	1,4
6. Andere overdekte sportinfrastructuur (sportloods, klimzaal, ...)	3,3	9,4	10,3	0,0	0,0	NVT	9,4
7. Traditionele openluchtinfrastructuur (voetbalveld, tennisplein, atletiekpiste, ...)	10,8	8,5	10,3	0,0	0,0	NVT	16,5
8. Andere openluchtinfrastructuur (skatepark, petanquebaan, Finse piste, aangelegde skipiste...)	3,3	5,7	13,8	50,0	0,0	NVT	9,0
9. Outdoor of in de natuur (bv. in een bos, op zee, op een meer, ...)	30,7	33,0	24,1	25,0	0,0	NVT	50,9
10. Thuis/tuin	9,4	7,5	6,9	0,0	0,0	NVT	14,2
11. Straat	23,6	28,3	17,2	25,0	0,0	NVT	40,6
12. Plein	3,3	2,8	3,4	0,0	0,0	NVT	5,2
13. Park	9,9	5,7	3,4	0,0	0,0	NVT	13,2
(N)	212	106	29	4	1	0	212

Tabel 18.4. Rangorde van locatie waar sporttak het meest wordt beoefend, percentages in verhouding tot het aantal participanten

	% sport 1	% sport 2	% sport 3	% sport 4	% sport 5	% sport 6	% over zes sporten heen
1. Sportzaal of sporthal	18,0	5,7	10,7	0,0	0,0	NVT	22,3
2. Fitnessruimte	12,8	13,2	7,1	0,0	0,0	NVT	20,4
3. Overdekt zwembad	3,3	4,7	7,1	25,0	0,0	NVT	7,1
4. Openluchtzwembad	0,0	0,0	3,6	0,0	100,0	NVT	0,9
5. School (turnzaal, sportzaal, ... van de school)	0,9	0,0	0,0	0,0	0,0	NVT	0,9
6. Andere overdekte sportinfrastructuur (sportloods, klimzaal, ...)	2,8	5,7	7,1	0,0	0,0	NVT	6,6
7. Traditionele openluchtinfrastructuur (voetbalveld, tennisplein, atletiekpiste, ...)	8,5	8,5	10,7	0,0	0,0	NVT	14,2
8. Andere openluchtinfrastructuur (skatepark, petanquebaan, Finse piste, aangelegde skipiste...)	2,8	3,8	14,3	50,0	0,0	NVT	7,6
9. Outdoor of in de natuur (bv. in een bos, op zee, op een meer, ...)	24,2	25,5	17,9	25,0	0,0	NVT	39,8
10. Thuis/tuin	7,6	7,5	3,6	0,0	0,0	NVT	11,8
11. Straat	16,1	23,6	14,3	0,0	0,0	NVT	29,9
12. Plein	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	NVT	0,0
13. Park	2,8	1,9	3,6	0,0	0,0	NVT	4,3
(N)	211	106	28	4	1	0	211

Tabel 18.5. Gezelschap waarin sporttak wordt beoefend, percentages in verhouding tot het aantal sportparticipanten

	% sport 1	% sport 2	% sport 3	% sport 4	% sport 5	% sport 6	% over zes sporten heen
1. Alleen	47,6	56,6	34,5	50,0	100,0	NVT	82,1
2. Met partner	18,4	18,9	24,1	50,0	0,0	NVT	32,1
3. Met Kinderen uit het eigen gezin	5,7	6,6	3,4	0,0	0,0	NVT	9,4
4. Met familie (andere dan partner of kinderen)	14,2	10,4	17,2	0,0	0,0	NVT	21,7
5. Met vrienden	44,3	41,5	62,1	25,0	0,0	NVT	74,1
6. Met clubgenoten	25,9	7,5	10,3	0,0	0,0	NVT	31,1
7. Met collega's	1,9	1,9	0,0	0,0	0,0	NVT	2,8
8. Met virtuele partners	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	NVT	0,0
9. Met anderen, bv. met andere toevallige sporters	1,9	1,9	0,0	0,0	0,0	NVT	2,8
(N)	212	106	29	4	1	0	212

Tabel 18.6. Rangorde van gezelschap waarin sporttak het meest wordt beoefend, percentages in verhouding tot het aantal participanten

	% sport 1	% sport 2	% sport 3	% sport 4	% sport 5	% sport 6	% over zes sporten heen
1. Alleen	38,5	49,5	24,1	50,0	100,0	NVT	67,9
2. Met partner	9,4	9,5	13,8	25,0	0,0	NVT	16,5
3. Met Kinderen uit het eigen gezin	2,8	1,9	3,4	0,0	0,0	NVT	4,2
4. Met familie (andere dan partner of kinderen)	3,8	3,8	10,3	0,0	0,0	NVT	7,1
5. Met vrienden	27,2	27,6	41,4	25,0	0,0	NVT	47,2
6. Met clubgenoten	16,4	5,7	6,9	0,0	0,0	NVT	20,3
7. Met collega's	0,9	0,0	0,0	0,0	0,0	NVT	0,9
8. Met virtuele partners	0,0	1,0	0,0	0,0	0,0	NVT	0,5
9. Met anderen, bv. met andere toevallige sporters	0,9	1,0	0,0	0,0	0,0	NVT	1,4
(N)	213	105	29	4	1	0	213

19. VERPLAATSINGSWIJZE EN -BEREIDHEID

19.1. OMSCHRIJVING

In de vragen SPORT1_6a tot en met SPORT6_6a wordt nagegaan hoe sporters zich hoofdzakelijk verplaatsen om een bepaalde sport te beoefenen. Vervolgens wordt er gevraagd naar het aantal minuten dat sporters zich gemiddeld verplaatsen voor het beoefenen van de sport (SPORT1_6a_min tot en met SPORT6_6a_min).

Indien de respondent in een eerder vraag aangaf de sport competitief te beoefenen, wordt bij het gebruikte vervoersmiddel een onderscheid gemaakt tussen trainingen enerzijds (SPORT1_6b tot en met SPORT6_6b), en wedstrijd/competitie/evenement anderzijds (SPORT1_6c tot en met SPORT6_6c). Voor de verplaatsingstijd wordt een gelijkaardige opdeling gemaakt tussen training enerzijds (SPORT1_6b_min tot en met SPORT6_6b_min) en competitie anderzijds (SPORT1_6c_min tot en met SPORT6_6c_min). De opsplitsing tussen training en competitie is nieuw in vergelijking met de bevraging van de PaS'14 en vloeit voort uit reacties op de pilootbevragingen die voor de SBV-survey (Scheerder & Thibaut, 2021) werden uitgevoerd. In al deze vragen betreft het de verplaatsing voor de sporter aan de activiteit begint, dus niet tijdens het sporten zelf.

Vervolgens wordt er gepolst naar de maximale hoeveelheid kilometers die een sporter zich gemiddeld per keer wil verplaatsen wanneer hij/zij deze de sport beoefent (SPORT1_7a tot SPORT6_7a). Ook hier maken we een onderscheid tussen training (SPORT1_7b tot SPORT6_7b) en wedstrijd/evenement/competitie (SPORT1_7c tot SPORT6_7c).

Het belang van deze vraag is evident, aangezien onderzoek heeft aangetoond dat (i) in veel landen de aanwezigheid van accommodatie een invloed op het sportgedrag van de mensen die in de omgeving van de accommodatie wonen (Wicker, Breuer & Pawlowski, 2009; Wicker, Hallmann & Breuer, 2013) en aangezien (ii) beleidsmakers sterk inzetten op het voorzien van kwalitatieve sportaccommodatie. Bij de inplanting van sportaccommodatie kan daarmee rekening worden gehouden. De impact verschilt echter naargelang de aard van de sport en het profiel van de sporter (Hallmann, et al., 2012; van den Heuvel, Hoekman & van der Poel, 2011). Inzicht in de reële verplaatsing die sporters maken naar de locatie waar wordt gesport en in de bereidheid tot verplaatsing om te sporten is hierbij nuttig. In onderzoek in Nederland werd reisbereidheid naar sportaccommodaties uitgedrukt in tijd en daarna omgezet in (fiets)afstanden (Hoekman, Hoenderkamp & van der Poel, 2013). Hier werd gekozen om naar de afstanden en het gebruikte vervoersmiddel te vragen wat bijkomend inzicht verschaft in hoe de Vlamingen zich verplaatsen naar de locaties van hun sportbeoefening.

19.2. VRAAGSTELLING

Hoe verplaatst u zich doorgaans ...? Het gaat hierbij om de verplaatsing voordat u aan de activiteit begint, dus niet tijdens het sporten zelf.			
	[Respondenten die niet in competitief verband sporten]	[Respondenten die (ook) in competitief verband sporten]	
	... om deze sport te beoefenen	... om voor deze sport te trainen	... om voor deze sport naar een wedstrijd, competitie, of evenement te gaan
	SPORT1_6a SPORT2_6a SPORT3_6a SPORT4_6a SPORT5_6a SPORT6_6a	SPORT1_6b SPORT2_6b SPORT3_6b SPORT4_6b SPORT5_6b SPORT6_6b	SPORT1_6c SPORT2_6c SPORT3_6c SPORT4_6c SPORT5_6c SPORT6_6c
1. Ik verplaats mij doorgaans niet, ik beoefen de sport thuis of ik start van thuis (bv. bij wandelen, fietsen)	1	1	1
2. Ik verplaats mij doorgaans niet, ik beoefen de sport op mijn werk/school of ik start vanop mijn werk/school (bv. bij wandelen, fietsen)	2	2	2
3. Ik verplaats mij doorgaans met de fiets of te voet	3	3	3
4. Ik verplaats mij doorgaans met de auto	4	4	4
5. Ik verplaats mij doorgaans met het openbaar vervoer (zoals de bus, trein ...)	5	5	5
6. Andere	6	6	6

Hoeveel minuten verplaatst u zich gemiddeld per keer ...? Het gaat hierbij om de verplaatsing voordat u aan de activiteit begint, dus niet tijdens het sporten zelf.			
	[Respondenten die niet in competitief verband sporten]	[Respondenten die (ook) in competitief verband sporten]	
	... dat u de sport beoefent	... dat u gaat trainen voor deze sport	... om deel te nemen aan een wedstrijd, competitie of evenement?
	SPORT1_6a SPORT2_6a SPORT3_6a SPORT4_6a SPORT5_6a SPORT6_6a	SPORT1_6b SPORT2_6b SPORT3_6b SPORT4_6b SPORT5_6b SPORT6_6b	SPORT1_6c SPORT2_6c SPORT3_6c SPORT4_6c SPORT5_6c SPORT6_6c

Hoeveel minuten wenst u zich maximaal te verplaatsen per keer ...? Het gaat hierbij om de verplaatsing voordat u aan de activiteit begint, dus niet tijdens het sporten zelf.			
	[Respondenten die niet in competitief verband sporten]	[Respondenten die (ook) in competitief verband sporten]	
	... dat u de sport beoefent	... dat u gaat trainen voor deze sport	... dat u een wedstrijd, evenement of competitie doet
	SPORT1_7a SPORT2_7a SPORT3_7a SPORT4_7a SPORT5_7a SPORT6_7a	SPORT1_7b SPORT2_7b SPORT3_7b SPORT4_7b SPORT5_7b SPORT6_7b	SPORT1_7c SPORT2_7c SPORT3_7c SPORT4_7c SPORT5_7c SPORT6_7c

19.3. FREQUENTIES

Tabel 19.1. Wijze van verplaatsing naar sport (niet-competitieve sporten), gemiddeld aantal minuten en % per categorie

	Sport 1		Sport 2		Sport 3		3 sporten samen	
	%	Gemiddeld	%	Gemiddeld	%	Gemiddeld	%	Gemiddeld
1 Ik verplaats mij doorgaans niet, ik beoefen de sport thuis of ik start van thuis (bv. bij wandelen, fietsen)	37,0	NVT	49,5	NVT	40,7	NVT	68,8	NVT
2. Ik verplaats mij doorgaans niet, ik beoefen de sport op mijn werk/school of ik start vanop mijn werk/school (bv. bij wandelen, fietsen)	0,5	NVT	1,0	NVT	0,0	NVT	1,1	NVT
3. Ik verplaats mij doorgaans met de fiets of te voet	24,9	12,29	15,2	13,91	18,5	10,98	35,4	12,56
4. Ik verplaats mij doorgaans met de auto	33,3	17,49	34,3	56,03	40,7	120,19	57,1	40,08
5. Ik verplaats mij doorgaans met het openbaar vervoer (zoals de bus, trein ...)	2,1	161,21	0,0	0	0,0	0	2,1	161,21
6. Andere	1,6	NVT	0,0	NVT	0,0	NVT	1,6	NVT
(N)	189		99		27		189	

Tabel 19.2. Wijze van verplaatsing naar sport (competitieve sporten), gemiddeld aantal minuten en % per categorie

Competitie	Sport 1		Sport 2		Sport 3		3 sporten samen	
	%	Gemiddeld	%	Gemiddeld	%	Gemiddeld	%	Gemiddeld
1. Ik verplaats mij doorgaans niet, ik beoefen de sport thuis of ik start van thuis (bv. bij wandelen, fietsen)	8,7	NVT	28,6	NVT	0,0	NVT	17,4	NVT
2. Ik verplaats mij doorgaans niet, ik beoefen de sport op mijn werk/school of ik start vanop mijn werk/school (bv. bij wandelen, fietsen)	0,0	NVT	0,0	NVT	0,0	NVT	0,0	NVT
3. Ik verplaats mij doorgaans met de fiets of te voet	17,4	17,78	0,0	0,00	0,0	0	17,4	17,78
4. Ik verplaats mij doorgaans met de auto	73,9	16,49	71,4	17,82	100,0	68,207	104,3	21,08
5. Ik verplaats mij doorgaans met het openbaar vervoer (zoals de bus, trein ...)	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
6. Andere	0,0	NVT	0,0	0	0,0	NVT	0,0	NVT
(N)	23		7		2		23	
Training	Sport 1		Sport 2		Sport 3		3 sporten samen	
	%	Gemiddeld	%	Gemiddeld	%	Gemiddeld	%	Gemiddeld
1. Ik verplaats mij doorgaans niet, ik beoefen de sport thuis of ik start van thuis (bv. bij wandelen, fietsen)	4,2	NVT	0,0	NVT	0,0	NVT	0,0	NVT
2. Ik verplaats mij doorgaans niet, ik beoefen de sport op mijn werk/school of ik start vanop mijn werk/school (bv. bij wandelen, fietsen)	12,5	NVT	0,0	NVT	0,0	NVT	0,0	NVT
3. Ik verplaats mij doorgaans met de fiets of te voet	0,0	166,12	0,0	0	0,0	0,00	0,0	0,0
4. Ik verplaats mij doorgaans met de auto	83,3	35,66	100,0	15,41	100,0	50,45	15,3	31,79
5. Ik verplaats mij doorgaans met het openbaar vervoer (zoals de bus, trein ...)	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0
6. Andere	0,0	NVT	0,0	NVT	0,0	NVT	0,0	NVT
(N)	24		7		0		24	

Tabel 19.3. Wijze van verplaatsing naar sport (niet-competitieve sporten) en per tijds categorie

	Afstand	Sport 1	Sport 2	Sport 3	3 sporten samen
1. Ik verplaats mij doorgaans met de fiets of te voet	0-15 min	74,5	78,6	100,0	77,3
	16-30 min	23,4	14,3	0,0	19,7
	31-45 min	2,1	7,1	0,0	3,0
	46-60 min	0,0	0,0	0,0	0,0
	>60 min	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Ik verplaats mij doorgaans met de auto	0-15 min	57,8	50,0	72,7	56,9
	16-30 min	37,5	32,4	0,0	32,1
	30-45 min	1,6	2,9	9,1	2,8
	45-60 min	3,1	5,9	0,0	3,7
	>60 min	0,0	8,8	18,2	4,6
3. Ik verplaats mij doorgaans met het openbaar vervoer (zoals de bus, trein ...)	0-15 min	33,3			33,3
	16-30 min	33,3			33,3
	31-45 min	0,0			0,0
	46-60 min	0,0			0,0
	>60 min	33,3			33,3
(N)		114	48	16	178

Tabel 19.4. Wijze van verplaatsing naar sport (competitieve sporten, training) en per afstandscategorie, gemiddeld aantal km en % per categorie

	Afstand	Sport 1	Sport 2	Sport 3	3 sporten samen
1. Ik verplaats mij doorgaans met de fiets of te voet	0-15 min	60,0	0,0	0,0	60,0
	16-30 min	40,0	0,0	0,0	40,0
	31-45 min	0,0	0,0	0,0	0,0
	46-60 min	0,0	0,0	0,0	0,0
	>60 min	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Ik verplaats mij doorgaans met de auto	0-15 min	52,9	33,3	0,0	44,0
	16-30 min	47,1	66,7	50,0	52,0
	31-45 min	0,0	0,0	0,0	0,0
	46-60 min	0,0	0,0	0,0	0,0
	>60 min	0,0	0,0	50,0	4,0
3. Ik verplaats mij doorgaans met het openbaar vervoer (zoals de bus, trein ...)	0-15 min	0,0	0,0	0,0	0,0
	16-30 min	0,0	0,0	0,0	0,0
	31-45 min	0,0	0,0	0,0	0,0
	46-60 min	0,0	0,0	0,0	0,0
	>60 min	0,0	0,0	0,0	0,0
(N)		22	6	2	30

Tabel 19.5. Wijze van verplaatsing naar sport (competitieve sporten, wedstrijden/evenementen) en per afstandscategorie, gemiddeld aantal km en % per categorie

	Afstand	Sport 1	Sport 2	Sport 3	3 sporten samen
1. Ik verplaats mij doorgaans met de fiets of te voet	0-15 min	0,0	0,0	0,0	0,0
	16-30 min	0,0	0,0	0,0	0,0
	31-45 min	0,0	0,0	0,0	0,0
	46-60 min	50,0	0,0	0,0	50,0
	>60 min	50,0	0,0	0,0	50,0
2. Ik verplaats mij doorgaans met de auto	0-15 min	10,5	42,9	0,0	17,9
	16-30 min	52,6	57,1	0,0	50,0
	31-45 min	15,8	0,0	50,0	14,3
	46-60 min	21,1	0,0	50,0	17,9
	>60 min	0,0	0,0	0,0	0,0
3. Ik verplaats mij doorgaans met het openbaar vervoer (zoals de bus, trein ...)	0-15 min	0,0	0,0	0,0	0,0
	16-30 min	0,0	0,0	0,0	0,0
	31-45 min	0,0	0,0	0,0	0,0
	46-60 min	0,0	0,0	0,0	0,0
	>60 min	0,0	0,0	0,0	0,0
(N)		21	7	2	30

Tabel 19.6. Verplaatsingsbereidheid voor sportbeoefening (niet-competitieve sporters) per afstand, gemiddeld aantal km en % per categorie

	Sport 1	Sport 2	Sport 3	Over alle sporten heen
0-15 min	47,6	43,4	55,6	47,0
16-30 min	33,7	31,3	25,9	32,3
31-45 min	3,2	9,1	3,7	5,1
46-60 min	8,6	6,1	0,0	7,0
>60 min	7,0	10,1	14,8	8,6
(Gemiddeld in minuten)	37,23	39,36	253,5	40,6
(N)	187	99	27	313

Tabel 19.7. Verplaatsingsbereidheid voor training (competitieve sporters) per afstand, gemiddeld aantal km en % per categorie

	Sport 1	Sport 2	Sport 3	Over alle sporten heen
0-15 min	3,2	2,0	0,0	2,6
16-30 min	0,0	3,0	3,7	1,3
31-45 min	0,0	0,0	0,0	0,0
46-60 min	0,0	2,0	0,0	0,6
>60 min	1,1	0,0	3,7	1,0
(Gemiddeld in minuten)	207,16	31,52	252,63	118,5
(N)	8	7	2	17

Tabel 19.8. Verplaatsingsbereidheid voor wedstrijd/evenement (competitieve sporters) per afstand, gemiddeld aantal km en % per categorie

	Sport 1	Sport 2	Sport 3	Over alle sporten heen
0-15 min	0,5	0,0	0,0	0,3
16-30 min	0,0	4,0	0,0	1,3
31-45 min	0,0	1,0	0,0	0,3
46-60 min	0,0	2,0	0,0	0,6
>60 min	3,7	0,0	0,0	2,9
(Gemiddeld in minuten)	236,12	37,70	90,00	137,23
(N)	8	7	2	17

20. REDENEN OM AAN SPORT OF FYSIEKE ACTIVITEIT TE DOEN

20.1. OMSCHRIJVING

In de huidige bevraging zijn de motieven en hindernissen om aan sport te doen aanzienlijk uitgebreid (groter detailniveau) en consistentler gemaakt, in vergelijking met de PaS'14.

Een eerste vraag (SPORT_C) peilt naar redenen waarom mensen aan sport doen. Aan de respondenten wordt gevraagd om voor elk van de 17 opgesomde redenen aan te geven in welke mate deze van toepassing is. De antwoorden kunnen genuanceerd worden via een 7-puntenschaal met 'helemaal niet van toepassing' en 'helemaal van toepassing' als schaaluiteinden.

Een tweede vraag peilt naar de zaken die mensen weerhouden om (meer/terug) te sporten. Ook in deze vraag wordt er telkens met de hierboven beschreven 7-puntenschaal gewerkt, waardoor de vraag gedetailleerder is in vergelijking met de PaS'14 (waar er max. drie redenen moesten gekozen worden uit de lijst):

- Vraag SPORT_F peilt bij niet-sporters (maar die vroeger wel aan sport deden), naar de redenen waarom ze gestopt zijn met sporten.
- Vraag SPORT_E peilt bij nooit-sporters, naar de redenen waarom ze niet sporten. Ook hier wordt er met de hierboven beschreven 7-puntenschaal gewerkt, waardoor de vraag gedetailleerder is in vergelijking met de PaS'14 (waar er max. drie redenen moesten gekozen worden uit de lijst).
- Vraag SPORT_H biedt een antwoord op de vraag waarom sporters die méér zouden willen sporten, dit momenteel niet doen.
- Vraag SPORT_I biedt een antwoord op de vraag waarom sporters niet méér willen sporten dan ze momenteel doen.

Een derde vragenbatterij (SPORT_J) focust zich op mensen die (meer) willen sporten: wat kan hen motiveren om te gaan sporten?

Het in kaart brengen van bepaalde aspecten van de beleving van fysieke activiteit en sport helpt verschillende soorten participanten te onderscheiden. De onderliggende redenen om wel, niet of minder aan sport te doen kunnen immers heel uiteenlopend zijn. De vraag in verband met de redenen waarom mensen sporten, is gebaseerd op een vraag uit de Flemish Physical Activity Computerized Questionnaire (FPACQ, De Bourdeaudhuij et al., 2005). Ook in de Participatiesurvey 2009 kwam deze vraag aan bod (Lefevre et al., 2011). Er werden echter twee extra antwoordcategorieën aan toegevoegd. De vraag ivm redenen om niet of minder te moeten sporten uit de drop off vragenlijst is eveneens gebaseerd op de FPACQ (De Bourdeaudhuij et al., 2005).

Het opheffen van drempels om te sporten, zowel bij wie nooit aan sport deed als bij wie ooit sport beoefende maar niet meer het laatste jaar, is een belangrijke doelstelling van het beleid. Een bevolkingsonderzoek biedt de unieke kans om niet-participanten en voormalige participanten te vragen naar de redenen waarom ze niet (meer) aan sport deelnemen. Dit laat immers toe om de sportparticipatiedrempels te beschrijven en te analyseren en dat voor verschillende subgroepen. De vragen zijn gebaseerd op een vraag uit de Flemish Physical Activity Computerized Questionnaire (De Bourdeaudhuij et al., 2005).

20.2. VRAAGSTELLING

SPORT_C	Er zijn verschillende redenen om aan sport te doen. Gelieve voor onderstaande stellingen telkens te zeggen in welke mate deze voor u van toepassing zijn. <i>Slechts één antwoord mogelijk.</i>						
	Helemaal niet van toepassing	1	2	Tussen beide	5	6	Helemaal van toepassing
1. Ik verlies er gewicht door.	1	2	3	4	5	6	7
2. Mijn lichaam wordt er mooier van.	1	2	3	4	5	6	7
3. Mijn gezondheid wordt er beter van.	1	2	3	4	5	6	7
4. Mijn conditie wordt er beter van.	1	2	3	4	5	6	7
5. Ik ben met vrienden samen.	1	2	3	4	5	6	7
6. Ik leer er nieuwe mensen kennen.	1	2	3	4	5	6	7
7. Ik beleef er plezier aan.	1	2	3	4	5	6	7
8. Ik kan aan competitie doen.	1	2	3	4	5	6	7
9. Ik voel de kick (van de overwinning, het sporten, ...).	1	2	3	4	5	6	7
10. Ik voel minder spanning, stress, verdriet of agressie.	1	2	3	4	5	6	7
11. Ik verdien er geld aan.	1	2	3	4	5	6	7
12. Andere mensen kijken naar mij op.	1	2	3	4	5	6	7
13. Het is een compensatie voor het vele werk dat ik heb.	1	2	3	4	5	6	7
14. Het is een kans om te netwerken.	1	2	3	4	5	6	7
15. Het zorgt dat ik erbij hoor.	1	2	3	4	5	6	7
16. Anderen hebben mij gestimuleerd (collega's, familie, vrienden)	1	2	3	4	5	6	7
17. De dokter/ kinesist/ bewegingsexpert heeft het mij aangeraden/verplicht	1	2	3	4	5	6	7

SPORT_E	Er zijn verschillende redenen waarom mensen niet sporten. Geef aan in welke mate deze voor u van toepassing zijn.						
SPORT_F	Er zijn verschillende redenen waarom mensen stoppen met sporten. Geef aan in welke mate deze voor u van toepassing zijn.						
SPORT_H	Ik lees u een aantal redenen voor die mensen mogelijk weerhouden om meer te sporten. Kan u voor elke reden aangegeven in welke mate deze voor u van toepassing is en in welke mate deze u dus momenteel weerhoudt om meer te sporten?						
SPORT_I	U sport, maar wenst niet méér te sporten dan dat u nu doet. Ik lees u een aantal redenen voor die u mogelijk weerhouden om nog meer te sporten. Kan u voor elke reden aangegeven in welke mate deze voor u van toepassing is ? <i>Slechts één antwoord mogelijk.</i>						
	Helemaal niet van toepassing			Tussen beide			Helemaal van toepassing
1. Ik blijf liever thuis	1	2	3	4	5	6	7
2. Het lidgeld is te duur	1	2	3	4	5	6	7
3. Het sportaanbod is te klein in mijn streek	1	2	3	4	5	6	7
4. Er is niemand die mij kan vergezellen	1	2	3	4	5	6	7
5. Het is te moeilijk om een kinderoppas te vinden	1	2	3	4	5	6	7
6. Ik voel mij er niet op mijn gemak	1	2	3	4	5	6	7
7. Een gezondheidsprobleem (ziekte, chronische blessure) of handicap hindert mij	1	2	3	4	5	6	7
8. Ik heb er geen tijd voor	1	2	3	4	5	6	7
9. Het aanbod interesseert me niet	1	2	3	4	5	6	7
10. De plaats is meestal niet gemakkelijk bereikbaar	1	2	3	4	5	6	7
11. De plaats is meestal niet in een veilige buurt	1	2	3	4	5	6	7
12. Ik heb er te weinig informatie over	1	2	3	4	5	6	7
13. Er is een gebrek aan openbaar vervoer	1	2	3	4	5	6	7
14. De uren passen mij slecht	1	2	3	4	5	6	7
15. Ik mag niet van mijn ouders	1	2	3	4	5	6	7
16. Sporten interesseert me gewoon niet genoeg	1	2	3	4	5	6	7
17. Ik vind het moeilijk om door te zetten	1	2	3	4	5	6	7
18. Mijn conditie is niet goed genoeg	1	2	3	4	5	6	7
19. Er is onvoldoende sportinfrastructuur in mijn streek	1	2	3	4	5	6	7
20. Ik ben er te oud voor	1	2	3	4	5	6	7
21. Ik kan niet omwille van mijn ideologische of geloofsovertuiging	1	2	3	4	5	6	7

SPORT_J	Wat zou u het meest kunnen aanzetten om meer te sporten dan dat u nu doet? Geef aan in welke mate onderstaande stellingen voor u van toepassing zijn.						
	Wat zou u het meest kunnen aanzetten om te beginnen sporten? Geef aan in welke mate onderstaande stellingen voor u van toepassing zijn.						
<i>Slechts één antwoord mogelijk.</i>							
	Helemaal niet van toepassing			Tussen beide			Helemaal van toepassing
1. Meer mogelijkheden in mijn buurt (groter aanbod; betere uren; meer sportinfrastructuur; ...)	1	2	3	4	5	6	7
2. Wanneer mijn gezondheid beter zou zijn	1	2	3	4	5	6	7
3. Lagere kostprijs	1	2	3	4	5	6	7
4. Sporten via mijn werk/school (bv. tijdens de middag, ...)	1	2	3	4	5	6	7
5. Mijn vrienden / kennissen / collega's sporten mee	1	2	3	4	5	6	7
6. Een advies van de dokter	1	2	3	4	5	6	7
7. Betere informatie over het sportaanbod in mijn buurt	1	2	3	4	5	6	7
8. Een meer vrijblijvend sportaanbod (bv. geen lidgeld)	1	2	3	4	5	6	7
9. Sportactiviteiten die aangepast zijn aan mijn conditie en vaardigheden	1	2	3	4	5	6	7
10. Sportactiviteiten die op een andere/meer vrijblijvende manier worden aangeboden (instuif sporthal, sporten in openbare ruimten, alternatieve organisatievormen, ...)	1	2	3	4	5	6	7
11. Ondersteuning door een start to ... programma via app, podcast ...	1	2	3	4	5	6	7
12. Samen met anderen starten aan een nieuwe sport, via bv. een start to ... groep of beginnersgroep	1	2	3	4	5	6	7
13. Online ondersteuning door anderen die ook de sport beoefenen of beginnen te beoefenen, via bv. online forum of netwerk via sociale media	1	2	3	4	5	6	7

20.3. FREQUENTIES

Tabel 20.1. Motieven waarom mensen aan sport doen

	HNVT						HVT	(N)
1. Ik verlies er gewicht door.	34,0	10,8	4,7	17,9	6,1	9,4	17,0	212
2. Mijn lichaam wordt er mooier van.	28,2	4,7	7,5	20,2	12,2	11,3	16,0	213
3. Mijn gezondheid wordt er beter van.	2,3	2,3	1,9	7,0	6,1	23,0	57,3	213
4. Mijn conditie wordt er beter van.	3,3	0,0	0,5	8,5	11,8	17,9	58,0	212
5. Ik ben met vrienden samen.	24,9	5,6	1,4	14,1	9,9	8,9	35,2	213
6. Ik leer er nieuwe mensen kennen.	28,2	9,9	3,8	16,9	10,3	13,1	17,8	213
7. Ik beleef er plezier aan.	0,9	0,5	1,4	2,8	3,8	12,7	77,8	212
8. Ik kan aan competitie doen.	70,0	4,7	4,7	7,5	1,9	1,9	9,4	213
9. Ik voel de kick (van de overwinning, het sporten,).	32,1	8,5	7,1	10,4	9,0	14,6	18,4	212
10. Ik voel minder spanning, stress, verdriet of agressie.	8,0	1,4	1,9	10,8	16,9	19,2	41,8	213
11. Ik verdien er geld aan.	94,8	2,8	2,4	0,0	0,0	0,0	0,0	212
12. Andere mensen kijken naar mij op.	59,8	12,4	6,2	11,5	4,8	3,3	1,9	209
13. Het is een compensatie voor het vele werk dat ik heb.	30,5	7,5	7,0	19,2	9,9	9,4	16,4	213
14. Het is een kans om te netwerken.	58,3	8,1	7,1	11,8	7,1	1,9	5,7	211
15. Het zorgt dat ik erbij hoor.	53,5	8,5	7,0	10,8	4,7	7,0	8,5	213
16. Anderen hebben mij gestimuleerd (collega's, familie, vrienden)	42,2	9,5	2,4	21,8	8,5	7,6	8,1	211
17. De dokter/kinesist/bewegingsexpert heeft het mij aangeraden/verplicht	65,9	10,0	2,4	7,1	3,3	0,9	10,4	211

Tabel 20.2. Hindernissen om (meer) aan sport te doen

	HNVT						HVT	(N)
1. Ik blijf liever thuis	45,4	12,0	3,5	16,0	5,7	4,9	12,5	368
2. Het lidgeld is te duur	75,0	8,0	2,2	6,9	3,3	1,9	2,7	364
3. Het sportaanbod is te klein in mijn streek	77,5	9,1	3,3	6,0	2,2	1,1	0,8	364
4. Er is niemand die mij kan vergezellen	70,5	9,6	3,0	6,3	4,4	2,2	4,1	366
5. Het is te moeilijk om een kinderoppas te vinden	85,6	3,5	0,3	3,8	1,1	3,3	2,5	367
6. Ik voel mij er niet op mijn gemak	77,7	9,9	2,7	5,5	1,1	0,8	2,2	364
7. Een gezondheidsprobleem (ziekte, chronische blessure) of handicap hindert mij	56,7	6,8	2,5	8,7	2,2	4,9	18,3	367
8. Ik heb er geen tijd voor	37,5	7,6	4,1	19,0	5,7	8,2	17,9	368
9. Het aanbod interesseert me niet	65,5	11,5	2,2	9,9	2,2	1,4	7,4	365
10. De plaats is meestal niet gemakkelijk bereikbaar	81,6	9,1	1,4	5,2	1,9	0,5	0,3	364
11. De plaats is meestal niet in een veilige buurt	89,1	7,4	1,1	1,1	0,8	0,0	0,5	366
12. Ik heb er te weinig informatie over	77,7	10,3	2,7	4,6	1,9	1,1	1,6	368
13. Er is een gebrek aan openbaar vervoer	85,9	6,0	1,1	3,3	2,2	1,1	0,5	368
14. De uren passen mij slecht	60,6	10,5	2,8	9,9	4,1	6,1	6,1	363
15. Ik mag niet van mijn ouders	96,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	3,1	65
16. Sporten interesseert me gewoon niet genoeg	60,9	8,2	3,0	9,2	4,3	4,1	10,3	368
17. Ik vind het moeilijk om door te zetten	54,1	10,9	5,7	14,5	4,6	3,3	6,8	366
18. Mijn conditie is niet goed genoeg	47,0	9,0	6,3	16,0	6,8	5,2	9,8	368
19. Er is onvoldoende sportinfrastructuur in mijn streek	75,5	9,6	2,8	6,6	1,4	1,7	2,5	363
20. Ik ben er te oud voor	72,1	6,8	2,7	8,2	0,8	2,5	6,8	365
21. Ik kan niet omwille van mijn ideologische of geloofsovertuiging	97,3	2,4	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	368
22. Ik sport al genoeg	34,0	11,8	5,2	21,7	7,1	6,1	14,2	212

Tabel 20.3. Stimulansen om (meer) aan sport te doen

	HNVT						HVT	(N)
1. Meer mogelijkheden in mijn buurt (groter aanbod; betere uren; meer sportinfrastructuur; ...)	41,8	11,9	1,7	18,1	6,8	10,7	9,0	177
2. Wanneer mijn gezondheid beter zou zijn	48,5	8,3	1,8	14,2	3,6	5,9	17,8	169
3. Lagere kostprijs	55,4	6,8	2,3	9,0	1,7	10,7	14,1	177
4. Sporten via mijn werk/school (bv. tijdens de middag, ...)	40,6	5,7	5,1	12,0	7,4	14,3	14,9	175
5. Mijn vrienden / kennissen / collega's sporten mee	24,3	4,5	4,0	15,8	12,4	15,3	23,7	177
6. Een advies van de dokter	29,7	5,7	2,9	17,7	9,7	7,4	26,9	175
7. Betere informatie over het sportaanbod in mijn buurt	48,0	16,0	1,7	13,1	8,6	6,3	6,3	175
8. Een meer vrijblijvend sportaanbod (bv. geen lidgeld)	45,2	9,6	4,5	9,6	6,2	11,3	13,6	177
9. Sportactiviteiten die aangepast zijn aan mijn conditie en vaardigheden	35,4	9,0	3,4	17,4	9,0	7,3	18,5	178
10. Sportactiviteiten die op een andere/meer vrijblijvende manier worden aangeboden (instuif sporthal, sporten in openbare ruimten, alternatieve organisatievormen, ...)	46,1	11,2	1,7	15,2	8,4	4,5	12,9	178
11. Ondersteuning door een start to ... programma via app, podcast ...	50,8	13,4	5,6	17,3	3,9	3,4	5,6	179
12. Samen met anderen starten aan een nieuwe sport, via bv. een start to ... groep of beginnersgroep	36,0	7,3	3,4	17,4	7,9	12,4	15,7	178
13. Online ondersteuning door anderen die ook de sport beoefenen of beginnen te beoefenen, via bv. online forum of netwerk via sociale media	61,1	12,0	5,1	11,4	4,6	2,3	3,4	175

21. IT-TOEPASSINGEN GEBRUIKT BIJ SPORTPARTICIPATIE

21.1. OMSCHRIJVING EN DUIDING VAN DE VRAAG

In de PaS'20 hebben werd een vraag toegevoegd over IT-toepassingen die bij de sportparticipatie gehanteerd werden. De laatste jaren is het gebruik van sportapplicaties voor op de smartphone en van hartslagmeters enorm toegenomen (zie onder meer Janssen et al., 2020). Door corona is deze evolutie zelf nog versneld (Thibaut et al., 2021). Vraag SPORT_K focust op dit topic, waarbij er bevestigd wordt welke IT mensen gebruikt hebben bij hun sportbeoefening.

21.2. VRAAGSTELLING

SPORT_K	Van welke van onderstaand zaken maakte u in het afgelopen jaar gebruik bij uw sportbeoefening? <i>(Meerdere antwoorden zijn mogelijk)</i>
1.	Sociale media (zoals Facebook, Snapchat, Twitter en/of Instagram) om sportprestaties te delen en/of raadplegen
2.	Sportapp(s) en/of websites om zalen te reserveren/sportgezelschap te zoeken/...
3.	Sportapp(s) op smartphone met tracker en/of hartslagmeter (bv. Runkeeper, Strava, Endomundo Nike+ Running, MapMyRun, ...) die u tijdens het sporten gebruikt
4.	Sporthorloge met hartslagmeter/tracker (bv. Polar, Garmin, Kalenji, Geonaute, ...) die u tijdens het sporten gebruikt
5.	Sporthorloge (bv. Fitbit, Apple watch, Samsung watch, ...) dat uw dagelijkse fysieke activiteit bijhoudt
6.	App(s) op smarhpone die uw dagelijkse fysieke activiteit bijhoudt zonder gebruik te maken van een polshorloge
7.	Van geen enkele van deze zaken

21.3. FREQUENTIES

Tabel 21.1. Gebruik van IT tijdens sportbeoefening, percentages in verhouding tot populatie

	Percentage
1. Sociale media (zoals Facebook, Snapchat, Twitter en/of Instagram) om sportprestaties te delen en/of raadplegen	26,1
2. Sportapp(s) en/of websites om zalen te reserveren/sportgezelschap te zoeken/...	10,1
3. Sportapp(s) op smartphone met tracker en/of hartslagmeter (bv. Runkeeper, Strava, Endomundo Nike+ Running, MapMyRun, ...) die u tijdens het sporten gebruikt	15,2
4. Sporthorloge met hartslagmeter/tracker (bv. Polar, Garmin, Kalenji, Geonaute, ...) die u tijdens het sporten gebruikt	14,9
5. Sporthorloge (bv. Fitbit, Apple watch, Samsung watch, ...) dat uw dagelijkse fysieke activiteit bijhoudt	17,7
6. App(s) op smarphone die uw dagelijkse fysieke activiteit bijhoudt zonder gebruik te maken van een polshorloge	20,1
7. Van geen enkele van deze zaken	44,3
(N)	368

22. GESTALTE EN GEWICHT

22.1. OMSCHRIJVING

De vragen SPORT_L en SPORT_M peilten naar respectievelijk de lengte en het gewicht van de respondent. Beide vragen zijn gebaseerd op een vraag uit de Flemish Physical Activity Computerized Questionnaire (Matton et al., 2007; Philippaerts et al., 2006). Ook in de Participatiesurvey 2009 kwamen deze vragen aan bod (Lefevre et al., 2011). Deze items worden gebruikt om de body mass index (BMI) te berekenen, de internationaal-gehanteerde maat die gebruikt wordt om overgewicht en obesitas te bepalen (WHO, 2000). In grootschalig epidemiologisch onderzoek worden deze antropometrische metingen vaak via zelf-rapportage bevraagd.

22.2. VRAAGSTELLING

SPORT_L	Kan u me zeggen hoe groot u bent?
 cm
SPORT_M	Kan u me zeggen hoeveel u weegt?
 kg

22.3. FREQUENTIES

Tabel 22.1. Gestalte in cm

	Gemiddelde	Standaarddeviatie
Gestalte	171,06	8,924
(N)	368	

Tabel 22.2. Gewicht in kg

	Gemiddelde	Standaarddeviatie
Gewicht	74,82	15,592
(N)	363	

23. SPORTACTIVITEITEN IN DE SPORTCLUB (DROP OFF)

23.1. OMSCHRIJVING

Naar analogie met de cultuur vraag over het opzoeken van informatie over cultuur, werd deze vraag ook gesteld voor actieve sportbeoefening en sportwedstrijden of -evenementen. De respondenten krijgen vervolgens de optie om aan te geven hier geen informatie over opgezocht te hebben, of om aan te duiden dat ze hierover informatie opzochten via sport- of vrijetijdskalenders, sociale media, website van de organisatie, website van de sportclub, of 'andere'.

23.2. VRAAGSTELLING

DO_V11	Gelieve voor onderstaande stellingen aan te duiden in welke mate deze voor uw sportclub van toepassing zijn. <i>Indien u in meerdere sportclubs een sport uitoefent, kies dan de sportclub waar u het meeste sport. Als u geen sport beoefent in een sportclub, mag u deze vraag overslaan.</i>						
	Helemaal niet van toepassing	1	2	3	Tussen beide	5	Helemaal van toepassing
1. Mijn sportclub biedt nieuwe, aangepaste initiatieven aan voor mensen met een migratieachtergrond.	1	2	3	4	5	6	7
2. Mijn sportclub biedt nieuwe, aangepaste initiatieven aan voor mensen met een beperking.	1	2	3	4	5	6	7
3. Mijn sportclub biedt nieuwe, aangepaste initiatieven aan voor ouderen.	1	2	3	4	5	6	7
4. Mijn sportclub biedt nieuwe, flexibele producten of diensten aan (met betrekking tot lidmaatschapsformule, tijdstip, coaching, locatie...).	1	2	3	4	5	6	7
5. Mijn sportclub biedt nieuwe sportvormen aan.	1	2	3	4	5	6	7
6. Mijn sportclub organiseert nieuwe samenwerkingsverbanden (met fitnesscentrum, sportdienst, andere sportclubs...).	1	2	3	4	5	6	7
7. Ik ben tevreden over de dienstverlening van mijn sportclub.	1	2	3	4	5	6	7
8. De kans dat ik mijn sportclub bij vrienden/familie zou aanraden is zeer groot.	1	2	3	4	5	6	7
9. Mijn sportclub voert een milieubewust beleid (recyclage, vermijden van plastic en afval, ...).	1	2	3	4	5	6	7
10. Mijn sportclub voert een klimaatbewust beleid (energiegebruik, verlichting, verwarming, ...).	1	2	3	4	5	6	7

23.3. FREQUENTIES

Tabel 23.1. Meningen van clubsporters over de activiteiten van hun club

	HNVT						HVT	(N)
1. Mijn sportclub biedt nieuwe, aangepaste initiatieven aan voor mensen met een migratieachtergrond.	69,0	3,4	10,3	13,8	0,0	0,0	3,4	29
2. Mijn sportclub biedt nieuwe, aangepaste initiatieven aan voor mensen met een beperking.	79,3	13,8	0,0	3,4	0,0	0,0	3,4	29
3. Mijn sportclub biedt nieuwe, aangepaste initiatieven aan voor ouderen.	46,4	17,9	3,6	10,7	14,3	3,6	3,6	28
4. Mijn sportclub biedt nieuwe, flexibele producten of diensten aan (met betrekking tot lidmaatschapsformule, tijdstip, coaching, locatie...).	41,4	10,3	13,8	10,3	10,3	10,3	3,4	29
5. Mijn sportclub biedt nieuwe sportvormen aan.	64,3	7,1	3,6	7,1	7,1	7,1	3,6	28
6. Mijn sportclub organiseert nieuwe samenwerkingsverbanden (met fitnesscentrum, sportdienst, andere sportclubs...).	66,7	3,3	0,0	16,7	3,3	3,3	6,7	30
7. Ik ben tevreden over de dienstverlening van mijn sportclub.	9,7	0,0	3,2	9,7	16,1	16,1	45,2	31
8. De kans dat ik mijn sportclub bij vrienden/familie zou aanraden is zeer groot.	10,3	0,0	0,0	20,7	6,9	37,9	24,1	29
9. Mijn sportclub voert een milieubewust beleid (recyclage, vermijden van plastic en afval, ...).	32,1	0,0	7,1	35,7	7,1	10,7	7,1	28
10. Mijn sportclub voert een klimaatbewust beleid (energiegebruik, verlichting, verwarming, ...).	39,3	0,0	21,4	25,0	3,6	3,6	7,1	28

24. MULTISPORT (DROP OFF)

24.1. OMSCHRIJVING

In de drop off worden ook vragen opgenomen die peilen naar de (meningen van ouders over) de motorische ontwikkeling van hun kinderen. Om aan de respondenten duidelijk te schetsen wat er verstaan wordt onder 'brede motorische ontwikkeling' en 'multisport', werden de vragen voorafgegaan door een korte omschrijving:

“De volgende twee vragen gaan over brede motorische ontwikkeling en multisport.

Onder “brede motorische ontwikkeling” verstaan we een bewegingsaanbod voor jonge kinderen waarbij een sporttak niet meteen herkenbaar is.

Bv. Multimove, bewegingsschool, een turnclub waar de kleuters spelenderwijs in contact komen met evenwicht, rollen, glijden maar evengoed met werpen, vangen, springen, ...

Onder “multisport” verstaan we een sportaanbod waarbij het hoofdaccent niet op één sport ligt.

Bv. Een omnisportclub waarin je elke week kennismaakt met een andere sport.”

24.2. VRAAGSTELLING

DO_V30	Welke stelling past het beste bij uw mening?
1.	Ik vind dat mijn kinderen beter <u>één sport</u> beoefenen
2.	Ik vind dat mijn kinderen beter <u>verschillende sporten</u> beoefenen
3.	Ik vind het niet nodig dat mijn kinderen sporten
4.	Niet van toepassing – ik heb geen kinderen

DO_V32	Hebben uw kind(eren) toen ze jonger dan 12 jaar waren ooit deelgenomen aan initiatieven die een brede motorische ontwikkeling en / of multisport stimuleren?	
1.	Ja	→ ga naar vraag 33
2.	Nee, maar ik ken het wel	→ ga naar vraag 34
3.	Nee, ik hoorde nooit eerder van dergelijke initiatieven	→ ga naar vraag 34
4.	Ik heb geen kinderen	→ ga naar vraag 34

DO_V33	Aan welk initiatief of initiatieven nemen of namen uw kinderen deel?
1.	Multimove
2.	MultiSkillz
3.	Bewegingsschool
4.	Omnisport-activiteit
5.	Andere:.....

DO_V34	Worden er in uw gemeente één of meerdere van onderstaande initiatieven die een brede motorische ontwikkeling en/of multisport stimuleren aangeboden?		
	Weet ik niet	Wordt aangeboden	Wordt niet aangeboden
1. Multimove	1	2	3
2. MultiSkillz	1	2	3
3. Bewegingsschool	1	2	3
4. Omnisport-activiteit	1	2	3
5. Andere:.....	1	2	3

24.3. FREQUENTIES

Tabel 24.1. Mening van ouders over de (multisport)sportbeoefening van hun kinderen toen ze jonger waren dan 12 jaar

	Percentage
1. Ik vind dat mijn kinderen beter <u>één sport</u> beoefenen	23,9
2. Ik vind dat mijn kinderen beter <u>verschillende sporten</u> beoefenen	37,7
3. Ik vind het niet nodig dat mijn kinderen sporten	6,5
4. Niet van toepassing – ik heb geen kinderen	31,9
(N)	138

Tabel 24.2. Deelname van de kinderen van ouders aan initiatieven die brede motorische ontwikkeling en/of multisport stimuleren

	Percentage
1. Ja	30,7
2. Nee, maar ik ken het wel	11,8
3. Nee, ik hoorde nooit eerder van dergelijke initiatieven	24,4
4. Ik heb geen kinderen	33,1
(N)	127

Tabel 24.3. Soort van initiatieven die brede motorische ontwikkeling en/of multisport stimuleren waaraan kinderen van ouders deelnemen of deelgenomen hebben

	Percentage
1. Multimove	13,8
2. MultiSkillz	0,0
3. Bewegingsschool	17,2
4. Omnisport-activiteit	20,7
5. Andere:.....	48,3
(N)	29,0

Tabel 24.4. Kennis van het aanbod brede motorische ontwikkeling en/of multisport in het eigen dorp

	Weet ik niet	Wordt aangeboden	Wordt niet aangeboden	N
1. Multimove	80,9	17,6	1,5	68
2. MultiSkillz	95,5	3,0	1,5	66
3. Bewegingsschool	73,5	22,1	4,4	68
4. Omnisport-activiteit	67,6	30,9	1,5	68

25. KIJKSPORT (DROP OFF)

25.1. VRAAGSTELLING

DO_V13	Heeft u de voorbije 12 maanden sport gevolgd via de media en/of bijgewoond (live, als toeschouwer, in de media,...)? Dit kan ook maar één keer per jaar zijn.
0.	Nee
1.	Ja

DO_V14	Wat zijn voor u de drie belangrijkste sporten die u gevolgd of bijgewoond heeft gedurende de voorbije 12 maanden?
1. Sport 1 (de voor u meest belangrijke sport)
2. Sport 2 (de voor u 2 ^{de} meest belangrijke sport)
3. Sport 3 (de voor u 3 ^{de} meest belangrijke sport)

DO_V15	Hoe vaak heeft u de voorbije 12 maanden de voor u belangrijkste sport (Sport 1 in vorige vraag v14) op de volgende manieren gevolgd?	Niet	Een uit-zonderlijke keer	Maan-delijks	Meer-maals per maand	Wekelijks	Meer-maals per week	Dagelijks
1. Live als toeschouwer		1	2	3	4	5	6	7
2. Live via bewegende beelden op een beeldscherm (tv, tablet, smartphone)		1	2	3	4	5	6	7
3. Live via radio of tekst-updates		1	2	3	4	5	6	7
4. Niet-live berichtgeving (nieuws, krant, internet...)		1	2	3	4	5	6	7

25.2. FREQUENTIES

Tabel 25.1. Heeft kijksport gevolgd in de afgelopen 12 maanden (via media/live)

	Percentage
1. Nee	36,9
2. Ja	63,1
(N)	130

Tabel 25.2. Drie belangrijkste sporten die Vlamingen in de voorbije maanden gevolgd hebben, percentages in functie van wie er kijksport gevolgd heeft (zie vorige vraag)

	Percentage sport 1	Percentage sport 2	Percentage sport 3	Percentage over drie sporten heen
1. veldvoetbal	45,1	22,4	12,7	68,6
2. wielrennen	24,6	31,5	15,2	56,3
3. autosport	2,0	7,8	6,3	11,3
4. omnisport	3,1	2,7	10,1	10,6
5. atletiek	2,0	3,2	9,5	9,6
6. tennis	2,4	4,1	5,7	8,5
7. basketbal	2,0	2,3	7,0	7,5
8. veldrijden	1,0	4,6	3,2	6,1
9. darts	0,3	2,3	7,0	5,8
10. turnen	2,4	0,9	2,5	4,4
11. hockey	0,7	2,3	2,5	3,8
12. volleybal	0,3	1,4	3,8	3,4
13. zwemmen	0,7	2,3	1,3	3,1
14. paardrijden	2,0	0,9	0,0	2,7
15. motorsport	0,7	1,4	1,3	2,4
(N)	293	379	158	293

Tabel 25.3. Wijze waarop mensen hun belangrijkste kijksport (zie vorige vraag) gevolgd hebben, percentages in verhouding tot mensen die kijksport gevolgd hebben

	Niet	Een uitzonderlijke keer	Maandelijks	Meer-maals per maand	Wekelijks	Meer-maals per week	Dagelijks	N
1. Live als toeschouwer	75,5	6,4	2,1	8,5	3,2	4,3	0,0	94
2. Live via bewegende beelden op een beeldscherm (tv, tablet, smartphone)	41,1	12,6	11,6	9,5	17,9	7,4	0,0	95
3. Live via radio of tekst-updates	62,0	10,9	7,6	2,2	10,9	5,4	1,1	92
4. Niet-live berichtgeving (nieuws, krant, internet...)	44,7	13,8	4,3	7,4	13,8	8,5	7,4	94

26. UITGAVEN AAN SPORT (DROP OFF)

26.1. OMSCHRIJVING

In vraag V12 van de drop off wordt nagegaan welke bedragen de afgelopen 12 maanden werden uitgegeven aan de eigen sportdeelname. Respondenten kunnen aangeven hoeveel euro ze de voorbije 12 maanden spendeerden aan lidgeld, inschrijvingsgeld voor deelname aan wedstrijden of evenementen, het gebruik van sportinfrastructuur, de deelname aan lessen of kampen, de huur of aankoop van sportkledij, –schoeisel en materiaal, en tenslotte aan andere sportgerelateerde uitgavenposten.

De vragen met betrekking tot uitgaven aan sport waren nieuw in de Participatiesurvey 2014, waar ze in de face-to-face bevraging waren opgenomen. In de Participatiesurvey 2020 werd de vraag verplaatst naar de drop off. Een belangrijk verschil hierbij is dat in 2014 de vraag werd opgenomen na elke beoefende sporttak, terwijl in 2020 de vraag de 'uitgaven aan sport' in het algemeen betreft. Een ander belangrijk verschil is dat er, doordat deze schriftelijk bevroegd werd, geen controle is over de nuluitgaven. Met andere woorden, wanneer een vraag niet is ingevuld, kunnen we niet afleiden of dit is omdat deze persoon niets uitgeeft dan wel omdat hij/zij dit niet heeft (willen) invullen. Daarom geven we de resultaten weer zonder deze nuluitgaven.

De uitgavenvraag is gebaseerd op vragen uit de Studie over Bewegingsactiviteiten in Vlaanderen (Scheerder et al., 2013; Thibaut et al., 2014) en op vragen uit andere gelijkaardige studies (zie o.a. Scheerder, Vos & Taks, 2011; Taks & Késenne, 2000; Thibaut et al., 2011; 2020). Vragen met betrekking tot de uitgaven aan sport laten toe om de economische betekenis van sport in Vlaanderen in kaart te brengen. Sportparticipatie draagt immers niet alleen onrechtstreeks (gezondheid, sociaal en psychisch welbevinden, etc.) bij aan de welvaart, maar creëert ook rechtstreekse jobs. Bovendien biedt de gehanteerde vraagstelling een gedetailleerd beeld van de grootte van de uitgavenposten door sportparticipanten in Vlaanderen, waarbij een opdeling kan gemaakt worden naar de beoefende sporttak. Het beleid kan deze inzichten gebruiken om te kijken waar en op welke wijze men kan ingrijpen om ervoor te zorgen dat sportparticipatie voor iedereen toegankelijk wordt.

26.2. VRAAGSTELLING

DO_V12	Welke bedragen heeft u in de voorbije 12 maanden uitgegeven aan uw eigen sportdeelname? <i>Als u de voorbije 12 maanden niet sportte of aan een item geen geld uitgaf, dan vult u 0 € in.</i>	
1.	Lidgeld (<i>sportclub, fitnesscentrum...</i>) om deze sport te beoefenen, inclusief vergunningen, brevetten, etc. €
2.	Inschrijvings- of toegangsgeld (<i>geen lidgeld</i>) voor deelname aan wedstrijden, evenementen, gebruik van sportinfrastructuur (<i>vb. zwembad, sportzaal, skipiste, indoormuur...</i>) €
3.	Volgen van sportlessen of -begeleiding (<i>geen lidgeld</i>), sportkampen, stages, sportvakanties... €
4.	Aankoop of huur van sportkledij en sportuitrusting, inclusief sportschoeisel (<i>vb. zwembroek, badmuts, voetbalschoenen, valhelm of andere bescherming...</i>) €
5.	Aankoop of huur en herstellingen van sportmateriaal (<i>vb. fiets, surfplank, rackets, ballen, fietsband, GPS, hartslagmeter, fietspomp...</i>) €
6.	Andere kosten (<i>sportvoeding en sportdrank, drinken en eten na het sporten, medische verzorging, sportverzekering, niet-sportieve clubactiviteiten...</i>) €

26.3. FREQUENCIES

Tabel 26.1. Uitgaven aan sport door mensen die meer dan nul uitgeven (in Euro)

	Gemiddelde	Standaarddeviatie
1. Lidgeld	92,2	196,8
2. Inschrijvings- of toegangsgeld wedstrijden/evenementen/sportinfrastructuur	85,8	528,8
3. Sportlessen- of begeleiding, sportkampen, stages, sportvakanties	104,9	454,1
4. Aankoop of huur van sportkledij, sportuitrusting, sportschoeisel	91,5	131,1
5. Aankoop of huur en herstellingen van sportmateriaal	115,0	373,5
6. Andere kosten	50,2	119,3
Totale uitgaven	539,6	924,2
(N)	78	

27. VERPLAATSINGEN (DROP OFF)

27.1. OMSCHRIJVING

In de drop off werd ook een vraag opgenomen om een zicht te krijgen in welke vervoersmiddelen mensen gebruiken om zich verplaatsen, de frequentie waarmee ze dit doen en de tijd dat ze aan een gemiddelde rit besteden.

Aangezien deze vraag in de drop off werd opgenomen, werd deze schriftelijk afgenomen. Dit wil zeggen dat bij onwaarschijnlijke of foutieve waarden, de interviewer niet kon ingrijpen. Ook weten we niet of een niet ingevulde cel met zekerheid wil zeggen dat ze nul bedoelen, of dat ze het niet (wilden) invullen. Daarom werd bij de verwerking van deze gegevens de volgende zaken besloten.

Bij het aantal dagen dat mensen een vervoersmiddel gebruikten, werd er gekeken of mensen de vraag voor minstens 1 van de 3 vervoersmiddelen hadden ingevuld. Indien zij de vragen voor 1 of 2 van drie vervoersmiddelen hadden ingevuld, hebben we besloten dat zij de andere vervoersmiddelen nul dagen gebruikten.

Wat tijdsbesteding betreft: verplaatsingen die meer dan 4 uur duurden, hebben we niet opgenomen. Dit is een arbitraire cut-off: deze waarden lijken ons onwaarschijnlijk en zouden de resultaten ook sterk vertekenen, aangezien we met gemiddelden werken. Waarden onder de tien (en dus ook nulwaarden) hebben we uit de antwoorden verwijderd, aangezien de vraag enkel moest ingevuld worden indien de verplaatsing gemiddeld meer dan tien minuten duurde.

27.2. VRAAGSTELLING

DO_V28		
Op hoeveel dagen in een gewone week (maandag tem zondag) maakt u een verplaatsing van minimum tien minuten (per keer)? Denk aan verplaatsingen naar het werk, de winkel, vrijetijdsactiviteiten...		
Voor de dagen dat u een verplaatsing maakt van minstens tien minuten: hoeveel tijd spendeert u dan op zo'n dag gemiddeld aan deze verplaatsingen?		
Activiteit	Aantal dagen in een gewone week	Hoeveel tijd gemiddeld op zo'n dag?
1. Verplaatsingen met een voertuig (auto, bus, motor, trein, tram ...) uur en ... minuten per dag
2. Verplaatsingen met een fiets (fietsen om van de ene naar de andere plaats te gaan) uur en ... minuten per dag
3. Verplaatsingen te voet (wandelen om van de ene naar de andere plaats te gaan) uur en ... minuten per dag

DO_V29	Heeft u in de voorbije 12 maanden gebruik gemaakt van een elektrische fiets?
1.	Ja, ik heb mijn eigen elektrische fiets
2.	Ja, ik heb een elektrische fiets gebruikt, gefinancierd door mijn werk/school
3.	Ja, ik heb een elektrische fiets van een vriend(in) of kennis gebruikt
4.	Ja, ik heb een elektrische fiets gehuurd
5.	Nee

27.3. FREQUENTIES

Tabel 27.1. Aantal dagen per week dat mensen zich verplaatsen te voet, met de fiets, met ander vervoersmiddel

	Gemiddeld aantal dagen	Standaarddeviatie	N	Gemiddeld aantal dagen van (mensen die vervoersmiddel gebruikten)	Standaarddeviatie	N
Verplaatsingen met een voertuig (auto, bus, motor, trein, tram ...)	4,12	2,37	135	4,12	2,37	135
Verplaatsingen met een fiets (fietsen om van de ene naar de andere plaats te gaan)	2,39	2,63	135	2,39	2,63	135
Verplaatsingen te voet (wandelen om van de ene naar de andere plaats te gaan)	3,52	2,74	135	3,52	2,74	135

Tabel 27.2. Gemiddelde tijdsbesteding per dag dat mensen het vervoersmiddel gebruiken

	Gemiddelde tijdsbesteding per dag in minuten	Standaarddeviatie	(N)
Verplaatsingen met een voertuig (auto, bus, motor, trein, tram ...)			
Verplaatsingen met een fiets (fietsen om van de ene naar de andere plaats te gaan)			
Verplaatsingen te voet (wandelen om van de ene naar de andere plaats te gaan)			

Tabel 27.3. Gebruik van elektrische fiets

	Percentage
Ja, ik heb mijn eigen elektrische fiets	30,1
Ja, ik heb een elektrische fiets gebruikt, gefinancierd door mijn werk/school	0,7
Ja, ik heb een elektrische fiets van een vriend(in) of kennis gebruikt	3,4
Ja, ik heb een elektrische fiets gehuurd	1,4
Nee	38,4
(N)	146

28. SPORTERS BELEVEN MEER (DROP OFF)

28.1. OMSCHRIJVING EN DUIDING VAN DE VRAAG

Aan de hand van deze vraag bekijken we in welke mate mensen op de hoogte zijn van de campagne #Sportersbelevenmeer van Sport Vlaanderen (Sport Vlaanderen, 2022).

28.2. VRAAGSTELLING

DO_V31	Heeft u al gehoord van de campagne #Sportersbelevenmeer?
0.	Nee
1.	Ja

28.3. FREQUENTIES

Tabel 28.1. Mensen die al gehoord hebben van de campagne #Sportersbelevenmeer

	Percentage
1. Nee	75,0
2. Ja	25,0
(N)	52

29. SPORTVRAGEN CORONA

29.1. OMSCHRIJVING

Nadat de bevraging van de PaS onderbroken diende te worden door de eerste uitbraak van corona, bood de gelegenheid zich om bij de tweede bevraging enkele vragen toe te voegen die peilden naar de impact van corona (en de bijhorende maatregelen) op het sport- en beweeggedrag van Vlamingen. Voor deze vragen werd dezelfde vraagstelling gebruikt als deze in de coronabevraging die werd uitgevoerd door Scheerder en collega's (2020).

29.2. VRAAGSTELLING

CORONA1						
Ik leg u nu enkele activiteiten voor. Kan u aangeven in welke mate u deze activiteiten meer of minder deed sinds de eerste lockdown inging midden maart 2020, in vergelijking met de periode voor de lockdown? Indien u deze activiteiten niet deed in het jaar voor de eerste lockdown, kan u dat eveneens aangeven.						
Sinds de eerste lockdown van midden maart 2020veel minder dan voor de lockdown	...minder dan voor de lockdown	... even veel als voor de lockdown	... minder dan voor de lockdown	... veel minder dan voor de lockdown	Niet van toepassing
... sport / beweeg ik ...	1	2	3	4	5	6
... sport / beweeg ik binnenshuis ...	1	2	3	4	5	6
... sport / beweeg ik in de tuin en rond het huis ...	1	2	3	4	5	6
... sport / beweeg ik in de openbare ruimte (weg, bos ...) ...	1	2	3	4	5	6
... zit ik ...	1	2	3	4	5	6

DO_v9	
Heeft u omwille van de corona-maatregelen de afgelopen maand uw sportgedrag / beweeggedrag aangepast?	
1.	Ja, helemaal
2.	Ja, gedeeltelijk
3.	Nee

DO_V10	U gaf aan dat u uw sportgedrag/beweeggedrag heeft aangepast omwille van de coronamaatregelen. Mist u uw oorspronkelijke sportgedrag / beweeggedrag?
1.	Ja
2.	Nee
3.	Geen mening

29.3. FREQUENTIES

Tabel 29.1. Verandering in sport en beweeggedrag: sinds de uitbraak van corona ...

	Veel minder	Minder	Even veel	Meer	Veel meer	(N)
1. ... sport/beweeg ik	6,2	17,6	40,0	31,0	5,2	210
2. ... sport/beweeg ik binnenshuis	1,2	6,5	70,6	20,0	1,8	170
3. ... sport/beweeg ik in de tuin en rond het huis	0,0	2,5	73,9	21,0	2,5	157
4. ... sport/beweeg ik in de openbare ruimte (weg, bos)	1,0	8,9	55,5	25,7	8,9	191
5. ... zit ik	1,0	19,0	59,0	16,2	4,8	210

Tabel 29.2. Mensen die hun sportgedrag hebben (moeten) aanpassen omwille van corona (drop off)

	Percentage
1. Ja, helemaal	6,5
2. Ja, gedeeltelijk	26,8
3. Nee	66,7
(N)	138

Tabel 29.3. Mensen die hun vroegere sportgedrag hebben gemist omwille van aanpassingen door corona (drop off)

	Percentage
1. Nee	25,0
2. Ja	75,0
(N)	52

DEEL 5 – JEUGDPARTICIPATIE

Auteurs:

Jessy Siongers

Susan Lagaert

[Photo by cottonbro](#)

30. DEELNAME AAN HET JEUGDWERK VANUIT SOCIALISATIEPERSPECTIEF

30.1. 'ERFELIJKHEID' DEELNAME AAN JEUGDBEWEGING

30.1.1. OMSCHRIJVING EN DUIDING

Eerder onderzoek wees reeds op het 'erfelijk' karakter van deelname aan de jeugdbeweging (Bral, 1991; De Pauw et al., 2011): Ouders van kinderen en jongeren die actief deelnemen aan jeugdbewegingen zijn vaak zelf lid geweest van een jeugdbeweging (weliswaar niet noodzakelijk dezelfde). In het onderzoek van de Pauw et al. werd zelfs vastgesteld dat maar liefst 80% van de leiding tenminste één ouder heeft die lid geweest is van een jeugdbeweging.

In de participatiesurvey 2020 werden daarom een drietal vragen ingevoegd om na te gaan in welke mate deelname aan het jeugdwerk een 'gezinsaanlegendheid' is. Ten eerste werd aan personen met kinderen, ongeacht of ze nog inwonen, gevraagd hoeveel van hun kinderen in een jeugdbeweging zitten of ooit gezeten hebben (JOP1). Daarnaast werd aan jongeren (-30 jaar) gevraagd of hun vader en/of moeder ooit in een jeugdbeweging gezeten heeft (JOP2) en in voorkomend geval werd doorgevraagd of ze ook in de leiding hadden gestaan (JOP3_vader en JOP3_moeder).

30.1.2. VRAAGSTELLING

JOP1	Hoeveel van uw kinderen zitten momenteel of hebben ooit in een jeugdbeweging zoals bv. Chiro, Scouts, ... gezeten? We bedoelen hier zowel inwonende kinderen als de kinderen die niet meer bij u inwonen. Filter: enkel voor personen met kinderen Kinderen
-------------	--	---------------

JOP2	Heeft uw vader en/of moeder ooit in een jeugdbeweging gezeten? Filter: enkel voor -30 jarigen, geboortjaar < 1990	
	Vader (JOP2_vader)	Moeder (JOP2_moeder)
1.	Nee	Nee
2.	Ja	Ja

JOP3_vader	Heeft uw vader ooit in de leiding van deze jeugdbeweging gestaan? Filter: Enkel voor jongeren die aangaven dat hun vader in de jeugdbeweging gezeten heeft Als JOP2_vader=1	
1.	Nee	
2.	Ja	

JOP3_moeder	Heeft uw moeder ooit in de leiding van deze jeugdbeweging gestaan? Filter: Enkel voor jongeren die aangaven dat hun moeder in de jeugdbeweging gezeten heeft Als JOP2_moeder =1
1.	Nee
2.	Ja

30.1.3. FREQUENTIES

Tabel 30.1 Aantal kinderen die momenteel of ooit in een jeugdbeweging gezeten hebben (enkel personen met kinderen)

		Percentage
1.	0	50,2
2.	1	15,4
3.	2	21,1
4.	3	10,8
5.	4	2,4
N		245

Tabel 30.2 Vader of moeder ooit in een jeugdbeweging gezeten (enkel bevroegd aan -30 jarigen)

		Neen	Ja	N
1.	Vader	67,3	32,7	66
2.	Moeder	64,8	35,2	69

Tabel 30.3 Vader of moeder ooit in de leiding van de jeugdbeweging gestaan (enkel bevroegd aan -30 jarigen waarvan vader/moeder ooit in een jeugdbeweging gezeten heeft)

		Neen	Ja	N
1.	Vader	53,6	46,4	21
2.	Moeder	62,2	32,5	24

30.2. DEELNAME AAN JEUGDKAMPEN IN KINDER- EN JEUGDJAREN

30.2.1. OMSCHRIJVING

In JOP4 wordt ingegaan op de deelname aan kampen of georganiseerde vakanties van minstens vier dagen tijdens de jeugdijaren. Deze vraag werd overgenomen uit het onderzoek 'Maatschappelijke participatie jongeren' (Smits, 2004). De vraagstelling werd aangepast zodat deze vraag ook aan volwassenen kan voorgelegd worden.

30.2.2. VRAAGSTELLING

JOP4	Met de volgende vraag willen we nagaan of u in uw kinder- en jeugdijaren mee op kamp geweest bent. Met 'op kamp' bedoelen we een georganiseerde vakantie van minstens vier dagen en deze kan zowel met als zonder overnachting zijn.									
	Als deelnemer					Als leiding				
	Nooit	1 keer	2 à 3 keer	4 à 5 keer	6 keer of meer	Nooit	1 keer	2 à 3 keer	4 à 5 keer	6 keer of meer
1. Op kamp met de Jeugdbeweging	0	1	2	3	4	0	1	2	3	4
2. Op kamp met de Mutualiteit (bv.: Kazou bij de CM)	0	1	2	3	4	0	1	2	3	4
3. Sportkamp	0	1	2	3	4	0	1	2	3	4
4. Taalkamp	0	1	2	3	4	0	1	2	3	4
5. Creatief kamp	0	1	2	3	4	0	1	2	3	4
6. Vrijwilligerskamp (kamp waarbij je mensen gaat helpen of je inzet voor een sociaal doel)	0	1	2	3	4	0	1	2	3	4
7. Andere (OMSCHRIJF)	0	1	2	3	4	0	1	2	3	4

30.2.3. FREQUENTIES

Tabel 30.4 Deelname aan jeugdbewegingen tijdens kinder- en jeugdijaren; rijpercentages

		Nooit	1 keer	2 à 3 keer	4 à 5 keer	6 keer of meer	N
Als deelnemer							
1.	Op kamp met de Jeugdbeweging	52,8	6,5	8,2	9,3	23,1	361
2.	Op kamp met de Mutualiteit (bv. Kazou bij de CM)	65,7	12,7	13,5	5,2	3,0	365
3.	Sportkamp	65,2	5,1	10,1	6,7	13,0	365
4.	Taalkamp	88,9	5,1	3,3	1,9	0,8	361
5.	Creatief kamp	88,6	4,6	3,2	1,7	1,9	362
6.	Vrijwilligerskamp (kamp waarbij je mensen gaat helpen of je inzet voor een sociaal doel)	91,7	2,3	2,4	1,5	2,1	366
7.	Andere	99,0	0,2	0,0	0,2	0,5	361
Als leiding							
8.	Op kamp met de Jeugdbeweging	78,5	3,2	5,2	4,6	8,5	365
9.	Op kamp met de Mutualiteit (bv. Kazou bij de CM)	97,2	0,6	1,0	0,7	0,6	364
10.	Sportkamp	92,5	1,8	2,4	1,9	1,4	364
11.	Taalkamp	98,9	0,0	0,5	0,2	0,4	362
12.	Creatief kamp	97,3	0,2	1,0	0,2	1,3	361
13.	Vrijwilligerskamp (kamp waarbij je mensen gaat helpen of je inzet voor een sociaal doel)	94,3	0,8	2,9	1,5	0,5	361
14.	Andere	99,5	0,0	0,0	0,5	0,0	358

31. OUDERLIJKE STIMULANSEN EN OPVOLGING VAN PARTICIPATIE

31.1. INLEIDING

Op basis van de vorige participatiesurveys weten we dat ouders een cruciale rol vervullen in het participatiegedrag van hun kinderen. In de participatiesurvey 2009 werd retrospectief gekeken naar de invloed die ouders hebben op het participatiegedrag van hun kinderen door aan de respondenten te vragen naar het participatiegedrag van hun ouders op het moment dat zijzelf tussen de 12 en 14 jaar oud waren. Deze vraag wordt nog steeds voorgelegd aan alle respondenten (zie paragraaf 2.11 voor cultuur en paragraaf 16 voor sport).

In de participatiesurvey 2014 werd daarnaast voor de eerste keer ook gevraagd naar de visie die ouders hebben op het vrijetijdsgebeuren van hun kinderen. Ook in de participatiesurvey 2020 vroegen we ouders naar hun visie hierop. Meer specifiek bekijken we het belang dat ouders hechten aan participatie in de vrijetijd van hun kinderen (JOP5), de wijze waarop ouders de vrijetijdsactiviteiten van hun kinderen opvolgen en reguleren (JOP2) en de vrijetijds mogelijkheden voor kinderen en jongeren die ouders percipiëren in hun woonbuurt (JOP3).

31.2. OUDERLIJKE VISIE OP VRIJETIJSBESTEDING VAN KINDEREN

31.2.1. OMSCHRIJVING

Aan de hand van de stellingen die worden voorgelegd in JOP1 wordt nagegaan in welke mate ouders de vrijetijdsbesteding van hun kinderen sturen en hen stimuleren om deel te nemen aan het georganiseerde vrijetijdsleven. Deze vraag wordt alleen voorgelegd aan respondenten met inwonende kinderen in de leeftijdsgroep van 3 tot en met 25 jaar. Respondenten kunnen op een zevenpuntenschaal aanduiden in welke mate ze het eens zijn met de voorgelegde uitspraken.

Daarnaast sturen ouders ook vaak zeer bewust het vrijetijdsgedrag van hun kinderen (Bekkers, 2007; Denault & Poulin, 2009; Dunn, Kinney & Hofferth, 2003; Huebner & Mancini, 2003; Smits, 2012). Ouders sporen hun kinderen aan om welbepaalde vrijetijdsinteresses te ontwikkelen (muziek, sport, creatieve vaardigheden) en heel wat ouders zijn bereid hemel en aarde te verzetten om hun kinderen hierin te ondersteunen (transport, coaching, ...). Een van de concepten die het onderzoek op dit vlak de laatste jaren sterk bepaald en gestuurd heeft, is het door Anette Lareau geïntroduceerde concept "*concerted cultivation*" (2003). Op basis van etnografisch onderzoek beschreef Lareau (2003) met *concerted cultivation* de opvoedingsstijl die kenmerkend is voor middenklassegezinnen en waarbij ouders hun kinderen heel sterk stimuleren om aan allerlei georganiseerde activiteiten te participeren. Deze opvoedingsstijl contrasteert zeer sterk met de opvoedingsstijl die Lareau in arbeidersklassegezinnen waarnam (*accomplishment of natural growth* genoemd). Een goede ouder zijn, omhelst in arbeidersgezinnen niet de plicht om verschillende interesses bij kinderen te cultiveren, zeker niet als dat zou betekenen dat het gezinsleven daarvoor radicaal zou moeten veranderen. De vrijetijd van kinderen wordt er veel sterker gekenmerkt door informeel spel. Een instrument dat de middenklasse-opvoedingsstijl kan meten in kwantitatief onderzoek werd ontwikkeld door Cheadle en

Amato (2011) en inmiddels gebruikt in onderzoek bij Vlaamse jongeren en hun ouders (Siongers & Smits, 2012; Van der Eecken, Bradt & Spruyt,) en zoals hierboven aangehaald ook in der participatiesurvey 2020 (Van der Eecken, Bradt & Derluyn, 2014). In het jeugdonderzoek waarvan Siongers en Smits gebruik maakten en de participatiesurvey 2014, werden tevens een aantal items toegevoegd om de opvoedingsstijl die volgens Lareau meer kenmerkend is voor arbeidersklassegezinnen te vatten. In beide studies werden de ouderlijke opvoedingsstijlen zeer ruim bevraagd en werden vier componenten onderscheiden (welke tevens door Lareau worden onderscheiden): (1) het belang dat gehecht wordt aan gestructureerde vrijetijdsbesteding,(2) de controle van ouders op de vrije tijd van de kinderen, (3) het samen doorbrengen van de vrije tijd en (4) de relatie tussen ouders en school. Voor de participatiesurvey 2014 werd wel een selectie gemaakt van indicatoren waarbij de klemtoon kwam te liggen op het belang dat gehecht wordt aan de gestructureerde vrijetijdsbesteding (15 items) en de controle van de ouders op de vrije tijd van de kinderen (6 items). Daarnaast werden een aantal stellingen geherformuleerd zodat zowel stellingen met betrekking tot sport-, cultuur- en jeugdparticipatie konden worden voorgelegd aan de ouders. In de participatiesurvey 2020 worden enkel deze laatsten behouden, alsook een aantal stellingen opgenomen die polsen naar het belang dat gehecht wordt aan gestructureerde vrijetijdsbesteding. In totaal worden in de participatiesurvey 2020 acht stellingen voorgelegd.

Omdat het gestructureerde vrijetijdsaanbod vooral gericht is op kinderen en jongeren in de leeftijdsgroep van 3 tot en met 25 jaar, wordt deze vraag uitsluitend aan ouders met inwonende kinderen binnen deze leeftijdsgroep voorgelegd.

31.2.2. VRAAGSTELLING

JOP5		We willen u nu enkele vragen voorleggen over de vrijetijdsinvulling van uw kind(eren). Kan u aangeven in welke mate u het eens bent met deze stellingen?						
		FILTER: enkel personen met inwonende kinderen van 3 jaar of ouder						
		- ENKEL indien SD6b_2 >= 3 of SD6b_3 >=3 OF ... enz. voor alle gezinsleden, ook van eventueel tweede gezin!						
		volle dig oneens			Tussen beide			volle dig eens
1.	Ik vind het belangrijk dat mijn kinderen sporten	1	2	3	4	5	6	7
2.	Ik tracht me zo weinig mogelijk te moeien met het vrijetijdsleven van mijn kind(eren)	1	2	3	4	5	6	7
3.	Zolang mijn kinderen geen kattenkwaad uithalen, mogen zij van mijn part doen wat ze willen in hun vrije tijd.	1	2	3	4	5	6	7
4.	Ik vind het belangrijk dat mijn kinderen culturele activiteiten doen (theater, tentoonstelling,...)	1	2	3	4	5	6	7
5.	Ik vind het belangrijk dat mijn kinderen lid zijn van verenigingen	1	2	3	4	5	6	7
6.	Ik moedig mijn kind(eren) aan om deel te nemen aan activiteiten van verenigingen (sportclub, jeugdbeweging, ...)	1	2	3	4	5	6	7
7.	Het maakt niet zo veel uit wat mijn zoon of dochter in zijn/haar vrije tijd doet, zolang hij/zij maar gelukkig is	1	2	3	4	5	6	7
8.	Ik vind dat kinderen te veel onder druk worden gezet om aan allerlei activiteiten en verenigingen te participeren	1	2	3	4	5	6	7

31.2.3. FREQUENTIES

Tabel 31.1 Ouderlijke visie op participatie van kinderen (JOP 5); enkel respondenten met inwonende kinderen in de leeftijdsgroep van 3 tot en met 25 jaar; rijpercentages

		1 volledig oneens	2	3	4 Tussen beide	5	6	7 volledig eens	N
1.	Ik vind het belangrijk dat mijn kinderen sporten	0,0	0,0	0,0	10,2	11,6	13,3	64,9	72
2.	Ik tracht me zo weinig mogelijk te moeien met het vrijetijdsleven van mijn kind(eren)	22,7	10,0	11,0	28,1	11,8	7,4	8,9	71
3.	Zolang mijn kinderen geen kattenkwaad uithalen, mogen zij van mijn part doen wat ze willen in hun vrije tijd.	11,8	8,3	6,9	28,1	5,2	10,6	29,1	72
4.	Ik vind het belangrijk dat mijn kinderen culturele activiteiten doen (theater, tentoonstelling,...)	11,3	4,7	5,3	30,7	14,3	1,9	31,8	71
5.	Ik vind het belangrijk dat mijn kinderen lid zijn van verenigingen	9,7	4,9	4,3	14,0	5,3	18,3	43,5	71
6.	Ik moedig mijn kind(eren) aan om deel te nemen aan activiteiten van verenigingen (sportclub, jeugdbeweging, ...)	7,7	0,6	2,3	10,6	11,6	12,1	55,3	72
7.	Het maakt niet zo veel uit wat mijn zoon of dochter in zijn/haar vrije tijd doet, zolang hij/zij maar gelukkig is	6,9	8,8	0,0	18,2	15,6	2,4	48,0	72
8.	Ik vind dat kinderen te veel onder druk worden gezet om aan allerlei activiteiten en verenigingen te participeren	19,9	14,7	5,7	27,0	11,4	7,7	13,6	69

31.2.4. SCHAALCONSTRUCTIE

Tabel 31.2 Ouderlijke visie op participatie van kinderen (JOP 5); enkel respondenten met inwonende kinderen in de leeftijdsgroep van 3 tot en met 25 jaar; factorladingen en betrouwbaarheid (n=69)

		Concerted cultivation	Accomplishment of natural growth
6.	Ik moedig mijn kind(eren) aan om deel te nemen aan activiteiten van verenigingen (sportclub, jeugdbeweging, ...)	,854	-,168
1.	Ik vind het belangrijk dat mijn kinderen sporten	,775	-,083
5.	Ik vind het belangrijk dat mijn kinderen lid zijn van verenigingen	,711	,015
4.	Ik vind het belangrijk dat mijn kinderen culturele activiteiten doen (theater, tentoonstelling,...)	,571	-,267
3.	Zolang mijn kinderen geen kattenkwaad uithalen, mogen zij van mijn part doen wat ze willen in hun vrije tijd.	-,228	,793
7.	Het maakt niet zo veel uit wat mijn zoon of dochter in zijn/haar vrije tijd doet, zolang hij/zij maar gelukkig is	-,203	,698
2.	Ik tracht me zo weinig mogelijk te moeien met het vrijetijdsleven van mijn kind(eren)	-,213	,610
8.	Ik vind dat kinderen te veel onder druk worden gezet om aan allerlei activiteiten en verenigingen te participeren	,233	,522
Eigenwaarde		2,833	1,388
Verklaarde variantie		35,418	17,348
Cronbach's alpha		0,714	0,644

Principale Componentanalyse met varimax rotatie

Tabel 31.3 Opvoedingsstijlen ouders: Beschrijving van de somschaal (0-100)

	Concerted cultivation	Accomplishment of natural growth
N	71	72
Missings	1	0
Gemiddelde	75,087	57,484
Standaardafwijking	21,667	25,390

31.3. PERCEPTIE VRIJETIJDSMOGELIJKHEDEN IN BUURT VOOR KINDEREN EN JONGEREN

31.3.1. OMSCHRIJVING

In aansluiting op de 'concerted cultivation' theorie, is er in onderzoek vaak aandacht voor de wisselwerking tussen enerzijds deze opvoedingsstijlen van ouders en anderzijds de structurele condities waarbinnen ouders opvoeden. Een belangrijke factor daarbinnen vormen de vrijetijds mogelijkheden voor kinderen en jongeren in de buurt. De eerste vier items in JOP3, peilen naar de perceptie die ouders hebben over de vrijetijds mogelijkheden in de buurt. Voor de ontwikkeling van deze vragenbatterij baseerden we ons op de vragenlijst "Thuis in de stad 2011" die de Studiedienst van de Vlaamse Regering ontwikkelde. In deze vragenlijst werden respondenten de stellingen "Er zijn voldoende speelvoorzieningen in mijn buurt voor kinderen tot 12 jaar (speeltuinen, speelruimte)" en "Er zijn voldoende geschikte plekken in mijn buurt waar de opgroeiende jeugd vanaf 12 jaar buiten kan samenkomen". Daarnaast werden ook een aantal faciliteiten voorgelegd die minder met jongeren of met vrijetijds mogelijkheden te maken hadden. We wensten de klemtoon hier te leggen op de vrijetijdsbestedingsmogelijkheden voor kinderen en jongeren in de buurt en breidden daarom de vragenbatterij uit met twee items.

Daarnaast wordt vaak de mate waarin de woonbuurt als voldoende veilig wordt beschouwd als een argument gebruikt om kinderen en jongeren al dan niet buiten te laten spelen. Wanneer de woonbuurt als onveilig wordt beschouwd, kan dit aanleiding geven tot preventieve strategieën waarbij de bescherming van het kind voorop staat en zelfontplooiing op het achterplan raakt (Bennett, Lutz & Jayaram, 2012). We voegden daarom in JOP3 een vijfde item toe: "Mijn woonbuurt is onvoldoende veilig om kinderen buiten te laten spelen". Daarbij opteerden we ervoor om geen redenen (bv. onveilige verkeerssituatie of criminaliteit) van onveiligheid te expliciteren.

In JOP6 wordt gepeild naar de vrijetijds-, speel en ontmoetingsmogelijkheden voor kinderen en jongeren in de buurt. Respondenten worden een aantal stellingen voorgelegd over de buurt/wijk waarin men woont en kunnen op een zevenpuntenschaal aanduiden in welke mate ze het eens zijn met de voorgelegde uitspraken. Deze vraag wordt alleen voorgelegd aan respondenten met inwonende kinderen onder de leeftijd van 26 jaar.

31.3.2. VRAAGSTELLING

JOP6		We willen u nu enkele stellingen voorleggen over de buurt of wijk waarin u woont. Kan u aangeven in welke mate u het eens bent met deze stellingen?						
		Volledig oneens			Tussen beide			Volledig eens
1.	In mijn woonbuurt zijn er voldoende vrijetijds mogelijkheden voor kinderen jonger dan 12 jaar	1	2	3	4	5	6	7
2.	In mijn woonbuurt zijn er voldoende vrijetijds mogelijkheden voor jongeren ouder dan 12 jaar	1	2	3	4	5	6	7
3.	Er zijn voldoende speelvoorzieningen in mijn buurt voor kinderen jonger dan 12 jaar (speeltuinen, speelruimte).	1	2	3	4	5	6	7
4.	Er zijn voldoende geschikte plekken in mijn buurt waar jongeren ouder dan 12 jaar buiten kunnen samenkomen.	1	2	3	4	5	6	7
5.	Mijn woonbuurt is onvoldoende veilig om kinderen buiten te laten spelen	1	2	3	4	5	6	7

31.3.3. FREQUENTIES

Tabel 31.4 Perceptie van vrijetijds mogelijkheden voor kinderen en jongeren in de buurt (JOP 3); enkel respondenten met inwonende kinderen jonger dan 26 jaar; rijpercentages

		1 Volledig oneens	2	3	4 Tussen beide	5	6	7 Volledig eens	N
1.	In mijn woonbuurt zijn er voldoende vrijetijds mogelijkheden voor kinderen jonger dan 12 jaar	6,8	3,9	10,4	14,2	11,2	12,2	41,3	84
2.	In mijn woonbuurt zijn er voldoende vrijetijds mogelijkheden voor jongeren ouder dan 12 jaar	11,6	5,4	11,5	21,8	8,2	8,5	33,0	80
3.	Er zijn voldoende speelvoorzieningen in mijn buurt voor kinderen jonger dan 12 jaar (speeltuinen, speelruimte).	12,9	2,9	4,4	20,2	6,5	14,3	38,9	91
4.	Er zijn voldoende geschikte plekken in mijn buurt waar jongeren ouder dan 12 jaar buiten kunnen samenkomen.	12,4	11,5	4,4	25,4	10,9	8,1	27,4	88
5.	Mijn woonbuurt is onvoldoende veilig om kinderen buiten te laten spelen	30,3	7,9	2,4	21,8	11,1	8,0	18,6	91

31.3.4. SCHAALCONSTRUCTIE

Tabel 31.5 Perceptie van vrijetijds mogelijkheden voor kinderen en jongeren in de buurt (JOP6); enkel respondenten met inwonende kinderen jonger dan 26 jaar: factorladingen en betrouwbaarheid (n=77)

		factorladingen
1.	In mijn woonbuurt zijn er voldoende vrijetijds mogelijkheden voor kinderen jonger dan 12 jaar	.847
2.	In mijn woonbuurt zijn er voldoende vrijetijds mogelijkheden voor jongeren ouder dan 12 jaar	.790
3.	Er zijn voldoende speelvoorzieningen in mijn buurt voor kinderen jonger dan 12 jaar (speeltuinen, speelruimte).	.772
4.	Er zijn voldoende geschikte plekken in mijn buurt waar jongeren ouder dan 12 jaar buiten kunnen samenkomen.	.697
Eigenwaarde		2,422
Verklaarde variantie		60,558
Cronbach's alpha		0,781

Tabel 31.6 Perceptie van vrijetijds mogelijkheden voor kinderen en jongeren in de buurt (JOP6); enkel respondenten met inwonende kinderen jonger dan 26 jaar: Beschrijving van de somschaal (0-100)

	Perceptie vrijetijds mogelijkheden
N	85
Missings	0
Gemiddelde	65,258
Standaardafwijking	26.614

31.4. BUITEN SPELEN

31.4.1. OMSCHRIJVING

Over de tijd zijn kinderen en jongeren minder en minder buiten gaan spelen of vertoeven. In april 2022 vond voor de vijftiende keer de buitenspeeldag plaats. Bij de Vlaamse kinderzenders gingen de schermen op zwart en in tal van Vlaamse en Brusselse steden en gemeenten werden er activiteiten georganiseerd om zo kinderen aan te zetten om buiten te ravotten en te spelen.

31.4.2. VRAAGSTELLING

JOP11		U gaf aan kinderen te hebben in de leeftijdsgroep 0 tot 14 jaar. Hoe vaak speelden zij het voorbije jaar op volgende plaatsen? Indien u meerdere kinderen heeft in deze leeftijdsgroep en hun speelgedrag sterk verschilt, neem dan het oudste kind. FILTER: enkel voor personen met kinderen in de leeftijdsgroep 0 tot en met 14 jaar - Enkel indien SD6b_2 <=14 OF SD6b_3 <=14 OFenz. voor alle gezinsleden, ook van eventuele tweede gezin!								
		Niet	Een uitzonderlijke keer of minder dan zes keer het voorbije jaar	Meermaals per jaar	Maandelijks	Meermaals per maand	Wekelijks	Meermaals per week	Dagelijks	Niet van toepassing
1.	In de tuin	1	2	3	4	5	6	7	8	9
2.	Bij vriendjes thuis	1	2	3	4	5	6	7	8	-
3.	Binnenshuis	1	2	3	4	5	6	7	8	-
4.	Op het terras (van appartement)	1	2	3	4	5	6	7	8	9
5.	In een speeltuin	1	2	3	4	5	6	7	8	-
6.	Op de straat	1	2	3	4	5	6	7	8	-
7.	Op een plein	1	2	3	4	5	6	7	8	-
8.	In het bos of in de open natuur	1	2	3	4	5	6	7	8	-

31.4.3. FREQUENTIES

Tabel 31.7 Perceptie van vrijetijds mogelijkheden voor kinderen en jongeren in de buurt (JOP 3); enkel respondenten met inwonende kinderen jonger dan 26 jaar; rijpercentages

	Niet	Een uitzonderlijke keer of minder dan zes keer het voorbije jaar	Meermaals per jaar	Maandelijks	Meermaals per maand	Wekelijks	Meermaals per week	Dagelijks	Niet van toepassing	N
1. In de tuin	7,5	5,1	1,8	0,5	6,3	14,0	38,0	26,8	7,5	75
2. Bij vriendjes thuis	8,5	10,4	18,8	13,8	26,5	19,0	3,1	0,0	8,5	78
3. Binnenshuis	0,5	0,0	0,5	3,0	4,3	1,2	12,4	78,1	0,5	79
4. Op het terras (van appartement)	36,5	3,3	1,9	2,4	15,2	22,2	14,2	4,3	36,5	40
5. In een speeltuin	8,9	3,8	25,8	19,6	12,6	24,9	4,4	0,0	8,9	76
6. Op de straat	56,5	13,9	8,1	2,9	6,9	8,1	3,6	0,0	56,5	76
7. Op een plein	53,9	8,5	17,1	3,2	12,0	2,9	1,9	0,5	53,9	76
8. In het bos of in de open natuur	13,7	12,3	24,6	20,1	17,0	11,2	1,1	0,0	13,7	79

DEEL 6 – ALGEMENE INDICATOREN VAN VRIJETIJDSPARTICIPATIE EN ATTITUDES

Auteurs:

Mathijs Debaere

Jessy Siongers

Fien De Corte

Pim Te Braak

[Photo by THE 5TH](#)

32. VRIJETIJDSMOTIEVEN (DROP OFF)

32.1. OMSCHRIJVING

Vrijetijdsmotivaties zijn belangrijke voorspellers voor de feitelijke vrijetijdsbestedingen. Om meer zicht te krijgen op beweegredenen om al dan niet te participeren en de keuze voor welbepaalde participatievormen werd in de drop off vragenlijst dan ook een meetinstrument opgenomen omtrent vrijetijdsmotivatie (DO_vraag18).

Er werd daarbij geopteerd voor een algemene vrijetijdsmotivatieschaal. Voordeel aan algemene vrijetijdsmotivatieschalen is dat ze relevant zijn voor allerlei vormen van participatie: cultuurparticipatie, sociaal-culturele participatie, sportparticipatie, vrijwilligerswerk, Meer inzicht in algemene vrijetijdsmotivatie maakt het tevens mogelijk om de vaak aangehaalde reden voor niet-participatie 'het interesseert me niet' beter te kunnen duiden.

Een van de vaakst gehanteerde motivatieschalen is de *Leisure Motivation Scale* (LMS) van Beard en Ragheb (1983). De oorspronkelijke schaal bestond uit 48 items, welke de volgende dimensies (met elk 12 items) omvatte:

- **Intellectuele motivatie:** Deze heeft betrekking op de individuele behoefte van het willen weten. Het gaat hierbij dan om het vergaren van kennis, het ontdekken, exploreren, denken en verbeelden
- **Stimulusvermijding** (*Stimulus/avoidance*): Deze heeft betrekking op de behoefte te ontsnappen aan een te hoog stimulatie-niveau. Men wil ontspannen, verkeren in een rustige omgeving en de drukte van alledag vermijden.
- **Sociale motivatie:** Deze heeft betrekking op de behoefte aan sociaal contact. Denk hierbij aan de behoefte om vriendschap, ergens bij horen, het hebben van relaties met anderen en waardering krijgen
- **Competentiebeheersing** (*Competency mastery*): Deze heeft betrekking op de behoefte iets te presteren of iets onder de knie te krijgen. Hierbij is het aangaan van een uitdaging of jezelf bewijzen en jezelf op de proef stellen van essentieel belang

Choi & Fu (2015) testten de verkorte versie (32 items) ervan bij verschillende culturen en vonden vijf dimensies terug, waarbij de vierde dimensie 'competentiebeheersing' zich opdeelde naar 'competentiebeheersing en –verbetering' en 'fysieke motivaties'. Wij namen deze vijf dimensies als basis, maar reduceerden deze door redundante items te verwijderen. Daarnaast voegden we enkele items toe die verwijzen naar specifieke motieven die ontbreken in de korte versie van de LMS maar welke wel in de vier (Beard & Ragheb, 1983) of vijf (Choi & Fu, 2015) dimensies kunnen ingedeeld worden (m.n. om nieuwe mensen te ontmoeten, met gezin samen zijn, om fysieke uitdagingen aan te gaan, om spannende dingen te doen). In totaal legden we de respondenten 22 items voor met telkens drie items per dimensie die Choi & Fu onderscheidden:

- Intellectuele motivaties: items 1 t.e.m. 6
- Sociale motivaties: items 11 t.e.m. 16
- Stimulusvermijding: items 7 t.e.m. 10
- Competentiebeheersing: items 17, 18 en 21
- Fysieke vaardigheden: items 19, 20 en 22

In de analyses die we uitvoerden op onze data blijken deze twee laatste dimensies (competentiebeheersing en fysieke vaardigheden) evenwel net zoals in de oorspronkelijke schaalconstructie van Beard en Ragheb slechts een dimensie te vormen.

32.2. VRAAGSTELLING

DO_V18		Wat vindt u belangrijk bij het beoefenen van vrijetijdsactiviteiten?				
		Denk aan uw favoriete vrijetijdsactiviteiten en geef aan in welke mate onderstaande aspecten een reden zijn voor u om deze vrijetijdsactiviteiten te doen.				
		Ik doe die activiteiten om ...				
		Nooit waar	Zelden waar	Enigszins waar	Vaak waar	Altijd waar
1.	nieuwe ideeën op te doen	1	2	3	4	5
2.	mezelf beter te leren kennen	1	2	3	4	5
3.	bij te leren	1	2	3	4	5
4.	nieuwe dingen te ontdekken	1	2	3	4	5
5.	creatief te zijn	1	2	3	4	5
6.	mijn fantasie te gebruiken	1	2	3	4	5
7.	fysiek te ontspannen	1	2	3	4	5
8.	mentaal te ontspannen	1	2	3	4	5
9.	de drukte van de dagelijkse activiteiten te vermijden	1	2	3	4	5
10.	stress en spanning te verlichten	1	2	3	4	5
11.	nieuwe vriendschappen te sluiten	1	2	3	4	5
12.	te praten met anderen	1	2	3	4	5
13.	nieuwe mensen te ontmoeten	1	2	3	4	5
14.	met mijn gezin samen te zijn	1	2	3	4	5
15.	mijn vrienden te ontmoeten	1	2	3	4	5
16.	sociale vaardigheden te ontwikkelen	1	2	3	4	5
17.	mezelf uit te dagen	1	2	3	4	5
18.	beter te worden in die activiteiten	1	2	3	4	5
19.	fysieke vaardigheden te ontwikkelen	1	2	3	4	5
20.	spannende dingen te doen	1	2	3	4	5
21.	fysiek in vorm te blijven	1	2	3	4	5
22.	fysieke uitdagingen aan te gaan	1	2	3	4	5

32.3. FREQUENTIES

Tabel 32.1 Vrijetijdsdrijfveren; rijpercentages

		Nooit waar	Zelden waar	Enigs- zins waar	Vaak waar	Altijd waar	N
1.	nieuwe ideeën op te doen	3,1	27,9	35,4	28,6	5,0	135
2.	mezelf beter te leren kennen	7,9	27,4	31,8	24,7	8,2	133
3.	bij te leren	1,3	15,7	26,1	38,5	18,4	133
4.	nieuwe dingen te ontdekken	3,5	12,6	23,6	39,8	20,6	134
5.	creatief te zijn	9,2	19,9	27,7	25,9	17,2	136
6.	mijn fantasie te gebruiken	8,8	28,2	29,7	24,9	8,5	132
7.	fysiek te ontspannen	2,3	7,8	21,4	38,5	29,9	131
8.	mentaal te ontspannen	2,2	4,0	15,4	39,1	39,3	134
9.	de drukte van de dagelijkse activiteiten te vermijden	2,8	13,0	24,5	30,1	29,5	134
10.	stress en spanning te verlichten	2,3	5,6	27,0	29,8	35,3	131
11.	nieuwe vriendschappen te sluiten	5,2	32,9	27,5	23,3	11,2	134
12.	te praten met anderen	4,0	21,0	31,3	27,2	16,5	134
13.	nieuwe mensen te ontmoeten	5,1	32,2	30,2	18,4	14,2	136
14.	met mijn gezin samen te zijn	10,8	21,0	26,4	24,4	17,3	133
15.	mijn vrienden te ontmoeten	5,5	11,0	32,2	33,4	17,9	133
16.	sociale vaardigheden te ontwikkelen	9,1	27,5	34,2	23,2	5,9	132
17.	mezelf uit te dagen	6,5	24,0	18,4	36,8	14,3	133
18.	beter te worden in die activiteiten	5,3	16,1	27,9	33,3	17,3	130
19.	fysieke vaardigheden te ontwikkelen	7,6	20,5	30,9	30,8	10,1	130
20.	spannende dingen te doen	16,0	24,3	38,1	18,0	3,6	132
21.	fysiek in vorm te blijven	8,3	11,6	26,7	35,4	18,1	134
22.	fysieke uitdagingen aan te gaan	11,8	18,9	29,3	31,8	8,2	132

32.4. SCHAALCONSTRUCTIE

Tabel 32.2 Vrijetijdsd motieven: factorladingen en betrouwbaarheid (n=115)

		Intellectuele motivatie	Competentie- beheersing en - verbetering	Sociale motivatie	Stimulus- vermijding
3.	bij te leren	,827	,183	,180	,105
1.	nieuwe ideeën op te doen	,807	,108	,106	,077
4.	nieuwe dingen te ontdekken	,779	,133	,162	,093
5.	creatief te zijn	,729	,165	,150	,185
6.	mijn fantasie te gebruiken	,711	,129	,189	,155
2.	mezelf beter te leren kennen	,688	,257	,060	,103
22.	fysieke uitdagingen aan te gaan	,102	,855	,198	,246
19.	fysieke vaardigheden te ontwikkelen	,242	,821	,141	,225
21.	fysiek in vorm te blijven	,052	,799	,129	,282
18.	beter te worden in die activiteiten	,411	,735	,158	,152
20.	spannende dingen te doen	,308	,622	,357	,074
17.	mezelf uit te dagen	,471	,618	,168	,113
12.	te praten met anderen	,102	,277	,837	,069
15.	mijn vrienden te ontmoeten	-,026	,084	,818	,141
13.	nieuwe mensen te ontmoeten	,218	,299	,811	,019
11.	nieuwe vriendschappen te sluiten	,201	,254	,737	,135
16.	sociale vaardigheden te ontwikkelen	,347	,254	,603	,166
14.	met mijn gezin samen te zijn	,288	-,208	,527	,150
8.	mentaal te ontspannen	,238	,152	,003	,838
10.	stress en spanning te verlichten	,237	,180	,173	,786
9.	de drukte van de dagelijkse activiteiten te vermijden	,123	,158	,245	,785
7.	fysiek te ontspannen	,015	,400	,113	,702
Eigenwaarde		8,965	2,317	2,189	1,634
Verklaarde variantie		40,751	10,532	9,949	7,428
Cronbach's alpha		0,892	0,917	0,866	0,857

Tabel 32.3 Vrijtijdsmotieven: Beschrijving van de somschaal (0-100)

	Intellectuele motivatie	Competentie- beheersing en - verbetering	Sociale motivatie	Stimulus- vermijding
N	226	225	224	224
Missings	20	21	22	22
Gemiddelde	51,016	51,016	55,653	55,834
Standaardafwijking	24,223	24,223	25,672	22,843

33. INFORMELE VRIJETIJSBESTEDING

33.1. OMSCHRIJVING

Met de participatiesurvey beogen we alle vormen van vrijetijdsbesteding in kaart te brengen. Om de verschillende leefstijlen in kaart te brengen, is het immers belangrijk allerlei vormen van vrijetijdsbesteding op te nemen: zowel de zgn. “elitaire” vormen van vrijetijdsbeleving, als de meer “gewone” of “populaire” vormen en zowel de participatie aan het formele vrijetijdsaanbod als de meer informele vormen van vrijetijdsbesteding. Daarom wordt naast de vele vragen die peilen naar de deelname aan het meer formele cultuur- en sportaanbod en de vragen die handelen over mediaparticipatie ook nog een aparte lijst met meer informele vormen van vrijetijdsbestedingen voorgelegd. Deze lijst van vrijetijdsactiviteiten is gebaseerd op basis van andere onderzoeken bij zowel jongeren, jongvolwassenen als volwassen bevolking en heeft hierin zijn nut al meermaals bewezen (bv. De Groof, Smits & Stevens, 2002; Lievens & Waeghe, 2011; Lievens, Siongers & Waeghe, 2014; Van der Eecken, Spruyt, & Bradt, 2019).

Met vragen VT1 en VT2 brengen we de meer informele vormen van vrijetijdsbesteding van de respondenten in kaart. Deze lijst van activiteiten is gestoeld op vragen die ook in de JOP-monitor worden opgenomen. We legden de respondenten een lijst met zestien soorten activiteiten voor (VT1) en bijkomend vijf specifieke soorten activiteiten die men met het gezin en/of kinderen kan doen (VT2). Voor elk van deze activiteiten werd de respondenten gevraagd aan te geven hoe vaak men deze zaken het afgelopen 12 maanden heeft gedaan. Er wordt gewerkt met een referentieperiode van 12 maanden zodat ook de activiteiten die minder frequent worden verricht (bv. op reis gaan) geregistreerd kunnen worden. Respondenten konden antwoorden dat ze de desbetreffende activiteit (1) niet, (2) een uitzonderlijke keer of minder dan zes keer (3) meermaals, (4) maandelijks, (5) meermaals per maand, (6) wekelijks, (7) meermaals per week of (8) dagelijks gedaan hebben het voorbije jaar.

Het ontmoeten van vrienden op straat, pleinen, in de stad, ... werd enkel aan jongeren onder de 25 jaar voorgelegd. De activiteiten met kinderen en kleinkinderen (VT2) werden enkel voorgelegd aan personen met kinderen en kleinkinderen. Daarnaast kregen respondenten ook de mogelijkheid aan te geven dat de vraag niet voor hen van toepassing was.

33.2. VRAAGSTELLING

VT1		Ik ga u enkele activiteiten voorlezen. Hoe vaak doet u volgende zaken in uw vrije tijd? Zeg telkens hoe vaak u de voorbije twaalf maanden deze activiteiten heeft gedaan.							
		Niet	Een uitzonderlijke keer	Meer-maals per jaar	Maandelijks	Meer-maals per maand	Weke-lijks	Meer-maals per week	Dage-lijks
1.	Op reis gaan, op weekend gaan (met minstens één overnachting)	1	2	3	4	5	6	7	8
2.	Tuinieren of klusjes (gras maaien, dingen herstellen, ...)	1	2	3	4	5	6	7	8
3.	Technische hobby's (modelbouw, elektronica, websites maken, sleutelen aan brommer, ...)	1	2	3	4	5	6	7	8
4.	Uitgaan in discotheken, dancings, danscafé, clubs, fuifzaal, ...	1	2	3	4	5	6	7	8
5.	Uitrusten, niets doen, luieren, ontspannen	1	2	3	4	5	6	7	8
6.	Uit eten gaan	1	2	3	4	5	6	7	8
7.	Uit drinken gaan	1	2	3	4	5	6	7	8
8.	Met vrienden of kennissen activiteiten buitenshuis doen (Uitstapjes maken, wandelen, naar park of bos gaan, fietstochtje maken, iets bezoeken, ...)	1	2	3	4	5	6	7	8
9.	Ontmoeten van vrienden of kennissen bij u thuis of elders	1	2	3	4	5	6	7	8
10.	Ontmoeten van vrienden op straat, pleinen, in de stad, ...	1	2	3	4	5	6	7	8
11.	Gezelschapsspelen, kruiswoordraadsels, Sudoku, kaartspelen, Al dan niet online gespeeld	1	2	3	4	5	6	7	8
12.	Winkelen, shoppen, in de stad / in winkelcentrum (niet de dagelijkse boodschappen)	1	2	3	4	5	6	7	8
13.	Wellness, uzelf laten verwennen (sauna, schoonheidssalon, zonnebank, ...)	1	2	3	4	5	6	7	8

14.	Pretparken, waterparken of dierentuinen bezoeken (Walibi, Bobbejaanland, Plankendael, Aqualibi,...)	1	2	3	4	5	6	7	8
15.	Naar sportwedstrijden gaan kijken	1	2	3	4	5	6	7	8
16.	U inzetten voor anderen (bv. helpen van zieke, gehandicapte of bejaarde familieleden, kennissen of burens; zorgen voor opvang van kleine kinderen (niet eigen kinderen) uit uw buurt, kennissenkring of familie)	1	2	3	4	5	6	7	8

VT1		Nu volgen nog een aantal activiteiten die in gezins- of familieverband kunnen worden gedaan. Zeg telkens hoe vaak u de voorbije twaalf maanden deze activiteiten heeft gedaan. U kan tevens aangeven wanneer een activiteit niet voor u van toepassing is, bv. omdat u geen inwonende kinderen heeft.							
		Niet	Een uitzonderlijke keer	Meer-maals per jaar	Maand-elijks	Meer-maals per maand	Weke-lijks	Meer-maals per week	Dage-lijks
1.	De kinderen of kleinkinderen verzorgen : brengen en halen naar activiteiten, huiswerk maken, ... <i>FILTER: Enkel indien SD4a = 1 of SD5a = 1</i>	1	2	3	4	5	6	7	8
2.	Ontspannende activiteiten met de kinderen of kleinkinderen, bv. spelen, ravotten, zwemmen, spelletjes spelen, ... <i>FILTER: Enkel indien SD4a = 1 of SD5a = 1</i>	1	2	3	4	5	6	7	8
3.	Met gezin thuis vrijetijdsactiviteiten doen (spelletjes spelen, tv kijken, op het terras zitten, hobby's uitoefenen,...)	1	2	3	4	5	6	7	8
4.	Met gezin buitenshuis vrijetijdsactiviteiten doen (uitstapjes maken, wandelen, naar de film, naar park of bos gaan, uit eten gaan, iets bezoeken, ...)	1	2	3	4	5	6	7	8
5.	Ontmoeten van familieleden (die niet bij u thuis wonen) thuis of elders (vb. familiefeesten)	1	2	3	4	5	6	7	8

33.3. FREQUENTIES

Tabel 33.1 Frequentie voor vrijetijdsbesteding, in de afgelopen 12 maanden (VT1); rijpercentages

		Niet	Een uitzonderlijke keer	Meer-maals per jaar	Maan-delijks	Meer-maals per maand	Weke-lijks	Meer-maals per week	Dage-lijks	N
1.	Op reis gaan, op weekend gaan	25,1	25,4	45,3	1,0	1,3	0,9	0,8	0,2	368
2.	Tuinieren of klusjes	21,6	9,9	8,9	8,4	14,1	20,9	10,2	6,1	367
3.	Technische hobby's	80,8	4,2	2,9	4,0	3,9	1,9	2,0	0,4	367
4.	Uitgaan in discotheken, dancings, danscafé, clubs, fuifzaal, ...	72,0	10,5	6,6	4,8	2,0	3,8	0,4	0,0	367
5.	Uitrusten, niets doen, luieren, ontspannen	6,6	10,7	8,6	6,8	11,6	24,5	13,6	17,6	368
6.	Uit eten gaan	10,2	14,7	21,5	22,6	22,0	7,5	1,5	0,0	367
7.	Uit drinken gaan	20,6	10,2	13,7	14,0	20,5	16,8	3,4	0,8	367
8.	Met vrienden of kennissen activiteiten buitenshuis doen	20,4	12,2	16,8	19,4	14,0	12,4	4,2	0,7	367
9.	Ontmoeten van vrienden of kennissen bij u thuis of elders	6,6	10,5	19,6	17,5	19,2	18,5	6,2	2,0	367
10.	Ontmoeten van vrienden op straat, pleinen, in de stad, ...	8,7	7,0	6,5	23,8	17,2	21,5	9,4	6,0	52
11.	Gezelschapsspelen, kruiswoordraadsels, Sudoku, kaartspelen, Al dan niet online gespeeld	30,4	10,1	11,4	9,4	10,5	11,6	6,9	9,6	367
12.	Winkelen, shoppen, in de stad / in winkelcentrum	18,2	25,3	28,8	15,7	8,0	3,5	0,2	0,1	368
13.	Wellness, uzelf laten verwennen	56,8	27,7	10,6	2,6	1,1	1,2	0,0	0,0	367
14.	Pretparken, waterparken of dierentuinen bezoeken	53,3	29,7	12,9	2,6	1,3	0,3	0,0	0,0	367
15.	Naar sportwedstrijden gaan kijken	63,7	12,4	9,3	2,7	5,8	4,9	1,2	0,0	367
16.	U inzetten voor anderen	41,7	11,6	13,9	5,3	9,0	9,7	3,8	5,0	368

Tabel 33.2 Frequentie voor vrijetijdsbesteding in gezins- of familieverband, in de afgelopen 12 maanden; (VT2); rijpercentages

		Niet	Een uitzon- derlijke keer	Meer- maals per jaar	Maan- delijks	Meer- maals per maand	Weke- lijks	Meer- maals per week	Dage- lijks	Niet van toe- passing	N
1.	De kinderen of kleinkinderen verzorgen : brengen en halen naar activiteiten, huiswerk maken, ...	34,8	4,0	4,3	2,3	6,1	8,6	17,8	22,1	0,0	245
2.	Ontspannende activiteiten met de kinderen of kleinkinderen, bv.- spelen, ravotten, zwemmen, spelletjes spelen, ...	27,7	8,8	7,9	7,6	6,6	15,4	17,9	8,2	0,0	245
3.	Met gezin thuis vrijetijdsactiviteiten doen (spelletjes spelen, tv kijken, op het terras zitten, hobby's uitoefenen,...)	11,6	5,3	5,7	6,4	12,1	17,0	16,0	26,0	0,0	367
4.	Met gezin buitenshuis vrijetijdsactiviteiten doen (uitstapjes maken, wandelen, naar de film, naar park of bos gaan, uit eten gaan, iets bezoeken, ...)	15,5	11,4	15,8	14,2	18,3	16,8	7,6	0,5	0,0	367
5.	Ontmoeten van familieleden (die niet bij u thuis wonen) thuis of elders (vb. familiefeesten)	2,2	10,1	19,3	14,5	14,7	25,5	13,1	0,7	0,0	368

34. EVENEMENTEN (DROP OFF, ENKEL IN WAVE 1)

35. SOCIALE VERBONDENHEID VERSUS VEREENZAMING

Van verscheidene vormen van vrijetijdsparticipatie wordt gesteld dat ze sociale verbondenheid bevorderen en eenzaamheid en verveling tegengaan. Vooral publieke en actieve vormen van sport- en cultuurparticipatie blijken op basis van eerder onderzoek mensen te verbinden en uit isolement te brengen. Vrijtijdsactiviteiten waarvan empirisch werd vastgesteld dat ze sociaal isolement verminderen, zijn onder meer vrijwilligerswerk (Cornwell et al. 2008, Toepoel, 2013), culturele activiteiten (Toepoel, 2011 & 2013; Tymoszuk et al., 2020) en sport (Liu, 2009; Scheerder et al., 2004; Toepoel, 2013). In het bijzonder bij oudere en kwetsbare groepen wordt de mogelijke impact van actieve en publieke vrijetijdsparticipatie sterk onderlijnd (zie bv. Claes et al. 2020; Crittenden, 2019; Toepoel, 2013). Omtrent de rol van mediaparticipatie zijn de meningen en bevindingen meer uiteenlopend. Toepoel (2013) vond dat TV-kijken, luisteren naar de radio en tijd doorbrengen voor een computerscherm niet geassocieerd zijn met sociale isolatie en Putnam (1995) associeerde TV-kijken met meer sociale isolatie en minder vervondenheid. Anderzijds, ligt bij nieuwe media veel meer de klemtoon ook het sociale aspect en hier vonden verscheidene auteurs dan ook positieve relaties met aspecten van sociale verbondenheid. De aard en richting van deze relaties is evenwel sterk afhankelijk van het gebruikte platform, de frequentie en de mate waarin men al dan niet dwangmatig gebruik vertoond (zie bv. O'Day & Heimberg, 2021).

In de participatiesurvey meten we sociale verbondenheid en eenzaamheid via sets van indicatoren, nl. : (1) omvang van het sociaal netwerk, (2) gevoelens van eenzaamheid, (3) gevoelens van maatschappelijke waardering en (4) ervaringen van verveling. We lichten deze hieronder verder toe.

35.1. SOCIAAL NETWERK (DROP OFF)

35.1.1. OMSCHRIJVING

We meten de intensiteit van het sociale netwerk eerst op een algemene manier.

35.1.2. VRAAGSTELLING

Hoeveel dichte vrienden of dichte familieleden heeft u in uw omgeving?

(mensen waarbij u u op uw gemak voelt en waarmee u kan praten over alles waar u aan denkt)

.....

35.1.3. FREQUENTIE

Tabel 35.1 Aantal dichte vrienden of dichte familieleden

Aantal dichte vrienden of familieleden		Aantal	Percentage
1.	0	1	0,8
2.	1 tot 4	27	19,9
3.	5 tot 9	30	30,8
4.	10 tot 14	38	20,7
5.	15 tot 19	37	6,7
6.	20 tot 24	39	8,1
7.	25 of meer	32	13,2
	totaal	136	100,0

35.2. GEVOELENS VAN EENZAAMHEID (DROP OFF)

35.2.1. OMSCHRIJVING

Om eenzaamheid in kaart te brengen maken we gebruik van De Jong Gierveld schaal. Deze eenzaamheidsschaal bestaat uit elf uitspraken over emotionele en sociale eenzaamheid en omvat zowel positief als negatief geformuleerde items. Respondenten geven op een zevenpuntenschaal aan in welke mate een uitspraak op hen van toepassing is, gaande van helemaal niet akkoord tot helemaal akkoord. Hierin verschilt de schaal die we in de participatiesurvey gebruiken van deze die De Jong Gierveld gebruikte. Zij hanteerde vijf ((ja!, ja, min of meer, nee, nee!) of drie (ja, min of meer, nee) antwoordmogelijkheden. De Jong Gierveld beschouwt iemand als sociaal of emotioneel eenzaam als hij/zij op minstens twee van de bijbehorende items ongunstig scoort. Iemand is eenzaam bij minstens drie ongunstige scores op alle items. Bij negen ongunstige scores is dat 'sterk eenzaam'. Wij opteerden er echter om te werken met twee somschalen in plaats van met twee categorische variabelen. Een persoon kan zich op deze schalen positioneren van helemaal niet eenzaam (een score dicht bij 0) tot zeer eenzaam (een score dicht bij 100).

35.2.2. VRAAGSTELLING

DO_24		In welke mate gaat u akkoord met onderstaande stellingen?						
		Helemaal niet akkoord			Tussen beide			Helemaal akkoord
1.	Er is altijd wel iemand in mijn omgeving bij wie ik met mijn dagelijkse probleempjes terecht kan.	1	2	3	4	5	6	7
2.	Ik mis een echt goede vriend of vriendin.	1	2	3	4	5	6	7
3.	Ik ervaar een leegte om me heen.	1	2	3	4	5	6	7
4.	Er zijn genoeg mensen op wie ik in geval van narigheid kan terugvallen.	1	2	3	4	5	6	7
5.	Ik mis gezelligheid om me heen.	1	2	3	4	5	6	7
6.	Ik vind mijn kring van kennissen te beperkt.	1	2	3	4	5	6	7
7.	Ik heb veel mensen op wie ik volledig kan vertrouwen.	1	2	3	4	5	6	7
8.	Er zijn voldoende mensen met wie ik me nauw verbonden voel.	1	2	3	4	5	6	7
9.	Ik mis mensen om me heen.	1	2	3	4	5	6	7
10.	Vaak voel ik me in de steek gelaten.	1	2	3	4	5	6	7
11.	Wanneer ik daar behoefte aan heb kan ik altijd bij mijn vrienden terecht.	1	2	3	4	5	6	7

35.2.3. FREQUENTIE

Tabel 35.2 Gevoelens van eenzaamheid

		Hele maal niet akkoo rd	--	-	Tusse n beide	+	++	Hele maal akkoo rd	N
1.	Er is altijd wel iemand in mijn omgeving bij wie ik met mijn dagelijkse probleempjes terecht kan.	8,9	2,6	2,9	12,8	8,2	23,5	41,0	139
2.	Ik mis een echt goede vriend of vriendin.	38,8	25,1	8,1	12,9	4,7	4,8	5,5	139
3.	Ik ervaar een leegte om me heen.	47,2	20,1	8,5	13,1	3,6	3,2	4,4	139
4.	Er zijn genoeg mensen op wie ik in geval van narigheid kan terugvallen.	4,0	4,7	2,9	19,4	11,1	24,7	33,3	139
5.	Ik mis gezelligheid om me heen.	40,0	23,9	3,6	20,0	4,7	2,6	5,2	137
6.	Ik vind mijn kring van kennissen te beperkt.	35,7	17,5	7,4	19,6	8,3	8,7	2,7	138
7.	Ik heb veel mensen op wie ik volledig kan vertrouwen.	10,7	5,7	12,2	17,6	14,0	20,9	19,0	136
8.	Er zijn voldoende mensen met wie ik me nauw verbonden voel.	10,0	2,4	5,9	18,7	12,5	25,7	24,7	139
9.	Ik mis mensen om me heen.	43,1	21,8	6,6	16,1	8,1	4,1	0,2	138
10.	Vaak voel ik me in de steek gelaten.	45,3	18,9	8,8	17,9	1,9	5,3	1,9	139
11.	Wanneer ik daar behoefte aan heb kan ik altijd bij mijn vrienden terecht.	4,4	3,7	2,2	12,3	12,7	24,9	39,7	137

35.2.4. SCHAALCONSTRUCTIE

Tabel 35.3 Gevoelens van eenzaamheid: factorladingen en betrouwbaarheid (n=224)

		Emotionele eenzaamheid	Sociale eenzaamheid (omscoren)
1.	5. Ik mis gezelligheid om me heen.	,814	-,180
2.	9. Ik mis mensen om me heen.	,801	-,218
3.	3. Ik ervaar een leegte om me heen.	,764	-,200
4.	6. Ik vind mijn kring van kennissen te beperkt.	,647	-,153
5.	2. Ik mis een echt goede vriend of vriendin.	,617	-,286
6.	10. Vaak voel ik me in de steek gelaten.	,559	-,300
7.	8. Er zijn voldoende mensen met wie ik me nauw verbonden voel.	-,265	,810
8.	7. Ik heb veel mensen op wie ik volledig kan vertrouwen.	-,161	,803
9.	4. Er zijn genoeg mensen op wie ik in geval van narigheid kan terugvallen.	-,218	,787
10.	11. Wanneer ik daar behoefte aan heb kan ik altijd bij mijn vrienden terecht.	-,208	,748
11.	1. Er is altijd wel iemand in mijn omgeving bij wie ik met mijn dagelijkse probleempjes terecht kan.	-,342	,630
Eigenwaarde		5,051	1,444
Verklaarde variantie		45,921	13,127
Cronbach's alpha		0,832	0,856

Ladingen verkregen in PCA met Varimax rotatie, met Kaiser Normalization

Tabel 35.4 Gevoelens van eenzaamheid: Beschrijving van de somschaal (0-100)

	Emotionele eenzaamheid	Sociale eenzaamheid
N	238	241
Missings	6	5
Gemiddelde	26,549	30,666
Standaardafwijking	21,867	22,384

35.3. GEVOELENS VAN MAATSCHAPPELIJKE WAARDERING, MACHTELOOSHEID EN VERTROUWEN (DROP OFF)

35.3.1. OMSCHRIJVING

Maatschappelijke waardering heeft echter een meer maatschappelijke dimensie. Het gaat niet, zoals bij eenzaamheid, over de (grote) afstand tot de onmiddellijke omgeving, maar over de kloof die men voelt tussen zichzelf en de mensen in het algemeen of de samenleving. Men kan een gebrek aan maatschappelijke waardering ook omschrijven als vervreemding van de samenleving.

35.3.2. VRAAGSTELLING

DO_V24		In welke mate bent u akkoord met de volgende stellingen?						
		Volledig oneens						Volledig eens
1.	Ik voel me door de samenleving in de steek gelaten	1	2	3	4	5	6	7
2.	Ik vind niet dat ik de kans heb om een nuttige rol te spelen in de samenleving	1	2	3	4	5	6	7
3.	Sommige mensen kijken neer op mensen zoals ik.	1	2	3	4	5	6	7
4.	Ik voel me niet gewaardeerd door de samenleving	1	2	3	4	5	6	7
5.	In het algemeen zijn de meeste mensen wel te vertrouwen.	1	2	3	4	5	6	7
6.	Je kunt niet voorzichtig genoeg zijn in de omgang met andere mensen.	1	2	3	4	5	6	7
7.	Soms heb ik het gevoel dat er met mij wordt gesold.	1	2	3	4	5	6	7
8.	Ik heb weinig controle over zaken die ik meemaak.	1	2	3	4	5	6	7
9.	Ik voel me vaak hulpeloos in het aanpakken van problemen in het leven.	1	2	3	4	5	6	7
10.	Ik kan maar weinig doen om belangrijke dingen in mijn leven te veranderen.	1	2	3	4	5	6	7

35.3.3. FREQUENTIES

Tabel 35.5 Gevoelens van machteloosheid

		Volledig oneens			Tussen beide			Volledi g eens	N
1.	Soms heb ik het gevoel dat er met mij wordt gesold.	27,8	18,3	10,2	20,6	12,3	9,5	1,3	137
2.	Ik heb weinig controle over zaken die ik meemaak.	25,4	21,1	18,9	20,8	8,3	0,9	4,7	139
3.	Ik voel me vaak hulpeloos in het aanpakken van problemen in het leven.	22,0	32,3	15,9	19,4	5,5	2,2	2,8	139
4.	Ik kan maar weinig doen om belangrijke dingen in mijn leven te veranderen.	24,9	25,0	12,9	28,2	4,9	4,1	0,0	139

Tabel 35.6 Gevoelens van maatschappelijke waardering

		Volledig oneens			Tussen beide			Volledig eens	N
1.	Ik voel me door de samenleving in de steek gelaten	42,5	21,6	7,3	19,9	4,4	2,9	1,4	139
2.	Ik vind niet dat ik de kans heb om een nuttige rol te spelen in de samenleving	37,0	25,6	4,0	23,4	1,6	7,8	0,6	139
3.	Sommige mensen kijken neer op mensen zoals ik.	32,5	24,4	6,9	11,4	8,5	8,8	7,6	139
4.	Ik voel me niet gewaardeerd door de samenleving	39,6	24,5	4,6	16,0	6,7	4,6	4,1	139

Tabel 35.7 Gevoelens van wantrouwen

		Volledig oneens			Tussen beide			Volledig eens	N
1.	In het algemeen zijn de meeste mensen wel te vertrouwen.	3,2	3,9	10,4	38,0	19,6	14,1	10,7	139
2.	Je kunt niet voorzichtig genoeg zijn in de omgang met andere mensen.	3,1	14,3	14,8	36,4	12,5	9,9	9,0	139

35.3.4. SCHAALCONSTRUCTIE

Tabel 35.8 Gemis aan maatschappelijke waardering: factorladingen en betrouwbaarheid (n=233)

		factorladingen
1.	Ik voel me door de samenleving in de steek gelaten	,768
2.	Ik vind niet dat ik de kans heb om een nuttige rol te spelen in de samenleving	,775
3.	Sommige mensen kijken neer op mensen zoals ik.	,674
4.	Ik voel me niet gewaardeerd door de samenleving	,819
Eigenwaarde		2,316
Verklaarde variantie		57,891
Cronbach's alpha		0,747

Tabel 35.9 Machteloosheid: factorladingen en betrouwbaarheid (n=233)

		factorladingen
1.	Soms heb ik het gevoel dat er met mij wordt gesold.	,803
2.	Ik heb weinig controle over zaken die ik meemaak.	,803
3.	Ik voel me vaak hulpeloos in het aanpakken van problemen in het leven.	,856
4.	Ik kan maar weinig doen om belangrijke dingen in mijn leven te veranderen.	,815
Eigenwaarde		2,686
Verklaarde variantie		67,140
Cronbach's alpha		0,836

Tabel 35.10 Gevoelens van wantrouwen: factorladingen en betrouwbaarheid (n=233)

		factorladingen
1.	In het algemeen zijn de meeste mensen wel te vertrouwen.	,820
2.	Je kunt niet voorzichtig genoeg zijn in de omgang met andere mensen.	-,820
Eigenwaarde		1,344
Verklaarde variantie		67,184
Cronbach's alpha		0,511

35.4. VERVELING

35.4.1. INLEIDING

Van zinvolle vrijetijdsbesteding wordt op basis van onderzoek gesteld dat het bijdraagt aan een algemeen gevoel van zin in het leven en dat het ten gevolge daarvan ook de algemene levenskwaliteit van mensen verbetert (Iwasaki, 2007). Verveling daarentegen wekt het gevoel op dat iemands activiteiten zinloos zijn (Van Tilburg en Igou, 2012). Het is daarom in het kader van een onderzoek naar vrijetijdsbesteding relevant om ook indicatoren omtrent verveling op te nemen.

Verveling wordt beschouwd als een tweedimensionaal concept: het omvat zowel het ervaren van negatieve gevoelens als een gebrek aan stimulatie (Fisher, 1993; Spruyt et al., 2018; Spruyt et al., 2021; Vogel-Walcutt et al., 2012). Iemand die zich verveelt, slaagt er niet in om zich te interesseren voor een activiteit waardoor er een mismatch ontstaat tussen de gewenste zijnstoestand en de realiteit (Eastwood et al., 2012). Sommige auteurs zullen deze negatieve ervaring van verveling eerder bekijken als een mismatch met de omgeving ('*state boredom*'), andere auteurs leggen de nadruk op de persoonlijkheidskenmerken van mensen die zich vaak vervelen ('*trait boredom*') (Vogel-Walcutt et al., 2012). Er is empirisch bewijs voor beide (Mercer-Lynn, Bar & Eastwood, 2014). We meten in de participatiesurvey daarom zowel verveling in de vrije tijd als een (tijdelijke) toestand (*state boredom*) als verveling als predispositie (*trait boredom*).

35.4.2. VERVELING IN DE VRIJE TIJD ALS TOESTAND (*STATE BOREDOM*)

35.4.2.1. OMSCHRIJVING

Auteurs die verveling zien als een *state*, beschouwen verveling als een toestand van negatieve gevoelens, ingebed in een omgeving die weinig stimulansen voortbrengt (Mikulas & Vodanovich, 1993). Er is een wanverhouding tussen de uitdagingen van de omgeving en de persoonlijke bekwaamheid (Sundberg, 1991; Iso-Ahola & Weissinger, 1990). Voor de items die peilen naar verveling als toestand hebben we gebruik gemaakt van vier (van de vijf) items uit de verkorte versie van de *Leisure Boredom Scale* die Barnett (2005) construeerde en welke op zijn beurt gebaseerd was op het werk van Iso-Ahola en Weissinger (1990). Respondenten konden op basis van een zevenpuntschaal aangeven in welke mate ze akkoord gingen met de vier items. Op basis van deze items werd een somschaal geconstrueerd waarbij een score dicht bij nul wijst op een toestand waar men helemaal geen verveling ervaart en een score dicht bij honderd erop wijst dat men zich in een (quasi) constante toestand van verveling bevindt.

35.4.2.2. VRAAGSTELLING

VERVELING		Ik zou u nu enkele uitspraken over uw vrije tijd willen voorleggen. Kan u aangeven in welke mate deze uitspraken op u van toepassing zijn? U kan antwoorden aan de hand van de zeven antwoordcategorieën op kaart 5, die gaan van 'helemaal niet akkoord' tot 'helemaal akkoord'.						
		Helemaal niet akkoord			Tussen beide			Helemaal akkoord
1.	Vrije tijd lijkt voor mij vaak eindeloos te duren	1	2	3	4	5	6	7
2.	Ik verveel me vaak tijdens mijn vrije tijd	1	2	3	4	5	6	7
3.	Ik vind het moeilijk om mij te amuseren in mijn vrije tijd	1	2	3	4	5	6	7
4.	Tijdens mijn vrije tijd vind ik altijd wel iets leuks om te doen	1	2	3	4	5	6	7

35.4.2.3. FREQUENTIES

Tabel 35.11 Mate van verveling; 4 categorieën

		Helemaal niet akkoord			Tussen beide			Helemaal akkoord	N
1.	Vrije tijd lijkt voor mij vaak eindeloos te duren	69,7	13,0	4,8	8,7	1,8	0,0	2,0	146
2.	Ik verveel me vaak tijdens mijn vrije tijd	75,2	12,6	2,1	5,4	2,1	2,6	0,0	146
3.	Ik vind het moeilijk om mij te amuseren in mijn vrije tijd	72,8	11,9	4,9	6,2	0,0	0,7	3,5	146
4.	Tijdens mijn vrije tijd vind ik altijd wel iets leuks om te doen	1,5	3,3	0,7	9,8	6,1	18,5	60,0	146

35.4.2.4. SCHAALCONSTRUCTIE

Tabel 35.12 Mate van verveling: factorladingen en betrouwbaarheid (n=502)

		factorladingen
1.	Vrije tijd lijkt voor mij vaak eindeloos te duren	,605
2.	Ik verveel me vaak tijdens mijn vrije tijd	,845
3.	Ik vind het moeilijk om mij te amuseren in mijn vrije tijd	,842
4.	Tijdens mijn vrije tijd vind ik altijd wel iets leuks om te doen	-,685
Eigenwaarde		2,259
Verklaarde variantie		56,481
Cronbach's alpha		0,726

35.4.3. VERVELING ALS PREDISPOSITIE (DROP OFF)

35.4.3.1. OMSCHRIJVING

Literatuur die *trait boredom* of verveling als predispositie als invalshoek neemt, stelt dat sommige mensen meer gevoelig zijn voor verveling. Een individu met bepaalde karaktertrekken zal zich vaker vervelen, en om dit te vatten zou men moeten focussen op zijn/haar persoonlijkheidskenmerken (Mercer-Lynn et al., 2014). Verveling als predispositie wordt gemeten via de verkorte *Boredom Proneness Scale (BPS-SF)* (Vodanovich et al., 2005). Deze schaal meet twee dimensies van verveling als predispositie: BPS-interne stimulatie (bv. *ik kan me makkelijk vermaken*) en BPS-externe stimulatie (bv. *ik heb behoefte aan verandering en variatie om me echt gelukkig te blijven voelen*) werden gemeten met vijf items elk. Alle items werden gescoord op een zevenpuntschaal (1 = helemaal niet akkoord tot 7 = helemaal akkoord).

Op basis van deze items werd een somschaal geconstrueerd waarbij een score dicht bij nul erop wijst dat de persoon helemaal niet gevoelig is voor verveling en een score dicht bij honderd dat een persoon heel gevoelig is voor verveling.

35.4.3.2. VRAAGSTELLING

DO_27		In welke mate gaat u akkoord met de onderstaande stellingen?						
		Helemaal niet akkoord			Tussen beide			Helemaal akkoord
1.	Het is voor mij gemakkelijk om mijn aandacht te houden bij wat ik aan het doen ben.	1	2	3	4	5	6	7
2.	Ik kan me makkelijk vermaken.	1	2	3	4	5	6	7
3.	Ik vind de meeste dingen die ik doe plezierig.	1	2	3	4	5	6	7
4.	Veel mensen zeggen dat ik creatief of fantasierijk ben.	1	2	3	4	5	6	7
5.	Onder mijn vrienden ben ik degene die iets het langste volhoudt.	1	2	3	4	5	6	7
6.	Ik vind het enorm saai om naar iemands reisfoto's te moeten kijken.	1	2	3	4	5	6	7
7.	Ik heb vaak het gevoel dat ik steeds weer dezelfde dingen moet doen.	1	2	3	4	5	6	7
8.	Tenzij ik iets heel spannends, of zelfs gevaarlijks doe, voel ik me verveeld.	1	2	3	4	5	6	7
9.	Ik heb behoefte aan verandering en variatie om me echt gelukkig te blijven voelen.	1	2	3	4	5	6	7
10.	Het grootste deel van de tijd moet ik dingen doen die onder mijn mogelijkheden liggen.	1	2	3	4	5	6	7

35.4.3.3. FREQUENCIES

Tabel 35.13 Verveling als predispositie (DO_27); 10 categorieën

		Helemaal niet akkoord			Tussen beide			Helemaal akkoord	N
1.	Het is voor mij gemakkelijk om mijn aandacht te houden bij wat ik aan het doen ben.	3,0	8,2	9,2	23,7	18,2	18,5	19,3	139
2.	Ik kan me makkelijk vermaken.	0,0	5,3	5,7	14,2	23,2	26,1	25,5	139
3.	Ik vind de meeste dingen die ik doe plezierig.	0,0	4,9	2,1	16,9	22,3	32,4	21,3	139
4.	Veel mensen zeggen dat ik creatief of fantasierijk ben.	12,6	11,9	12,1	25,4	15,5	12,5	9,9	138
5.	Onder mijn vrienden ben ik degene die iets het langste volhoudt.	5,2	9,6	9,0	40,1	15,5	10,5	10,1	139
6.	Ik vind het enorm saai om naar iemands reisfoto's te moeten kijken.	28,2	18,3	11,2	25,5	8,2	3,0	5,7	139
7.	Ik heb vaak het gevoel dat ik steeds weer dezelfde dingen moet doen.	15,9	17,5	11,7	30,7	12,8	8,4	3,1	139
8.	Tenzij ik iets heel spannends, of zelfs gevaarlijks doe, voel ik me verveeld.	47,3	32,7	7,8	6,7	3,4	1,3	0,7	139
9.	Ik heb behoefte aan verandering en variatie om me echt gelukkig te blijven voelen.	21,6	23,8	10,1	16,5	14,7	9,9	3,4	139
10.	Het grootste deel van de tijd moet ik dingen doen die onder mijn mogelijkheden liggen.	30,4	27,3	10,0	12,4	6,9	6,4	6,6	138

Tabel 35.14 Verveling als predispositie: factorladingen en betrouwbaarheid (n=233)

		Interne dimensie	Externe dimensie
1.	Ik kan me makkelijk vermaken.	,799	-,185
2.	Ik vind de meeste dingen die ik doe plezierig.	,779	-,173
3.	Het is voor mij gemakkelijk om mijn aandacht te houden bij wat ik aan het doen ben.	,625	-,249
4.	Onder mijn vrienden ben ik degene die iets het langste volhoudt.	,616	,241
5.	Veel mensen zeggen dat ik creatief of fantasierijk ben.	,562	,143
6.	<i>Ik vind het enorm saai om naar iemands reisfoto's te moeten kijken.</i>	-,099	,068
7.	Ik heb behoefte aan verandering en variatie om me echt gelukkig te blijven voelen.	-,054	,768
8.	Het grootste deel van de tijd moet ik dingen doen die onder mijn mogelijkheden liggen.	,081	,747
9.	Ik heb vaak het gevoel dat ik steeds weer dezelfde dingen moet doen.	-,088	,617
10.	Tenzij ik iets heel spannends, of zelfs gevaarlijks doe, voel ik me verveeld.	-,123	,583
Eigenwaarde		2,581	1,870
Verklaarde variantie		25,810	18,699
Cronbach's alpha		0,702	0,644

36. OPLEIDING ALS ONDERDEEL VAN SOCIALE IDENTITEIT (DROP OFF)

Met vraag 19 in de drop off peilen we naar de mate van identificatie met de opleiding die men genoten heeft. Met deze vraag wensen we ook de sociale dimensie van onderwijs te meten. Dit meetinstrument omvat vijf items en peilt zowel naar het ervaren van verbondenheid door middel van opleiding (*“Ik voel mij verbonden met de mensen die eenzelfde opleiding genoten als ik”*), de centraliteit van opleiding in iemands identiteit (*“Mijn opleiding speelt een belangrijke rol in wie ik ben”*) en groepshomogeniteit (*“Mensen die eenzelfde opleiding genoten als ik, hebben veel gemeen met elkaar”*). Respondenten konden op basis van zeven antwoordcategorieën aangeven in welke mate ze akkoord gingen met de vijf stellingen. Op basis van deze vijf stellingen werd een somschaal geconstrueerd, waarbij een score dicht bij 0 betekent dat iemands opleiding weinig bepalend is voor diens sociale identiteit en een score dicht bij 100 betekent dat opleiding een belangrijk element vormt in de identiteitsconstructie van de desbetreffende persoon.

DO_19		Kunt u voor elke uitspraak aangeven in welke mate u ermee akkoord gaat?						
		Helemaal niet akkoord			Tussen beide			Helemaal akkoord
1.	Ik voel me verbonden met mensen die eenzelfde opleiding genoten als ik.	1	2	3	4	5	6	7
2.	Ik ben blij met de opleiding die ik genoten heb.	1	2	3	4	5	6	7
3.	Mijn opleiding speelt een belangrijke rol in wie ik ben.	1	2	3	4	5	6	7
4.	Ik heb veel gemeen met mensen die eenzelfde opleiding genoten als ik.	1	2	3	4	5	6	7
5.	Mensen die eenzelfde opleiding genoten als ik, hebben veel gemeen met elkaar.	1	2	3	4	5	6	7

Tabel 36.1 Verbondenheid met personen met eenzelfde opleidingsniveau; 5 categorieën

		Helemaal niet akkoord			Tussen beide			Helemaal akkoord	N
1.	Ik voel me verbonden met mensen die eenzelfde opleiding genoten als ik.	11,1	11,3	15,9	34,3	10,8	9,2	7,4	88
2.	Ik ben blij met de opleiding die ik genoten heb.	7,3	2,6	7,0	24,3	13,2	17,4	28,2	89
3.	Mijn opleiding speelt een belangrijke rol in wie ik ben.	12,5	4,2	10,9	18,4	15,7	20,7	17,6	91
4.	Ik heb veel gemeen met mensen die eenzelfde opleiding genoten als ik.	11,6	7,6	17,2	32,0	11,2	15,6	4,8	89
5.	Mensen die eenzelfde opleiding genoten als ik, hebben veel gemeen met elkaar.	11,2	6,5	20,4	28,1	17,3	9,5	6,9	89

Tabel 36.2 Verbondenheid met personen met eenzelfde opleidingsniveau: factorladingen en betrouwbaarheid (n=232)

		factorladingen
1.	Ik voel me verbonden met mensen die eenzelfde opleiding genoten als ik.	,731
2.	Ik ben blij met de opleiding die ik genoten heb.	,666
3.	Mijn opleiding speelt een belangrijke rol in wie ik ben.	,816
4.	Ik heb veel gemeen met mensen die eenzelfde opleiding genoten als ik.	,892
5.	Mensen die eenzelfde opleiding genoten als ik, hebben veel gemeen met elkaar.	,829
Eigenwaarde		3,127
Verklaarde variantie		62,535
Cronbach's alpha		0,846

Tabel 36.3 Verbondenheid met personen met eenzelfde opleidingsniveau (0-100)

	Verbondenheid met personen met eenzelfde opleidingsniveau
N	234
Missings	12
Gemiddelde	50,701
Standaardafwijking	22,845

DO_21	Hieronder vindt u een weergave van waar mensen staan in onze samenleving. Links staan de mensen die zich onderaan onze samenleving bevinden, rechts de mensen die aan de top van de samenleving staan. Waar zou u zichzelf plaatsen?								
Onderaan de samenleving					Aan de top van de samenleving				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Tabel 36.4 Zelfpositionering sociale ladder (drop off; n=214)

	Aantal	Percentage
1 – onderaan de samenleving	0	0,0
2	5	1,2
3	8	6,1
4	18	13,3
5	29	22,1
6	28	21,4
7	40	30,4
8	6	4,3
9	3	2,4
10 – aan de top van de samenleving	0	0,0

37. ZELFPOSITIONERING SOCIALE LADDER (DROP OFF)

37.1. VRAAGSTELLING

DO_V21	Hieronder vindt u een weergave van waar mensen staan in onze samenleving. Links staan de mensen die zich onderaan onze samenleving bevinden, rechts de mensen die aan de top van de samenleving staan. Waar zou u zichzelf plaatsen?									
Onderaan de samenleving					Aan de top van de samenleving					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	

37.2. FREQUENTIES

Tabel 37.1. Zelfpositionering sociale ladder: frequenties en percentages (n=132)

	Aantal	Percentage
1 – onderaan de samenleving	0	0,0
2	0	0,0
3	8	6.1
4	18	13.3
5	29	22.1
6	28	21.4
7	40	30.4
8	6	4.3
9	3	2.4
10 – aan de top van de samenleving	0	0,0

38. PROSOCIALE WAARDEN (DROP OFF)

38.1. OMSCHRIJVING

Participatie wordt vaak verbonden maatschappelijke attitudes. We maakten gebruik van vijf schalen die ook worden opgenomen in de ‘Geven in Nederland Panel Survey’ (GINPS) en welke onder de noemer ‘prosociale waarden’ kunnen gevat worden (Bekkers, 2013). Sinds 2002 brengt dit onderzoek het geefgedrag (in de vorm van geld, goederen en tijd, waarbij dit laatste verwijst naar vrijwilligerswerk) van huishoudens en individuen tweejaarlijks in kaart. De items resortierend onder de vijf overgenomen schalen werden elk letterlijk overgenomen. Wel werden, omwille van consistentie in de vragenlijst, in de participatiesurvey zeven antwoordcategorieën gehanteerd, terwijl in GINPS vijf antwoordcategorieën worden gebruikt. Voor de omschrijving van de schalen hieronder, baseren we ons op het meest recente gebruikershandboek van de Geven in Nederland Panel Survey (Bekkers, Boonstoppel & De Wit, 2018).

Een eerste schaal meet *altruïstische waarden* (items 1, 4, 5, 8). De items komen oorspronkelijk uit de ‘Survey of Interpersonal Values’ (SIV) ontwikkeld door Gordon (1960). De items zijn door Drenth & Cranendonk (1973) in het Nederlands vertaald en gebruikt in een vervolgonderzoek naar vrijwilligerswerk door Lindeman (1995). De items werden in 2001 door Bekkers aangepast voor opname in de GINPS02 en werden ook opgenomen in de latere GINPS-waves.

De items van de *empathie*-schaal (items 2, 7, 10, 15) zijn gebaseerd op Davis (1994), en werden vertaald en aangepast door Bekkers (2004).

De *principe van zorg*-schaal (items 3, 9, 11, 12) omvat items uit de 2002 General Social Survey Topical Altruism Module (Smith, 2003, gebaseerd op Nickell, 1999 en Webb, Green & Brashear, 2000) en aanvullende items ontwikkeld door Wilhelm en Bekkers (2009).

Een vierde schaal is de *filantropie*-schaal. Deze schaal bestaande uit vier items (items 6, 13, 14, 16), meet de mate waarin men zich zorgen maakt over (een afname van) cohesie in de samenleving, intergenerationele solidariteit en de verhouding tussen persoonlijke versus institutionele verantwoordelijkheid. De items werden ontwikkeld door Schuyt et al. (2010).

Een laatste set van twee items brengt tenslotte het *gegeneraliseerd vertrouwen* in kaart. Deze schaal bespreken we reeds in paragraaf 35.3 omdat deze twee items werden opgenomen in een batterij van items die peilen naar gevoelens van maatschappelijke waardering, machteloosheid en vertrouwen (vraag 25 in de drop off vragenlijst).

38.2. VRAAGSTELLING

DO_22		In welke mate gaat u akkoord met de volgende stellingen?						
		Helemaal niet akkoord			Tussen beide			Helemaal akkoord
1.	Ik werk liever voor mijn eigen welzijn, dan voor dat van anderen.	1	2	3	4	5	6	7
2.	Ik word vaak geraakt door wat andere mensen meemaken.	1	2	3	4	5	6	7
3.	Iedereen heeft de verantwoordelijkheid om anderen te helpen wanneer zij hulp nodig hebben.	1	2	3	4	5	6	7
4.	Ik vind het belangrijk hulp te geven aan de armen en anderen die het nodig hebben.	1	2	3	4	5	6	7
5.	Ik doe niet graag aan liefdadigheid.	1	2	3	4	5	6	7
6.	Wij moeten de wereld voor de volgende generatie goed achterlaten..	1	2	3	4	5	6	7
7.	Het ongeluk van andere mensen doet me meestal niet zoveel.	1	2	3	4	5	6	7
8.	Ik vind het belangrijk mijn bezittingen met andere mensen te delen.	1	2	3	4	5	6	7
9.	Mensen moeten bereid zijn om anderen te helpen die het minder goed hebben.	1	2	3	4	5	6	7
10.	Ik voel vaak bezorgdheid voor mensen die het minder goed hebben dan ik.	1	2	3	4	5	6	7
11.	Het is belangrijk om mensen die het minder goed hebben te helpen, ook als zij erg van ons verschillen.	1	2	3	4	5	6	7
12.	Het persoonlijk helpen van mensen die in de problemen zitten is erg belangrijk voor mij.	1	2	3	4	5	6	7
13.	De wereld vraagt om verantwoordelijke burgers.	1	2	3	4	5	6	7
14.	De samenleving komt in gevaar omdat mensen zich steeds minder van elkaar aantrekken.	1	2	3	4	5	6	7
15.	De problemen van anderen kunnen me meestal niets schelen	1	2	3	4	5	6	7
16.	Ik vind het belangrijk de wereld beter te maken dan zij nu is.	1	2	3	4	5	6	7

38.3. FREQUENTIES

Tabel 38.1 Pro-sociale waarden; 16 categorieën

		Helemaal niet akkoord			Tussen beide			Helemaal akkoord	N
1.	Ik werk liever voor mijn eigen welzijn, dan voor dat van anderen.	19,9	8,8	14,8	39,9	5,3	2,5	8,7	140
2.	Ik word vaak geraakt door wat andere mensen meemaken	1,4	0,8	1,3	27,5	22,1	29,2	17,7	141
3.	Iedereen heeft de verantwoordelijkheid om anderen te helpen wanneer zij hulp nodig hebben.	2,5	2,5	1,4	23,1	23,1	26,9	20,5	141
4.	Ik vind het belangrijk hulp te geven aan de armen en anderen die het nodig hebben.	2,2	3,1	5,9	31,7	23,8	16,2	17,1	141
5.	Ik doe niet graag aan liefdadigheid.	22,7	24,8	13,8	25,1	5,0	3,4	5,2	138
6.	Wij moeten de wereld voor de volgende generatie goed achterlaten..	1,7	2,8	1,3	21,4	17,3	18,5	37,2	140
7.	Het ongeluk van andere mensen doet me meestal niet zoveel.	38,3	31,0	8,2	15,2	0,3	4,4	2,5	141
8.	Ik vind het belangrijk mijn bezittingen met andere mensen te delen.	7,4	6,8	10,4	39,0	16,1	11,5	8,9	141
9.	Mensen moeten bereid zijn om anderen te helpen die het minder goed hebben.	0,2	4,4	12,0	26,2	24,7	15,4	17,1	141
10.	Ik voel vaak bezorgdheid voor mensen die het minder goed hebben dan ik.	0,9	9,5	13,2	25,9	23,0	14,2	13,2	138
11.	Het is belangrijk om mensen die het minder goed hebben te helpen, ook als zij erg van ons verschillen.	4,1	3,8	8,8	28,0	22,3	18,6	14,5	138
12.	Het persoonlijk helpen van mensen die in de problemen zitten is erg belangrijk voor mij.	1,6	8,6	13,4	29,7	17,1	15,7	13,9	139
13.	De wereld vraagt om verantwoordelijke burgers.	1,0	1,3	4,0	17,6	18,2	32,4	25,4	136
14.	De samenleving komt in gevaar omdat mensen zich steeds minder van elkaar aantrekken.	3,3	1,3	4,9	24,2	15,2	22,9	28,2	138
15.	De problemen van anderen kunnen me meestal niets schelen	42,2	23,7	16,9	11,2	0,8	2,5	2,7	136
16.	Ik vind het belangrijk de wereld beter te maken dan zij nu is.	1,9	2,7	5,1	31,6	21,0	20,4	17,3	138

38.4. SCHAALEGEGEVENS

Tabel 38.2 Pro-sociale waarden: factorladingen en betrouwbaarheid

		Altruïstische waarden	Empathie	Filantropie	Principe van zorg
1.	Ik werk liever voor mijn eigen welzijn, dan voor dat van anderen	,693			
2.	Ik vind het belangrijk hulp te geven aan de armen en anderen die het nodig hebben	-,805			
3.	Ik doe niet graag aan (liefdadigheid)	,707			
4.	Ik vind het belangrijk mijn bezittingen met andere mensen te delen	-,544			
5.	Ik word vaak geraakt door wat andere mensen meemaken		-,700		
6.	Het ongeluk van andere mensen doet me meestal niet zoveel		,811		
7.	Ik voel vaak bezorgdheid voor mensen die het minder goed hebben dan ik		-,748		
8.	De problemen van anderen kunnen me meestal niets schelen		,856		
9.	Wij moeten de wereld voor de volgende generatie goed achterlaten			,650	
10.	De wereld vraagt om verantwoordelijke burgers			,802	
11.	De samenleving komt in gevaar omdat mensen zich steeds minder van elkaar aantrekken			,743	
12.	Ik vind het belangrijk de wereld beter te maken dan zij nu is			,813	
13.	Iedereen heeft de verantwoordelijkheid om anderen te helpen wanneer zij hulp nodig hebben				,734
14.	Mensen moeten bereid zijn om anderen te helpen die het minder goed hebben				,836
15.	Het is belangrijk om mensen die het minder goed hebben te helpen, ook als zij erg van ons verschillen				,892
16.	Het persoonlijk helpen van mensen die in de problemen zitten is erg belangrijk voor mij				,861
	N	228	235	232	233
	Eigenwaarde	1,923	2,441	2,278	2,777
	Verklaarde variantie	48,068	61,013	56,959	69,419
	Cronbach's alpha	0,631	0,785	0,745	0,853

Tabel 38.3 Pro-sociale waarden: Beschrijving van de somschaal (0-100)

	Altruïstische waarden	Empathie	Filantropie	Principe van zorg
N	235	237	238	236
Missings	11	9	8	10
Gemiddelde	59,656	69,288	70,418	63,407
Standaardafwijking	18,788	20,131	19,702	21,922

39. SOCIALE CONTACTEN

39.1. VRAAGSTELLING

JOP9		In welke mate vindt u het belangrijk in uw sociale contacten dat de anderen ...						
		Helemaal niet belangrijk			Tussen beide			Heel belangrijk
1.	van hetzelfde geslacht zijn als uzelf	1	2	3	4	5	6	7
2.	dezelfde leeftijd hebben als uzelf	1	2	3	4	5	6	7
3.	tot dezelfde sociale klasse behoren als uzelf	1	2	3	4	5	6	7
4.	een gelijkaardig opleidingsniveau hebben als uzelf	1	2	3	4	5	6	7
5.	dezelfde etnische herkomst hebben als uzelf	1	2	3	4	5	6	7

39.2. FREQUENTIES

Tabel 39.1. Sociale contacten: rijpercentages

		Helemaal niet belangrijk			Tussen beide			Heel belangrijk	N
1.	van hetzelfde geslacht zijn als uzelf	78,6	6,2	3,1	6,2	,9	1,4	3,5	368
2.	dezelfde leeftijd hebben als uzelf	68,0	8,3	4,6	12,8	3,2	1,8	1,4	367
3.	tot dezelfde sociale klasse behoren als uzelf	75,0	5,3	3,5	12,5	2,2	,9	,6	367
4.	een gelijkaardig opleidingsniveau hebben als uzelf	78,5	6,7	3,5	8,1	2,4	,6	,2	366
5.	dezelfde etnische herkomst hebben als uzelf	81,3	6,7	,9	6,9	1,0	,6	2,8	367

40. TIJDSDRUK

40.1. INLEIDING

Eén van de meest gehoorde argumenten om minder of niet te participeren in het cultuur- of sport aanbod is het gebrek aan tijd. Daarnaast blijkt tijdsdruk sterk samen te hangen met persoonskenmerken. Zo is geweten dat volwassenen tussen de 30 en 55 jaar gekenmerkt worden door een hogere tijdsdruk (Laurijssen & Glorieux, 2010). Anderen stellen vast dat vrouwen, ouders met jonge kinderen, mensen met hoge inkomens en zelfstandigen doorgaans beschikken over vrije tijd (Glorieux et al., 2006; Papastefanou & Gruhler, 2014; Sullivan & Gershuny, 2004). Mullens & Glorieux (2020) stellen dan weer vast dat de diversiteit van de invulling van de vrije tijd evenals met de mate waarin men vrije tijd buitenshuis doorbrengt samenhangt met de hoeveelheid vrije tijd waarover men beschikt. Om na te gaan wat de effecten zijn van tijdsdruk op de participatie, wordt er gebruik gemaakt van twee verschillende meetinstrumenten. Het eerste meetinstrument laat participanten zelf een inschatting maken in welke mate zij beschikken over voldoende vrije tijd. Het tweede instrument gaat dieper in op de ervaren mate van tijdsdruk tijdens het dagelijks leven.

40.2. INSCHATTING MATE VRIJE TIJD

40.2.1. OMSCHRIJVING EN DUIDING VAN DE VRAAG

Om te kunnen participeren in culturele en/of sportactiviteiten dient men te beschikken over vrije tijd. Dat wil zeggen, tijd die men vrij heeft, los van werk, huishoudelijke taken, nachtrust en andere verplichtingen. In de Participatiesurvey van 2014 noemde één op drie participanten dit als reden om geen bibliotheek bezocht te hebben (De Keere, de Korte & Glorieux, 2015). Opvallend genoeg bleek uit hetzelfde onderzoek dat effectieve tijdsdruk nauwelijks invloed heeft op het bibliotheekbezoek. Mogelijk is tijdgebrek of tijdsdruk een makkelijke uitvlucht, die in werkelijkheid minder relevant is om al dan niet cultuurparticipatie beter te begrijpen. Om dit na te gaan meten we de mate van tijdgebrek door vraag TIJD 1.

40.2.2. VRAAGSTELLING

TIJD1	In welke mate vindt u dat u over voldoende vrije tijd beschikt? Met vrije tijd wordt de tijd bedoeld die u vrij hebt los van uw werk, huishoudelijke taken en nachtrust.					
Ik vind dat ik te weinig vrije tijd heb			Ik vind dat ik voldoende vrije tijd heb			Ik vind dat ik te veel vrije tijd heb
1	2	3	4	5	6	7

40.2.3. FREQUENTIES

Tabel 40.1 *Inschatting van de mate dat men over voldoende vrije tijd beschikt (TIJD1); rijpercentages*

TIJD1	In welke mate vindt u dat u over voldoende vrije tijd beschikt? Met vrije tijd wordt de tijd bedoeld die u vrij hebt los van uw werk, huishoudelijke taken en nachtrust.							<i>N</i>
	Ik vind dat ik te weinig vrije tijd heb	2	3	Ik vind dat ik voldoende vrije tijd heb	5	6	Ik vind dat ik te veel vrije tijd heb	
Mate van voldoende vrije tijd	23,1	7,6	11,6	47,9	4	1,2	4,5	367

40.3. TIJSDRUKSCHAAL

40.3.1. OMSCHRIJVING

Naast de zelfinschatting omtrent de mate van vrije tijd, werd ook gemeten in welke mate tijdsdruk ervaren wordt. Ondanks dat men in westerse samenlevingen enerzijds minder tijd spendeert aan werk en meer aan vrije tijd (Gershuny, 1992; 2000; Goodin et al., 2008) en men tijd efficiënter is gaan gebruiken, onder andere door het gebruik van moderne technologie (Linder, 1970; Scitovsky, 1977), zijn mensen meer tijdsdruk gaan ervaren. Dit komt omdat in plaats van onze materiële en culturele hulpbronnen zo in te zetten dat de tijdsdruk wordt gematigd, de levensstandaard verhoogd werd door die hulpbronnen te gebruiken om meer te consumeren en te bereiken, waardoor de tijdsdruk uiteindelijk werd verergerd (Glorieux et al., 2010). Vrije tijd wordt van alle activiteiten de activiteit beschouwd die de minste verplichtingen met zich meebrengt en de grootste vrijheid biedt om zelf in te richten. Door de toegenomen keuzevrijheid bij het indelen van de vrije tijd ontstaat echter paradoxaal genoeg tijdsdruk, zelfs tijdens onze vrije tijd (Schwartz, 2004). Glorieux et al. (2010) stellen vast dat de mate van tijdsdruk samenhangt met de invulling van vrije tijd. Mensen met een hogere mate van tijdsdruk spenderen een grotere mate van hun vrije tijd buitenshuis, nemen vaker deel aan culturele activiteiten en sport en zijn vaker actief in het verenigingsleven dan mensen met slechts een beperkte mate van tijdsdruk. Om na te gaan het verband is tussen participatie en tijdsdruk, maken we gebruik van de *Time Pressure Scale* (van Tienoven, Minnen & Glorieux, 2017). Zeven items uit deze schaal zijn opgenomen in de Participatiesurvey 2020 onder de naam TIJD 2.

40.3.2. VRAAGSTELLING

TIJD2	Kan u voor volgende uitspraken aangeven of u ermee akkoord gaat of niet?							
		Helemaal niet akkoord			Tussen beide			Helemaal akkoord
1.	Er wordt te veel van mij verwacht.	1	2	3	4	5	6	7
2.	Ik raak nooit bijgewerkt.	1	2	3	4	5	6	7
3.	Ik heb nooit tijd voor mezelf.	1	2	3	4	5	6	7
4.	Een dag heeft voor mij te weinig uren.	1	2	3	4	5	6	7
5.	Ik moet meer doen dan ik wil doen.	1	2	3	4	5	6	7
6.	Ik heb geen tijd om de dingen te doen die ik moet doen.	1	2	3	4	5	6	7
7.	Er wordt meer van mij verwacht dan ik aankan.	1	2	3	4	5	6	7

40.3.3. FREQUENTIES

Tabel 40.2 Tijdsdruk (TIJD2); rijpercentages

		1 Helemaal niet akkoord	2	3	4 Tussen beide	5	6	7 Helemaal akkoord	N
1.	Er wordt te veel van mij verwacht.	32,3	9,9	8,6	24,9	6,6	8,9	8,8	367
2.	Ik raak nooit bijgewerkt.	30,6	14,2	10,3	17,0	5,7	6,4	15,7	367
3.	Ik heb nooit tijd voor mezelf.	44,8	15,9	10,9	14,4	5,8	4,4	3,9	367
4.	Een dag heeft voor mij te weinig uren.	30,7	9,3	5,4	12,1	9,5	8,5	24,5	367
5.	Ik moet meer doen dan ik wil doen.	39,0	13,6	8,3	15,5	8,2	6,6	8,9	367
6.	Ik heb geen tijd om de dingen te doen die ik moet doen.	41,9	16,2	9,2	20,7	7,3	2,7	1,9	367
7.	Er wordt meer van mij verwacht dan ik aankan.	44,5	20,4	8,5	12,9	6,8	2,9	3,9	367

40.3.4. SCHAALGEGEVENS

Tabel 40.3 Tijdsdruckschaal: factorladingen en betrouwbaarheid (n=365)

		ladingen
1.	Er wordt te veel van mij verwacht.	,739
2.	Ik raak nooit bijgewerkt.	,767
3.	Ik heb nooit tijd voor mezelf.	,805
4.	Een dag heeft voor mij te weinig uren.	,755
5.	Ik moet meer doen dan ik wil doen.	,800
6.	Ik heb geen tijd om de dingen te doen die ik moet doen.	,840
7.	Er wordt meer van mij verwacht dan ik aankan.	,710
	Eigenwaarde	4,201
	Verklaarde variantie	60,0%
	Cronbach's alfa	,883

Tabel 40.4 Tijdsdrukschaal: Beschrijving van de somschaal (0-100)

	ladingen
N	367
Missings	1
Gemiddelde	32,89
Standaardafwijking	25,27

40.4. VRIJETIJDSDRUKSCHAAL (DROP OFF)

40.4.1. OMSCHRIJVING

De vrijetijdsdrukschaal peilt specifiek naar de mate waarin vrije tijd onderhevig is aan tijdsdruk. Concreet gaat het hierbij over vragen omtrent de moeite die het een persoon kost om de vrije tijd zo in te delen als deze persoon zich wenst. Dit kan zowel zijn doordat het te veel moeite kost om de vrije tijd naar wens in te delen, doordat er rekening gehouden moet worden met anderen, omdat men er niet in slaagt om te ontspannen, omdat veel vrijetijdsfaciliteiten gesloten zijn op momenten dat men vrije tijd heeft of omdat de vrije tijd gefragmenteerd is. Om na te gaan het verband is tussen participatie en vrijetijdsdruk, maken we gebruik van de *Leisure Time Pressure Scale* (van Tienoven, Minnen & Glorieux, 2017). Acht items uit deze schaal zijn opgenomen in de drop off vragenlijst behorende bij de Participatiesurvey 2020 onder de naam V26.5. Uiteindelijk werden er zeven items opgenomen in de schaal. Het item onder “Ik voel me schuldig als ik te veel vrije tijd aan mezelf spendeer” werd verwijderd, omdat de interne consistentie van de schaal, gemeten aan de hand van de Cronbach’s Alpha, hoger wordt door verwijdering. De overgebleven zeven items leiden tot twee schalen met een Eigenwaarde hoger dan 1. Desondanks werd beslist om deze schaal te forceren op een enkele dimensie.

40.4.2. VRAAGSTELLING

DO_V5		Kan u voor volgende uitspraken aangeven of u ermee akkoord gaat of niet?						
		Helemaal niet akkoord			Tussen beide			Helemaal akkoord
1.	Vaak kom ik in mijn vrije tijd niet toe aan dingen die ik eigenlijk wil doen.	1	2	3	4	5	6	7
2.	Ik moet in mijn vrije tijd te vaak rekening houden met anderen.	1	2	3	4	5	6	7
3.	Ik kan me moeilijk ontspannen in mijn vrije tijd.	1	2	3	4	5	6	7
4.	Als ik vrij ben, zijn er te veel vrijetijdsvoorzieningen gesloten.	1	2	3	4	5	6	7
5.	Het kost me veel moeite om mijn vrijetijdsactiviteiten te plannen.	1	2	3	4	5	6	7
6.	Er zijn zoveel dingen die ik wil doen in mijn vrije tijd, dat ik heel vaak het gevoel heb tijd tekort te komen.	1	2	3	4	5	6	7
7.	Te veel van mijn vrijetijdsactiviteiten zijn versnipperd.	1	2	3	4	5	6	7
8.	Ik voel me schuldig als ik te veel vrije tijd aan mezelf spendeer.	1	2	3	4	5	6	7

40.4.3. FREQUENTIES

Tabel 40.5 Vrijetijdsdruk; rijpercentages

		Helemaal niet akkoord	2	3	Tussen beide	5	6	Helemaal akkoord	N
1.	Vaak kom ik in mijn vrije tijd niet toe aan dingen die ik eigenlijk wil doen.	11,5	11,1	6,5	41,2	14,1	5,8	9,8	136
2.	Ik moet in mijn vrije tijd te vaak rekening houden met anderen.	15,0	15,3	15,5	19,9	13,4	7,5	13,4	135
3.	Ik kan me moeilijk ontspannen in mijn vrije tijd.	26,2	27,9	9,4	16,2	10,6	4,7	5,0	135
4.	Als ik vrij ben, zijn er te veel vrijetijdsvoorzieningen gesloten.	55,7	19,7	7,7	3,6	6,6	2,5	4,3	131
5.	Het kost me veel moeite om mijn vrijetijdsactiviteiten te plannen.	38,8	13,2	8,1	14,6	10,4	9,1	5,7	135
6.	Er zijn zoveel dingen die ik wil doen in mijn vrije tijd, dat ik heel vaak het gevoel heb tijd tekort te komen.	22,8	8,1	9,4	10,7	9,4	20,2	19,3	138
7.	Te veel van mijn vrijetijdsactiviteiten zijn versnipperd.	34,6	21,7	8,0	16,8	7,1	6,0	5,8	135
8.	Ik voel me schuldig als ik te veel vrije tijd aan mezelf spendeer.	39,4	15,9	8,0	12,8	11,3	6,6	6,0	135

40.4.4. SCHAALGEGEVENS

Tabel 40.6 Vrijetijdsdrukschaal: factorladingen en betrouwbaarheid (n=130)

		ladingen
1.	Vaak kom ik in mijn vrije tijd niet toe aan dingen die ik eigenlijk wil doen.	,665
2.	Ik moet in mijn vrije tijd te vaak rekening houden met anderen.	,739
3.	Ik kan me moeilijk ontspannen in mijn vrije tijd.	,668
4.	Als ik vrij ben, zijn er te veel vrijetijdsvoorzieningen gesloten.	,523
5.	Het kost me veel moeite om mijn vrijetijdsactiviteiten te plannen.	,810
6.	Er zijn zoveel dingen die ik wil doen in mijn vrije tijd, dat ik heel vaak het gevoel heb tijd tekort te komen.	,742
7.	Te veel van mijn vrijetijdsactiviteiten zijn versnipperd.	,773
Eigenwaarde		3,924
Verklaarde variantie		56,1%
Cronbach's alfa		,866

Tabel 40.7 Vrijetijdsdrukschaal: Beschrijving van de somschaal (0-100)

	ladingen
N	135
Missings	10
Gemiddelde	36,46
Standaardafwijking	22,74

40.5. ONBETAALD WERK (DROP OFF)

40.5.1. INLEIDING

Als mensen zeggen dat ze te weinig tijd hebben, bedoelen ze veelal dat ze te weinig tijd hebben voor vrije tijd of activiteiten voor zichzelf, want eenieder beschikt over exact 24 uur per dag en 168 uur per week. Eerder onderzoek maakte al duidelijk dat de mate waarin men beschikt ongelijk verdeeld is. Zo hebben hoogopgeleiden minder vrije tijd dan laagopgeleiden (Glorieux et al., 2006, Robinson & Godbey, 1999), hebben vrouwen minder vrije tijd dan mannen (Bianchi & Mattingly, 2003; Glorieux et al., 2006) en hebben zij met inwonende kinderen minder vrije tijd dan zij zonder kinderen (Aguilar & Hurst, 2007). Mensen met weinig vrije tijd worden ook wel tijdsarme mensen genoemd, terwijl mensen met veel vrije tijd beschreven worden als tijdsrijk. Tijdsarmoede blijkt voornamelijk samen te hangen door het aantal uren betaald en onbetaald werk zoals huishoudelijk werk en kinderopvang (Mullens & Glorieux, 2020). Daarom gaan we na in hoeveel uren men spendeert aan onbetaald werk en gaan we na hoe onbetaald werk verdeeld wordt binnen het huishouden.

40.5.2. VERDELING VAN ONBETAALD WERK

40.5.2.1. OMSCHRIJVING

Feministische onderzoekers (e.g., Henderson & Allen, 1991; Shaw, 1985) hebben gewezen op de verschillende beleving van vrije tijd voor vrouwen. Niet alleen hebben vrouwen gemiddeld minder vrije tijd dan mannen (e.g., Glorieux & Van Tienoven, 2016), ze ervaren ook vrije tijd van lagere kwaliteit door meer fragmentatie en vervuiling (Bittman & Wajcman, 2000) en zijn benadeeld als het gaat om actieve en intensieve vrijetijdsbesteding (Mattingly & Bianchi, 2003). Meervoudige rollen van echtgenote, moeder en werkneemster die allemaal een totale inzet van vrouwen verwachten, maken dat vrouwen een problematische tijdsindeling en tijdscoördinatie ervaren, wat op zijn beurt leidt tot rolconflicten en gevoelens van tijdsdruk (Cosser, 1991; Hochschild & Machung, 1989). Dit zou deels kunnen verklaren waarom vrouwen meer participeren in receptieve activiteiten en vrijetijdsbesteding thuis, terwijl mannen meer dan vrouwen participeren in out-of-home en actieve vrijetijdsbesteding (e.g., Deem, 1982; Green et al., 1990). Deze activiteiten buitenshuis, zoals uitgaan, naar de film gaan, enz., vergen vaak langere perioden van vrije tijd, die vrouwen minder hebben. Het aspect van genderongelijkheid in de verdeling van onbetaald werk kan dienen ter verklaring van verschillen in vrijetijdsparticipatie. Om de verdeling van onbetaalde arbeid na te gaan, meten we de perceptie van deze verdeling bij de geïnterviewde persoon. Concreet vragen we naar het percentage dat vijf categorieën van personen (zelf, partner, inwonende ouders of kinderen, betaalde hulp of externe dienst en andere personen) op zich nemen van een tiental onbetaalde huishoudelijke taken. Dit wordt gemeten in V35 dat deel uitmaakte van de drop off vragenlijst.

Op deze vraag werd een grondige cleaning doorgevoerd. Een aantal respondenten gaf aan dat een taak niet van toepassing was, maar gaven vervolgens toch één of meerdere percentages in voor die activiteit. Andere respondenten gaven, incidenteel, een 1 (niet van toepassing) aan indien zij ofwel geen partner, inwonende kinderen, betaalde hulp of andere personen hadden ofwel deze persoon 1% van het huishoudelijk werk op zich namen, maar deden dit niet voor de volledige activiteit (i.e., deze activiteit is van toepassing, maar niet

voor alle groepen van personen). Dit is naar 0% gehercodeerd. Anderen vulden niets in als zij 0% bedoelden, zoals ook werd aangegeven in de voorbeeldlijn. Dit werd gehercodeerd naar waarde 0 indien aan de volgende voorwaarden werd voldaan: 1) “Niet van toepassing” werd niet aangekruist; 2) minstens één percentage in de gehele vraag V35 werd ingevuld (indien dit niet gebeurde, werd de vraag beschouwd als item missing) en 3) de waarde is effectief missing. Een bijkomend probleem, niet oplosbaar met cleaning, is dat er respondenten zijn die bij partner consequent 0% hebben ingevuld. Dit kan ofwel wijzen op een partner die afwezig is in het huishouden ofwel op een partner die geen huishoudelijk werk verricht in het huishouden. Om dit na te gaan dient gebruikgemaakt te worden van de sociodemografische variabelen, maar ook deze bieden mogelijk geen uitsluitel, omdat er specifiek gepeild werd naar een eventueel tweede huishouden, waardoor onduidelijk is op welk huishouden V35 betrekking heeft. Bij het gebruik van V35 dient de gebruiker dit zelf na te gaan in functie van het doel dat de gebruiker wenst te bereiken met het gebruik van deze vraag.

40.5.2.2. VRAAGSTELLING

DO_V33		Geef aan welk aandeel u van onderstaande huishoudelijke taken op u neemt, en welk aandeel door andere personen wordt gedaan. U kan een percentage tussen 0% en 100% geven. Het totaal van alle personen moet per activiteit steeds 100% zijn. <i>Betaalde hulp of externe dienst zijn bv. een strijkatelier, poetshulp of tuinier.</i>					
		Niet van toepassing	Zelf	Partner	In-wonende ouders of kinderen	Betaalde hulp of externe dienst	Andere personen
	<i>Voorbeeld: Koken</i>	1	30%	50%	20%	-	-
1.	Koken	1					
2.	Wassen, was ophangen en strijken	1					
3.	Tafel dekken, afruimen, afwassen of vaatwasmachine vullen en ledigen	1					
4.	Opruimen en schoonmaken	1					
5.	Klussen in en rond het huis (<i>schilderen, timmeren, loodgieterij, ...</i>)	1					
6.	Boodschappen doen	1					
7.	De tuin onderhouden, gras afrijden...	1					
8.	Kinderen verzorgen, in bed stoppen, wassen, eten geven...	1					
9.	Regelen van financiële en administratieve zaken	1					
10.	Auto wassen	1					

40.5.2.3. FREQUENCIES

Tabel 40.8 Verdeling huishoudelijk werk (V35); gemiddelden (N=215)

		% Niet van toepassing	Zelf (gem. %)	Partner (gem. %)	In-wonende ouders of kinderen (gem. %)	Betaalde hulp of externe dienst (gem. %)	Andere personen (gem. %)
1.	Koken	1,5	75,1	21,0	1,6	0,4	0,8
2.	Wassen, was ophangen en strijken	2,6	74,3	19,0	3,5	0,4	1,1
3.	Tafel dekken, afruimen, afwassen of vaatwasmachine vullen en ledigen	2,4	65,1	28,5	4,9	0,0	0,3
4.	Opruimen en schoonmaken	6,5	58,3	24,4	2,6	13,3	1,2
5.	Klussen in en rond het huis (<i>schilderen, timmeren, loodgieterij, ...</i>)	8,1	40,5	42,0	3,9	5,8	3,4
6.	Boodschappen doen	4,4	72,3	23,9	0,0	0,0	1,5
7.	De tuin onderhouden, gras afrijden...	10,4	44,8	39,2	4,2	7,9	1,0
8.	Kinderen verzorgen, in bed stoppen, wassen, eten geven...	23,3	45,6	14,3	1,2	0,0	2,1
9.	Regelen van financiële en administratieve zaken	4,4	63,9	31,0	0,0	0,0	0,0
10.	Auto wassen	7,2	38,6	34,9	4,0	8,8	0,0

Noot: de percentages betreffen gemiddelden per cel over de volledige gewogen populatie. Deze laten zich niet optellen tot 100%. De oorzaken hiervan zijn meervoudig. Een aantal respondenten maakte een fout of liet bepaalde vakken open, waardoor deze zich op individueel niveau niet laten optellen tot 100%, doordat het op individueel niveau hoger of lager dan 100% is. Er is daarnaast een weging toegepast. "Niet van toepassing" en missings zijn niet meegenomen in de berekening van de gewogen percentages in de overige cellen.

40.5.3. UREN GESPENDEERD AAN ONBETAALD WERK

40.5.3.1. OMSCHRIJVING

Naast de vraag die peilt naar de verdeling van het onbetaald werk in het huishouden, trachten we met deze vraag na te gaan hoeveel uren gespendeerd worden aan onbetaald werk. De tijd die vrij is om te besteden aan vrijetijdsactiviteiten en de kwaliteit van de vrije tijd, die samen mee gaan bepalen aan welk soort activiteiten men kan/wil deelnemen, worden namelijk beïnvloed door zowel betaald en onbetaald werk. De uren gespendeerd aan betaald werk worden elders al bevraagd. Met de onderstaande vraag, vraag V36 uit de drop off vragenlijst peilen we dan ook specifiek naar het aantal uren dat men spendeert aan onbetaald werk. Concreet wordt aan respondenten gevraagd om te denken aan het aantal uren dat men tijdens een gemiddelde week tijdens de voorbije maand spendeerde aan alle activiteiten opgesomd in de voorgaande vraag (V35), namelijk koken, wassen, was ophangen en strijken, tafel dekken, afruimen, afwassen of vaatwasmachine vullen en ledigen, opruimen en schoonmaken, klussen in en rond het huis, boodschappen doen, de tuin onderhouden, gras afrijden, kinderen verzorgen, in bed stoppen, wassen, eten geven, regelen van financiële en administratieve zaken en auto wassen.

40.5.3.2. VRAAGSTELLING

V36	Als u de voorbije maand bekijkt, hoeveel uur besteedde u dan in een gemiddelde week aan al deze tezamen?	Gemiddeld.....uren <u>per week</u>
------------	---	---

40.5.3.3. FREQUENTIES

Tabel 40.9 Uren onbetaald werk per week: Beschrijving van de vraag in uren

	Uren onbetaald werk per week
N	127
Missings	19
Gemiddelde	20,9
Standaardafwijking	69,8

41. CORONA

41.1. INLEIDING

De COVID-19 pandemie en de maatregelen die werden genomen om de pandemie te counteren, hebben een grote impact gehad op het vrijetijdsgebeuren. De lockdowns maakte dat heel wat uithuizige participatievormen niet langer konden plaatsvinden. Heel wat instellingen binnen het georganiseerde cultuur-, sport- en jeugd aanbod dienden hun deuren lange tijd te sluiten en hun activiteiten op te schorten. Naast de toevoeging van een vragenbatterij over digitale cultuurparticipatie, werden er daarom nog drie bijkomende in de survey gesteld over de impact van de coronacrisis. Daarbij werd de huidige participatie vergeleken met de participatie voor de eerste lockdown. De eerste vraag deed dit voor het sportgedrag van de respondenten (CORONA 1) een tweede voor een brede waaier van andere vrijetijdsactiviteiten (CORONA 2). Tenslotte werd er gevraagd naar de zaken die respondenten wensten te vermijden tijdens het uitvoeren van vrijetijdsactiviteiten, in reactie op een aantal coronamaatregelen die op het moment van de bevraging golden of die eerder van kracht waren.

41.2. VRIJETIJDSPARTICIPATIE TIJDENS CORONA

41.2.1. OMSCHRIJVING

De vraag corona 2 peilt naar het huidige deelnamepatroon van de respondent aan 15 verschillende participatieve activiteiten, in vergelijking met het deelnamepatroon voor de lockdown van 2020. De vijf antwoordcategorieën gaan van “deed ik de voorbije 6 maanden minder dan voor de lockdown”, tot “deed ik de voorbije 6 maanden meer dan voor de lockdown”.

41.2.2. VRAAGSTELLING

CORONA2		Ik lees nu enkele activiteiten voor die ook aan bod kwamen in deze vragenlijst. Kan u aangeven in welke mate u deze activiteiten nu (daarmee bedoelen we de voorbije zes maanden) meer of minder deed dan de zes maanden vóór de eerste lockdown inging (midden maart 2020)?				
		Indien u deze activiteiten niet deed in de zes maanden vòòr de eerste lockdown, kan u dat eveneens aangeven.				
		Deed ik de voorbije 6 maanden ...				
		veel minder dan voor de lockdown	minder dan voor de lockdown	ongeveer evenveel als voor de lockdown	veel meer dan voor de lockdown	meer dan voor de lockdown
1.	Een museum of tentoonstelling bezoeken	1	2	3	4	5
2.	Een toneel-, ballet- of dansvoorstelling bijwonen	1	2	3	4	5
3.	Naar de bioscoop gaan	1	2	3	4	5
4.	Monumenten, kerken of historische gebouwen bezoeken	1	2	3	4	5
5.	Naar een concert gaan	1	2	3	4	5
6.	Een kunstzinnige hobby beoefenen (bv. tekenen, muziek maken)	1	2	3	4	5
7.	Boeken lezen	1	2	3	4	5
8.	TV kijken in het algemeen	1	2	3	4	5
9.	Films of series kijken (kan zowel op tv als op andere toestellen zoals pc of tablet)	1	2	3	4	5
10.	Naar de bibliotheek gaan	1	2	3	4	5
11.	Deelnemen aan activiteiten van verenigingen	1	2	3	4	5
12.	Vrijwilligerswerk verrichten	1	2	3	4	5
13.	Gamen	1	2	3	4	5
14.	Sociale media gebruiken	1	2	3	4	5
15.	Familie en vrienden ontmoeten	1	2	3	4	5

41.2.3. FREQUENTIES

Tabel 41.1 Deelname participatieve activiteiten in vergelijking met voor de lockdown

		Deed ik de voorbije 6 maanden ...					
		veel minder dan voor de lockdown	minder dan voor de lockdown	ongeveer evenveel als voor de lockdown	meer dan voor de lockdown	veel meer dan voor de lockdown	N
1.	Een museum of tentoonstelling bezoeken	8,9	32,7	55,3	3,1	8,9	217
2.	Een toneel-, ballet- of dansvoorstelling bijwonen	12,6	34,5	50,2	2,7	12,6	153
3.	Naar de bioscoop gaan	11,5	40,9	42,9	4,4	11,5	230
4.	Monumenten, kerken of historische gebouwen bezoeken	5,7	30,3	58,9	4,8	5,7	225
5.	Naar een concert gaan	11,8	43,4	40,2	4,3	11,8	228
6.	Een kunstzinnige hobby beoefenen (bv. tekenen, muziek maken)	3,5	15,8	64,4	8,6	3,5	135
7.	Boeken lezen	0,7	12,9	63,5	18,4	0,7	257
8.	TV kijken in het algemeen	4,2	13,4	64,7	16,1	4,2	352
9.	Films of series kijken (kan zowel op tv als op andere toestellen zoals pc of tablet)	2,1	11,5	64,1	20,2	2,1	344
10.	Naar de bibliotheek gaan	8,3	22,6	58,1	8,0	8,3	139
11.	Deelnemen aan activiteiten van verenigingen	8,9	32,8	49,8	6,3	8,9	213
12.	Vrijwilligerswerk verrichten	8,8	25,0	50,5	12,0	8,8	124
13.	Gamen	3,3	16,7	63,8	11,2	3,3	145
14.	Sociale media gebruiken	2,4	6,7	60,2	25,2	2,4	277
15.	Familie en vrienden ontmoeten	7,4	23,3	52,8	15,1	7,4	365

41.1. TE VERMIJDEN ZAKEN BIJ VRIJETIJDSACTIONEITEN

41.1.1. OMSCHRIJVING

De vraag Vx.38 uit de drop off vragenlijst peilde naar de mate waarin respondenten bepaalde zaken willen vermijden bij het uitvoeren van vrijetijdsactiviteiten, met de geldende of voordien geldende lockdownmaatregelen in het achterhoofd.

41.1.2. VRAAGSTELLING

In welke mate wil u in de komende maand bij vrijetijdsactiviteiten volgende zaken vermijden?					
Ik wil in mijn vrijetijdsbesteding vermijden om...	Helemaal niet	Eerder niet	Tussen beide	Eerder wel	Zeker wel
... me in grote groepen te begeven	1	2	3	4	5
... dingen aan te raken (deurklinken, tickets, drankbonnen,...)	1	2	3	4	5
... dicht bij andere mensen te komen	1	2	3	4	5
... me ervoor te verplaatsen met het openbaar vervoer	1	2	3	4	5

41.1.3. FREQUENTIES

Tabel 41.2 Te vermijden zaken bij vrijetijdsactiviteiten

In welke mate wil u in de komende maand bij vrijetijdsactiviteiten volgende zaken vermijden?						N
Ik wil in mijn vrijetijdsbesteding vermijden om...	Helemaal niet	Eerder niet	Tussen beide	Eerder wel	Zeker wel	
... me in grote groepen te begeven	24,3	17,6	29,7	20,0	8,4	136
... dingen aan te raken (deurklinken, tickets, drankbonnen,...)	45,8	13,8	21,7	16,4	2,4	136
... dicht bij andere mensen te komen	32,5	21,6	27,4	12,1	6,3	135
... me ervoor te verplaatsen met het openbaar vervoer	27,1	20,6	19,1	15,1	18,1	503

42. LITERATUUR

- Aaronson, N. K., Muller, M., Cohen, P. D., Essink-Bot, M. L., Fekkes, M., Sanderman, R., ... & Verrips, E. (1998). Translation, validation, and norming of the Dutch language version of the SF-36 Health Survey in community and chronic disease populations. *Journal of clinical epidemiology*, 51(11), 1055-1068.
- Aelterman, N., Vansteenkiste, M., Soenens, B., & Haerens, L. (2016). A dimensional and person-centered perspective on controlled reasons for non-participation in physical education. *Psychology of Sport and Exercise*, 23, 142-154.
- Administratie Planning en Statistiek, 'Sociaal-culturele verschuivingen in Vlaanderen 1996-2008'. Brussel: Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap.
- Aguiar, M. & Hurst, E. (2007). Measuring Trends in Leisure: The Allocation of Time Over Five Decades. *The Quarterly Journal of Economics*, 122(3), 969-1006.
- Andersen, H. H., Mühlbacher, A., Nübling, M., Schupp, J., & Wagner, G. G. (2007). Computation of standard values for physical and mental health scale scores using the SOEP version of SF-12v2. *Schmollers Jahrbuch*, 127(1), 171-182.
- Badisco, J., Glorieux I., & van Tienoven, T.P. (2011). *Cultuurcentra op zoek naar een divers publiek*. Antwerpen: Garant.
- Badisco, J., De Laet, P., & Glorieux, I. (2012). Geen babysit en te veel werk? De invloed van werk, gezin en levensstijl op cultuurparticipatie. In *Voorspelbaar Uniek: Dieper graven in de symbolische samenleving* (pp. 82-107). LannooCampus.
- Barnett, L.A. (2005). Measuring the ABCs of leisure experience: awareness, boredom, challenge, distress. *Leisure Sciences*, 27, 131-155.
- Bekkers, R. (2004). *Giving and Volunteering in The Netherlands. Sociological and Psychological Perspectives*. Utrecht: University of Utrecht, ICS (dissertation).
- Bekkers, R. (2007). Intergenerational transmission of volunteering. *Acta Sociologica*, 50(2), 99-114.
- Bekkers, R. H. F. P. (2013). Geven van tijd: vrijwilligerswerk. In T. N. M. Schuyt, B. M. Gouwenberg, & R. H. F. P. Bekkers (Eds.), *Geven in Nederland 2013: Giften, Nalatenschappen, Sponsoring en Vrijwilligerswerk* (pp. 107-123). Reed Business education.
- Bennett, P. R., Lutz, A. C., & Jayaram, L. (2012). Beyond the Schoolyard The Role of Parenting Logics, Financial Resources, and Social Institutions in the Social Class Gap in Structured Activity Participation. *Sociology of Education*, 85(2), 131-157.
- Bennett, T., Emmison, M. & Frow, J. (1999). *Accounting for tastes. Australian everyday cultures*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Berry, J.W. (2005). Acculturation: Living successfully in two cultures. *International Journal of Intercultural Relations*. 29: 697-712.
- Beunen, S., Siongers, J. & Lievens, J. (2015). Same but different? Youth active cultural participation of different ethnic groups in Flanders. Working paper.
- Beunen, S., Siongers, J., Van Steen, A., Willekens, M., & Lievens, J. (2015). Waar is het water (nog steeds) te diep? De evolutie van drempels voor theaterbezoek. In Lievens, J., Siongers, J. & Waeghe, H. (red.). *Participatie in Vlaanderen 2: eerste analyses van de participatiesurvey 2014* (pp. 107-132). Acco.
- Bianchi, S.M. & Mattingly, M.J. (2003). 5. Time, Work, and Family in the United States. *Advances in Life Course Research*, 8, 95-118.

- Bittman, M. & Wajcman, J. (2000). The Rush Hour: The Character of Leisure Time and Gender Equity. *Social Forces*, 79(1), 165-189.
- Boer, M., Stevens, G. W., Finkenauer, C., Koning, I. M., & van den Eijnden, R. J. (2021). Validation of the social media disorder scale in adolescents: Findings from a large-scale nationally representative sample. *Assessment*, 10731911211027232.
- Bolsen, T. & Leeper, T.J. (2013). Self-interest and attention to news among issue publics. *Political Communication*, 30(3), 329-348.
- Bradshaw, T. (1998). 1997 Survey of public participation in the arts. Summary report. Washington D.C.: National Endowment for the Arts.
- Bral, L., & Pauwels, G. (2017). Verenigingen en vrijwilligers: hardnekkige fenomenen. Carton, A., Pickery, J. & Verlet, D.(red.) Twintig jaar peilen in Vlaanderen, 33-56. Brussel, Studiedienst Vlaamse Regering
- Bral, L., (1991). Jeugd in beweging. Een jeugdbewegingsonderzoek bij groepen, leiding en 15-jarigen. Brussel: Katholieke Jeugdraad.
- Carton, A. et al. (2000). Basisdocumentatie 'Sociaal-culturele verschuivingen in Vlaanderen 1999'. Brussel: Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, Administratie Planning en Statistiek.
- Chacón, F., Gutiérrez, G., Sauto, V., Vecina, M. L., & Pérez, A. (2017). Volunteer functions inventory: A systematic review. *Psicothema*, 29(3), 306-316.
- Cheadle, J. E., & Amato, P. R. (2011). A Quantitative Assessment of Lareau's Qualitative Conclusions About Class, Race, and Parenting. *Journal of Family Issues*, 32(5), 679-706.
- Chinn, M.D. & Fairlie, R.W. (2010). ICT use in the developing world: an analysis of differences in computer and internet penetration. *Review of International Economics*, 18(1), 153-167.
- Claes, E., Heim, C., Vanreusel, B., Vandermeerschen, H., & Scheerder, J. (2020). Managing the mix of sport and social capital: A study of local networks in the Belgian Homeless Football Cup. *Journal of Global Sport Management*, 5(3), 285-307.
- Cnaan, R. A., & Handy, F. (2005). Towards understanding episodic volunteering. *Vrijwillige Inzet Onderzocht*, 2(1), 29-35.
- Colpaert, J. & Lauwerysen, K. (2002). Cultuuratlas van Vlaanderen. In R. Laermans, J. Lievens & H. Waeye [Reds.]. *Cultuurkijker: Aanzetten voor cultuuronderzoek in Vlaanderen*. Antwerpen: De Boeck, 87-125.
- Colpaert, J. Glorieux I., Lauwerysen, K., Moens, M. & Vandebroeck, D. (2007). *Cultuurkijker: Er is genoeg voor iedereen. Aanbod, publiek en gebruik van bibliotheken en cultuurcentra in Vlaanderen*. Antwerpen: De Boeck.
- Cornwell, B., Laumann, E. O., & Schumm, L. P. (2008). The social connectedness of older adults: A national profile. *American Sociological Review*, 73, 185-203.
- Coser, R.L. (1991). *In defence of modernity: Role complexity and individual autonomy*. Redwood City: Stanford University Press.
- Crittenden, J. A. (2019). Volunteering as a strategy for combatting social isolation. In W.L. Kaye, & C. M. Singer (Red.) *Social isolation of older adults: Strategies to bolster health and well-being*, 119-134.
- De Bourdeauhuij, I., Lefevre, J., Deforche, B., Wijndaele, K., Matton, L. & Philippaerts, R. (2005). Physical activity and psychosocial correlates in normal weight and overweight 11 to 19 year olds. *Obesity Research*, 13 (6), 1097-1105.

- De Bourdeaudhuij I; Philippaerts R; Crombez G; Matton L; Wijndaele K; Lefevre J, 2005, Stages of change for physical activity in a community sample of adolescents. *Health Education Research*, 20 (3), 357-366.
- De Bruyn, S., Lamberts, M., Plovie, E., Pollet, I., Schoffelen, J., Szekér, L., & Vermeersch, L. (2021). *De toegankelijkheid van vrijwilligerswerk. Analyse van praktijk en beleid*. Leuven: HIVA - KU Leuven.
- De Bruyn, S., Lamberts, M., Plovie, E., Pollet, I., Schoffelen, J., Szekér, L., & Vermeersch, L. (2021). *De toegankelijkheid van vrijwilligerswerk. Analyse van praktijk en beleid*. Leuven: HIVA - KU Leuven.
- De Ceuster, E., Polak, R. & Baki, J. (2022). *Onderzoeksrapport op zoek naar de waarde van het jeugdwerk*. Brussel: Departement Cultuur, Jeugd en Media.
- De Groof, S., Smits, W. & Stevens, F.(2002), (In)formele ontmoetingen. Over de sociale ruimte van jongeren. In: M. Elchardus & I. Glorieux (red.), *De symbolische samenleving*, Lannoo, Tielt, 2002: 31-52.
- De Groof, S., Smits, W. & Stevens, F.(2002), (In)formele ontmoetingen. Over de sociale ruimte van jongeren. In: M. Elchardus & I. Glorieux (red.), *De symbolische samenleving*, Lannoo, Tielt, 2002: 31-52.
- De Haan, J., & Knulst, W. P. (2000). *Het bereik van de kunsten: een onderzoek naar veranderingen in de langstelling voor beeldende kunst en podiumkunst sinds de jaren zeventig*. Rijswijk: Sociaal en cultureel planbureau.
- De Keere, K., de Korte, K. & Glorieux, I. (2015). Should I stay or should I go? Ongelijke uitval bij bibliotheekgangers. In J. Lievens, J. Siongers & H. Waeye [Reds.], *Participatie in Vlaanderen 2. Eerste analyses van de Participatiesurvey 2014*. Leuven, Acco, p. 71-89.
- De Laet, P., Glorieux, I. & van Tienoven T.P. (2011b). Van kaft tot kaft: leesgedrag en bezoek aan literaire evenementen. In: J. Lievens & H. Waeye [Reds.], *Participatie in Vlaanderen 2. Eerste analyses van de Participatiesurvey 2009*. Leuven: Acco Academic, p. 197-217.
- De Laet, P., Glorieux, I. & van Tienoven, T. P. (2011a). Privéconcert of open boek? Ongelijke toegang tot culturele centra en bibliotheken. In Lievens, J. & Waeye, H. [Reds.], *Participatie in Vlaanderen 2. Eerste analyses van de Participatiesurvey 2009*. Leuven: Acco, p. 159-180.
- De Marez, L., Courtois, C., Evens, T., Lievens, B., Theuwissen, I., & Vaesen, N. (2009). *Digimeter rapport 1: Mediatechnologie en ICT-gebruik in Vlaanderen*.
- De Pauw, P., Vermeersch, H., Coussée, F., Vettenburg, N., & Van Houtte, M. (2010). *Jeugdbewegingen in Vlaanderen. Een onderzoek bij groepen, leiding en leden*. Brussel: Afdeling Jeugd.
- De Waal, E. & Schoenbach, K. (2010). News sites' position in the mediascape: Uses, evaluations and media displacement effects over time. *New Media & Society*, 12(3), 477-496.
- Deem, R. (1982). Women, leisure and inequality. *Leisure Studies*, 1(1), 29-46.
- Degand, A. (2012). Journalistic (self)-criticism: Effect of convergence managerial strategies on journalistic representations. *Observatorio (OBS*)*, 6(3). 261-28.
- Denault, A. S., & Poulin, F. (2009). Predictors of Adolescent Participation in Organized Activities: A Five-Year Longitudinal Study. *Journal of Research on Adolescence*, 19(2), 287-311.
- Donnat, O. (1996). *Les amateurs. Enquête sur les activités artistiques des Français*. Paris: La documentation Française.
- Donnat, O. (1998). *Les pratiques culturelles des Français, enquête 1997*. Paris: La documentation Française.
- Dourish, P. (2016). Algorithms and their others: Algorithmic culture in context. *Big Data & Society*, 3(2), 1-11.

- Dunn, J. S., Kinney, D. A., & Hofferth, S. L. (2003). *Parental ideologies and children's after-school activities*. *American Behavioral Scientist*, 46(10), 1359-1386.
- Dutta-Bergman, M.J. (2004). Complementarity in consumption of news types across traditional and new media. *Journal of Broadcasting & Electronic Media*, 48(1), 41-60.
- Eastwood, J.D., Frischen, A., Fenske, M.J. & Smilek, D. (2012). The unengaged mind: Defining boredom in terms of attention. *Perspectives on Psychological Science*, 7(5), 482-495.
- Elchardus, M. & W. Smits (2006). *Het grootste geluk*, Lannoo.
- Elchardus, M., Hooghe, M & Smits, W. (1998), *Codeboek bij de survey TOR98: algemene beschrijving, frequenties en vragenlijst*, Brussel: VUB – vakgroep Sociologie.
- Elchardus, M., Huyse, L. & Hooghe, M. (2001), *Het maatschappelijk middenveld in Vlaanderen. Een onderzoek naar de sociale constructie van democratisch burgerschap*. VUBPress, Brussel, 2001 (253 blz.).
- Elchardus, M., Kavadias, D. & Siongers, J. (1998). Hebben scholen een invloed op de waarden van jongeren? Een empirisch onderzoek naar de doeltreffendheid van waardevorming in het secundair onderwijs. Brussel: Onderzoeksgroep TOR, Vakgroep Sociologie, Vrije Universiteit Brussel.
- Fancourt, D., & Finn, S. (2020). What is the evidence on the role of the arts in improving health and well-being? A scoping review. WHO Regional Office for Europe, Copenhagen.
- Fisher, C. D. (1993). Boredom at work: a neglected concept. *Human Relations*, 46(3), 395–417.
- Gandek, B., Ware, J. E., Aaronson, N. K., Apolone, G., Bjorner, J. B., Brazier, J. E., ... & Sullivan, M. (1998). Cross-validation of item selection and scoring for the SF-12 Health Survey in nine countries: results from the IQOLA Project. *Journal of clinical epidemiology*, 51(11), 1171-1178.
- Ganzeboom, H. (1988). *Leefstijlen in Nederland. Een verkennende studie*. Rijswijk: Sociaal Cultureel Planbureau.
- Gershuny, J. (1992). Are we running out of time? *Futures*, 24, 3-22.
- Gershuny, J. (2000). *Changing times. Work and leisure in post-industrial societies*. Oxford: Oxford University Press.
- Glorieux, I. & Kuppens, T. (2006). *De effectiviteit van Vlaamse bibliotheken. Een analyse op basis van het gebruikersonderzoek in 2004*. Brussel: Vrije Universiteit Brussel.
- Glorieux, I. & Kuppens, T. (2007). *Afhakers van de Stedelijke Openbare Bibliotheek van Gent. Een profielschets en een vergelijking met de gebruikers*. Brussel: Vlaams Centrum voor Openbare Bibliotheken (VCOB).
- Glorieux, I. & Van Thielen, L. (2005). *Uitgelezen en tevreden: een profiel van de Vlaamse bibliotheekgebruiker*. *Bibliotheek- en Archiefgids* 81, p. 12-190.
- Glorieux, I. & van Tienoven, T.P. (2008). *Ongelijkheid en tevredenheid in de Vlaamse cultuurcentra. Onderzoek in opdracht van het Agentschap Sociaal-Cultureel Werk voor Jeugd en Volwassenen*. Brussel: Vrije Universiteit Brussel, Vakgroep Sociologie, Onderzoeksgroep TOR.
- Glorieux, I. & van Tienoven, T.P. (2011). *Waar een wil is ... Cultuurparticipatieafstand naar de Vlaamse cultuurcentra*. In J. Lievens & H. Waeghe [Reds.], *Participatie in Vlaanderen 2. Eerste analyses van de Participatiesurvey 2009*. Leuven: Acco, p. 181-196.

- Glorieux, I. & van Tienoven, T.P. (2016). De organisatie en combinatie van arbeids- en gezinsverantwoordelijkheden bij vrouwen en mannen in België. Brussel: Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen.
- Glorieux, I., & Kuppens, T. (2006). De effectiviteit van Vlaamse bibliotheken. Een analyse op basis van het gebruikersonderzoek 2004. Eindrapport in opdracht van het Ministerie van Cultuur van de Vlaamse gemeenschap. Brussel: Vrije Universiteit Brussel, Vakgroep Sociologie, Onderzoeksgroep TOR.
- Glorieux, I., Koelet, S., Mestdag, I., Moens, M., Minnen, J., Vandeweyer, J. (2006). De 24 uur van Vlaanderen. Het dagelijkse leven van minuut tot minuut. Tiel: LannooCampus.
- Glorieux, I., Kuppens, T. & Vandenbroeck, D. (2007). Mind the gap: Societal limits to public library effectiveness. *Library & Information Science Research* 29, 188-208.
- Glorieux, I., Laurijssen, I., Minnen, J. & van Tienoven, T.P. (2010). In Search of the Harried Leisure Class in Contemporary Society: Time-Use Surveys and Patterns of Leisure Time Consumption. *Journal of Consumer Policy*, 33, 163-181.
- Glorieux, I., Moens, M. & Van Thielen, L. (2004). De bibliotheek, een huis vol meningen. 32.041bezoekers over 165 bibliotheken. Resultaten van het Vlaamse gebruikersonderzoek voorgesteld in de BOZAR op 21 december 2004 te Brussel.
- Goodin, R. E., Rice, J. M., Parpo, A., & Eriksson, L. (2008). Discretionary time. A new measure of freedom. Cambridge: Cambridge University Press.
- Green, E., Hebron, S. & Woodward, D. (1990). *Women's leisure, What leisure?* New York City: Macmillan.
- Hamilton MT, Healy GN, Dunstan DW, Zderic TW, Owen N. (2008). [Too Little Exercise and Too Much Sitting: Inactivity Physiology and the Need for New Recommendations on Sedentary Behavior.](#) *Current Cardiovasc Risk Report*, 2(4):292-298.
- Hasebrink, U. & Domeyer, H. (2012). Media repertoires as patterns of behaviour and as meaningful practices: A multimethod approach to media use in converging media environments. *Participations. Journal of Audience and Reception Studies*, 9(2).
- Hasebrink, U. & Popp, J. (2006). Media repertoires as a result of selective media use. A conceptual approach to the analysis of patterns of exposure. *Communications*, 31, 369-387.
- Hasebrink, U., & Domeyer, H. (2012). Media repertoires as patterns of behaviour and as meaningful practices: A multimethod approach to media use in converging media environments. *Participations*, 9(2), 757–779.
- Hochschild, A.R. & Machung, A. (1989). *The Second Shift: Working Parents and the Revolution at Home.* New York City: Viking.
- Hoekman, R., Hoenderkamp, K. & van der Poel, H. (2013) *Sportaccommodaties in beeld*; Arko Sports Media, Nieuwegein, 202p.
- Huebner, A. J., & Mancini, J. A. (2003). Shaping structured out-of-school time use among youth: The effects of self, family, and friend systems. *Journal of Youth and Adolescence*, 32(6), 453-463.
- Hustinx, L. & F. Lammertyn (2003). "Collective and reflexive styles of volunteering: a sociological modernization perspective." *Voluntas: International Journal of Voluntary and Nonprofit Organizations*, 14(2):167-187.

- Hustinx, L. & F. Lammertyn (2003). "Collective and reflexive styles of volunteering: a sociological modernization perspective." *Voluntas: International Journal of Voluntary and Nonprofit Organizations*, 14(2):167-187.
- Hustinx, L. (2001). Individualisation and new styles of youth volunteering: An empirical exploration. *Voluntary action*, 3(2), 57-76.
- Hustinx, L. (2005). Weakening organizational ties? A classification of styles of volunteering in the Flemish Red Cross. *Social Service Review*, 79(4), 624-652.
- Hustinx, L. (2010). Institutionally individualized volunteering: Towards a late modern re-construction. *Journal of civil society*, 6(2), 165-179.
- Hustinx, L., L. C. P. M. Meijs, F. Handy & R. A. Cnaan (2012). "Monitorial Citizens or Civic Omnivores? Repertoires of Civic Participation Among University Students." *Youth & Society*, 44(1): 95-117.
- Hustinx, L., L. C. P. M. Meijs, F. Handy & R. A. Cnaan (2012). "Monitorial Citizens or Civic Omnivores? Repertoires of Civic Participation Among University Students." *Youth & Society*, 44(1): 95-117.
- Hustinx, L., Marée, M., De Keyser, L., Verhaeghe, L., & Xhaufclair, V. (2015). Het vrijwilligerswerk in België: kerncijfers.
- Iso-Ahola, S. & Weissinger, E. (1990). Perceptions of boredom in leisure: Conceptualization, reliability and validity of the leisure boredom scale. *Journal of Leisure Research*, 22 (1), 1-17.
- Iwasaki, Y. (2007). Leisure and quality of life in an international and multicultural context: what are major pathways linking leisure to quality of life? *Social Indicators Research*, 82(2), 233–264.
- Iyengar, S. (2013). How a nation engages with art highlights from the 2012 survey of public participation in the arts. Summary report. Washington D.C.: National endowment for the arts.
- Janssen, M., Walravens, R., Thibaut, E., Scheerder, J., Brombacher, A., & Vos, S. (2020). Understanding different types of recreational runners and how they use running-related technology. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 17(7).
- Jenkins, H. (2006). *Convergence culture: Where old and new media collide*. NYU press.
- Jones, B. & Grybowski, T. (2014). Arts in daily life: Australian participation in the arts. Summary report. Sydney: Australian council for the arts.
- Kahn, A. S., Shen, C., Lu, L., Ratan, R. A., Coary, S., Hou, J., Meng, J., Osborn, J., & Williams, D. (2015). The Trojan Player Typology: A cross-genre, cross-cultural, behaviorally validated scale of video game play motivations. *Computers in Human Behavior*, 49, 354–361.
- Keen, A. (2007). *The Cult of the Amateur: How Today's Internet is Killing Our Culture*. New York: Doubleday.
- Koltay, T. (2011). The media and the literacies: Media literacy, information literacy, digital literacy. *Media, Culture & Society*, 33(2), 211-221.
- Lareau, A. (2003). *Unequal childhoods: Race, class and family life*. Berkeley: University of California Press.
- Laurijssen, I. & Glorieux, I. (2010). Tijdsdruk en de combinatie van arbeid en gezin. Een verkennende analyse op basis van de SONAR-data. Leuven: Steunpunt Studie en Scholloopbanen.
- Lauwerysen, K. & Colpaert, J. (2004). *Cultuurkijker: Atlas podiumkunsten Vlaanderen. Een geografische analyse*. Antwerpen: De Boeck.

- Lauwerysen, K., & Colpaert, J. (2004). *Cultuurkijker. Atlas podiumkunsten Vlaanderen. Een geografische analyse*. Antwerpen: De Boeck.
- Lefevre, J., Philippaerts, R., De Martelaer, K., Scheerder, J. (2011). Sport en fysieke activiteit. In: Lievens, J., & Waege, H. *Participatie in Vlaanderen 1. Basisgegevens van de participatiesurvey 2009*. Leuven: Acco.
- Li, L., Zheng, L., Yang, F. & Li, T. (2014). Modeling and broadening temporal user interest in personalized news recommendation. *Expert Systems with Applications*, 41(7), 3168-3177.
- Lievens, J. & H. Waege (2011). *Participatie in Vlaanderen. Basisgegevens van de participatiesurvey 2009*. Leuven, Acco/Academic.
- Lievens, J. & Waege, H. (2007), Een verhaal over schatten. Vergelijkende validering van de meetinstrumenten voor cultuurparticipatie in de surveys 'sociaal-culturele verschuivingen' en 'cultuurparticipatie in Vlaanderen 2003-2004', in: *Vlaanderen Gepeild!*, Studiedienst van de Vlaamse Regering, Brussel, p167-198.
- Lievens, J. & Waege, H. (2011). *Participatie in Vlaanderen. Eerste analyses van de participatiesurvey 2009*. Leuven: Acco-Academic.
- Lievens, J., Siongers, J. & Waege, H. (2014). *Participatie in Vlaanderen I: Basisgegevens van de Participatiesurvey*. Leuven, ACCO.
- Lievens, J., Siongers, J., & Waege, H. (Eds.). (2015). *Participatie in Vlaanderen 2: eerste analyses van de participatiesurvey 2014*. Leuven: Acco
- Lievens, J., Waege, H., & de Meulemeester, H. (2006). *Cultuurkijker: Cultuurparticipatie gewikt engewogen. Basisgegevens van de survey 'Cultuurparticipatie in Vlaanderen 2003-2004'*. Antwerpen: De Boeck.
- Linder, S. B. (1970). *The harried leisure class*. New York: Columbia University Press. *Leisure Sciences*,
- Liu, Y.-D. (2009). Sport and social inclusion: Evidence from the performance of public leisure facilities. *Social Indicators Research*, 90, 325–337.
- Maas, I., Verhoeff, R. & Ganzeboom, H. (1990). *Podiumkunsten en publiek. Een empirisch theoretische studie naar omvang en samenstelling van het publiek van de podiumkunsten*. Rijswijk: Ministerie van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur.
- Mariën, I. & Van Audenhove, L. (2011). Mediageletterdheid en digitale vaardigheden: naar een multidimensioneel model van digitale exclusie. In: Moreas, M.-A. & Pickery, J. (eds.), *Mediageletterdheid in een digitale wereld* (pp. 99-130). Brussel: Studiedienst Vlaamse Regering.
- Mastari, L. (2019). *Facts & Figures: Sociale media*. Jeugdonderzoeksplatform.
- Matton L., Wijndaele K., Duvigneaud N., Duquet W., Philippaerts, R., Thomis, M., Lefevre, J. (2007). Reliability and validity of the Flemish Physical Activity Computerized Questionnaire in adults. *Research Quarterly for Exercise and Sport*, 78(4), 293-306.
- Mercer-Lynn, K.B., Bar, R.J. & Eastwood, J.D. (2014). Causes of boredom: The person, the situation or both? *Personality and Individual Differences*, 56, 122-126.
- Mikulas, W. L., Vodanovich, S. J. (1993). The essence of boredom. *Psychological Record*, 43(1).
- Mullens, F. & Glorieux, I. (2020). Not Enough Time? Leisure and Multiple Dimensions of Time Wealth. DOI: 10.1080/01490400.2020.1805656

- Mullens, F. & Glorieux, I. (2020). Vrijtijdsbesteding van tijdsrijken en tijdsarmen. Brussel: Onderzoeksgroep TOR, Vakgroep Sociologie, Vrije Universiteit Brussel.
- Murthy, D. (2008). Digital ethnography an examination of the use of new technologies for social research. *Sociology*, 42(5), 837-855.
- Musick, M. A., & Wilson, J. (2008). *Volunteers: A social profile*. Bloomington: Indiana University Press.
- Nagel, I. (2004). *Cultuurdeelname in de levensloop*. Utrecht: ICS.
- Nagel, I. (2004). *Cultuurdeelname in de levensloop*. Utrecht: ICS.
- Newman, N., Fletcher, R., Schulz, A., Andi, S., Kleis Nielsen, R. (2020). *The Reuters Institute Digital News Report*, Reuters Institute for the Study of Journalism. 112 p.
- Nulens, G. (2009). Wijsheid van de massa of kennis van de elite? Het democratisch deficit binnen de sector. In: Bultynck, M. (ed.), *360° Participatie*. Brussel, Demos.
- O'Day, E. B., & Heimberg, R. G. (2021). Social media use, social anxiety, and loneliness: A systematic review. *Computers in Human Behavior Reports*, 3, 100070.
- Papastefanou, G., & Gruhler, J. (2014). Social status differentiation of leisure activities variation over the weekend: Approaching the voraciousness thesis by a sequence complexity measure. *Electronic International Journal of Time Use Research*, 11(1), 1–12.
- Patching, R., & Hirst, M. (2013). *Journalism Ethics: Arguments and Cases for the Twenty-first Century*. Routledge.
- Pauwels, G. (2013). *Meting van cultuurparticipatie in de survey 'Sociaal-culturele verschuivingen in Vlaanderen 2013'*. SVR-methoden en technieken. Brussel: Studiedienst van de Vlaamse regering.
- Pauwels, G. (2014). *Meting van cultuurparticipatie in de SCV-survey*. Brussel: Studiedienst van de Vlaamse Regering.
- Petrovic, M. (2012). Belgium: a country of permanent immigration. The online journal of the migration policy institute. Geconsulteerd op 23 maart 2015, on: <http://www.migrationpolicy.org/article/belgium-country-permanent-immigration>.
- Phalet, K., De Rycke, L., & Swyngedouw, M. (1999). Culturele waarden en acculturatievormen bij Turken en Marokkanen in Brussel. In K. Deschouwer (Ed.), *Minderheden in Brussel* (pp. 41-73). Brussel: VUB press.
- Philippaerts, R.M., Matton, L., Wijndaele, K., Balduck, A.L., De Bourdeaudhuij, I., Lefevre, J. (2006). Validity of a physical activity computer questionnaire in 12- to 18-year-old boys and girls. *International Journal of Sports Medicine*, 27(2), 131-136.
- Picone, I. & Vandenplas, R. (2020). Policy Brief #37: Declining trust, concerns over misinformation & low willingness-to-pay. News media in troubled waters in Flanders and Wallonia. Imec-SMIT-VUB, 12 p.
- Picone, I., & Vandenplas, R. (2022). Windows to the World: Imagining Flemish News Audiences and Their Views on Society through the Lens of News Repertoires. *Digital Journalism*, 10(1), 87-108.
- Picone, I., Kleut, J., Pavlíčková, T., Romic, B., Møller Hartley, J., & De Ridder, S. (2019). Small acts of engagement: Reconnecting productive audience practices with everyday agency. *New Media & Society*, 21(9), 2010-2028.

- Putnam, R. D. (1995). Tuning in, tuning out: The strange disappearance of social connectedness in America. *Political Science & Politics*, 28, 664–683.
- Quinn, B. (2009). Festivals, events and tourism. The Sage handbook of tourism studies. London: Sage, 10(9780857021076), n27.
- Raats, T., Waeben, J., Bleumers, L., Ruelens, S., Vandenplas, R., Vermeulen, L. & Van Looy, J. (2016). Doorlichting van het Vlaams gamingbeleid. Studie in opdracht van het Departement Cultuur, Jeugd, Sport en Media van de Vlaamse Gemeenschap. Gent en Brussel: IMEC-MICT en IMEC-SMIT.
- Ranshuysen, L. (1999). Handleiding publieksonderzoek voor podia en musea. Amsterdam Boekmanstudies.
- Robinson, J.P. & Godbey, G. (1997). Time for life: The surprising ways Americans use their time. University Park: Pennsylvania State University Press.
- Robinson, S. (2014). The Active Citizen's Information Media Repertoire: An Exploration of Community News Habits During the Digital Age. *Mass Communication and Society*, 17(4), 509-530.
- Roose, H. & Waege, H. (2002). Cultuurpubliek, publieke cultuur? Publieksonderzoek bij theater- en museumbezoekers te Gent. Gent: Stad Gent, Dienst Culturele Zaken, Dienst Kunsten.
- Scheerder, J., Borgers, J., & Willem, A. (2015a). Sportdeelname in Vlaanderen. Trends en profielen. In: J. Lievens, J. Siongers & H. Waege (Eds.) *Participatie in Vlaanderen. Eerste analyses van de Participatiesurvey 2014*, pp. 209–250. Acco: Leuven.
- Scheerder, J., Borgers, J., & Willem, A. (2015b). Sportdeelname in Vlaanderen. De organisatorische context van sportbeoefening. In: J. Lievens, J. Siongers & H. Waege (Eds.) *Participatie in Vlaanderen. Eerste analyses van de Participatiesurvey 2014*, pp. 251–282. Acco: Leuven.
- Scheerder, J., Decraene, M. & Laermans, R. (2007). De deelname aan vrijetijdssport. In: R. Laermans (Ed.). *Cultuurparticipatie in meervoud. Empirische bouwstenen voor een genuanceerde visie op de cultuurdeelname in Vlaanderen* (Cultuurkijker). (pp. 246-265). Antwerpen: De Boeck.
- Scheerder, J., Pauwels, G., & Vanreusel, B. (2004). Sport en inburgering. Een empirische analyse van de relatie tussen sportbeoefening en sociaal kapitaal. *Tijdschrift voor sociologie*, 25(4), 417-450.
- Scheerder, J., Philippaerts, R., Duquet, W., Van Langendonck, L. & Lefevre, J. (2006). Sportparticipatie in Vlaanderen. Sociaal ge(s)laagd? In: G. Steens (Ed.). *Moet er nog sport zijn? Sport, beweging en gezondheid in Vlaanderen 2002-2006 – Volume 1*. (pp. 35-54). Antwerpen: F&G Partners.
- Scheerder, J. & Steens, G. (2006). Actieve sportbeoefening in Vlaanderen. Een overzicht van de meest recente sportparticipatiecijfers. In: P. De Knop, J. Scheerder & H. Ponnet (Eds.). *Sportbeleid in Vlaanderen. Studies* (Volume 2). (pp. 27-35). Brussel: Publicatiefonds Vlaamse Trainersschool.
- Scheerder, J. & Thibaut, E. (2021). *Studie over de Bewegingsactiviteiten in Vlaanderen (SBV) 1969-2019. Een halve eeuw sportparticipatie in cijfers* (Beleid & Management in Sport Studies 100). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.
- Scheerder, J. & Thibaut, E. (2021). *Studie over de Bewegingsactiviteiten in Vlaanderen (SBV) 1969-2019. De sociale gelaagdheid van sportbeoefening* (Beleid & Management in Sport Studies 101). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.
- Scheerder, J. & Thibaut, E. (2021). *Studie over de Bewegingsactiviteiten in Vlaanderen (SBV) 1969-2019. Onderzoeksopzet & -methodologie* (Beleid & Management in Sport Studies 104). Leuven: KU Leuven/Onderzoeksgroep Sport- & Bewegingsbeleid.

- Scheerder, J., Thomis, M., Vanreusel, B., Lefevre, J., Renson, R., Vanden Eynde, B. & Beunen, G.P. (2006). Sports participation among females from adolescence to adulthood. A longitudinal study. *International Review for the Sociology of Sport* 41(3/4): 413-430.
- Scheerder, J. & Vandermeersch, H. (2014). *Beweging in beleid/beleid in beweging. Het publieke beheer van de sport- en bewegingssector* (Management & Bestuur in Sport 4). 3de uitgave. Gent: Academia Press, 529 p.
- Scheerder, J., Vandermeersch, H., Borgers, J., Thibaut, E., Vos, S. (2013). *Vlaanderen sport! Vier decennia sportbeleid en sportparticipatie* (Sociaalwetenschappelijk onderzoek naar Bewegen & Sport 5). Gent: Academia Press.
- Scheerder, J & Vanreusel, B. (2011). Een leven lang sporten? Longitudinaal onderzoek naar sport(in)activiteit. In: A. Elling & F. Kemper (Eds.). *'Het kost veel tijd en je wordt er moe van'. Verklaringen voor sportdeelname en inzichten in de leefwereld van niet-sporters.* (pp 41-55). Nieuwegein: Arko Sports Media.
- Scheerder, J., Vanreusel, B., Beunen, G., Claessens, A., Renson, R., Thomis, M., Vanden Eynde, B. & Lefevre, J. (2008). Lifetime adherence to sport and physical activity as a goal in physical education. In search of evidence from longitudinal data. In: J. Seghers & H. Vangrunderbeek (Eds.). *Physical education research. What's the evidence?* (pp. 29-40). Leuven: Acco.
- Scheerder, J., Vos, S., Pabian, S., De Martelaer, K., Lefevre, J. & Philippaerts, R. (2011). Actieve vrijetijdssport in Vlaanderen. Trends, profielen en settings. In J. Lievens & H. Waeghe (Eds.). *Participatie in Vlaanderen 2. Eerste analyses van de Participatiesurvey 2009.* (pp. 43-82). Leuven/Den Haag: Acco Academic.
- Scheerder, J., Vos, S., Taks, M. (2011). Expenditures on sport apparel. Creating consumer profiles through interval regression modelling. *European Sport Management Quarterly*, 11(3), 251-274.
- Schuurman, D., De Moor, K., Van Looy, J., & De Vocht, M. (2010). Iedereen gamet? Een eerste grootschalig onderzoek naar de groeiende groep casual gamers in Vlaanderen. Presented at the Etnaal van de Communicatiewetenschap 2010.
- Schwartz, B. (2004). *The paradox of choice. Why more is less.* New York: HarperCollins.
- Scitovsky, T. (1976). *The joyless economy: An inquiry into human satisfaction and consumer dissatisfaction.* Oxford: Oxford University Press.
- Selwyn, N. (2003). Apart from technology: understanding people's non-use of information and communication technologies in everyday life. *Technology in society*, 25(1), 99-116.
- Selwyn, N. (2006). Digital division or digital decision? A study of non-users and low-users of computers. *Poetics*, 34(4), 273-292.
- Shaw, A. (2012). Do you identify as a gamer? Gender, race, sexuality, and gamer identity. *New media & society*, 14(1), 28-44.
- Simons, M., Meeus, W., & T'Sas, J. (2017). Measuring Media Literacy for Media Education: Development of a Questionnaire for Teachers' Competencies. *Journal of Media Literacy Education*, 9(1), 99-115.
- Siongers, (2017). *Facts & figures vrijwilligerswerk.* Gent: Kennicentrum Cultuur- en Mediaparticipatie.
- Siongers, J., Spruyt, B. & Mastari, L. (2022). Sociale media als tweesnijdend zwaard: over sociale media, onbehagen en welbevinden bij jongeren. In: Serie, C., Siongers, J. & Bradt, L. (red.) *t'Is wel geweest. Onderzoek en praktijk over jongeren onder druk.* Leuven: Acco (in druk)

- Siongers, J., & Smits, W. (2014). In het culturele spoor van...? Genderspecifieke intergenerationele overdracht van sociale en culturele participatie. In Spruyt, B. & Siongers, J. Gender(en): over de constructie en deconstructie van gender bij Vlaamse jongeren, Leuven: Acco, 37-58.
- Smits, W. & B. Spruyt (2013). Van middenveldparticipatie tot evenementencultuur? Buitenshuizige vrijetijdsbesteding, lidmaatschap van verenigingen en maatschappelijke integratie, Working paper 4, Steunpunt Cultuur, Onderzoekslijn maatschappelijke en sociale participatie van kansengroepen, Vrije Universiteit Brussel, Onderzoeksgroep TOR.
- Smits, W. (2004), Maatschappelijke participatie van jongeren. Bewegen in de vrijetijds-, sociale en culturele ruimte. Eindverslag van het Programma Beleidsgericht Onderzoek 'Maatschappelijke participatie van jongeren'. PBO99A/14/85 in opdracht van de Administratie Cultuur, Afdeling Jeugd en Sport van de Vlaamse Gemeenschap, Onderzoeksgroep TOR, Vakgroep Sociologie, Vrije Universiteit Brussel, 2004.
- Smits, W. (2007), Participatie: met mate(n) gemeten. Operationalisering van sociale participatie en vrijetijdsbesteding. Steunpunt Beleidsgericht Onderzoek, Cultuur, Jeugd en Sport, Onderzoeksgroep TOR, Vakgroep Sociologie, Vrije Universiteit Brussel, 2007.
- Smits, W. (2012), Binding en burgerschap. De samenhang tussen maatschappelijke betrokkenheid en burgerschapshoudingen. Brussel: Onderzoeksgroep TOR, Vakgroep Sociologie, Vrije Universiteit Brussel (Doctoraal proefschrift)
- Smits, W., Lievens, J. & Scheerder, J. (2011). Wat staat er op de vrijetijdsagenda? Een typologie van hoe sociale, culturele en sportieve participatie met elkaar samengaan. in: Lievens, John & Waeye, Hans (eds.) Participatie in Vlaanderen. Eerste analyses van de participatiesurvey 2009. Leuven: Acco-Academic.
- Sociaal Cultureel Planbureau (2000). Sociaal en Cultureel Rapport 2000. Nederland in Europa. Den Haag: Sociaal Cultureel Planbureau.
- Spruyt, B., Vandenbossche, L., Keppens, G., Siongers, J., & Van Droogenbroeck, F. (2018). Social differences in leisure boredom and its consequences for life satisfaction among young people. *Child Indicators Research*, 11(1), 225-243.
- Spruyt, B., Van Droogenbroeck, F., Siongers, J., & Bradt, L. (2021). When individual differences meet society: on the complex relationships between boredom proneness, material deprivation, and aspects of subjective well-being among young adolescents. *Youth & Society*, 53(7), 1111-1131.
- Steens, G., Philippaerts, R., Duquet, W. & Lefevre, J. (2006). Sportparticipatie in Vlaanderen. In: G. Steens (Ed.). *Moet er nog sport zijn? Sport, beweging en gezondheid in Vlaanderen 2002-2006 – Volume 1.* (pp. 25-33). Antwerpen: F&G Partners.
- Stevens, F. & Elchardus, M. (2001). De speelplaats als cultureel centrum. De beleving van de leefwereld van jongeren. Eindverslag bij PBO-project PBO97/16/115. Brussel: Vakgroep Sociologie: Onderzoeksgroep TOR.
- Steyaert, J. & De Haan, J. (2001). Geleidelijk digitaal: een nuchtere kijk op de sociale gevolgen van ICT. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau.
- Striphas, T. (2015). Algorithmic culture. *European Journal of Cultural Studies*, 18(4-5), 395-412.
- Studiedienst van de Vlaamse Regering (2008), Het verenigingsleven in Vlaanderen. Een verkennende nota.

- Sullivan, O., & Gershuny, J. (2004). Inconspicuous consumption: Work-rich, time-poor in the liberal market economy. *Journal of Consumer Culture*, 4(1), 79–100.
- Sundberg, N. D. (1991). Boredom in young adults – Gender and cultural comparisons. *Journal of cross-cultural psychology*, 2 (22), 209-223.
- Surowiecki, J. (2005). *The Wisdom of Crowds*. New York: Anchor Books.
- Taks, M., & Késenne, S. (2000). The economic significance of sport in Flanders. *Journal of Sport Management*, 14, 342-365.
- Thibaut, E., Constandt, B., De Bosscher, V., Willem, A., Ricour, M., & Scheerder, J. (2021). Sport participation during a lockdown. How COVID-19 changed the sports frequency and motivation of participants in club, event, and online sports. *Leisure Studies*, 41(4).
- Thibaut, E., Eakins, J., Willem, A., & Scheerder, J. (2020). Financial barriers for sports consumption: the dynamics of the income-expenditure relation. *Sport, Business & Management*, 10(3), 245-261.
- Thibaut, E., Scheerder, J., Vos, S. (2011). Sportief fietsen in Vlaanderen. Uitgaven aan fietssport op basis van de Leuvense Fietssport Survey 2009. *Praktijkgids Sportmanagement, V.3 Cases – Afl. 43/december 2011*, Thi.1-Thi.24.
- Thibaut, E., Vos, S., Scheerder, J. (2014). Hurdles for sport consumption? Determining factors of household sports expenditure. *Sport Management Review*, 17 (4), 444-454.
- Toepoel, V. (2011). Cultural participation of older adults: investigating the contribution of lowbrow and highbrow activities to social integration and satisfaction with life. *Development*, 10(2), 123-129.
- Toepoel, V. (2013). Ageing, leisure, and social connectedness: How could leisure help reduce social isolation of older people?. *Social indicators research*, 113(1), 355-372.
- Truyens, P., & Picone, I. (2021). Audience Views on Professional Norms of Journalism. A Media Repertoire Approach. *Journalism and Media*, 2(2), 258-274.
- Tymoszuk, U., Perkins, R., Fancourt, D., & Williamon, A. (2020). Cross-sectional and longitudinal associations between receptive arts engagement and loneliness among older adults. *Social Psychiatry and Psychiatric Epidemiology*, 55(7), 891-900.
- Van der Eecken, A., Derluyn, I., & Bradt, L. (2015). Ouderlijke opvattingen over de vrijetijdsbesteding van hun kind (eren). In Lievens, J., Siongers, J. & Waeye, H. (red.) *Participatie in Vlaanderen 2: eerste analyses van de participatiesurvey 2014* (pp. 407-423). Acco.
- Van der Eecken, A., Spruyt, B., & Bradt, L. (2018). Parental Encouragement and Autonomy-granting and Adolescents' Use of Organized and Unorganized Leisure Time. *Young*, 26(4), 406-425.
- Van der Eecken, A., Spruyt, B., & Bradt, L. (2019). Giving young people a well-rounded education: a study of the educational goals parents attach to the leisure activities of their children. *Leisure Studies*, 38(2), 218-231.
- Van Dijk, J. (2005). *The Deepening Divide Inequality in the Information Society*. Thousand, Oaks CA, London/New Delhi: Sage Publications.
- Van Dijk, T.A. (2013). *News as discourse*. Routledge.

- Van Iperen, W. (2003). Verschillen in cultuurdeelname tussen allochtone en autochtone jongeren. Een vergelijking op basis van gegevens van het CKV1-Volgproject. *Cultuur + Educatie* 7; 120-150.
- Van Steen, A. & Lievens, J. (2011). Geen goesting: over drempels en percepties van kunstenparticipatie. In: Lievens, John & Waeye, Hans (eds.) *Participatie in Vlaanderen. Eerste analyses van de participatiesurvey 2009*. Leuven: Acco-Academic, pp.307-346.
- Van Steen, A. (2012). Hoe wij over kunst en cultuur denken: een sociologisch onderzoek naar verschillen in percepties en betekenissen van kunst en cultuur in Vlaanderen. Universiteit Gent. Faculteit Politieke en Sociale Wetenschappen, Gent.
- Van Tienoven, T.P., Minnen, J. & Glorieux, I. (2017). *The statistics of the time pressure scale*. Brussel: Vrije Universiteit Brussel, Onderzoeksgroep TOR.
- Van Tilburg, W.A.P. & Igou, E.R. (2012). On boredom: lack of challenge and meaning as distinct boredom experiences. *Motivation and Emotion*, 36, 181-194.
- Vandebroeck, D. & Glorieux, I. (2013) *Cultuur in koppels. Gender, sociale status en culturele homogamie in Vlaanderen*. Working Paper, Steunpunt Cultuur.
- Vandendriessche, K., & De Marez, L. (2020). *Imec. Digimeter 2019: Digitale Mediatrends in Vlaanderen*. 142 p.
- van den Heuvel, M., Hoekman, R., & van der Poel, H. (2011). *Sport in de stad.: Over de maatschappelijke, ruimtelijke en economische rol van sport in de stedelijke context*, Arko Sports Media, Nieuwegein, 328p.
- Vandermeersch, H., Vos, S., Scheerder, J. (2014). Towards level playing fields? A time trend analysis of young people's participation in club-organised sports. *International Review for the Sociology of Sport*, , art.nr. DOI: 10.1177/1012690214532450.
- Vanhaelewyn, B., & De Marez, L. (2018). *Imec. Digimeter 2018: Digitale Mediatrends in Vlaanderen*.
- Vanherwegen, D. & Lievens, J. (2013) *How Art Museums are Perceived: Can In-School Art Education Compensate for Society? Working paper*.
- Vanherwegen, D., Siongers, J., Smits, W., Vangoidsenhoven, G., Lievens, J. & Elchardus, M. (2009). *Amateurkunsten in Beeld Gebracht*. Gent: Forum voor Amateurkunsten.
- Vanherwegen, D., Vlegels, J., & Lievens, J. (2014) *The role of school climate in the relationship between art Education and school achievement in Flemish high schools*, [in review]
- Verhoeff, R. (1991). Plaats en publiek. Geografische aspecten van podiumkunst. In Verhoeff, R. & H.Ganzeboom (Red.), *Cultuur en publiek. Multidisciplinaire opstellen over de publieke belangstelling voor kunst en cultuur in Nederland*. Amsterdam: SISWO, p. 55-68.
- Vermeersch, L., & Vandenbroucke, A. (2010). *Het deelnemers-en participatieprofiel van participanten in het sociaal-cultureel volwassenenwerk*. Leuven: HIVA.
- Vlaams Theater Instituut (2015). *Landschapstekening podiumkunsten*. Brussel: VTI.
- Vodanovich, S.J., J. Wallace, J.C. & Kass, S.J. (2005). A Confirmatory Approach to the Factor Structure of the Boredom Proneness Scale: Evidence for a Two-Factor Short Form, *Journal of Personality Assessment*, 85:3, 295-303, DOI: 10.1207/s15327752jpa8503_05.
- Vogel-Walcutt, J. J., Fiorella, L., Carper, T., & Schatz, S. (2012). The Definition, Assessment, and Mitigation of State Boredom Within Educational Settings: A Comprehensive Review. *Educational Psychology Review*, 24(1), 89–111.

- Ward, S. J.A. (2011). *Ethics and the Media: An Introduction*. Cambridge University Press: Cambridge.
- Ware Jr, J. E., Kosinski, M., & Keller, S. D. (1996). A 12-Item Short-Form Health Survey: construction of scales and preliminary tests of reliability and validity. *Medical care*, 220-233.
- Wicker, P., Breuer, C., & Pawlowski, T. (2009). Promoting sport for all to age-specific target groups: The impact of sport infrastructure. *European Sport Management Quarterly*, 9(2), 103-118.
- Wicker, P., Hallmann, K., & Breuer, C. (2013). Analyzing the impact of sport infrastructure on sport participation using geo-coded data: Evidence from multi-level models. *Sport Management Review*, 16(1), 54-67.
- Willekens, M., & Lievens, J. (2016). Who participates and how much? Explaining non-attendance and the frequency of attending arts and heritage activities. *Poetics*, 56, 50-63.
- Willem, A., Theeboom, M., & Scheerder, J. (2015). Sportevenementen als katalysator voor sportparticipatie?. In *Participatie in Vlaanderen 2: eerste analyses van de participatiesurvey 2014* (pp. 319-332). Acco.
- Wyatt, S. (2004). Non-users also matter: the construction of users and non-users of the Internet. In Oudshoorn N. & T. Pinch (eds.), *How users matter: the co-construction of users and technology*. Cambridge MA: MIT Press.